

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

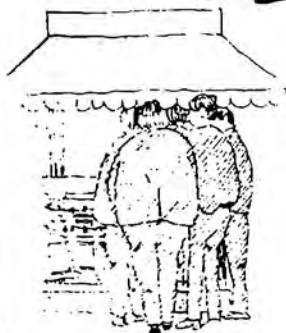
Περίοδος Β', τεύχος 109
Σάββατο 7 'Οκτώβρη '71
Δρχ. 20

ΜΠΟΣΤ: Έντολαί καί γράμμα από τή Χριστίνα

ΚΑΘΕ ΠΡΟΙ

αγοράζε

διαβαζε

διαδιδε

την **ΑΥΓΗ**
τη δίκη 68.
ΦΩΝΗ

ΡΥΛΑΡΙΝΟΣ

**Ειδικός
στα
νομίσματα
και
μοναδικός
στα
χαρτονομίσματα**

STAMPS and COINS
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 5, ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ: 32 10 577 - 32 10 384

ΣΤΑΧΥ

Είναι ένα καινούργιο μαγαζί
που άνοιξε στην Ξάνθου 7
στο Κολωνάκι.

Έκεί θα βρείτε τα κεραμικά του εργαστηρίου

“αντικείμενο,”

Μια ποικιλία από αντικείμενα
χρήσης και διακοσμητικά
τραπέζια, γλάστρες έσωτ. χώρου,
φωτιστικά, κόσμημα.

Στή Θεσσαλονίκη

τά ίδια αντικείμενα θα τα βρείτε στο

“αντικείμενο,”

Δημ. Γούναρη 30.

Η διεύθυνση του εργαστηρίου είναι:

Φανερωμένης 48 — Χολαργός τηλ. 65.21.725

το "μαγαζί..

Διδότου και Ζωοδοχου Πηγης

εχει απ' ολα.

φτηνες τιμες!

Περίοδος Β'
Χρόνος 5ος
Τεύχος 109

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Δημοχάρους 60,
Αθήνα 601. Τηλ. 732-713 - 732-819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ Ρεπορτάζ	5
ΑΝΤΙ - Θέσεις	7
ΜΠΟΣΤ: Τό γράμμα τής Χριστί- νας	10
Δ. ΜΠΕΗΣ, Μ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ, Γ. ΠΛΥΤΑΣ: Συνεντεύξεις στο ΑΝΤΙ	12
Γ.Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ: Τό πρό- γραμμα του Έργατικού Κέντρου Αθηνών γιά τίς δημοτικές έκλο- γές του 1914	16
ΕΛΕΥΣΙΝΑ: Φωτογραφικό Ρε- πορτάζ	18

ΧΡ. ΚΟΥΖΕΡΑΣ, Μ. ΛΕΒΕΝΤΗΣ, Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ: Συνεντεύξεις στο ΑΝΤΙ	24
Θ. ΦΟΥΡΓΙΩΤΗΣ: Θαρροῦντα Εὐ- βοίας	24
Ρ. ΣΑΡΟΥΙΣ: Έθνική Αὐτοδια- χείριση καί Αὐτοδιαχειριστικός Σοσιαλισμός	27
ΑΛ. ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ: Αὐτοδια- χείριση καί τοπική αὐτοδιοίκηση στή Γιουγκοσλαβία	30
Π.Α.: Γαλλία: Ἡ αὐτοδιοίκηση μέσα στά γράναζα του κρατικού συγκεντρωτισμοῦ	34
Λ. ΟΡΦΑΝΟΥ - Γ. ΤΣΑΛΑΚΟΥ: Νικαράγουα	36
ΕΡΝ. ΚΑΡΝΤΕΝΑΛ: Στή λίμνη Νικαράγουα	41
ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ κίνημα καί οἱ νέοι	43
ΝΤ. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΥ - ΡΟΓΚΑΝ: Τό 30ο συνέδριο τής Διεθνούς Ένωσης Τεχνοκρϊτών	44
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	48

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ: ΠΟΥ ΔΟΘΗΚΕ Η ΜΑΧΗ;

ΔΕΝ ΜΑΣ χωρίζει παρά μία βδομάδα από τίς δημοτικές έκ-
λογές τής 15ης Οκτωβρίου. Ἡ κινητοποίηση τῶν κομματι-
κῶν μηχανισμῶν βρίσκεται στό ζενίθ. Ἡ εἰκόνα μιᾶς κα-
λά προετοιμασμένης ἀπ' ὅλες τίς πλευρές -καί ἐννοοῦμε
ἀπ' ὅλα τά κόμματα- γενικῆς δοκιμῆς γιά τίς βουλευτικές
ἐκλογές, ἔχει συμπληρωθεῖ.

Ἡ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν σάν μία διαδι-
κασία προβολῆς ἀπό τή βάση ἐκείνων τῶν ἀρχόντων καί
ἐκείνων τῶν προγραμμάτων πού θά σήμαιναν τήν λύση τῶν
περισσότερων προβλημάτων πού συνδέονται μέ τήν ὀργά-
νωση τοῦ χώρου τῆς πόλης καί τοῦ χωριοῦ, ἔχει βουλιέ-
ξει. Φαίνεται μάλιστα πῶς ὀριστικά συντρίφτηκε μέσα
ἀπό τίς ἀκατάπαυστα λειτουργοῦσες συμπληγάδες πού στή-
θηκαν. Ἀπό τή μία, οἱ ἀκρωτηριαστικοί νόμοι τῆς δεξιᾶς
καί ἀπό τήν ἄλλη ἡ ἀλοκληρωτική κομματικοποίηση ἀπό
τήν πλευρά τῆς ἀντιπολίτευσης τῶν σχετικῶν διαδικα-
σιῶν καί ἡ ἐπικράτηση τῆς ἀντίληψης τῆς συγκεντρωτι-
κῆς διεύθυνσης ὅλων τῶν συγγενῶν διαδικασιῶν, εὐνοῦ-
χησαν κυριολεκτικά τό θεσμό.

ΓΙΑΤΙ ποιές, ἀλήθεια, εἶναι σήμερα οἱ οὐσιαστικές δυνα-
τότητες παρέμβασης τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης στό ὅλο
κύκλωμα ἀποφάσεων καί διαδικασιῶν ἐφαρμογῆς τους πού
ἀφοροῦν τήν ἐπίλυση τῶν δημοτικῶν προβλημάτων;
Τό ἐρώτημα εἶναι κρίσιμο γιάτί συνδέεται μέ κάποιες
ἐκτιμήσεις πού ὀφείλουν νά γίνουν, ἀλλά δέν ἔγιναν. Θά
ὀδηγοῦσαν ἴσως σέ μιάν ἄλλη ἀντίληψη γιά τήν αὐτοδιοί-
κηση πέρα ἀπό τήν ἄμεση στόχευση ἐκλογικῶν ὠφελημάτων
σέ πανελλαδικό ἐπίπεδο.

Ο ΔΗΜΟΤΙΚΟΣ καί κοινοτικός κώδικας (Π.Δ. 933/75) ὑπο-
βαθμίζει τό ρόλο τῶν ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκη-
σης καί καθιερώνει τήν παντοδυναμία τῆς κεντρικῆς δι-
αίκησης. Ἡ παρέμβαση τῶν κυβερνητικῶν ὑπηρεσιῶν στή
δημοτικά ζητήματα λειτουργεῖ συνθλιπτικά, μέ ἀποτελέσ-
μα τά ὅργανα τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης νά ἐκφυλίζονται
σέ "κλητῆρες" τῶν κεντρικῶν κυβερνητικῶν ὀργάνων.

Ἡ ἄμεση εὐθύνη τοῦ νομάρχου σημαίνει τήν πριμοδότηση
ἐνός χωροφύλακα μέ ὑπερεξουσίες πού, κάτω ἀπό τό πρό-
σχημα τοῦ ἐλέγχου τῆς νομιμότητας τῶν πράξεων τῆς δη-
μοτικῆς ἀρχῆς, οὐσιαστικά τήν ὑποκαθιστᾷ καί τήν παρα-
γκωλίζει.

ΟΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΕΣ ἀρμοδιότητες τῶν ὀργάνων τῆς τοπικῆς
αὐτοδιοίκησης -τῶν ὀργάνων δηλαδή "ἄσκησης ἄμεσης λαί-
κῆς ἐξουσίας"- εἶναι περιορισμένες καί ἐξειδικεύονται
στήν εὐθύνη γιά τήν καθαριότητα τῶν δρόμων, τήν τοποθέ-
τηση πινακίδων, τήν ἀσφαλτόστρωση καί τή διατήρηση τοῦ

πράσινου. Κι αυτές οι αρμοδιότητες όμως εκμηδενίζονται με τον οικονομικό αποκλεισμό που γίνεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση από τους ιδύνοντες του Υπουργείου Έσωτερικών και Οικονομικών.

ΠΕΡΑ όμως από αυτόν τον νομοθετημένο εθνικισμό, η δεξιά διοίκηση συνεχίζει να ψαλιδίζει καθημερινά την όση αποφασιστική εξουσία απομένει στους δήμους, αφού μία σειρά από οργανισμούς κοινής ωφελείας (ΟΤΕ, ΕΕΥ, ΔΕΗ, κλπ.) άσκούν αρμοδιότητες και εξουσία που θα έπρεπε κανονικά να ανήκουν στη δημοτική αρχή.

ΑΝ ΓΡΑΦΟΝΤΑΙ όλα ταυτότα μία βδομάδα πριν την "άνεμε-τρηση" είναι για να δείξουμε ακριβώς ένα άλλο πεδίο μάχης των δημοκρατικών δυνάμεων, από εκείνο που τελικά οι ίδιες διάλεξαν. Η μάχη για την "αποφυλάκιση" του θεσμού, για την ανάκτηση των εξουσιών του με την κατάρτιση όλων των έγκλωβισμών που έθεσε η δεξιά-είτε νομοθετικά, είτε διοικητικά- θα έπρεπε να είναι ο κεντρικός στόχος του αγώνα των δημοκρατικών δυνάμεων.

Ένας τέτοιος όμως αγώνας απαιτεί και μιά επεξεργασμένη πρόταση για την τοπική αυτοδιοίκηση που να μπορεί να πει σε ι τ ό λ α ό, αφού μία τέτοια μάχη έχει σαν όρο της, τη λαϊκή πρωτοβουλία και συμμετοχή. Έπιπλέον όποιος είναι συμπαραταγμένο μέτωπο, σε πανεθνική κλίμακα.

ΓΙΑΤΙ βέβαια ο λαός δεν πείθεται όταν παρίσταται καθημερινός μάρτυρας ενός ανελέητου παζαριού που επιχειρείται μάλιστα να θεμελιωθεί πάνω σε ιδεολογικές και πολιτικές αρχές. "Όχι γιατί είναι "δύσπιστος" και "δύσκαλος" ο λαός. Αλλά γιατί τά ίδια τά πράγματα άναιραύν αυτές τις "έπικαλύψεις".

ΧΑΡΑΧΘΗΚΕ όμως και ακολουθήθηκε μία άλλη πορεία. "Έτσι, στις 15 Οκτώβρη, στην Αθήνα, δυό υποψήφιοι της αντιπολίτευσης θα "δώσουν τη μάχη" έναντι του κυβερνητικού υποψήφιου. Ο δεύτερος γύρος φαίνεται πιθανός και αποκτά μία σημαντική σπουδαιότητα. "Όχι μόνο γιατί θα άναδείξει τό δήμαρχο της Αθήνας. Αλλά κυρίως, γιατί πολλά θα βρούν τό κλειδί της έρμηνείας τους. Τι θα κάνει αλήθεια εκείνος ο υποψήφιος της αντιπολίτευσης και τά κόμμα ή τά κόμματα που τον υποστηρίζουν, που ή φήφος του λαού θα τον αποκλείσει από την πιθανή επαναληπτική ψηφοφορία;

ΑΥΤΑ ΒΕΒΑΙΑ δεν σημαίνουν ότι ή κύρια αντιπαράθεση και μάχη δεν γίνεται άνάμεσα στην κυβέρνηση της δεξιάς και στην συνολική πολιτική της άπ'τή μία, και τις δυνάμεις που προτείνουν μία άλλη πορεία για τη χώρα, άπ' την άλλη.

ΑΦΟΥ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΣΟΥ ΠΕΦΤΕΙ
ΛΙΓΟ ΦΑΡΔΙΑ, ΕΧΩ ΓΙΑ ΣΕΝΑ
ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.

ΣΦΟΥΓΓΑΡΙΖΕΙ ΠΛΕΝΕΙ ΜΠΑΛΩΝΕΙ
ΣΚΟΥΠΙΖΕΙ, ΒΓΑΖΕΙ ΚΑΙ ΚΑΝΑ ΠΙΣΤΟ
ΠΟΙΗΤΙΚΟ ΓΙΑ ΝΑΧΕΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.

ΔΕΝ ΦΑΝΤΑΖΟΜΑΙ ΤΩΡΑ ΝΑ ΖΗΤΑΣ
ΠΡΟΙΚΑ, ΕΣΥ ΑΠ'ΟΤΙ ΞΕΡΩ ΓΙΑ ΜΙΑ
ΙΔΕΑ ΠΑΣ.

ΣΤΟ ΚΑΛΟ. ΚΑΙ ΠΟΥ ΚΑΙ ΠΟΥ ΚΑΝΕ
ΤΙΠΟΤΑ ΜΕΤΟΝΟΜΑΣΙΕΣ ΟΔΩΝ ΝΑ
ΘΥΜΑΜΑΙ ΠΟΣ ΕΙΣΑΙ ΑΝΤΙΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΟΣ

ΚΥΡΙΕ ΝΟΜΑΡΧΑ...ΑΥΤΟΣ ΔΕΝ ΕΛΕΓΕ
ΠΟΣ Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΧΕΙ
ΤΑ ΧΑΛΙΑ ΤΗΣ; ΤΗΝ ΦΟΡΤΩΘΗΚΕ ΠΑΝΙ!

ΑΝΤΙ

Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΛΑΪΤΖΗ

Οί στόχοι του Ρού Τζένκινς καί οί πολιτικές εξελίξεις

ΚΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ προσωπικότητες πού επισκέφτηκαν τή χώρα μας μέσα στό δεκαπενθήμερο αυτό, δέν είναι τυχαίες :

Ο ΣΤΑΝΕ ΝΤΟΛΑΝΣ, σάν γραμματέας τής Κεντρικής Έπιτροπής τής Ένωσης Κομμουνιστών Γιουγκοσλαβίας, θεωρείται ήγετική φυσιογνωμία του γιουγκοσλαβικού κομμουνιστικού κινήματος. Υπέρμαχος τής βαλκανικής συνεργασίας (σέ διμερή καί πολυμερή βάση), είναι, παράλληλα, ό κατ' έξοχήν - από γιουγκοσλαβικής πλευράς - άπολογητής του κινεζικού «άνοιγματος» στά Βαλκάνια: «Η Κίνα, δήλωνε τόν περασμένο μήνα στή Σλοβενία, ανοίγεται στόν κόσμο, καί ό κόσμος ανοίγεται στήν Κίνα, γιατί καί οί δύο αυτοί παράγοντες είναι αναγκαίοι ό ένας στόν άλλο. Μόνο πολιτικοί μύωπες δέν αντιλαμβάνονται ότι ή διαδικασία αυτή, ανταποκρίνεται άντικειμενικά στά συμφέροντα τής πάλης των λαών γιά τήν ειρήνη».

Ο ΦΡΑΝΣΙΣ ΜΠΛΑΝΣΑΡ, διευθυντής του Διεθνούς Γραφείου Έργασίας, θεωρείται από τίς κορυφαίες προσωπικότητες του δυτικού κόσμου στά θέματα εργατικής καί κοινωνικής νομοθεσίας. Καί παραμένει γεγονός, ότι τόσο ό κ. Καραμανλής, όσο καί ό ύπουργός Έργασίας κ. Λάσκαρης, «του επιδασίλευσαν» πολλές τιμές καί περιποιήσεις. Αυτό όμως, δέν έμπόδισε τόν κ. Μπλανσάρ νά επιδώσει στόν πρωθυπουργό έκθεση πού κρίνεται σάν πραγματικός καταπέλτης γιά τήν κυβέρνηση: «Η συνδικαλιστική δραστηριότητα μέσα στίς επιχειρήσεις τής χώρας σας - αναφέρει ή έκθεση - είναι κάτι τό έντελώς άγνωστο... Οί εργασιακές σχέσεις στήν Έλλάδα χαρακτηρίζονται από μιά παράδοση ώμου κρατικού παρεμβατισμού, πού έμποδίζει τήν κοινωνική πρόοδο... Η συστηματική προσφυγή στήν ύποχρεωτική διαιτησία, δέν καθιερώνει παράδοση διαλόγου, αλλά άποτρέπει τίς εργατικές οργανώσεις από τό νά διαμορφώσουν καί τήν παραμικρότερη συνδικαλιστική πολιτική, κλπ.

Ο ΡΟΥ ΤΖΕΝΚΙΝΣ, πρόεδρος τής Έκτελεστικής Έπιτροπής (Κομισιόν) των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, είναι, αυτή τή στιγμή, ή ύπ. άρ. 1 προσωπικότητα τής ΕΟΚ. Καί ό ρόλος του στή διεύρυνση ή στίς θεσμικές αλλαγές τής ΕΟΚ - καί, ειδικότερα, στό ρυθμό διαδικασιών γιά τήν ένταξη τής Έλλάδας στήν Κοινή Άγορά - παραμένει έξαιρετικά σημαντικός.

Οί στόχοι του Ρού Τζένκινς

ΩΣΤΟΣΟ, δέν χωρεί άμφιβολία πώς από τίς τρεις αυτές επισκέψεις, εκείνη πού άμεσα συνδέεται μέ τίς έσωτερικές ελληνικές πολιτικές εξελίξεις, είναι ή επίσκεψη Τζένκινς. Ήδη είναι κοινός τόπος πώς, μέ τήν ολοκλήρωση των διαδικασιών γιά τήν ένταξη, θά επιταχυνθούν οί εξελίξεις αυτές, μέ σημείο άφετηρίας τό φθινόπωρο του 1979.

ΤΙ ΑΚΡΙΒΩΣ, όμως, επιδίωξε ό Ρού Τζένκινς, κατά τήν παραμονή του στήν Έλλάδα; Πρώτο, νά «προϊδεάσει» τήν κυβέρνηση τής «Νέας Δημοκρατίας» ότι τό φθινόπωρο αυτό, θά είναι ένα «δύσκολο φθινόπωρο». Ό Νοέμβριος καί ό Δεκέμβριος, ιδιαίτερα - είπε ό πρόεδρος τής Έκτελεστικής Έπιτροπής τής ΕΟΚ στόν Έλληνα πρωθυπουργό - θά είναι οί μήνες οί σκληροί... Αυτό στήν άποελληνική, όμως, θά πει ότι ή ελληνική πλευρά θά πρέπει νά επιδείξει «ευελιξία», «ευρύτητα πνεύματος», δηλαδή έτοιμότητα γιά κάποιες «μικρές» ύποχωρήσεις, πού είναι άπαραίτητες γιά νά διατηρηθεί τό χρονοδιάγραμμα καί γιά νά μπορεί ή Έλλάδα νά καταστεί τό δέκατο μέλος τής ΕΟΚ, μέχρι τό φθινόπωρο του 1979. Δεύτερο, νά διαμηνύσει στόν κ. Καραμανλή ότι διεύρυνση τής Κοινότητας δέν συνεπάγεται καί έξασθένισή της. Γιά νά μήν έξασθενήσει όμως ή Κοινότητα, δέν πρέπει νά μεταφερθούν στούς κόλπους

τής θέματα «όκληρά», όπως είναι οί έλληνοτουρκικές διαφορές στό Αιγαίο ή τό Κυπριακό, τό όποιο, επιτέλους, μπορεί νά λυθεί καί «έκτός ΟΗΕ». (Η τελευταία θέση τής ΕΟΚ είναι ότι τό Κυπριακό είναι «μιά καθαρά ευρωπαϊκή υπόθεση», πού δέν πρέπει νά διεθνοποιηθεί περισσότερο...). Τρίτο, νά διευκρινίσει στήν ελληνική κυβέρνηση ότι ή Κοινότητα δέν είναι διατεθειμένη νά δεχθεί τό «παιχνίδι των έπαναδιαπραγματεύσεων», άν ύποτεθεί ότι, αύριο - μεθαύριο, ή κυβέρνηση τής «Νέας Δημοκρατίας» παραχωρεί τή θέση της σέ μιάν άλλη κυβέρνηση - άς πούμε του ΠΑΣΟΚ. Συνεπώς, είτε πρέπει νά ύπάρξουν ρυθμίσεις τέτοιες, πού νά έγγυώνται τήν παραμονή τής δεξιάς στήν έξουσία γιά ένα μεγάλο χρονικό διάστημα - π.χ. γιά μιά δεκαετία... - είτε πρέπει, από τώρα, νά δεσμευτούν όλα τά ελληνικά πολιτικά κόμματα (καί συγκεκριμένα τό ΠΑΣΟΚ) ότι, άν έλθουν στήν έξουσία, δέν θά ζητήσουν «έπαναδιαπραγμάτευση», γιά τήν αναθεώρηση ή βελτίωση των όρων ένταξης. (Έδώ βρίσκεται καί ό ειδικός λόγος γιά τόν όποιο ό Ρού Τζένκινς ζητούσε έπίμονα νά συναντηθεί μέ τόν Άνδρέα Παπανδρέου - συνάντηση πού, όπως είναι γνωστό, τελικά δέν πραγματοποιήθηκε).

Η προετοιμασία εδάφους

ΟΛΗ ΑΥΤΗ ή ανάπτυξη θέσεων από πλευράς του προέδρου τής Έκτελεστικής Έπιτροπής τής ΕΟΚ, δέν έμπόδισε, ωστόσο, τόν κ. Καραμανλή νά χαράξει δύο όρόσημα. Τό πρώτο : «Ότι, έτσι είτε άλλιώς, μέ αυτούς ή εκείνους τούς όρους, μέ μικρές ή μεγάλες ύποχωρήσεις, θά έχουν, μέχρι τό φθινόπωρο του 1979, ολοκληρωθεί οί διαδικασίες γιά τήν ένταξη. Τό δεύτερο : «Ότι θά πρέπει, από τώρα, νά προετοιμασεί τό έδαφος γιά τή διατήρηση τής δεξιάς στήν έξουσία, γιά μιά, τουλάχιστον, δεκαετία!

Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ εδάφους, έχει ήδη αρχίσει : Μέ τήν προσπάθεια, πριν άπ' όλα, νά εμφανισθεί ή σημερινή κυβέρνηση τής δεξιάς, σάν κυβέρνηση τής «κεντροδεξιάς». Συνεπώς, ή διαδικασία προσχωρήσεων πολιτευτών κεντρικάς καταγωγής στούς κόλπους τής «Νέας Δημοκρατίας», όχι μόνο θά συνεχισθεί, αλλά καί θά ένταθεί. Μέ τήν κατ' αρχήν άπόφαση, πού έχει ήδη παρθεί από τόν σημερινό άρχηγό του κυβερνητικού κόμματος, νά προκηρύξει εκλογές τό φθινόπωρο του 1979. Μέ τήν άνάθεση τής έποπτείας των διαπραγματεύσεων καί των προετοιμασιών γιά τήν ένταξη, στό σημερινό ύπουργό Συντονισμού κ. Μητσοτάκη - όσο καί άν διαμαρτύρεται ό κ. Άδέρωφ, πού δέν έπαυσε νά διεκδικεί γιά λογαριασμό

του την αύριανή ήγερσία του κυβερνητικού κόμματος. ('Ο κ. Μητσοτάκης έτοιμάζεται ήδη νά επισκεφθεί, στο άμεσο μέλλον, τη Βόνη, τη Ρώμη και τό Παρίσι, προκειμένου νά προβληθεί, από τώρα, σάν ό «διευθύνων νους» τών διαπραγματεύσεων 'Ελλάδας - ΕΟΚ, αλλά και σάν ό αύριανός πρωθυπουργός της χώρας. Καί την επιδίωξη του αυτή, δέν την κρύβει από τούς στενούς συνεργάτες του!). Μέ την προώθηση, τέλος όλων τών απαραίτητων ρυθμίσεων, ώστε τό πέρασμα του κ. Καραμανλή, από την πρωθυπουργία στην προεδρία της Δημοκρατίας, νά πραγματοποιηθεί ομαλά, χωρίς πολλούς κραδασμούς μέσα στους κόλπους του κυβερνώντος κόμματος.

ΟΙ ΚΡΑΔΑΣΜΟΙ όμως, ήδη υπάρχουν, καθώς ή σύγκρουση, ανάμεσα στους όπαδούς και τούς πολέμιους της «διεύρυνσης», δξύνεται και όρισμένες ξένες υπηρεσίες προβλέπουν από τώρα - μέ την απομάκρυνση του κ. Καραμανλή από τό πολιτικό προσκήνιο... - τη διάσπαση της «Νέας Δημοκρατίας» σέ δύο κόμματα,τό ένα υπό τόν κ. Μητσοτάκη, τό άλλο υπό τόν κ. 'Αδέρωφ.

(Μέ την προοπτική αυτή, συμφωνεί, ως ένα βαθμό - όπως λέγεται - και ό ίδιος ό κ. 'Αδέρωφ, πού δέν βλέπει, όμως, «γιά ποιό λόγο» δέν μπορεί νά υπάρξει, αύριο - μεθαύριο, «κυβέρνηση συνασπισμού», μέ τη συνεργασία κομμάτων πού θά εκφράζουν την άκροδεξιά, τη δεξιά ή την κεντροδεξιά).

'Αντιπολίτευση : Οί διακηρύξεις και ή πράξη

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ κι' ένν' έτσι ή περίπου έτσι, διαγράφονται οι κυβερνητικές προθέσεις, ή κατάσταση πραγμάτων στο χώρο της αντιπολίτευσης, κάθε άλλο παρά εμφανίζεται ένθαρυντική. Κάθε τόσο, βέβαια, όλα τά κόμματα της άριστερας - ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕ, ΚΚΕ 'Εσωτερικού, ΕΔΑ - διακηρύσσουν τό χρέος τών δημοκρατικών δυνάμεων, νά συσπειρωθούν, προκειμένου ν' αντιμετωπίσουν την έπίθεση της δεξιάς στο μέτωπο τών πολιτικών ή συνδικαλιστικών ελευθεριών - ή έκθεση Μπλανσάρ λέει, όμολογουμένως πολλά - στο μέτωπο πού λέγεται διοιτικό έπίτεδο του λαού, κοινωνικές κατακτήσεις ή τοπική αυτοδιοίκηση. Όμως ή απόσταση ανάμεσα στις ώραιες διακηρύξεις και την πολιτική πράξη, παραμένει μεγάλη. Την χρωματίζει μάλιστα, έντελώς ιδιαίτερα, ή διάσπαση τών δημοκρατικών δυνάμεων στη μάχη γιά τόν πρώτο δήμο της χώρας - διάσπαση πού έσπευσε, φυσικά, νά εκμεταλλευτεί ή κυβέρνηση, κατά τόν καλύτερο τρόπο. Είναι χαρακτηριστικό ότι ή «Νέα Δημοκρατία» άποφάσισε νά κατεβάσει τόν κ. Γ. Πλυτά σάν κυβερνητικό υποψήφιο μόνο μετά την κάθοδο του Μίκη Θεοδωράκη, σάν δεύτερου υποψήφιου τών δημοκρατικών και προοδευτικών δυνάμεων στην 'Αθήνα.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΛΗ, τά όσα δήλωσε ό 'Α. Παπανδρέου στην πρόσφατη συνεδρία της Κεντρικής 'Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ, ότι, δηλαδή, τά μέλη και στελέχη του κόμματος θά πρέπει νά μήν υποτιμήσουν την έν εξέλιξη διαδικασία πού αποκλήθηκε «διεύρυνση» και ότι θά πρέπει νά δώσουν μάχη γιά την κατάκτηση και του χώρου πού λέγεται «παραδοσιακό κέντρο» («σπάζοντας τό σεκταρισμό», κλπ), προκάλεσαν άλυσιδωτές αντιδράσεις, μέσα στους κόλπους του κόμματος της άξιωματικής αντιπολίτευσης. 'Ορισμένοι, διείδαν, στη δήλωση αυτή του προέδρου του ΠΑΣΟΚ, την «άπαρχή μιάς στροφής του 'Ανδρέα πρós τά δεξιά», έφόσον στοχεύει σ' ένα χώρο πού θέλει νά προσκτήσει ό ίδιος ό αρχηγός της «Νέας Δημοκρατίας»! 'Αλλοι, αντίθετα, είδαν στη δήλωση αυτή ένα είδος αυτοκριτικής, διότι «άφήσαμε και χάσαμε τό τραίνο» και διότι, επιτέλους, «ή έξουσία δέν καταχτιέται μόνο μέ τίς άριστερές δυνάμεις, αλλά μέ την ευρύτερη δυνατή συμμαχία τών ευρύτερων δημοκρατικών δυνάμεων».

'Οπως και άν έχει τό πράγμα, οι εξέλιξεις, τόσο στο χώρο της «Νέας Δημοκρατίας», όσο και στο χώρο της αντιπολίτευσης, θά πρέπει ν' αναμένονται πυκνές, στους προσεχείς μήνες. Καί ή έν όψει μάχη τών δημοτικών εκλογών, θά είναι ένδεικτική - αλλά και διδακτική.

ΑΝΤΗΝΩΡ

Η ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΜΕ ΤΗΝ εισήγηση του 'Α. Παπανδρέου στην συνεδρίαση της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ στις 23 του Σεπτεμβρίου, ή διεύρυνση παύει νά άφορά μόνο τό κυβερνητικό κόμμα. Στην εισήγηση του ό Α.Π. καθόρισε σάν «κρίσιμο τόν άγώνα ένάντια στο τέχνασμα της πόλωσης-διεύρυνσης πού επιχειρείται από την Ν. Δημοκρατία». Καί έντέλλει την όργάνωση νά άγκαλιάσει τίς «άνυποχώρητα έντιδεξιές» μάζες. Μιά έκτίμηση λοιπόν κι' ένας νέος προσανατολισμός του ΠΑΣΟΚ δίνουν μέ σαφήνεια τό στίγμα της σχέσης αυτού του κόμματος μέ ένα έκλογικό σώμα πού μένει στο κενό, μετά τίς πρόσφατες άποψιλωτικές διεργασίες στο χώρο της ΕΔΗΚ.

ΤΟ ΠΑΣΟΚ εμπλέκεται ξεκάθαρα στη διεκδίκηση τούτου του έκλογικού σώματος μέ διπλό στόχο, την κοινωνική του διεύρυνση και τη συρρίκνωση της προσδοκώμενης νέας κυβερνητικής πλειοψηφίας. 'Ο διπλός αυτός στόχος θά πρέπει ίσως νά θεωρηθεί ότι υπακούει σέ μία γενική προοπτική πού προέκυψε μετά τίς εκλογές του 1977 και ή όποία άντιστοιχεί στη δυναμική πού δημιούργησε τό ΠΑΣΟΚ στα 4 χρόνια της ύπαρξης του. 'Η δυναμική αυτή θά μπορούσε νά χαρακτηριστεί σάν δυναμική ενός κόμματος πού, μέ την προοπτική της άσκησης κυβερνητικής λειτουργίας στη χώρα, σκοπεύει στην κατάκτηση διαφοροποιημένων, κοινωνικά, έκλογικών γέων.

ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ στο όποιο ή εισήγηση καλεί την 'Οργάνωση σημαίνει επέκταση του κόμματος σέ κατηγορίες πληθυσμών πού κρίνουν κάποτε τό παιγνίδι μιάς κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. 'Η διαπραγμάτευση τών πιθανών κυβερνητικών ευθυνών, γιά ένα κόμμα πού συμπεριφέρεται ήδη σάν μία άντικυβέρνηση, δέν είναι μέλημα της τελευταίας στιγμής. Καί ή προεργασία πρέπει νά αρχίσει από τώρα. Γιά τό νά πλαισιώσει πολιτικά τούς νεοφερμένους έκλογείς μετά την άποστασία τών εκπροσώπων τους ή γιά νά δώσει σ' αυτούς πού «έχουν έγκλωβιστεί σέ πολιτικούς χώρους και δέν εκφράζουν τά συμφέροντά τους» μία πιο αύθεντική εκπροσώπηση.

ΟΧΙ χωρίς κάποιες αναλογίες μέ την κυρίαρχη τάση του ελληνικού πολιτικού συστήματος πρós ένα δικομματικό πρότυπο, ή καινούρια φάση πού άνοίγεται στην πολιτική ζωή της χώρας κατακρώνει διεργασίες πού έχουν θολά συντελεσθεί σέ πλατιά τμήματα τών πολιτών. Μέ μία διαφορά: 'Οτι τό δικομματικό πρότυπο πρós τό όποιο τείνουν τούτες οι διεργασίες, δέν θά πρέπει νά έξυμπετεί μία άπλή έναλλαγή στην Κυβέρνηση της χώρας «κομμάτων μέ τόν ίδιο ούσιαστικό προσανατολισμό». Τούτο τό σημείο άποτελεί και την είδοποιό διαφορά, σέ σχέση μέ κάποιο παρελθόν πού εκφράστηκε τό 1964 από την Ε.Κ. Τό ΠΑΣΟΚ διεκδικεί ένα διευρυμένο έκλογικό άκροατήριο, αλλά σέ μία βάση «ούσιαστικής» αντιπαράθεσης μέ την κρατούσα κατάσταση. 'Απαιτεί «μία ένθικά περήφανη και οικονομικά αυτοδύναμη πορεία της χώρας». 'Η έλαστικότητα της προτεινόμενης συμπάρταξης (άντιδεξιές μάχες) θρίσκεται σέ συστοιχία μέ τό ιδεολογικό της πλαίσιο (μεγάλη άλλαγή, ένθική ανεξαρτησία, λαϊκή κυριαρχία, κοινωνική άπελευθέρωση). Καί συμπυκνώνεται στο αίτημα της «ένθικής λαϊκής ένότητας» τό όποιο συνιστά και τόν κορμό της σύλληψης μιάς πολιτικής πρακτικής από τό ΠΑΣΟΚ. Τό αίτημα αυτό δέν είναι καινούριο. 'Υλοποιείται όμως στις προτάσεις πού κάνει ή πρόσφατη εισήγηση, επικυρώνοντας τίς διαφανείς τάσεις γιά ένα κόμμα «λαϊκών μαζών» ικανό νά διεκδικήσει την κυβέρνηση της χώρας και έπαυγέλομένο έναν καινούριο προσανατολισμό.

ΤΟΥΤΟ άποτελεί και τό κρίσιμο σημείο γιά τό ΠΑΣΟΚ. 'Ενα ούσιαστικό δικομματικό σύστημα - πού τό στηρίζει έξ άλλου κι' ή διπολική βάση στην όποια τοποθετεί ό 'Α. Παπανδρέου τά δομικά χαρακτηριστικά της σημερινής ιστορικής φάσης - απαιτεί τό συγκερασμό τών συμφερόντων της διαφοροποιημένης κοινωνικής βάσης στο έσωτερικό καθενός από τά δύο κόμματα. Στην προκειμένη περίπτωση συνοδεύεται από την ικανότητα έπιβολής του νέου προσανατολισμού. 'Η πιθανή διαχείριση τών κυβερνητικών υποθέσεων από τό ΠΑΣΟΚ, διασταυρώνεται μέ την «Άλλαγή». 'Η ισορροπία μεταξύ τους είναι λεπτή. Καί δέν έξαρτάται από έναν μόνο φορέα. 'Η δύναμη άπορροφητικότητας κοινωνικά έτερογενών δυνάμεων έχει τά όρια της. Ο συγκερασμός τών συμφερόντων τών λαϊκών τάξεων έχει μία μεγαλύτερη εκπροσωπευτική αύθεντικότητα και βιωσιμότητα, όταν στηρίζεται στη σύμπραξη τών αυτόνομων πολιτικά και όργανωτικά έκφραστών τους. 'Η έπεξεργασία της «μορφής» και του άξονα αυτής της σύμπραξης, ίσως άποτελεί τό πρώτο βήμα γιά μία «άλλαγή ζωής» στην χώρα μας.

ΑΝΤΙΛΟΓΟΣ

ΕΝΤΟΣ, ΕΚΤΟΣ Ή ΕΠΙ ΤΑ ΑΥΤΑ;

ΟΤΑΝ μία φιλοκυβερνητική εφημερίδα όπως είναι η «Καθημερινή» φιλοξενεί στο πρώτο όκτάστηλό της τον τίτλο: «Ταχεία λύση του Κυπριακού «έκτός ΟΗΕ» θέλει η ΕΟΚ», τότε σημαίνει πως οι πιέσεις που ασκούνται και στην ελληνική και στην κυπριακή κυβέρνηση βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο. Πολύ περισσότερο όταν η αποκάλυψη των κοινοτικών θέσεων συμπίπτει με την παρουσία στην Αθήνα του Προέδρου της εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΟΚ.

ΑΝ ο κ. Τζένκινς φρόντισε με τρόπο ευγενικό να υποδείξει στον κ. Καραμανλή ότι, αν θέλει να είναι σίγουρος για την ένταξη της Ελλάδας στην Κοινότητα, θα πρέπει να εξασφαλίσει κυβέρνηση με ποσοστό αρκετούς πόντους μεγαλύτερο από το 41%, για το Κυπριακό ήταν αρκετά πιο κυνικός.

● Το Κυπριακό είναι «εύρωπαϊκό» πρόβλημα αφού συνδέεται με την ισορροπία στους κόλπους του ΝΑΤΟ και συνεπώς η ανάμειξη «όποιαςδήποτε» άλλων, περιπλέκει «επικίνδυνα» την κατάσταση. Όποιαδήποτε λύση δέ ν π ρ έ π ε ι να αναζητηθεί στα πλαίσια μιας ευρύτερης διενθοποίησης.

● Δεδομένου ότι οι αποφάσεις και τα ψηφίσματα του ΟΗΕ είναι «αδύνατα να εφαρμοστούν», θα πρέπει η Ατλαντική Συμμαχία «να βοηθήσει» τις δύο κοινότητες να λύσουν τις διαφορές του.

● Ίδιαίτερα η Ελλάδα (όπως και η Τουρκία!) μπορεί να επηρεάσει αποφασιστικά τις εξελίξεις προς αυτή την κατεύθυνση και θα πρέπει να το πράξει για να μπει στην ΕΟΚ, χωρίς να φορτώσει στους άλλους εταίρους τα δικά της προβλήματα.

ΟΙ «ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ» αυτές της ΕΟΚ δεν είναι βέβαια καινούριες για την Κυπριακή κυβέρνηση, είναι όμως η πρώτη φορά που γίνεται η «ήμιεπίσημη» παραδοχή τους στην Αθήνα. Αυτό μπορεί και να σημαίνει ότι η «ώρα της αλήθειας» πλησιάζει...

ΓΙΑ ΤΗΝ ώρα, η κυπριακή κυβέρνηση φαίνεται αποφασισμένη να έμμεινε στη γραμμή της διενθοποίησης και της εξεύρεσης λύσης «εντός ΟΗΕ». Το ταξίδι του Κύπριου Προέδρου στη Μόσχα άποσκοπε να διερευνήσει τις σοβιετικές προθέσεις και μέχρι που μπορούν να φτάσουν αυτές.

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ πάντως είναι μερικοί που επιμένουν ότι τελικά θα επικρατήσουν «ρεαλιστικές σκέψεις» και θα αναζητηθούν πλαίσια πιο «αποτελεσματικά και αποδοτικά» από εκείνα του ΟΗΕ...

ΕΥΧΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ

“Αδίκες είναι οι κατηγορίες της Αντιπολίτευσης πως η εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης είναι φιλοδυτική και εγκλωβισμένη στα πλαίσια του ΝΑΤΟ και της ΕΟΚ...” Όποιος μάλιστα άκουσε το λόγο του κ. Ράλλη στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ δεν μπορεί να έχει ούτε την παραμικρή αμφιβολία ότι η ελληνική εξωτερική πολιτική είναι, τουλάχιστον, αδέσμευτη (!).

Μ’ ένα φραστικό ντελίριο ο Έλληνας ύπουργός πών Έξωτερικών κατακεραύνωσε τους πάντες τονίζοντας περίπου ότι όλα τα προβλήματα που απασχολούν σήμερα την υδρόγειο (μέχρι και τη Ναμίμπια, θυμήθηκε) θα πρέπει να λυθούν μέσα στα πλαίσια των αρχών του ΟΗΕ (πολύ πρωτότυπη αλήθεια άποψη...). Εκεί όμως που ξεχάσε, έστω και το εύχολογιο, ήταν οι ελληνοτουρκικές διαφορές, για τις οποίες ο κ. Ράλλης δεν είπε λέξη. Και αν αυτή η παράλειψη είχε την έννοια της μη παραδοχής της ύπαρξης αυτών πών «διαφορών», καλώς.

Είναι όμως γνωστό σ’ όλο τον κόσμο πως η ελληνική κυ-

βέρνηση διεξάγει συνομιλίες για την εξεύρεση μιας «ρύθμισης» για τον έναέριο χώρο και τα άλλα προβλήματα που δημιουργεί στην Τουρκία το ελληνικό Αιγαίο...

Έτσι η παράλειψη αυτή δεν σημαίνει τίποτε άλλο ίσως, παρά το ότι η κυβέρνηση – για το θέμα των «ελληνοτουρκικών διαφορών» – θεωρεί περισσότερο κατάλληλα τα πλαίσια του ΝΑΤΟ και της ΕΟΚ από εκείνα του ΟΗΕ.

Η ΠΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Ο κ. Μητσοτάκης καταχώρησε στο παθητικό του άλλο ένα λογαριασμό. Την εμφάνιση της Έθνικης Παράταξης ως ανατέλλοντα άστερα στο στερέωμα της μεταχουντικής μας πολιτικής. Και φυσικά δεν παρέλειψε να συμπαρατάξει πλάι σε αυτό τον αναγεννώμενο φοίνικα το δικό του δημιούργημα. Το κόμμα των Νεοφιλελευθέρων έγινε γνωστό στο διεθνές επίπεδο μέσω των Τάιμς της Ν. Υόρκης. Το περιεχόμενο της πληρωμένης «καταχώρησης» στους Τάιμς, προκάλεσε φαίνεται άμνηχανία στους κόλπους που δέχτηκαν τον κ. Μητσοτάκη εδώ και κάποιους μήνες... Ο κ. Μητσοτάκης, βέβαια, έμεινε στη γωνιά, όπως πάντα, παρακολουθώντας τις όποιες αντιδράσεις πών άμνηχανώντων ή διαμαρτυρομένων στίς τάξεις της Νέας Δημοκρατίας. Καιροφυλακτεί ο κ. Μητσοτάκης. Πάντα έτσι. Παίζει το παιχνίδι του με αποθέματα σε λογαριασμούς τρίτων. Αντλεί και εξαντλεί τους τρίτους του παιχνιδιού και μετά δρέπει τους καρπούς από τους «οικείους». Γιατί όπως φαίνεται η κεντροδεξιά του – όπως αφήνει να πλανιέται σάν φήμη – ταυτότητα είναι αρκετά ελαστική. Ποντάρει στους δελφίνους της παραδοσιακής Δεξιάς και απευθύνεται στους άφανεις – σήμερα – γεννήτορές τους, διαφημίζοντάς τους. Σά να λέμε Έθνικη Παράταξη. Δεν κομίζει «γλαυκαν εις Αθήνας» το περιεχόμενο του δημοσιεύματος. Ο κ. Μητσοτάκης δηλώνει δημόσια την πρόθεσή του να λειτουργήσει σάν συνδετικός και ενσποιοητικός κρίκος στον κλυδωνιζόμενο παραδοσιακό μηχανισμό της κυβερνητικής παράταξης και να παρουσιαστεί σάν επιδιαιτητής στη διαμάχη της με την «σκληρή» δεξιά. Στόχος του η ήγεμόνευση πάνω στον ευρύ χώρο της «συντηρητικής δεξιάς». Έκκαθαρίζοντας τους κραταιότερους αντιπάλους του – επιδέξιους διαδόχους του κ. Πρωθυπουργού. Τώρα να λέγεται ότι «τό κείμενο των Τάιμς δεν έλεγχθηκε» κλπ., κλπ., είναι σάν να παίζουμε «έν ού παικτοίς»...

ΙΔΡΥΜΑΤΑ «ΠΡΩΗΝ» ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Τά εισαγωγικά δέ θα μπαίνανε στο πρώην και θα μπαίνανε στο Βασιλικής Προνοίας, για να φανεί η αυθεντικότητα των αποτελεσμάτων του Δημοψηφίσματος του 1974. Για να γίνει σαφές ότι τά αποτελέσματα υλοποιούνται στα παραμικρότερα κύτταρα της... πολιτικής μας κατάστασης. Και από κεί, τουτό τό σχόλιο δεν θα είχε λόγο ύπαρξης, αν οι «τυπικές» διαδικασίες στη χώρα μας είχαν ουσιαστική αντανάκλαση στην όλη πολιτική ζωή.

Τά σταγονίδια όμως μένουν και έμμένουν. Και σταγονίδια δεν είναι μόνο τά χουντικά «κατάλοιπα». Είναι, πλέον και τά βασιλικά. Στο βαθμό βέβαια που εξακολουθούν να δρούν στο όνομα της (άπαγορευμένης συνταγματικά) φιλοβασιλικής πολιτικής τους ταυτότητας. Τό γράμμα πού παραθέτουμε άφορα ένα μικρό κύτταρο... από την κοινωνική μας ζωή. Και δείχνει ότι οι οργανισμοί που αποτελούσαν προϊόν της... άγαθοεργούς δραστηριότητας της «Βασιλίσσης μητρός»... διεκπεραιώνουν στη σημερινή μας Πολιτεία και άλλα καθήκοντα. Μερικές φορές από κάτι τέτοια μικρά κύτταρα αρχίζουν να χτυπούν κάποιοι άπρόσκλητοι τίς πόρτες της πολιτείας.

Τό γράμμα έστειλαν μαθήτριες της Σχολής Βρεφοκόμων του Κέντρου Βρεφών «Η Μητέρα», απευθύνεται «σε κάθε καλής πίστης αναγνώστη, με μοναδικό σκοπό να περισωθεί τό κύρος της σχολής και τό ίδρυμα, μιά και οι τόσες εκκλήσεις στους αρμόδιους μένουν ανασπάνητες». Και συνεχίζει:

«Χωρίς καμιά προκατάληψη, πολιτική έμπάθεια ή σκοπιμότητα, μά απόλυτο σεβασμό στις πολιτικές και ακόμα καθεστωτικές πεποιθήσεις του καθένα, όπως αρμόζει σε κάθε ύγιη πολίτη, αντιδρούμε. Όταν όμως οι πεποιθήσεις αυτές με τόση προκλητικότητα διοχετεύονται άμεσα ή έμμεσα ανάμεσά μας και σε τρίτους, αποτελούν τό στίγμα της Σχολής μας και δυστυχώς τή «ρετσινιά» του ιδρύματος πού μάς τρέφει και μάς σπουδάζει, επαναστατούμε.

Δηλώνουμε κατηγορηματικά, ότι τό Κέντρο Βρεφών «Η Μητέρα» και ή Σχολή Βρεφοκόμων του ανήκουν στην Έλληνική Δημοκρατία και ότι ή τεράστια κοινωνική προσφορά τους, στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στις βρεφοκόμους και στις αύριανές συναδέλφους τους μαθήτριες τής Σχολής, πού είναι όλοι παιδιά του Έλληνικού λαού και πολίτες του σημερινού καθεστώτος.

Αν στο Διοικητικό Συμβούλιο του ιδρύματος, στη Διεύθυνσή του και ιδιαίτερα στη θέση τής Προϊσταμένης Σχολής, ακωστά ή όχι, βρίσκονται άτομα πού ανήκουν σε φιλοβασιλικές οργανώσεις και μετέχουν ενεργά στους σκοπούς τους, πού καμαρώνουν για τις στενές φιλίες και συχνές επαφές τους με τούς «τέως», πού παίρνουν ειδικές άδειες με αποδοχές για να τούς επισκέπτονται στο έξωτερικό και να «τούς ενημερώνουν», πού πέτυχαν τότε τόν διόρισμό τους έλέω ανακτόρων, πού διοχέτευαν τις «πληροφορίες τους» σε τέως αρχηγούς τής χουντικής αστυνομίας και πού προκλητικά πρόσφατα προπαγανδίζουν μέχρι και υπέρ του κ. Ρεζά Παχλεβί, είναι θέμα πού μάς απασχόλησε και θά μάς απασχολεί. Σήμερα όμως, με τήν εύκαιρία πού μάς δίνουν ακόμα μία φορά οι φιλόξενες στήλες σας, αγωνιζόμαστε μόνον για τόν παραπάνω σκοπό.»

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΣΤΙΣ

Η κυβέρνηση άρχισε ήδη να προσαρμόζει στον έξοντωτικό νόμο για τά ΑΕΙ και όλες τις άλλες σχετικές διατάξεις πού άφορούν παρεμφερή θέματα...

Έτσι τό Ίδρυμα «Βασιλεύς Παύλος» πρόεδρος του Δ.Σ. του οποίου είναι ο άποτυχών ύποψήφιος τής Ν.Δ. Βρετάκος, γνωστός για τις παρακρατικές διασυνδέσεις του, παραθίασε αϊφνίδια ένα νέο κανονισμό λειτουργίας των φοιτητικών έστιών και ειδικότερα του Πανεπιστημίου (ΦΕΠΑ). Ο κανονισμός αυτός εισηγε «νέα κριτήρια» για τούς φοιτητές, όπως είναι τό βαθμολόγιο και ή «καλή διαγωγή». Ακόμα όρίζει χρονικό όριο-όπως και ο νόμος για τά ΑΕΙ-τά έτη σπουδών των σχολών, πέρα από τό όποιο διακόπτεται ή παραμονή στις φοιτητικές έστις. Αποτέλεσμα: Πολλοί από τούς φοιτητές των έστων θρέθηκαν ξαφνικά στο δρόμο...

Δέν έμειναν όμως με σταυρωμένα τά χέρια. Στα «άξιοκρατικά» κριτήρια του κ. Βρετάκου οι φοιτητές απάντησαν με «κατάληψη» των δωματίων τους (έβγαλαν αντικείμενα), έ-

έλεξαν «Έπιτροπή Άγώνα» και ζητούν τήν έγκριση των αϊτήσεων τους για τόν καινούριο άκαδημαϊκό χρόνο με βάση τό οικονομικό κριτήριο...

Τό θέμα βρίσκεται στην άρχή και θά έχει όπωσδήποτε «έξελξεις». Τό σημειώνουμε για να μην ξαφνιαστούν μερικοί, αν ο άποτυχών ύποψήφιος τής Ν.Δ. καλέσει κάποια μέρα τά ΜΑΤ και τις αύρες να εκκενώσουν τό κτίριο...

Η ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ

Μία εγκύκλιος ανακαλεί μίαν άλλη εγκύκλιο μπρός στον κίνδυνο να άκυρωθεί από μίαν άπόφαση. Τό παιγνίδι παίχτηκε μάλλον μεταξύ των «ημετέρων». Ο κ. Μπάλκος παρυσιάζεται με μίαν εγκύκλιο πού άπαγορεύει τις συγκεντρώσεις «έν ύπαίθρω». Η Άστυνομία πού είναι ο παραλήπτης της, για άλλη μία φορά κηρύσσεται επιδιαιτητής στα συνταγματικά δικαιώματα των πολιτών. Κάπου «κόλλησε» ή εγκύκλιος. Ο κ. Πλυτάς θά πρέπει να πάρει τις άποφάσεις του άπέναντι σε καταχρήσεις της έξουσίας στην προεκλογική περίοδο. Έστω και πλαισιούμενος από ένα άμφισβητούμενο από άποψη δημοκρατικότητας περιβάλλον. Και παράλληλα τό Συμβούλιο Έπικρατείας καλό θά είναι να μην προκαλέσει προβλήματα «δημοκρατικού ήθους» στην κυβέρνηση σε μία περίοδο όπου ο Δήμος τής Άθήνας «παίζεται». Έτσι ο κ. Μπάλκος ανακαλεί τήν εγκύκλιο του πριν να άποφασίσει για τήν άκυρότητά της τό Συμβούλιο τής Έπικρατείας. Αυτό θέβαια δέν ανακαλεί και τήν νοσοτροπία πού κατευθύνει τις πράξεις των κρατούντων. Νοσοτροπία πού δέν θέλει με κανένα τρόπο να προκαλέσει αντιρρήσεις στο «άραγές μέτωπο» των ημετέρων, ενώ ο κατασταλτικός μηχανισμός λειτουργεί, όπως και παλιά.

Και σύντομα οι έπεξεργασίες ενός πλαισίου πού θά καλύπτει και νομότυπα τόν περιορισμό στην άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων, θά μορφοποιηθούν σε ένα νομοσχέδιο πού θά έπιλαμβάνεται της «διενέργειας εν τάξει» των προσεχών βουλευτικών εκλογών...

Από τήν άλλη, πουλιώνται έκρηκτικά από φιλοχουντικούς ιδιώτες και εκπαιδεύονται σκύλοι για τήν έμπρακτη «διενέργεια εν τάξει» των λαϊκών συγκεντρώσεων (κατά κυβέρνηση: όχλοκρατικών εκδηλώσεων).

Η ίσορροπία στην Νέα Δημοκρατία γέρνει εδώ και καιρό προς τά δεξιά σε κρίσιμους τομείς. Για να ξεπεραστεί τό 41% - άπαίτηση λέγεται τής Ε.Ο.Κ. - ή άστυνόμευση είναι ένα μέσο πού άποκαλύπτει αναμφισβήτητα τά όρια τής Δεξιάς και τις αντιφάσεις της στο «δημοκρατικό άνοιγμα».

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΝ...

Η ΙΣΤΟΡΙΑ, λένε, δέν επαναλαμβάνεται...

Για μάς, αυτή ή ρήση είναι συνάρτηση της στάσης των «νικητών» του έκαστοτε Ιστορικού γύρου. Αν οι «νικητές» κατορθώσουν να ουδετεροποιήσουν τή συλλογική μνήμη σ' ότι άφορά τις τραυματικές της έμπειρίες, αυτό δέ σημαίνει ότι οι άπόγονοι των «ήττημένων» παραιτούνται. Αντίθετα πάνω στην Ισοπέδωση τής μνήμης, μεσολαβούν στην Ιστορία και άποκαθιστούν τή συνέχεια των πράξεων των έκαστοτε έντολοδόχων τους. Για παράδειγμα: ή Νυρεμβέργη μπήκε στο Άρχείο τής Ιστορίας αλλά ο νεοναζισμός, ο νεοφασισμός κλπ. δέν καταχωρήθηκε στους ξεφλημένους λογαριασμούς...

ΓΙΑ ΜΑΣ τό θέμα ξεπέρασε τήν «έκλογική» του διάσταση κι έγινε, πρόσφατα, θώμα. Η 21 Άπριλη του '67 μάς θρήκε μικρούς στο μπόι και ή δουλειά πού 'χε γίνει προηγούμενα από τούς έπίδοξους συνεχιστές των καθεστώτων έκτακτης άνάγκης

του μεσοπολέμου, είχε περάσει σφομύλι στις μνήμες κι είχε νεκρώσει τις έμπειρίες...

ΤΩΡΑ οι καιροί άλλαξαν. Πέρασαν τά χρόνια, απλά, χωρίς ν' αλλάξουν και τά πράγματα σε όρισμένους... τομείς. Η άποχουντοποίηση έγινε με καίσαρική τομή και τά άποτελέσματά της στο έπίπεδο της κοινωνικής συνείδησης, άπόκτησαν συμβολική σημασία ή έξομοιώθηκαν με τήν καταδίκη (ποινική) «πρωταϊτών τής 21.4.67». Κι έτσι σε κάποιους... δυσδιάκριτους μηχανισμούς αναπαράγεται ή «παλιά τάξη πραγμάτων»...

ΣΤΗΝ προκειμένη περίπτωση ο μηχανισμός λειτουργεί μέσα από τό περιοδικό «ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ» (Άθλητική, όπως επιγράφεται) και με τό άρθρο για τούς «άσους τής Λουφτβάφε». Και άφορά ένα «πρόβλημα». Να αναγνωρισθούν τά «σκόρ» πού πέτυχαν οι «άσσοι» τής Λουφτβάφε στις καταρρίψεις «έχθρικών» (θλέπε συμμαχικών) αε-

Πρόσδος στη σκέψη του κ. 'Αβέρωφ. 'Από συνωμοσίες (είθισται ο μακιαβελισμός εν 'Ελλάδι...) έχει ήσυχάσει ο Στρατός - λείει ο κ. 'Αβέρωφ, ήσυχάζοντας με τη σειρά του τις αναταραχές που πιθανόν προκαλούνται στις τάξεις των ύφισταμένων του από την επίκληση - άλλοτε - της ύπαρξης σταγονιδίων.

Με την ευκαιρία μιās τελετουργίας - παρουσίαση του νέου ύφυπουργού 'Εθνικής 'Αμύνης κ. 'Αβραμίδη που οι φήμες τον συνδέουν με τον κ. Μητσοτάκη - ο κ. 'Αβέρωφ παρέχει πιστοποιητικά «ομόνοιας», «σύμπνοιας», «ενότητας» των τάξεων του στρατού υπό την ύψηλήν του επιστάσια, 'Ο στρατός στά 'εργα του λοιπόν συνδράμοντας τον νέο ύφυπουργό - κατά παράκληση του κ. ύπουργού στους άρχηγούς των 'Ενόπλων Δυνάμεων. Τά 'εργα του στρατού δέν είναι θέβαια μόνον «οι έπιτυχίες διεξαχθείσαι», πρόσφατα, ασκήσεις. Τό «έτοιμοπόλεμο» που συντηρεί έναν έθνικισμό σάν απαραίτητο όρο ενότητας ανάμεσα στις διάφορες φατρίες στηρίζεται σε μιάν πρόσκαιρη ίσορροπία δυνάμεων ανάμεσα στους νοσταλγούς και τους στρατιωτικούς καριέρας. 'Αν τώρα η ίσορροπία αυτή συνοδεύεται από επανδρώσεις θέσεων με χουντικούς ή και με μεταθέσεις των ήδη υπάρχοντων χουντικών σε κρίσιμες περιοχές - π.χ. Λεκανοπέδιο 'Αττικής - τούτο είναι κάτι που η πολεμική όρολογία του κ. 'Αβέρωφ τό καλύπτει ή τό αποδίδει «στή φαντασία αυτών που επιθυμούν συνωμοσίες στός στρατό». 'Εξ άλλου ο κ. ύπουργός απάντησε, όπως πάντα πολύ ... επιγραμματικά στην πρόσφατη καταγγελία για κίνηση «νοσταλγιών» στην Τανάγρα και «τηρεί σιγήν ίχθύος» στην υπόθεση εξαγωγής όπλων από στρατώνες που βρίσκονται σε χέρια φιλοχουντικών έμπορευμένων τό είδος...

Μήπως αποδίδει ο κ. 'Αβέρωφ στη δικιά του φαντασία την επινόηση του όρου «σταγονίδια»; Και ποιοί είναι αυτοί που θέλουν νά υπάρχουν «συνωμοσίες»; Ρωτάμε γιατί δέ νοσταλγούμε κι' ούτε φανταζόμαστε...

ροπλάνων. Κάποιος αναλαμβάνει «μετά από πολλά χρόνια νά τακτοποιήσει τό θέμα αυτό». Τακτοποίηση λογαριασμών ή και «σκόρ». Λογαριασμών μέ διπλό παραλήπτη: τούς άσους της Λουφτβάφε (εικονίζεται και ο Χάρτμαν, μέ 20 χρόνια καλαδική στην πλάτη του) ή τούς επίδοξους κληρονόμους τους και τούς όποιους ήμέτερους απόστρατους ή ένεργούς, που έχουν αναμνήσεις ή φιλοδοξίες...

ΤΟ ΑΡΘΡΟ δίνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες που θά βοηθούσαν στην άναγνώριση των δεξιοτήτων και υπηρεσιών των πιλότων του Γ' Ράιχ. Καί φυσικά τούτη ή πληροφόρηση, πού, λειτουργεί σε τεχνικό επίπεδο, άπολιτικοποιεί την λειτουργία των όποιων Χάρτμαν, και συμβάλλει στην έξομολογηση των πιλότων του Γ' Ράιχ μέ τον έξομολογηση «μάχημο άεροπόρο» σε περίοδο πολέμου. Μάχημο και μάλιστα έκλεκτό. Μέ άνδρεία κατορθώματα στο ένερ-

γητικό του. Μέ «τόλημ», «θάρος», «ικανότητα πολεμική» κλπ. Οι «έκλεκτοι» του Γ' Ράιχ, εικονίζονται στο άρθρο έν μέσω φωτογραφιών που άφορούν τούς τύπους άεροπλάνων πού... κάνανε θραύση στο συμμαχικό στρατόπεδο... 'Υπάρχει ή έκθεση όλόκληρου του συστήματος βάσει του όποιου γινόταν ή άποτίμηση των «σκόρ καταρρίψεως» μέσα στά έπιτελεία της ναζιστικής γερμανικής άεροπορίας. Καί γίνονται και συγκρίσεις των αποδόσεων των συμμαχικών πιλότων μέ τούς πιλότους της Λουφτβάφε... Μέ τον τρόπο αυτό δημιουργείται τό αναγκαίο ψυχολογικό υπόβαθρο στον άνύποπτο άναγνώστη, για νά ταυτιστεί μέ τον «τεχνικό» χαρακτήρα του άρθρου και νά θιώσει μέ άποτελεσματικό-τερο τρόπο την ιδεολογική του λειτουργία.

ΑΥΤΑ γράφονται λοιπόν στο 24ο τεύχος του περιοδικού της 'Αεροπορικής λέσχης Πειραιώς μέ διευθυντή του τον κ. Καλογε-

'Εξακολουθεί νά μή μπορεί νά βρεί στ' άρχεία του ο κ. 'Αβέρωφ τη γνωστή - πιά - έκθεση του για τη Βόρειο 'Ηπειρο που πρόσφατα άποκάλυψε τό ΑΝΤΙ παρά τό γεγονός ότι «προσέπα-θησε δι' όλων των ύπασπιστών του...». Αυτό τουλάχιστο διαβεβαίωσε τη Βουλή ο ίδιος και πρόσθεσε: «Προφανώς έχει κλαπή και παραποιηθή για νά δημοσιευθή περικεκομμένη, όπως έδημοσιεύθη...»

Είναι ευδιάκριτη ή δυσκολία του κ. 'Αβέρωφ νά έρχεται σε άντιπαράθεση μέ τον παλιό έαυτό του και ιδιαίτερα μέ τον «κατ' άπονομήν» έπίκουρο ύποπλοίαρχο του 1945. Πολύ πιό σαφής όμως είναι ή εύκολία του όπορτουνιστή και άδίσταχτου πολιτικού νά ψεύδεταί χωρίς άπολύτως κανένα ένδοιασμό για νά κρύψει την «ιστορία» του και τό παρελθόν του. 'Ενα παρελθόν που καταγράφει τον σκατεινό τουλάχιστο ρόλο του σημερινού ύπουργού 'Εθνικής 'Αμύνης σε μιάν σειρά από έθνικά θέματα και κρίσιμες εξέλιξεις για τό έθνος.

Δέν είναι μόνο ή έκθεσή του για τη Βόρειο 'Ηπειρο. Ούτε μόνο οι συμφωνίες Ζυρίχης-Λονδίνου για την Κύπρο, ούτε ή «γέφυρα» της μεταπολίτευσης. Είναι κυρίως ή άκόμα και σήμερα και χωρίς αιδώ, πλήν όμως μέ «φανατική έθνικοφροσύνη», παρουσία του έπικεφαλής ενός ζωτικού τομέα της δημόσιας ζωής: της διαχείρισης των θεμάτων που άφορούν τις 'Ενοπλες Δυνάμεις της χώρας. Γιατί ή πολιτική του είναι πολιτική έκτροφής και συντήρησης των κινδύνων που άπειλούν τη Δημοκρατία...

Ούτε θέβαια «έκλάπη» ή έκθεσή του για τη Βόρειο 'Ηπειρο, ούτε «παρεποινήθη». Την άνεκάλυψε και την άπεκάλυψε ή δημοσιογραφική έρευνα που άντιλαμβάνεται σάν καθήκον της τό φωτισμό του βίου και της πολιτείας μερικών όπορτουνιστών και άνενδοίαστων πολιτικών, όπως είναι ο κ. 'Αβέρωφ.

Και για νά τελειώνουμε:

● Η έκθεση του «κατ' άπονομήν» ύποπλοίαρχου Ευάγγελου 'Αβέρωφ ύπάρχει. Τό ΑΝΤΙ δημοσίευσε ο λόκληρο και αύτούσιο τό κεφάλαιο «Συμπεράσματα» που έκφράζει προσωπικές σκέψεις και μάλιστα προτάσεις του.

● Τό αντίγραφο της έκθεσης που χρησιμοποιήσαμε προέρχεται από ιδιωτικό άρχείο στο όποιο - κατά κακή τύχη του κ. ύπουργού - ύπάρχουν και πολλές άλλες έκθέσεις και σημειώματά του. Συνεπώς δέν έχει παρά νά περιμένει. 'Η καλύτερα ός δώσει έντολή από τώρα στους ύπασπιστές του νά ψάξουν νά τις βρούν για νά προσετοιμάσει τις δικαιο-λογίες του...

◀ Η Ιδιόχειρη ύπογραφή του κ. 'Αβέρωφ στο τέλος της 'Εκθεσης.

ράκο. Καί όπωσδήποτε τό κοινό του εκτείνεται και στί τάξεις του στρατεύματος. 'Εδώ ή άποκατάσταση της άξίας των «άσων» του Γ' Ράιχ, άποκτά μιάν άλλη διάσταση. Θέτει σε έγρήγορη αίσθήματα... ιδεολογικής άλληλεγγύης και δίνει πίστωση, μέσω της ιστορίας, στα σταγονίδια που αναγνωρίζονται στο πρόσωπο των μακρινών τους ιδεολογικών προγόνων...

ΕΜΕΙΣ γράψαμε αυτό τό σημείωμα γιατί πιστεύουμε ότι οι φύλακες πρέπει νά γρηγορούν. 'Ιδιαίτερα πίσω από τις κερκόπορτες όπως τούτο τό άδολο άρθρο για τά σόρ των πιλότων του Γ' Ράιχ.

ΥΓ. 'Αεροπορικό τό περιοδικό, άεροπορική και ή έταιρεία της «'Ολυμπιακής». 'Οπότε άνετα μπορεί νά διαφημίζεται σε περιοδικά που νεκρανασταίνουν μιάν δολοφονική πολιτική... Πρός τέρψιν των έπιβατών της!

Γράμμα από την Χριστίνα

Έλαβα την κάτωθι επιστολήν από την Χριστίνα με ένα ναφτην του ναφτικού μας από την Όδησσόν, με την έκφραση της εκεί καταπλέφσεως του στόλου μας. Το γράμα ενεχείρισεν άφτοπροσώπος ή Χριστίνα Ώνάση εις τόν διοικητήν του στόλου κατελθών επί τούτου από την Σιβηρίαν διά λόγους οικονομικούς, καθόσον τά ταχυδρομικά εκεί, όπος ή ίδια εξέγησεν, είνε πολύ ακριβά κέ τό ζέβγος κηριολεκτικός πένετε. Τήν επιστολήν άφτήν Μου άπέστειλε ως έφχαριστήριον διά τό γαμήλιον δώρον πού της άπέστηλα (δέν θά σάς άποκαλύψω τί, άν καί έσείς πού μέ διαθάζετε, ως καλώς σκεπτόμενοι θά τό βρήτε). Άλλά άς μήν μακρηγορίσω, κι' άς σάς διαθάσο καλύτερα τό γράμα Της.

Άγαπητέ Μποστ.

Ύγιαν έχο, ύγιαν ποθό κέ δι' ήμάς. Πρότον θέλο νά σέ έφχαριστήσο διά τό όρέον δώρον πού μάς έστηλες. Τό έχουμε κρεμάση εις τό δωμάτιόν μας κέ τό θαμβάζουμε. Συνηρητύρια. Τί όρέον δόρον... Τί όρέα χρώματα...

(εις τό σημίον άφτό, πολλοί έπιπολέως σκεπτόμενοι κέ θγάζοντες άφθέρετα σημεπεράσματα θά άναφανήσουν: Πίνακα θά της έστειλε. Βεθός κέ πίνακας θά είνε, άφού άναφέρει «τό κρεμάσαμε». Τί θά έστελνε ό Μποστ, πού είνε ζωγράφος; Καρέκλα;)

Λοιπόν είδατε ότι μερικοί θγάζουν γρήγορα συμπεράσματα χωρίς νά έμβαθύνουν; Άς είναι. Άς μάθουν λοιπόν την αλήθειαν. Μάλιστα. Στην Χριστίνα έστειλα μίαν καρέκλαν χροματιστή (δι' άφτό άναφέρη κέ την φράσιν Τί όρέα χρώματα...)

Μά θά μου πήτε: Μά τίς καρέκλες δέν τίς κρεμούν εις τόν τοίχον. Τίς άκουμπούν κάτω.

Εις τούς ούτω σκεπτομένους, άς Μου έπιτραπή νά άπαντήσο. Πολυαγαπημένοι Μου φίλοι. Εις τά γούστα των άλλων δέν πρέπει νά έπεμβένομεν κέ νά τούς ύποδεικνύομεν πίο είναι τό ΣΩΣΤΟΝ. Γιά όλες τίς φενομενικά παράλογες πράξεις των άλλων ύπάρχει κάποια σοβαρή δικεολογία. Γιά νά την κρεμάση ή Χριστίνα εις τόν τοίχο σημενει πώς ή τό διαμέρισμά τους στην Σιβηρία είνε μικρό, ή δοκίμασε νά την θάλη εις τό δωμάτιον κέ είδε ότι μέ τά δόρα πού πήρε δέν ύπήρχε πλέον χώρος ή στο κάτω-κάτω, γιά νά μέ τιμήση κέ νά μέ προβάλη, κάρφωσε την καρέκλα Μου στον τοίχο. Λογαριασμόν θά δόση διά τό πού θά τοποθετήση την καρέκλα της; Κέ τόσον σοβαρόν θέμα είνε τό κρέμασμα μιάς καρέκλας διά νά γίνετε τόσο συζητήσις; Νομίζο λοιπόν – κέ πολλοί άναγνώσται θά συμφωνούν – ότι δέν είνε άξιοπρεπές νά άπολογήτε διά μίαν παράλογον πράξιν. Ή Χριστίνα είναι 27 έτών κέ έχει πάν δικέομα ως έλέφθερος άνθρωπος νά κάνη ότι θέλει. Κέ όταν ή Χριστίνα έχει άφτό τό δικέομα, νομίζο έχουν έκ του Σηντάγματος κέ οι μεγαλητέρας ήλικίας νά κάνουν χρήσιν άφτού του δικέοματος,

Συνεχίζουν ή Χριστίνα, μου γράφει:

...Σέ πληροφορό έμπιστεφτικός, ότη κατά την σηνάντησιν Ράλλη-Γκρομήκο διά την σήσφηξιν των δύο Κρατών, άπεφασίσθησαν άμοιβαίαι παραχωρήσεις. Ό κ. Ράλης έζητήσεν από τόν Ρώσον ύπουργόν νά δόση έντολάς νά φανή αδιάλακτον τό ΚΚΕ εις τάς συζητήσεις μέ τό ΠΑΣΟΚ, όστε έκ της διασπάσεως νά βγή Δήμαρχος ό Πλυτάς.

(Μά θέθεα Χριστίνα, έτσι είνε. Γιά νέο μας τό ξεφουρνίζεις; θά πήτε. Γι' άφτόν τόν λόγο κατεθάζει τό ΚΚΕ τόν

Θεοδωράκη. Άφτό είνε πασίγνωστον)

Άγαπητοί φίλοι, μή βιάζεσθε. Άκούστε παρακάτω τί γράφει...

...μάθε όμος Μποστ, ότι ό σήζηγός μου ως καλύτερον πληροφορημένος έμαθε από κύκλους του Κρεμλίνου, ότι κατά τάς συζητήσεις πού έγιναν εις την Μόσχαν, ό ύπουργός Γκρομήκο έζητήσεν ως μοναδικήν χάριν έναντι της μελλοντικής βοηθίας προς την Ελλάδα νά λάβη τόν Δήμον Άθηναίων τό ΚΚΕ διά νά τονοθη τό άριστερόν κίνημα κέ νά πάψη νά είναι έν τή γωνία.

(Εις τό σημίον άφτό πολλοί θά πούν τίποτε δέν άποκλίετε. Εις την πολιτικήν γίνοντε τοιάφτε σηναλαγαί. Όλα είνε πιθανά. Κέ θά έχουν κέ άφτοί άπόλητον δίκεον).

Τό σημεπεράσμα είνε άφτνόητο. Ή Χριστίνα μέ την άνωτέρω μακροσκελήν επιστολήν θέλει νά μέ καταστήση προσεκτικόν κέ κατά κάποιον τρόπον Μου λέγει:

«Μήν πιστέθης τάς διαδόσεις πού θά κηκλοφορήσουν, εάν πρότον δέν έχεις έμπροσθέν Σου, έν ακριβή μεταφράσει τά ακριβή αντίγραφα των σηνονιωνών διά τό τί ακριβώς διημείφθη μεταξή των δύο άνδρων.»

(έκ της άνωτέρω περικοπής την όποιαν μέ μολήβι ύπεγράμισα, συνεπέρανα, ότη άν κέ ή Χριστίνα έχει σήζηγον μονόφθαλμον, ή ίδια δέν είνε κοντόφθαλμος. Δηστηχός την αγαθήν άφτήν έντήποσιν ή Χριστίνα μου την κατέριψε εις την σηνέχειαν του γράματός της, διότη μαθών άγνωστον πώς, ότι κατέρχομαι ως δημοτικός σήνβουλος, θεωρεί άπαραρέτητον νά μου δόση μερικής οδηγίας πολιτικής φήσεος κέ Μου γράφει:

«Πρόσεχε τόν Θεοδωράκη. Δέν είνε γεννημένος Δήμαρχος».

(εις τό σημίον άφτό θά της γράψω ότι συμφωνώ, διότη ως καλώς ένθυμούμαι, έπιδή είμε μιάς κάποιας ήλικίας, ότι όταν έγέννησεν ή κηρία Κατωάτα τόν Παφσανίαν, όλαί αι γειτόνισαι καί φίλαι έτρεξαν εις την γειτονιά κέ άνήγκειλαν ότι ή κηρία Κατωάτα έγέννησεν ένα ροδοκόκινον Δήμαρχον 4 κιλών. Τό άφτό συνέβη κέ όταν ή κηρία Τσουκαλά έγέννησεν τόν μικρόν Δήμαρχον Άγγελον. Καμία δέν έτόλμησεν νά άναγκείλη ότι έγέννησεν άγοράκη.)

Δηστηχός κέ τά δύο άφτά πεδάκεια, όταν έμεγάλοσαν, παρόλον πού έγενήθησαν Δήμαρχοι, ήκολούθησαν διαφορετικά έπαγέλματα. Τό μέν ένα ήκολούθησεν τό στρατιοτικόν στάδειον, τό δέ έτερον τάς νομικάς έπιστήμας γενόμενον νομομαθής ύπηρέτης της Θεμίδος κέ άργότερον της Χούντας προς μεγίστη κατάπληξιν της μαμής της άκούων εις τό όνομα Λαός. Σήμερον όμος Χριστίνα Μου, της γράφω, ή έπιστήμη έχει προχορήση κέ τά πεδιά γενόνται καί εις δοκιμαστικόν σολήνα κέ ήμπορεί νά προέλθη Δήμαρχος άρκεί τό σπέρμα του Λαού νά τό δεχθη ή ώδοθήκη της Δημαρχίας κέ από άφτόν τόν έναγκαλισμόν νά επέλθη έγκυμοσύνη. Έν όλίγοις της δίδο μίαν σφερικήν εικόνα της γονιμοποιήσεος, διά νά λάβη μίαν ιδέαν του τί γίνεται σήμερον.)

Περαιτέρω ή Χριστίνα προχορών εις την ουσίαν του θέματος, μου γράφει:

Κακώς ένεπλάκης εις την ήπόθεσιν των έκλογών. Βάζω χάρμ τούς αριθμούς κέ μέ κανέναν τρόπον δέ θγένει Θεοδωράκης.

(Έτσι κέ πολλοί κατά τό 21, έβαλον κάτω τούς αριθμούς καί απέσχον τού άγόνος. Έφτηχός οι κλέπτε κέ άρματολοί άδιαφόρισαν διά τας στατιστικές κέ τά έβαλον μέ την άριθμητικός ισχυροτέραν Τουρκείαν. Ίδού κέ διατή ήμε ύπέρ πάσης μεταρρυθμίσεος έκπεδεφτικής. Όσον όλιγοτέραν άριθμητικήν γνорίζομεν, τόσοον πίο πολλά θάβματα έπιτην-χάνομεν. Ή πολλή γνώσις καταντá έπιζήμιος. Τό πλήθος τών πολλή μορφομένων μέ τρομάζει.)

Είς άλλην περικοπήν τού γράματος ή Χριστίνα έντρομος, μέ προειδοποιή:

...Μέ την σηνθάσαν διάσπασιν τρέμο μέ την ιδέαν ότι θά βγή ό Πλητáς...

(Είς τό σημίον άφτό την καθισίασα ότη έδιάβασα προσ-εκτικά τό πρόγραμμα τού έκπροσώπου της δεξιάς κέ ήμπορό νά την διαβεθεόσο ότη κέ άν βγή Πλητáς δέν πρόκίτε νά σφάξη τούς Άθηνέους πού δέν τόν έψήφισαν, ούτε ότη ψηφίζοντες Μπέτην έξασφαλίζομεν την σοματικήν μας άκε-ρεότητα. Πιθανόν νά έχομαι μίαν μικράν σκληρήνησιν όπως λέγουν έκ της Δεξιάς είς περίπτωσιν έπιτηχίας τού Πλητá, αλλά έχομεν φάγη τόσας σληρύνσεις πού ούδεμία πλέον σκληρυνσις ήμπορεί νά μάς άλοιόση τόν έθνικόν μας χαρα-κτήρα. Είνε έφτήχημα, της γράφο, πού αι έκλογέ άφτέ γί-νοντε μέ την ανακήρησιν τών έκτάκτων φορολογικών μέ-τρων κέ θά ξέβρομεν πού θαδίζομεν. Έάν ό Πλητáς λάβη 52 της εκατό τούτο θά σημένη ότη όλοι είνε πολλή έφτηχίς κέ πρώτος έγώ θά έξαρθό υπέρανο κομάτων κέ θά βροντοφο-νήσο «Βάλτε μας κι' άλλους φόρους». Δέν βλέπο διά ποίον λόγον θά πρέπει νά θαδίσομεν έναντίον της θελήσεος τού Λαού διά μίαν νοικοκρημένην έφοριακώς Άθήνα.)

Δηστηχός ή Χριστίνα άνεφ λόγου μου παραθέτει κέ μίαν ιστορίαν, της όποίας τό νόημα, όμολογώ, δέν ήνόησα.

«Μίαν φοράν κέ έναν κερόν, μου γράφει, ένας ραβθίνος έλαβε μίαν άνεξήγητον έννιδιαστικήν άπόφασιν κέ οι μαθητέ του νομιζοντες ότι τούς έγκατέλειψε, έξηγέρθησαν.

— Σοφέ διδάσκαλε, τού είπαν, σύ πού μάς έγαλούχησες νά είμεθα έλέφθεροι άνθρωποι, νά μήν είμεθα υπάλληλοι κανε-νός κέ νά έχομαι έλεφθερίαν έκφράσεος, διατί μέ την πρāξιν σου άφτήν έδειξες τόσην άσυνέπειαν;

Κέ ό σοφός Ραβήνος, έσιόπησεν, διότη δέν ήξεβρε τί νά άπαντήση.»

(Κακώς, της γράφω. Ό Ραβίνος έπρεπε νά άπαντήση Έγώ πράγματι σās τα έδίδαξα άφτά. Σεις γιατί άπαγορέ-βετε είς τόν διδάσκαλόν σας νά είνε έλέφθερος άνθρωπος; Έσείς έχετε δικεόματα. Έγώ νά μήν έχο; Είς τό κάτω-κάτω, άνορθόγραφος ήμουν, άνορθογραφίαν διέπραξα. Πού λοι-πόν θλέπετε την άσυνέπειαν κέ την έλειψιν σταθερού χαρα-κτήρος;)

Τό πρόβλημα, είνε ήθικόν, σηνεχίζει ή Χριστίνα από την Σιβηρίαν είς τό μακροσκελές γράμα της. Είς άφτάς τās περιπτώσεις, δίδοντε έξηγήσεις, όταν μάλιστα έχει δοθη όρ-κος πίστεος...

(Είς άφτάς τās περιπτώσεις, της γράφο, δέν ήπάρχει χρό-νος διά έξηγήσεις. Κέ οι στρατιότε κέ άξιοματικοί είχον δόση όρκον πίστεος είς τόν Τσάρον κέ Ρασπουτίν, κέ δηστηχός είς τās κρισίμους όρας παραμέρισαν την ήθικήν διά νά λά-βουν μέρος είς την άρξαμένην μάχην. Έάν καθείς προσήρ-χετο είς τόν Τσάρον κατόπιν άκροάσεως διά νά τού αναγ-κείλη διά ποίον λόγον είνε άναγκασμένος νά καταπατήση τόν όρκον του κέ νά έχη την σηγκατάθεσίν του διά την μέλ-λων νά διαπραχθή άνηθικότητα, θά είχεν κερδίση ό Τσάρος από την αναποφασιστικότητα τών όρκισθέντων.)

Άλλη ένδιαφέρουσα περικοπή:

...έπειδή δέν θέλο νά σέ στενοχορήσο άλλον, μιά κέ έλαβες την άπόφασίν σου, έφχομε όλα νά πāνε καλά κέ σās έφχομε καλήν έπιτηχίαν. Χέρω πού ό Θεοδοράκης κατεθένει ως άνε-ξάρτητος, άν κέ φοβούμε ότι άν τελικός έκλεγή, θά άκολου-θήση τελικός τυφλώς τās έντολάς τού κόματος πού τόν ύποστηρίζει.

(Όχι, Χριστίνα, της γράφο, δέν ήπάρχει λόγος άνησυ-χίας. Έάν τό κόμα μάς γίνη φορτικόν κέ έλθουν έντολέ από την Μόσχαν νά ασφαλτοστρόσομεν τούς δρόμους, όλοι οι Δημοτικοί Συνβουλοι θά τόν πείσομαι νά φανή άνεξάρτητος κέ νά τούς άφήση νά είνε χωματόδρομοι. Έμείς δέν άνήκο-μεν ούτε είς την Δήσιν, ούτε είς την Άνατολήν. Άνήκομεν είς τόν Δήμον κέ τά χώματά του δι' ήμάς είνε ιερά.)

Έκείνο πάντως πού γνорίζο, καταλήγει ή Χριστίνα, είνε ότι πρέπει πάση θησία νά κτηπηθή ή Δεξιά. Σεις οι Δημο-κράται τελικός θά έβρετε τρόπον νά συνεργασθήτε. Ό στό-χος σας άφτήν την στιγμήν πρέπει νά είνε ή Δεξιά πού είναι έπίφοβος κέ έχει μέγαν μηχανισμόν. Άφτή έχει τόν κηθερνη-τικόν τύπον, τά μέσα μαζικής ενημερόσεος κέ κηρίος την τη-λεόρασιν, πού τόσοον όλέθειον ρόλον πέζει.

(Άμ, από την τηλεόρασιν κι' έγώ τώπαθα, της γράφω κέ άφτή σηγκεκριμένως έπεξε μέγαν ρόλον είς την μετα-στροφήν Μου. Κέ ιδού πώς τό έπαθα: Όμιλών ό προθυ-πουργός, κατά την περιόδειαν του είς την Κρήτην, ένόπιον τού Λαού τών Χανίων, έδήλοσεν ότι οι Κρήτες είνε Λαός υπερήφανος, άγονιστέ της Έλεφθερίας κέ άνεξαρτησίας κέ σκληροτράχηλοι. Άκούων λοιπόν έξ έπισήμων χειλέων άφ-τάς τās άρετάς τών Κρητών, έπεθύμουν διακαώς έναν Δή-μαρχον Κρητικής καταγωγής, όστε ή ψήφος Μου νά μήν πάγη χαμένη. Μέ συνήρπαζεν ή ιδέα ότι δέν θά ήτο όργα-νον κανενός (άφτό έσήμενεν τό σκληροτράχηλος) αλλά θά ήτο άφοσιωμένος είς την ήπόθεσιν ότι οι Κρήτες είνε Λαός άπλώς φλογερός νά την ήπηρετήση. Κέ νομίζο ότη κέ ό Βε-νιζέλος άν έζη, άφτήν την έπιλογήν θά έκανε. Έκείνο όμος πού κηριολεκτικός μέ συνεκλόνησε κέ μέ έκανε νά πάρω τα-χίας άποφάσεις ήτο ή πρότασις πρós τόν Δήμαρχον Χα-νίων νά ανταλλάξουν θέσεις, δηλαδή νά παραμείνη ό προ-θυπουργός ως Δήμαρχος είς τά Χανιά καί ό Δήμαρχος Χα-νίων νά έλθη είς τās Άθήνας κέ ν' αναλάβη την έξουσίαν. Όταν λοιπόν όλόκληρος Προθυπουργός θεωρεί άξιον ένα Κρήτα κέ τού παραδίδη τό πηδάλιον διά νά κηθερνήση ένα Έθνος είς τόσον δησκόλους στιγμάς, ποίος είμαι έγώ πού δέν θά δόσο την συγκατάθεσίν Μου διά νά κηθερνηθή μία πόλις είς ένα Κρήτα κέ νά στραφό πρós άλλας κατεφθην-σεις; Ίδού ποίον όλέθειον ρόλον πέζουν αι τηλεορασείς όταν έβρισκονται είς κηθερνητικές χείρας κέ πόσον δησμε-νός δήνατε νά έπιδράση έπί άδηνάτων ανθρώπων. Έάν ή τηλεόρασις δέν μετέδιδεν άφτήν την περιόδειαν, ίσος κέ έγώ νά μήν είχα σήμερα τόσα προβλήματα. Βεθέος είχα μερι-κούς ένδοιασμούς κέ έμφυτον φοβείαν πρós τόν κουμουνι-σμόν, αλλά από την στιγμήν πού έσύ κοιμάσαι άφοβα είς τό κρεβάτι μέ ένα κουμουνιστήν, ό φόβος άφτός μου έξέλιπεν τελείος.

Μου γράφει κέ άλλα πολλά ή Χριστίνα, άλλα έπειδή σέβομε τόν χρόνο Σας, δέν σās γράφο περσότερα. Κέ ζητό την άδειαν νά σταματήσο εδώ.

ΜΠΟΣΤ

Υ.Γ. Έλησμήνησα νά σās πώ ότι ή Χριστίνα, μεταξύ άλ-λων, μου γράφει ότι ό Δήμος έχει άνάγκην 240 άφτοκινήτων καθαριότητος καί τά χρήματα ήμπορουν νά έξευρεθούν από τās πολεμικές δαπάνας μίας μόνον ήμέρας. Άφήστε τά σύνορά σας άφύλακτα διά μίαν ήμέραν κέ θά έχετε τά 240 έκατομήρια. Σās δίδο τόν λόγον μου ότι ή Ρωσία δέν πρόκίται νά σās έπιτεθή.

Καλά, ή Ρωσία, της γράφω. Άλλ' εάν μάς έπιτεθή ή Τουρκία την ήμέραν πού θά συμπέση νά τά έχομε άνοικτά, τί γίνεται;

— Διαδώστε, μου λέγει, ότι θά είναι άνοικτά Τετάρτην ένw έσεις κανονήστε νά τά έχεστε άνοικτά Παρασκεβήν κέ δώστε είς την Τουρκείαν ένα καλό μάθημα, εάν σās έπιτεθή. Είμαι βεθέα ότι ό Έλληνικός στρατός πάλιν θά θριαμβεύση.

Τί νά άπαντήση κανείς είς άφτήν την κοπέλλα πού τά θεωρεί όλα έφκολα...

ΜΠΟΣΤ

ΑΘΗΝΑ: Πολιτική μάχη στis δημοτικές

ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ εκλογές της 15ης 'Οκτωβρίου είναι ίσως περισσότερο «πολιτικοποιημένες» από κάθε άλλη φορά. Όχι μόνο γιατί η 'Αντιπολίτευση τις αντιμετωπίζει και σαν μία εικαρία για να αποδείξει την αντιδεξιά τοποθέτηση του ελληνικού λαού. 'Αλλά γιατί και για την ίδια την κυβέρνηση έχουν μία ιδιαίτερη σπουδαιότητα: θα αποδείξουν αν και πόσο μετράει η διατυμπανιζόμενη διεύρυνση της Νέας Δημοκρατίας και θα αποτελέσουν το πρώτο «τέστ» για τα σχέδια του κ. Καραμανλή για τις βουλευτικές εκλογές.

ΤΟ ΑΝΤΙ δημοσιεύει σήμερα συνεντεύξεις των τριών κύριων υποψηφίων για το αξίωμα του δημάρχου στον πρώτο δήμο της χώρας: των κ.κ. Μπέη (ΠΑΣΟΚ, ΕΔΗΚ, ΚΚΕσσ., ΕΔΑ), Θεοδωράκη (ΚΚΕ) και Πλυτά (Ν.Δ.), με τη σειρά που πήραμε τις απαντήσεις τους. Την εκλογή του στην 'Αθήνα διεκδικεί επίσης ο κ. Δημάτος.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ υποψήφιοι δήμαρχοι απαντούν στο έρωτημα:

- Πώς συλλαμβάνετε το ρόλο και τη λειτουργία σας στα πλαίσια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε σχέση α) με την υπάρχουσα νομοθεσία περί δήμων και κοινοτήτων και την κυβερνητική πολιτική και β) με την ενεργοποίηση των δημοτών για την επίλυση των προβλημάτων που τους απασχολούν, αλλά και για την ουσιαστικοποίηση του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης;

ΣΤΟΝ κ. Πλυτά υποβλήθηκε επιπρόσθετα το ακόλουθο έρωτημα:

- 'Η συμπερίληψη του υποψηφίου της 'Εθνικής Παράταξης στis τελευταίες βουλευτικές εκλογές κ. Ι. Δανδέλη στο συνδυασμό σας δημιούργησε «ποκίλα σχόλια» δεδομένου ότι είναι γνωστός ο πολιτικός χαρακτήρας της Ε.Π. και έσείς προσωπικά διατελέσατε για κάποιο διάστημα πρόεδρος της «'Επιτροπής αποχουντοποίησης» του Δήμου 'Αθηναίων. Τι έχετε να πείτε;

ΔΗΜ. ΜΠΕΗΣ

Συμμετοχική Δημοκρατία για μία ανθρώπινη πόλη

Πρώτα-πρώτα θέλω να παρατηρήσω ότι η έρώτηση έτσι όπως διατυπώνεται στα δύο σκέλη της μ'ας δίνει την ευκαιρία να βρεθούμε κατ' ευθείαν στην καρδιά του ρόλου του θεσμού.

Μπορώ, λοιπόν, από την αρχή να επισημάνω την ουσία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης:

Θεσμός άμεσης έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας: τον γέννησε μία ύπαρκτη ανάγκη, η πάλη γύρω από το «τοπικό πρόβλημα» με την πιο γενική του έννοια (άπασχόληση - διαβίωση - ανάπτυξη) του «τρόπου ζωής» ενός κοινωνικού συνόλου που ζει και παράγει σ' έναν τόπο· τον στηρίζει η δημοκρατική διαδικασία, η λαϊκή συμμετοχή και ο λαϊκός έλεγχος.

Κατά συνέπεια, εκφράζει μία μορφή οργάνωσης της «κοινωνικής συμμετοχής» μέσα στα πλαίσια της αναπτυξιακής διαδικασίας ενός τόπου και από την ίδια του τη φύση αντιτιθέεται σε κάθε μορφή που από τα έξω και από τα πάνω επιχειρεί να ποδηγετήσει, να αποκλείσει, να εξοβελίσει αυτή την «κοινωνική συμμετοχή». Μία τέτοια δομή αποτελεί ο αυταρχικός, συγκεντρωτικός και άνελαστικός τρόπος οργάνωσης της σύγχρονης «πολιτείας της Δεξιάς» σε ό,τι αφορά τον τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

'Η πολιτική της Κυβέρνησης έχει μιάν αξιοσημείωτη συνοχή με τις πολιτικές

όλων των μέχρι τώρα κυβερνήσεων της Δεξιάς.

Με ελάχιστες παραλλαγές ή βασική κατεύθυνση απέναντι στο θεσμό της τοπικής Αυτοδιοίκησης παραμένει η ίδια:

Μέσα σ' ένα ασφυκτικό οικονομικό και πολιτικό αποκλεισμό, είναι πολιτική έλεγχου και κηδεμόνευσης που αποσκοπεί στο ν' αφαιρέσει από το θεσμό το ουσιαστικό πολιτικό του περιεχόμενο. Θέλει να τον υποβιβάσει σε εκτελεστικό όργανο της πολιτικής της Δεξιάς, να μετατρέψει τους άμεσα εκλεγμένους Δημοτικούς 'Εκπροσώπους σε απλά όργανα των υπαλλήλων του Κράτους σε κάθε νομαρχία.

Διακηρύσσει ότι ο Δήμος και η Κοινότητα δεν έχουν σχέση με την πολιτική και στην πράξη τά θέλει κομματικοποιημένα διεκπεραιωτικά όργανα ύποταγμένα στην κρατική εξουσία, χωρίς δική τους εξουσία, χωρίς λαϊκή εξουσία.

Την πολιτική αυτή ή κυβέρνηση την ασκεί μέσα σ' ένα «κατάλληλο» θεσμικό πλαίσιο που κατοχυρώνει με μία σειρά από νόμους. Τά άρθρα του Συντάγματος που αφορούν την Τοπ. Αυτοδιοίκηση παρά το ότι αναφέρουν την αρμοδιότητα στis «τοπικές υποθέσεις» και την διοικητική αποκέντρωση, δεν προσδιορίζουν ούτε τά πλαίσια καν αυτών των αρμοδιοτήτων και αφήνουν με την γενική και άοριστη διατύπωσή τους σκοπίμα κενά που περνούν οι έπί μέρους νόμοι. Με την έπαναφορά δέ με τον Ν. 180/75 και αργότερα με το Π.Δ. 933/75 του αντιδραστικού Ν.Δ. 2888/54 με ελάχιστες τροποποιήσεις και δελτιώσεις άδυνατίζει και παραμορφώνει και τό πνεύμα του ίδιου του δικού της συντάγματος.

Τά βασικά χαρακτηριστικά του θεσμικού πλαισίου και της νομοθεσίας που ισχύει σήμερα για την τοπική αυτοδιοίκηση μπορούν να συνοψισθούν:

1. Είναι αύστηρά συγκεντρωτικό και αναχρονιστικό.
2. Διατηρεί τον έλεγχο σκοπιμότητας των αποφάσεων από την Κεντρική Διοίκηση.
3. Κατοχυρώνει την Οικονομική 'Εξάρτηση των Ο.Τ.Α. από τό Κράτος.
4. Είναι πολύπλοκο και δύσχρηστο και συντηρεί την πολυνομία και την γραφειοκρατία.

Τό τελικό αποτέλεσμα που επιδιώκει ή κυβερνητική πολιτική (αποδυνάμωση του θεσμού) βρίσκει την πραγμάτωσή του στο χάσμα και την αποξένωση του

δημότη από την Δημοτική 'Αρχή πού κρατά την Αυτοδιοίκηση μακριά από την κοινωνική συμμετοχή.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ: ΜΟΧΛΟΣ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Αν πάρει κανείς υπ' όψη του την ουσία του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τους όρους πού μπορεί αυτή να πραγματοποιηθεί· καθορίζει σαν βασικό στρατηγικό του στόχο «νά ουσιαστικοποιήσουμε το θεσμό και νά του δώσουμε τό αληθινό του περιεχόμενο»· καθώς και την κυβερνητική πολιτική έτσι όπως προσδιορίζεται μέ τό θεσμικό της πλαίσιο και την καθημερινή πολιτική πράξη· καταλαβαίνει καλά ότι τό συνεκτικό πλαίσιο στόχων αποτελεί μία αναγκαία κατεύθυνση της πάλης του, μία άμεση διεκδικητική πλατφόρμα:

1. Διοικητική αυτότελεια της Τ.Α.
2. Οικονομική αυτόρκεια.
3. Ουσιαστικές και άποφασιστικές αρμοδιότητες.
4. Θεσμοθέτηση και ένεργοποίηση των δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων οργάνων της Τ.Α.
5. Συμμετοχή της Τ.Α. στον Έθνικό Προγραμματισμό.

Μέ την αναγκαία αναμόρφωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων πρέπει νά εξασφαλιστεί ή δημοκρατική λειτουργία της Τ.Α. και ή ανάδειξη των δημοτικών συμβουλίων σαν άρμοδιών άποφασιστικών οργάνων.

Έξω από τους στόχους χρειάζεται και ό «μοχλός ένδυνάμωσης του θεσμού» πού δέν μπορεί παρά νά αναφέρεται σέ μία πορεία πάλης πού καθημερινά τον πραγματώνει.

Γιά μās αυτός όμοχλός είναι ή Συμμετοχική Δημοκρατία πού αναφέρεται άκριβώς και ανταποκρίνεται και στην ένεργοποίηση των πολιτών και στην ουσιαστικοποίηση του θεσμού, και στηρίζεται σέ τέσσερα ποδάρια:

1. Στην κυρίαρχη έννοια του «ένεργου δημότη». Η δημιουργία δηλαδή πραγματικού μαζικού κινήματος γύρω από την Τ.Α. και τό τοπικό πρόβλημα και ή συνείδηση αυτού του κινήματος πού είναι ό δημότης πού παίρνει τά προβλήματά του και τά προβλήματα του τόπου του στά χέρια του.
 2. Στην πραγματική «δημοτική άποκέντρωση». Μία άποκέντρωση πού στή διοικητική της διάσταση χωρίζει σέ διαμερίσματα - συνοικίες τον μεγάλο δήμο μέ τό αντίστοιχο Δημοτικό Κατάστημα στην κατεύθυνση της άμεσης, τακτικής και άποτελεσματικής έπαφής του δημότη μέ την Δημοτική 'Αρχή.
- Η διοικητική άποκέντρωση μ' αυτή την έννοια είναι προϋπόθεση για την

οικονομική και πολιτιστική άποκέντρωση πού αποτελεί τό φορέα ισόμερης ανάπτυξης της κάθε γειτονιάς μέ τό ύδροκεφαλικό κέντρο του Δήμου.

3. Στόν «δημοκρατικό προγραμματισμό». Ο δημοκρατικός προγραμματισμός στην πρωτοβάθμια κλίμακα, δηλαδή στά πλαίσια ενός Δήμου, όφείλει άπαραίτητα νά διασφαλίζει:
 - την λαϊκή συμμετοχή στόν καθορισμό των αναπτυξιακών στόχων.
 - την λαϊκή κινητοποίηση στην ύλοποίησή του.
 - τον λαϊκό έλεγχο.Αυτό στην πράξη σημαίνει άξιοποίηση όλου του παραγωγικού δυναμικού της πόλης.

4. Στην άξιοποίηση της «λαϊκής πρωτοβουλίας». Η άξιοποίηση αυτή περνά μέσα από δύο βασικούς άξονες:
 - Την δημιουργία κινήματος για την ανάπτυξη της συνοικίας μέ βάση την προγραμματισμένη ανάπτυξη και ή διαδικασία πού άξιοποιεί τό υλικό και ανθρώπινο δυναμικό της συνοικίας, μέσα από «όμάδες σύνδεσης του Δήμου» μέ τους φορείς οργάνωσης των δημοτών. Δηλαδή έπιστημονικές, εργατοϋπαλληλικές, έμποροβιομηχανικές, Συνεταιριστικές οργανώσεις, Πολιτιστικούς, Έξωραϊστικούς, Σπουδαστικούς Συλλόγους, τους Συλλόγους Γονέων και Κηδεμόνων και άλλοι φορείς.
 - Την θεσμοθέτηση «κοινωνικών πειραματισμών» μέ στόχο την οργάνωση του μεγαλύτερου αριθμού δημοτών σέ έπιτροπές πού άφορούν είτε τά προβλήματα ενός μαζικού χώρου (γονείς, εργαζόμενη μητέρα, νεολαία κλπ.), είτε τό τοπικό πρόβλημα της συνοικίας (πολεοδομία, καθαριότητα, πράσινο κλπ.).

Τελειώνοντας θέλω νά έπισημάνω ότι τό πραγματικό πολιτικό περιεχόμενο του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πού καθορίζεται σαν:

- Φορέας ολόπλευρης και ισόμερης ανάπτυξης του τόπου πού ζει και παράγει ένα κοινωνικό σύνολο.
- Πόλος συσπείρωσης ενός πραγματικού μαζικού κινήματος γύρω από τό τοπικό πρόβλημα πού μέ την έννοια του τρόπου ζωής περιλαμβάνει όλες τις πλευρές της ανθρώπινης δραστηριότητας.
- Μετερίζι κατοχύρωσης των δημοκρατικών θεσμών και διεξαγωγής της δημοκρατικής πάλης του λαού μας άποτελεί και ή ιστορική έμπειρία τό έχει μέχρι σήμερα έπιβεβαιώσει ένα αναπόσπαστο κομμάτι των αγώνων του λαού μας πού ένσαρκώνει τις προσπάθειες «για μία ανθρώπινη ζωή σέ ανθρώπινες πόλεις».

Μ. ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

Λαϊκή κινητοποίηση και δημοκρατική άλλαγή

ΑΝ Ο ΛΑΟΣ της Αθήνας μās αναθέσει την εύθυνη της διοίκησης του πρώτου Δήμου της χώρας θά αναπτύξουμε ή δράση μας έξαντλώντας τά περιθώρια πού δίνει ή νομοθεσία περί Δήμων και Κοινοτήτων και στηριγμένοι στην ένεργό συμμετοχή των δημοτών θά διεκδικήσουμε ή διεύρυνση των άρμοδιοτήτων της Τ.Α. μέ στόχο την άναστήλωση και ουσιαστικοποίηση του θεσμού.

ΤΟΣΟ ή ύπάρχουσα νομοθεσία, όσο και οι αυθαίρετες έρμηνείες της από την κυβέρνηση κι ακόμη οι ώμές έπεμβάσεις της εκτελεστικής έξουσίας και των οργάνων της δημιουργούν έναν άσφυκτικό κλειό γύρω από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Μέσα από μία συνεχή άφάιμαξη άρμοδιοτήτων επιδιώκεται ή μετατροπή των δήμων και κοινοτήτων σέ άψυχα γρανάζια της κρατικής γραφειοκρατίας.

ΠΑΡ' ΟΛΑ αυτά, ακόμη και στά σημερινά πλαίσια ύπάρχει έδαφος ώστε μέ μία συνεπή, άνυποχώρητη και άγωνιστική στάση της Δημοτικής 'Αρχής, μαζί μέ την ένεργητική συμπάράσταση και κινητοποίηση όλου του λαού νά άποσπαστούν σημαντικές παραχωρήσεις στην κατεύθυνση της έπίλυσης των προβλημάτων των δημοτών.

ΒΑΣΙΚΟΣ στόχος του προγράμματός μας είναι ή οικονομική αυτόρκεια του Δήμου πού άποτελεί μία από τις ουσιαστικές προϋποθέσεις, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων. Από τις κυβερνήσεις της Δεξιάς ακολουθείται εδώ και τρία χρόνια ή ταχτική της άφαίρεσης όλων σχεδόν των οικονομικών πόρων της Τ.Α. Τά τελευταία χρόνια ή κυβερνητική πολιτική της «λιτότητας» έπληξε και την

Τ.Α. και πρώτα πρώτα τό Δήμο της 'Αθήνας, πού δέ θά 'ταν υπερεβολή αν λέγαμε πώς εξ αίτίας αὐτῆς τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς ἔχει οδηγηθεῖ σέ πλήρη ἀδυναμία νά ἱκανοποιήσει καί τίς πύο στοιχειώδεις ἀνάγκες τῶν κατοίκων τῆς. Ἀρκεῖ νά θυμίσουμε ὅτι γιά τό 1978 προβλέπεται τό ἔλλειμμα νά ξεπεράσει τό ἕνα δισεκατομμύριο. Ἡ κάλυψη τῶν ἐλλειμμάτων αὐτῶν καί ἡ ἐξασφάλιση τῶν τεράστιων πόρων πού χρειάζονται δέν μπορεῖ νά γίνει μέ ἐπαιτεία πρὸς τήν κυβέρνηση, οὔτε μέ τήν υἱοθέτηση τοῦ δουλοληρεποῦς κείνου συνθήματος «ψηφίστε δεξιά γιά νά δώσουμε χρήματα».

ΕΜΕΙΣ θά καλέσουμε τό λαό νά διεκδικήσουμε ἀγωνιστικά ἀπό τήν κυβέρνηση τούς πόρους πού ἀνήκουν στό Δήμο (μέρος τοῦ φόρου καπνοῦ, φόρο εἰσιτηρίων τῶν ἀστικῶν συγκοινωνιῶν κλπ). Θά ἀπαιτήσουμε νά διατεῖθεται σωστά στοὺς Δήμους. Παραπέρα, στηριγμένοι στή λαϊκή αὐτενέργεια, θά ἀξιοποιήσουμε ὅλη τή φαντασία καί τή δική μας καί τῶν δημοτῶν, γιά τήν ἀνάπτυξη ποικίλων δραστηριοτήτων γιά τήν ἐξοικονόμηση οἰκονομικῶν πόρων, εἴτε μέ τή διεύρυνση τῶν ἐσόδων, εἴτε καί μ' ἕνα νοικοκύρεμα καί αὐστηρότερο ἔλεγχο τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Δήμου. Σ' αὐτό θά συμβάλλει καί ὁ ἐκσυγχρονισμός-διοικητικός, ὁργανωτικός - ὅλων τῶν δημοτικῶν ὑπηρεσιῶν. Μ' ὅλα τά παραπάνω μέσα θά ἐξασφαλίσουμε, πιστεύουμε, μιά οὐσιαστική διεύρυνση τῶν οἰκονομικῶν πόρων τοῦ Δήμου πού θά ἐπιτρέψει καί τή διεύρυνση τῶν λειτουργιῶν του.

Η ΛΑΪΚΗ ΑΥΤΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΤΗΝ ἐνεργητική συμπαράσταση καί κινητοποίηση τῶν δημοτῶν, τήν ἐνεργοποίηση τῶν δημοτῶν, τήν ἐννοοῦμε σάν μιά πολύμορφη «λαϊκή αὐτενέργεια» πού ἀποτελεῖ τή συνισταμένη δύο παραγόντων: λαϊκή ἐνότητα-λαϊκή δράση. Ἐνότητα, πέρα ἀπό κομματική τοποθέτηση καί ἰδιαίτερες ἰδεολογικές ἀντιλήψεις. Ἐνότητα πού θά δρῶκε τήν ἔφραση τῆς μέσα στό ἴδιο τό Δημοτικό Συμβούλιο, τή συνοικία, τό τετράγωνο. Πού θά παίρνει τή μορφή τῶν δημοτικῶν ἐπιτροπῶν πού θά πλαισιώνουν τό Δ.Σ., τίς συνοικιακές συνελεύσεις, τίς δημοτικές ἐπιτροπές τετραγώνου πού θά διακτυνῶνται μέχρι καί τήν πολυκατοικία, κάθε ἀποτελεσματική μορφή πού θά γεννήσει ἡ ἴδια ἡ λαϊκή πρωτοβουλία. Τά ὁργανωτικά ὅμως σχήματα δέν εἶναι αὐτοσκοπός. Γιά μᾶς ἀποτελοῦν τούς ἀγωγούς διοχέτευσης τῆς κοινῆς λαϊκῆς θέλησης καί δράσης, καί μετατροπῆς τῆς σέ συγκεκριμένα ἀποτελέσματα. Τό 'χουμε πει καί ἄλλοτε πώς θαύματα δέν ὑποσχόμαστε. Αὐτό γιά τό ὁποῖο ἐγγυόμαστε εἶναι ἡ θέλησή μας νά ἐμπνεύσουμε καί νά ὁργανώσουμε τήν ἐθελοντική ἐπιστράτευση τῶν δημοτῶν καί τήν δραστηριοποίησή τους στόν ἐντοπισμό καί τήν προβολή τοῦ προβλήματος, στή μελέτη του, στή διεκ-

δίκηση τῆς ἐπίλυσής του καί τήν ὑλοποίηση τῆς λύσης πού μαζί θά κατακτήσουμε.

Η ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ τῶν Δημοτῶν δέν ἀποτελεῖ γιά μᾶς ὑπόσχεση. Εἶναι κατευθυντήρια ἀντίληψη τῆς δράσης μας. Ἐμεῖς σήμερα, στήν προεκλογική περίοδο, ἔχουμε σάν βασικό μας στήριγμα τή λαϊκή αὐτενέργεια. Μπορῶ νά σᾶς πληροφορήσω ὅτι ἤδη λειτουργοῦν πάνω ἀπό 600 δημοτικές ἐπιτροπές διάσης διακλαδωμένες σ' ὅλες τίς συνοικίες τῆς Ἀθήνας. Στόχος μας εἶναι χιλιάδες δημοτικές ἐπιτροπές, πού θά ἐνώνουν τό λαό ἀνεξάρτητα ἀπό κομματική τοποθέτηση, διακλαδωμένες σ' ὅλες τίς συνοικίες, ὅλα τά τετράγωνα, πού θά φτάσουν μέχρι καί τό ἐπίπεδο τῆς πολυκατοικίας.

ΔΕΝ εἶναι τυχαῖο πού ὁ δικός μας συνδυασμός δέν ἐπαγγέλλεται μόνο τή λαϊκή αὐτενέργεια, ἀλλά καί τήν ὑλοποιεῖ. Αὐτό ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι οἱ δυνάμεις τοῦ ψηφοδελτίου μας εἶναι οἱ φορεῖς ὅλης τῆς συσσωρευμένης-πείρας τοῦ λαϊκοῦ μας κινήματος ἀπό τίς πολυχρονες μάχες γιά τήν ἀνεξαρτησία καί οὐσιαστικοποίηση αὐτοῦ τοῦ θεμελιακοῦ κύτταρου τῆς δημοκρατίας πού λέγεται Τ.Α. Εἶναι οἱ δυνάμεις πού σ' ὅλες τίς κρίσιμες στιγμές μέ βαριές θυσίες ἐδιναν τή μάχη τῆς Ἀθήνας. Γιά τήν ἀπελευθέρωσή της ἀπό τόν ξένο ζυγό. Γιά τήν υπεράσπιση τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καί τῆς Δημοκρατίας. Γιά τό γκρέμισμα τῆς χουντικῆς τυραννίας. Εἶναι οἱ δυνάμεις πού καί σήμερα πρωτοστατοῦν στοὺς καθημερινούς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ μας. Γι' αὐτό καί πιστεύουμε ἀκράδαντα πώς οἱ δυνάμεις τοῦ ψηφοδελτίου μας εἶναι αὐτές πού καί σήμερα μποροῦν νά ἐγγυηθοῦν μιά παναθηναϊκή, εἰρηνική μάχη, γιά μιά Ἀθήνα δημοκρατική, νοικοκυρεμένη, πού νά ἀνθίζει πολιτιστικά.

Η ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ Τ.Α.

Ἡ οὐσιαστικοποίηση τοῦ θεσμοῦ τῆς Τ.Α. ἀποτελεῖ τή δική μας ἀπάντηση στήν πολιτική τῆς Δεξιᾶς, πολιτική ἀπονεύρωσης τῆς Τ.Α. ἀπό κάθε πραγματική ἐξουσία, καί οὐσιαστικά ἀπόσπασή της ἀπό τά προβλήματα τοῦ λαοῦ καί τοῦ τόπου.

Ἐτοίς κυβερνητικές προσπάθειες οἰκονομικῆς ἐξαθλίωσης τῆς Τ.Α. ἐμεῖς σάν προγραμματικό μας στόχο ἔχουμε τήν οἰκονομική αὐτάρκεια τῆς Τ.Α.

● Στίς προσπάθειες οἰκονομικῆς ἐξαθλίωσης τῆς Τ.Α. ἐμεῖς σάν προγραμματικό μας στόχο ἔχουμε τήν οἰκονομική αὐτάρκεια τῆς Τ.Α.

● Στίς προσπάθειες γιά ἀπογύμνωση τῆς Τ.Α. ἀπό τίς ἀρμοδιότητές της ἐμεῖς διεκδικοῦμε τήν κατοχύρωση καί διεύρυνση τῶν ἀρμοδιοτήτων της, πιστεύοντας πώς ἡ Τ.Α. μπορεῖ καί πρέπει νά παίξει καθοριστικό ρόλο στήν ἀντιμετώ-

πιση τέτοιων προβλημάτων, ὅπως τό συγκοινωνιακό, λαϊκή κατοικία, ρυθμιστικό, υγεία, κοινωνική πρόνοια, ἐκπαίδευση, πολιτισμός, προστασία περιβάλλοντος κ.ἄ.

● Στίς συνεχεῖς παραβιάσεις τῆς ἀνεξαρτησίας καί αὐτοτέλειας τῆς Τ.Α. ἀπό τήν κυβέρνηση, ἐμεῖς διακηρύσσουμε ὅτι, ἂν χωρίς δημοκρατία δέν ὑπάρχει Τ.Α., χωρίς ἀνεξάρτητη Τ.Α. δέν ὑπάρχει Δημοκρατία.

● Τέλος, σχετικά μέ τό ἀσφυκτικό Νομικό Πλαίσιο, ἐμεῖς ζητοῦμε τή ριζική ἀναμόρφωσή του. Καί γι' αὐτό θεωροῦμε ἀπαραίτητη πρῶτα-πρῶτα τήν ἀναθεώρηση καί βελτίωση τοῦ ἀρθροῦ 102 τοῦ Συντάγματος πού ἀναφέρεται στήν Τ.Α. καί τήν ψηψιση νέρου δημοκρατικοῦ δημοτικοῦ καί κοινοτικοῦ κώδικα.

Γ. ΠΛΥΤΑΣ

Ἀφῆσα τό ὑπουργεῖο γιά τή προκοπή τοῦ δήμου

1. Ἡ ὑπάρχουσα νομοθεσία κατὰ τήν γνώμη μου δέν καλύπτει τίς σύγχρονες ἀπαιτήσεις μιάς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Εἶναι δέ σαφές ἡ θέση μου σέ ὅ,τι ἀφορᾷ τήν ἀνάγκη νά ἀναθεωρηθεῖ ἀπό τήν ἀρχή. Δέν μπορεῖ ἡ Τοπική Αὐτοδιοίκηση νά προχωρήσει στήν ἔκταση πού ἐγώ ἔχω στό πρόγραμμά μου. Κατά συνέπεια θά ἐπιδιώξω καί ἐλπίζω νά πείσω τήν Κυβέρνηση ὅτι πρέπει σύντομα νά καταθέσει κάποιο σχέδιο νόμου πού θά πᾶρεῖ τίς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιά τήν, μέ δημοκρατικό τρόπο, λειτουργία καί πρόοδο τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως.

2. Εἶμαι ὁ πρῶτος πού ἐδῶ καί 4 χρόγια ὑποσχέθηκα πώς ἂν ἐκλεγόμουν Δήμαρχος, θά καθιέρωνα τή λαϊκή συμμετοχή καί πρωτοβουλία. Ἐλεγα τότε ὅτι, τό με-

γάλο αίτημα, της δημοκρατικής δηλαδή συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων για τα κοινά, έπρεπε να ικανοποιηθεί και τότε είχα βάσει σαν προϋπόθεση για την επιτυχία του δημοτικού μου προγράμματος.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι, αν κατορθώνουμε να κινητοποιούμε ομάδες 500 και περισσότερο πολιτών σε κάθε μία συνοικία, για να υποβάλλουν στο Δήμο κάποιο «Σχέδιο Αποφάσεως» για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου ή έργων, τότε είναι σίγουρο ότι η επικοινωνία αυτή των εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων με τον Δημότη μπορεί να φέρει αξιολογικά αποτελέσματα. Δεν είναι μόνον ο Δημοτικός Σύμβουλος ή ο Δήμαρχος που μπορεί να φέρει το αποτέλεσμα που επιδιώκουμε με το πρόγραμμά τους, αλλά και στη συνέχεια, η επικοινωνία των Δημοτών με τη Δημοτική Αρχή. Κι αυτό μπορεί να γίνει με άμεση προσπάθεια χωρίς φραγμούς, χωρίς σύνορα.

ΜΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ

Σχετικά με τον υποψήφιο Δημ. Σύμβουλο κ.Ι. Δανδέλη έχω να πω ότι όταν μου ζήτησε να περιληφθεί στον συνδυασμό μου, σαν υποψήφιος Δημοτικός Σύμβουλος στις εκλογές του 1975, μου έδήλωσε ότι δεν είχε κανένα δεσμό με οποιαδήποτε παράταξη. Ούτε και με τη δικτατορική κυβέρνηση.

Κατά τις πολιτικές εκλογές του Νοέμβρη 1977 τον είδα υποψήφιο της Έθνικης Παρατάξεως. Τότε για πρώτη φορά πληροφορήθηκα τον πολιτικό του προσανατολισμό. Με την προκήρυξη των νέων δημοτικών εκλογών ο κ. Δανδέλης μου ζήτησε και πάλι να τον συμπεριλάβω στο συνδυασμό μου. Του έδηλωσα ότι στο συνδυασμό μου θα περιλάβω μόνο πρόσωπα που δεν έχουν πολιτική εξάρτηση.

Κ' επειδή μου έδήλωσε ανεπιφύλακτα ότι δεν έχει καμία πολιτική τοποθέτηση τόν δέχθηκα στον συνδυασμό μου. Έχω κάθε λόγο να πιστεύω ότι είναι ειλικρινής. Άλλωστε, αν είχε πολιτική εξάρτηση, δεν νομίζω πώς θα δεχόταν κι' ο ίδιος να περιληφθεί στον συνδυασμό μου, αφού γνωρίζει καλά και τη θέση μου σ' ό,τι αφορά τα δικτατορικά καθεστώτα, αλλά και τη γενικότερη θέση μου ότι οι κομματικές τοποθετήσεις πρέπει να παραμερίζονται, αν όχι να ξεχνιούνται ολόκληρα, όταν πρόκειται για δημοτικές ή κοινοτικές εκλογές. Αυτό άλλωστε επιβεβαιώνεται κι' από τα άρθρα της γνωστής εφημερίδας, που ύπεστηρίξε τον κ. Δανδέλη στις πολιτικές εκλογές του 1977 και που προχθές έγραψε σε κύριο μάλιστα άρθρο ότι κανένας δεν πρέπει να ψηφίσει τον Πλυτά και κατά συνέπεια και τον κ. Δανδέλη. Κατά συνέπεια θα πρέπει να πιστέψει καθένας ότι ο κ. Δανδέλης βρίσκεται στη δική μου

πλευρά, που πιστεύει σε μία δημοκρατική κοινωνία με προοδευτικές τάσεις, με σεβασμό κι' αγάπη για το δημότη και γενικότερα για τον άνθρωπο, την ελευθερία και την αξιοπρέπεία του, αλλά και στα θέματα του δήμου Αθηναίων που αναμένουν με αγωνία την λύση τους.

Τόν συνδυασμό τόν κατήρτισα χωρίς πολιτικά κριτήρια, με την επιθυμία να περιλάβω Αθηναίους, που αγαπούν την πόλη, αλλά και μπορούν να συμβάλουν στην προκοπή και την ευημερία της, σαν σύγχρονης πολιτείας με ένδοξο παρελθόν αλλά και σύγχρονης πρωτεύουσας μιās ιστορικής χώρας με μεγάλες μελλοντικές προοπτικές στον κόσμο.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Στις βουλευτικές εκλογές ο λαός εκλέγει το βουλευτή του αλλά και το κόμμα του για να εκφράσει στη Βουλή την πολιτική του τοποθέτηση.

Στις δημοτικές εκλογές, όμως, η ψήφος του και τα αποτελέσματα της περιορίζονται μόνο στο χώρο του Δήμου του και φυσικά τα δικά του, που μπορεί και να 'ναι διαφορετικά από τα προηγούμενα. Στις δημοτικές εκλογές επιδιώκει να αναδείξει με την ψήφο του το Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο, ανεξάρτητα από κομματική τοποθέτηση, που θα δημιουργήσουν συνθήκες μιās καλύτερης διαβίωσης, του έαυτού του και της οικογένειάς του, μέσα στην πόλη που ζει, εργάζεται και γενικά αναπτύσσει τις δραστηριότητές του.

Πρέπει, επομένως, να ξεχωρίσουμε τις ανάγκες και τα αιτήματα που έχει ο Δημότης από το Δήμαρχο και τους Δημοτικούς Συμβούλους του, από τα αιτήματα και τις ανάγκες που έχει ο πολίτης από την Πολιτεία, από το Κράτος και την Κυβέρνησή του. Κάτι που διαφοροποιεί και πρέπει να διαφοροποιεί την ψήφο του ψηφοφόρου και πού με κανένα τρόπο δεν επιτρέπεται να την αποπροσανατολίζουν οι πολιτικοί ήγέτες με την πολιτικοποίηση των δημοτικών εκλογών.

Χωρίς να θέλω να θίξω κανένα πρόσωπο, δεν μπορώ να μην αναφέρω τη λειτουργία και τη δράση του τελευταίου Δημοτικού Συμβουλίου που, με την πολιτικοποίηση των δημοτικών εκλογών και την ανάμιξη των κομματικών διαφορών, δεν μπόρεσε ν' ανταποκριθεί στα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις, παρ' όλο που τα μέλη του ήταν όλοι τους αξιολογοί άνθρωποι.

Ένας Δήμαρχος που ήγείται μιās πλειοψηφίας πολλών διαφορετικών κομματικών τοποθετήσεων είναι μοιραίο ν' αποτύχει. Γιατί το Δημοτικό αυτό Συμβούλιο, είτε το θέλει ο Δήμαρχος, είτε όχι, θα καταντήσει μιā πολιτική άρενα. Ένώ μιā πλειοψηφία χωρίς κομματικές εκφράσεις, ανεξάρτητη όμως από το

κόμμα, μπορεί άνεμπόδιστα ν' ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις και τα καθήκοντά της. Τί καλύτερη απόδειξη από την αδιάσπαστη ενότητα και την αρμονική συνεργασία της μειοψηφίας μου στο τελευταίο Δημοτικό Συμβούλιο των Αθηναίων;

Γι' αυτό επιμένω ότι ο αποπροσανατολισμός του ψηφοφόρου στις δημοτικές εκλογές τόν απομακρύνει από τον στόχο, του νοθεύει, αθελά του, το δικαίωμα να ψηφίσει για πραγμάτωση κάποιου έργου δημοτικού που θα προσαρμόζεται σ' εκείνα που αυτός και η οικογένειά του έχει ανάγκη και ζητάει. Μπορεί, καθένας, με πάθος και με πίστη στο πολιτικό του πιστεύω, να ψηφίσει, στις πολιτικές εκλογές, το κόμμα που θέλει και να προσπαθήσει να δώσει την πλειοψηφία στη δεξιά, στο κέντρο, στην αριστερά. Να δώσει κυβέρνηση που θα 'χει κόμμα και αρχηγό της δεξιάς, του κέντρου, των σοσιαλιστών ή των κομμουνιστών. Αυτό όμως νομίζω ότι δεν μπορεί να το κάνει στις δημοτικές εκλογές.

Βέβαια, δεν πρέπει να νομισθεί ότι όλοι, υποψήφιοι Δήμαρχοι και Δημοτικοί Σύμβουλοι, δεν ανήκουν σε κόμματα. Κάθε άλλο, και να το ισχυριζόμουν θα ήταν ασυγχώρητο ψέμμα. Δεν υπάρχει Έλληνας που δεν ανήκει σε κάποιο κόμμα. Όμως, σαν υποψήφιος Δήμαρχος ή Δημοτικός Σύμβουλος, πρέπει να κινηθεί έξω και μακριά από το κόμμα του και να δει τους Δημότες, που ζητάει την ψήφο τους, σαν ανθρώπους άκομματιστους κι' αυτούς και να δώσουν τα χέρια για την προκοπή του Δήμου τους, πέρα κι' έξω από τα κόμματα, σαν πιστοί ενός πιστεύω δικού τους κι' όχι κομματικού, του Δήμου τους δηλ. και της προκοπής του.

Εγώ αυτό διακηρύττω κι' αυτό πιστεύω και τολμώ να επικαλεσθώ σαν απόδειξη της ειλικρίνειάς μου, την πολιτική που έτηρησα τα τελευταία χρόνια, σαν μειοψηφία στο Δημοτικό Συμβούλιο. Νομίζω ότι κανένας δεν θα μπορέσει ν' αρνηθεί την άκομματίστη πολιτική που κράτησα.

Όπως είπα και σ' άλλες δηλώσεις μου ζητάω να πάω στο Δήμο Αθηναίων, σαν γνώστης των προβλημάτων και των αναγκών του, με θέληση και πνεύμα συνεργασίας αρμονικής με όλους, ανεξάρτητα σε τί κομματικό θεό πιστεύουν.

Πίστη μου και πάθος μου, τό αποδείχνει άλλωστε η απόφασή μου ν' αφήσω ένα Υπουργείο, είναι η προκοπή του πρώτου Δήμου της χώρας που, νομίζω, ότι έχει φθάσει στο έσχατο όριο της απαθλιώσεώς του.

Οί σκέψεις και οί απόψεις αυτές είναι σκέψεις και απόψεις ενός ανθρώπου που ανάλωσε τη ζωή του για την Αθήνα, όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε και σταδιοδρόμησε επαγγελματικά και πού για χάρι της, ως μου συγχωρεθή να τό πω και πάλι, θυσίασε ένα υπουργικό αξίωμα.

Τ.Α. και πρώτα πρώτα το Δήμο της Αθήνας, που δε θα 'ταν υπερβολή αν λέγαμε πως εξ αιτίας αυτής της κυβερνητικής πολιτικής έχει οδηγηθεί σε πλήρη αδυναμία να ικανοποιήσει και τις πιο στοιχειώδεις ανάγκες των κατοίκων της. Άρκει να θυμίσουμε ότι για το 1978 προβλέπεται το έλλειμμα να ξεπεράσει το ένα δισεκατομμύριο. Η κάλυψη των ελλειμμάτων αυτών και η εξασφάλιση των τεράστιων πόρων που χρειάζονται δεν μπορεί να γίνει με έπαιτια προς την κυβέρνηση, ούτε με την υιοθέτηση του δουλολοπετούς εκείνου συνθήματος «ψηφίστε δεξιά για να δώσουμε χρήματα».

ΕΜΕΙΣ θα καλέσουμε το λαό να διεκδικήσουμε αγωνιστικά από την κυβέρνηση τους πόρους που ανήκουν στο Δήμο (μέρος του φόρου καπνού, φόρο εισιτηρίων των αστικών συγκοινωνιών κλπ). Θα απαιτήσουμε να διατείνεται σωστά στους Δήμους. Παραπέρα, στηριγμένοι στη λαϊκή αυτενέργεια, θα αξιοποιήσουμε όλη τη φαντασία και τη δική μας και των δημοτών, για την ανάπτυξη ποικίλων δραστηριοτήτων για την εξοικονόμηση οικονομικών πόρων, είτε με τη διεύρυνση των εσόδων, είτε και μ' ένα νοικοκύρεμα και αυστηρότερο έλεγχο των οικονομικών του Δήμου. Σ' αυτό θα συμβάλει και ο έκσυγχρονισμός-διοικητικός, οργανωτικός - όλων των δημοτικών υπηρεσιών. Μ' όλα τα παραπάνω μέσα θα εξασφαλίσουμε, πιστεύουμε, μία ουσιαστική διεύρυνση των οικονομικών πόρων του Δήμου που θα επιτρέψει και τη διεύρυνση των λειτουργιών του.

Η ΛΑΪΚΗ ΑΥΤΕΝΕΡΓΕΙΑ

ΤΗΝ ενεργητική συμπαράσταση και κινητοποίηση των δημοτών, την ενεργοποίηση των δημοτών, την έννοσμε σάν μία πολύμορφη «λαϊκή αυτενέργεια» που αποτελεί τη συνισταμένη δύο παραγόντων: λαϊκή ενότητα-λαϊκή δράση. Ενότητα, πέρα από κομματική τοποθέτηση και ιδιαίτερες ιδεολογικές αντιλήψεις. Ενότητα που θα βρσκει την έφρασή της μέσα στο ίδιο το Δημοτικό Συμβούλιο, τη συνοικία, το τετράγωνο. Πού θα παίρνει τη μορφή των δημοτικών επιτροπών που θα πλαισιώνουν το Δ.Σ., τις συνοικιακές συνελεύσεις, τις δημοτικές επιτροπές τετραγώνου που θα διακτυώνονται μέχρι και την πολυκατοικία, κάθε αποτελεσματική μορφή που θα γεννήσει ή ίδια ή λαϊκή πρωτοβουλία. Τά οργανωτικά όμως σχήματα δεν είναι αυτοσκοπός. Για μās αποτελούν τούς άγωγούς διοχέτευσης της κοινής λαϊκής θέλησης και δράσης, και μετατροπής της σε συγκεκριμένα αποτελέσματα. Τό 'χουμε πεί κι' άλλοτε πως θαύματα δεν ύποσχόμαστε. Αυτό για τό όποιο έγγυόμαστε είναι ή θέλησή μας να έμπνεύσουμε και να οργανώσουμε την έθελοντική έπιστράτευση των δημοτών και την δραστηριοποίησή τους στον έντοπισμό και την προβολή του προβλήματος, στη μελέτη του, στη διεκ-

δίκηση της επίλυσής του και την ύλοποίηση της λύσης που μαζί θα κατακτήσουμε.

Η ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗ των Δημοτών δεν αποτελεί για μās ύπόσχεση. Είναι κατευθυντήρια αντίληψη της δράσης μας. Έμεις σήμερα, στην προεκλογική περίοδο, έχουμε σάν βασικό μας στήριγμα τη λαϊκή αυτενέργεια. Μπορώ να σās πληροφορήσω ότι ήδη λειτουργούν πάνω από 600 δημοτικές επιτροπές διάσης διακλαδωμένες σ' όλες τις συνοικίες της Αθήνας. Στόχος μας είναι χιλιάδες δημοτικές επιτροπές, που θα ένωνουν τό λαό ανεξάρτητα από κομματική τοποθέτηση, διακλαδωμένες σ' όλες τις συνοικίες, όλα τά τετράγωνα, που θα φτάσουν μέχρι και τό έπίπεδο της πολυκατοικίας.

ΔΕΝ είναι τυχαίο που ο δικός μας συνδυασμός δεν επαγγέλλεται μόνο τη λαϊκή αυτενέργεια, αλλά και την ύλοποιεί. Αυτό όφείλεται στο γεγονός ότι οι δυνάμεις του ψηφοδελτίου μας είναι οι φορείς όλης της συσσωρευμένης πείρας του λαϊκού μας κινήματος από τις πολύχρονες μάχες για την ανεξαρτησία και ούσιαστικοποίηση αυτού του θεμελιακού κύτταρου της δημοκρατίας που λέγεται Τ.Α. Είναι οι δυνάμεις που σ' όλες τις κρίσιμες στιγμές με βαριές θυσιές έδιναν τη μάχη της Αθήνας. Για την άπελευθέρωση της από τον ξένο ζυγό. Για την υπεράσπιση της έθνικής ανεξαρτησίας και της Δημοκρατίας. Για τό γκρέμισμα της χουντικής τυραννίας. Είναι οι δυνάμεις που και σήμερα πρωτοστατούν στους καθημερινούς άγώνες του λαού μας. Γι' αυτό και πιστεύουμε άκράδαντα πως οι δυνάμεις του ψηφοδελτίου μας είναι αυτές που και σήμερα μπορούν να έγγυηθούν μία παναθηναϊκή, ειρηνική μάχη, για μία Αθήνα δημοκρατική, νοικοκυρεμένη, που να άνθίζει πολιτιστικά.

Η ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ Τ.Α.

Η ούσιαστικοποίηση του θεσμού της Τ.Α. αποτελεί τη δική μας άπάντηση στην πολιτική της Δεξιάς, πολιτική άπονεύρωσης της Τ.Α. από κάθε πραγματική έξουσία, και ούσιαστικά άπόσπασή της από τά προβλήματα του λαού και του τόπου.

Έτσι στις κυβερνητικές προσπάθειες οικονομικής έξαθλίωσης της Τ.Α. έμεις σάν προγραμματικό μας στόχο έχουμε την οικονομική αυτόρκεια της Τ.Α.

● Στις προσπάθειες οικονομικής έξαθλίωσης της Τ.Α. έμεις σάν προγραμματικό μας στόχο έχουμε την οικονομική αυτόρκεια της Τ.Α.

● Στις προσπάθειες για άπογύμνωση της Τ.Α. από τις άρμοδιότητές της έμεις διεκδικούμε την κατοχύρωση και διεύρυνση των άρμοδιοτήτων της, πιστεύοντας πως ή Τ.Α. μπορεί και πρέπει να παίξει καθοριστικό ρόλο στην άντιμετώ-

πιση τέτοιων προβλημάτων, όπως τό συγκοινωνιακό, λαϊκή κατοικία, ρυθμιστικό, ύγεία, κοινωνική πρόνοια, εκπαίδευση, πολιτισμός, προστασία περιβάλλοντος κ.ά.

● Στις συνεχείς παραβιάσεις της ανεξαρτησίας και αυτότέλειας της Τ.Α. από την κυβέρνηση, έμεις διακηρύσσουμε ότι, αν χωρίς δημοκρατία δεν ύπάρχει Τ.Α., χωρίς ανεξάρτητη Τ.Α. δεν ύπάρχει Δημοκρατία.

● Τέλος, σχετικά με τό άσφυκτικό Νομικό Πλαίσιο, έμεις ζητούμε τη ριζική άναμόρφωσή του. Καί γι' αυτό θεωρούμε άπαραίτητη πρώτα-πρώτα την άναθεώρηση και βελτίωση του άρθρου 102 του Συντάγματος που άναφέρεται στην Τ.Α. και την ψηφισι νερό δημοκρατικού δημοτικού και κοινωνικού κώδικα.

Γ. ΠΛΥΤΑΣ

Ήφησα τό ύπουργείο για τη προκοπή του δήμου

1. Η ύπάρχουσα νομοθεσία κατά την γνώμη μου δεν καλύπτει τις σύγχρονες άπαιτήσεις μιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Είναι δε σαφής ή θέση μου σέ ό,τι άφορά την άνάγκη να άναθεωρηθεί από την άρχή. Δέν μπορεί ή Τοπική Αυτοδιοίκηση να προχωρήσει στην έκταση που έγω έχω στο πρόγραμμά μου. Κατά συνέπεια θα επιδιώξω και έλπίζω να πείσω την Κυβέρνηση ότι πρέπει σύντομα να καταθέσει κάποιο σχέδιο νόμου που θα παρέχει τις άπαραίτητες προϋποθέσεις για την, με δημοκρατικό τρόπο, λειτουργία και πρόοδο της τοπικής αυτοδιοίκησης.

2. Είμαι ο πρώτος που έδώ και 4 χρόνια ύποσχέθηκα πως αν εκλεγόμουν Δήμαρχος, θα καθιέρωνα τη λαϊκή συμμετοχή και πρωτοβουλία. Έλεγα τότε ότι, τό με-

γάλο αίτημα, τής δημοκρατικής δηλαδή συμμετοχής των πολιτών στη λήψη αποφάσεων για τα κοινά, έπρεπε να ικανοποιηθεί και τότε είχα βάσει σαν προϋπόθεση για την επιτυχία του δημοτικού μου προγράμματος.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι, αν κατορθώνουμε να κινητοποιήσουμε ομάδες 500 και περισσότερο πολιτών σε κάθε μία συνοικία, για να υποβάλλουν στο Δήμο κάποιο «Σχέδιο Αποφάσεως» για την εκτέλεση συγκεκριμένου έργου ή έργων, τότε είναι σίγουρο ότι η επικοινωνία αυτή των εκλεγμένων Δημοτικών Συμβούλων με τον Δημότη μπορεί να φέρει αξιολογικά αποτελέσματα. Δεν είναι μόνον ο Δημοτικός Σύμβουλος ή ο Δήμαρχος που μπορεί να φέρει το αποτέλεσμα που επιδιώκουμε με το πρόγραμμά τους, αλλά και στη συνέχεια, η επικοινωνία των Δημοτών με τη Δημοτική Αρχή. Κι' αυτό μπορεί να γίνει με άμεση προσπάθεια χωρίς φραγμούς, χωρίς σύνορα.

ΜΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ

Σχετικά με τον υποψήφιο Δημ. Σύμβουλο κ.Ι. Δανδέλη έχω να πω ότι όταν μου ζήτησε να περιληφθεί στον συνδυασμό μου, σαν υποψήφιος Δημοτικός Σύμβουλος στις εκλογές του 1975, μου έδηλωσε ότι δεν είχε κανένα δεσμό με οποιαδήποτε παράταξη. Ούτε και με τη δικτατορική κυβέρνηση.

Κατά τις πολιτικές εκλογές του Νοέμβρη 1977 τον είδα υποψήφιο της Έθνικης Παρατάξεως. Τότε για πρώτη φορά επληροφορήθηκα τον πολιτικό του προσανατολισμό. Με την προκήρυξη των νέων δημοτικών εκλογών ο κ. Δανδέλης μου ζήτησε και πάλι να τον συμπεριλάβω στο συνδυασμό μου. Του έδηλωση ότι στο συνδυασμό μου θα περιλάβω μόνο πρόσωπα που δεν έχουν πολιτική εξάρτηση.

Κ' έπειδή μου έδηλωση ανεπιφύλακτα ότι δεν έχει καμία πολιτική τοποθέτηση τον δέχθηκα στον συνδυασμό μου. Έχω κάθε λόγο να πιστεύω ότι είναι ειλικρινής. Άλλωστε, αν είχε πολιτική εξάρτηση, δεν νομίζω πώς θα δεχόταν κι' ο ίδιος να περιληφθεί στον συνδυασμό μου, αφού γνωρίζει καλά και τη θέση μου σ' ό,τι αφορά τα δικτατορικά καθεστώτα, αλλά και τη γενικότερη θέση μου ότι οι κομματικές τοποθετήσεις πρέπει να παραμερίζονται, αν όχι να ξεχνιούνται ολόκληρα, όταν πρόκειται για δημοτικές ή κοινοτικές εκλογές. Αυτό άλλωστε επιβεβαιώνεται κι' από τα άρθρα της γνωστής εφημερίδας, που ύπεσθηξε τον κ. Δανδέλη στις πολιτικές εκλογές του 1977 και που προχθές έγραψε σε κύριο μάλισα άρθρο ότι κανένας δεν πρέπει να ψηφίσει τον Πλυτά και κατά συνέπεια και τον κ. Δανδέλη. Κατά συνέπεια θα πρέπει να πιστέψει καθένας ότι ο κ. Δανδέλης βρίσκεται στη δική μου

πλευρά, που πιστεύει σε μία δημοκρατική κοινωνία με προοδευτικές τάσεις, με σεβασμό κι' αγάπη για το δημόσιο και γενικότερα για τον άνθρωπο, την ελευθερία και την αξιοπρέπεια του, αλλά και στα θέματα του δήμου Αθηναίων που αναμένουν με αγωνία την λύση τους.

Τόν συνδυασμό τον κατήρτισα χωρίς πολιτικά κριτήρια, με την επιθυμία να περιλάβω Αθηναίους, που αγαπούν την πόλη, αλλά και μπορούν να συμβάλουν στην προκοπή και την ευημερία της, σαν σύγχρονης πολιτείας με ένδοξο παρελθόν αλλά και σύγχρονης πρωτεύουσας μιās ιστορικής χώρας με μεγάλες μελλοντικές προοπτικές στον κόσμο.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Στις βουλευτικές εκλογές ο λαός εκλέγει το βουλευτή του αλλά και το κόμμα του για να εκφράσει στη Βουλή την πολιτική του τοποθέτηση.

Στις δημοτικές εκλογές, όμως, η ψήφος του και τα αποτελέσματα της περιορίζονται μόνο στο χώρο του Δήμου του και φυσικά τα δικά του, που μπορεί και να 'ναι διαφορετικά από τα προηγούμενα. Στις δημοτικές εκλογές επιδιώκει να αναδείξει με την ψήφο του το Δήμαρχο και το Δημοτικό Συμβούλιο, ανεξάρτητα από κομματική τοποθέτηση, που θα δημιουργήσουν συνθήκες μιās καλύτερης διαδίδσεως, του έαυτού του και της οικογένειάς του, μέσα στην πόλη που ζει, εργάζεται και γενικά αναπτύσσει τις δραστηριότητές του.

Πρέπει, επομένως, να ξεχωρίσουμε τις ανάγκες και τα αιτήματα που έχει ο Δημότης από το Δήμαρχο και τους Δημοτικούς Συμβούλους του, από τα αιτήματα και τις ανάγκες που έχει ο πολίτης από την Πολιτεία, από το Κράτος και την Κυβέρνησή του. Κάτι που διαφοροποιεί και πρέπει να διαφοροποιεί την ψήφο του ψηφοφόρου και που με κανένα τρόπο δεν επιτρέπεται να την αποπροσανατολίζουν οι πολιτικοί ήγέτες με την πολιτικοποίηση των δημοτικών εκλογών.

Χωρίς να θέλω να θίξω κανένα πρόσωπο, δεν μπορώ να μην αναφέρω τη λειτουργία και τη δράση του τελευταίου Δημοτικού Συμβουλίου που, με την πολιτικοποίηση των δημοτικών εκλογών και την ανάμιξη των κομματικών διαφορών, δεν μπόρεσε ν' ανταποκριθεί στα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις, παρ' όλο που τα μέλη του ήταν όλοι τους αξιολογοί άνθρωποι.

Ένας Δήμαρχος που ήγείται μιās πλειοψηφίας πολλών διαφορετικών κομματικών τοποθετήσεων είναι μοιραίο ν' αποτύχει. Γιατί το Δημοτικό αυτό Συμβούλιο, είτε το θέλει ο Δήμαρχος, είτε όχι, θα καταντήσει μιā πολιτική άρενα. Ένώ μιā πλειοψηφία χωρίς κομματικές εκφράσεις, ανεξάρτητη όμως από το

κόμμα, μπορεί άνεμπόδιστα ν' ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις και τα καθήκοντά της. Τι καλύτερη απόδειξη από την αδιάσπαστη ενότητα και την αρμονική συνεργασία της μειοψηφίας μου στο τελευταίο Δημοτικό Συμβούλιο των Αθηναίων;

Γι' αυτό επιμένω ότι ο αποπροσανατολισμός του ψηφοφόρου στις δημοτικές εκλογές τον απομακρύνει από τον στόχο, του νοθεύει, αθελά του, το δικαίωμα να ψηφίσει για πραγμάτωση κάποιου έργου δημοτικού που θα προσαρμόζεται σ' εκείνα που αυτός και η οικογένειά του έχει ανάγκη και ζητάει. Μπορεί, καθένας, με πάθος και με πίστη στο πολιτικό του πιστεύω, να ψηφίσει, στις πολιτικές εκλογές, το κόμμα που θέλει και να προσπαθήσει να δώσει την πλειοψηφία στη δεξιά, στο κέντρο, στην αριστερά. Νά δώσει κυβέρνηση που θα 'χει κόμμα και αρχηγό της δεξιάς, του κέντρου, των σοσιαλιστών ή των κομμουνιστών. Αυτό όμως νομίζω ότι δεν μπορεί να το κάνει στις δημοτικές εκλογές.

Βέβαια, δεν πρέπει να νομισθεί ότι όλοι, υποψήφιοι Δήμαρχοι και Δημοτικοί Σύμβουλοι, δεν ανήκουν σε κόμματα. Κάθε άλλο, και να το ισχυριζόμουν θα ήταν ασυνχώρητο ψέμμα. Δεν υπάρχει Έλληνας που δεν ανήκει σε κάποιο κόμμα. Όμως, σαν υποψήφιος Δήμαρχος ή Δημοτικός Σύμβουλος, πρέπει να κινηθεί έξω και μακριά από το κόμμα του και να δει τους Δημότες, που ζητάει την ψήφο τους, σαν ανθρώπους άκομματίστους κι' αυτούς και να δώσουν τα χέρια για την προκοπή του Δήμου τους, πέρα κι' έξω από τα κόμματα, σαν πιστοί ενός πιστεύω δικού τους κι' όχι κομματικού, του Δήμου τους δηλ. και της προκοπής του.

Εγώ αυτό διακηρύττω κι' αυτό πιστεύω και τολμώ να επικαλεσθώ σαν απόδειξη της ειλικρίνειάς μου, την πολιτική που έτηρησα τα τελευταία χρόνια, σαν μειοψηφία στο Δημοτικό Συμβούλιο. Νομίζω ότι κανένας δεν θα μπορέσει ν' άρνηθεί την άκομματίστη πολιτική που κράτησα.

Όπως είπα και σ' άλλες δηλώσεις μου ζητάω να πάω στο Δήμο Αθηναίων, σαν γνώστης των προβλημάτων και των αναγκών του, με θέληση και πνεύμα συνεργασίας αρμονικής με όλους, ανεξάρτητα σε τί κομματικό θεό πιστεύουν.

Πίστη μου και πάθος μου, το αποδειχνει άλλωστε η απόφασή μου ν' αφήσω ένα Υπουργείο, είναι η προκοπή του πρώτου Δήμου της χώρας που, νομίζω, ότι έχει φθάσει στο έσχατο όριο της απαθλιώσεώς του.

Οι σκέψεις και οι απόψεις αυτές είναι σκέψεις και απόψεις ενός ανθρώπου που ανέλωσε τη ζωή του για την Αθήνα, όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε και σταδιοδρόμησε επαγγελματικά και που για χάρι της, ως μου συγχωρεθή να τό πω και πάλι, θυσιάσε ένα υπουργικό αξίωμα.

Ο ΔΗΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΛΑΟ

Τό πρόγραμμα του 'Εργατικού Κέντρου 'Αθηνών γιά τίς δημοτικές εκλογές του 1914

του Γιώργου Α. Παναγιώτου

Οι πρώτες δημοτικές και κοινοτικές εκλογές με τη νέα διοικητική διαίρεση της χώρας, πού επιβλήθηκε ύστερα από τη θέση σέ ισχύ του Συντάγματος του 1911, γίνονται στις 9 Φεβρουαρίου 1914.

Στις 3 'Ιανουαρίου του 1914 πραγματοποιείται, προκειμένου νά χαρακτηί ένα ευρύ πρόγραμμα αιτημάτων των εργατικών τάξεων κι' απαιτήσεων τους από τό Δήμο 'Αθηναίων, κοινή σύσκεψη της «'Ολομέλειας των Συμβουλίων» των σωματείων πού υπάγονται στή δύναμη του νεόκοπου 'Εργατικού Κέντρου (πού αριθμούσε τότε ζωή περίπου δέκα χρόνων) της 'Αθήνας. 'Η 'Ολομέλεια εκείνη έξουσιοδοτεί την εκτελεστική επιτροπή του ΕΚΑ νά προβεί σ' όλους τούς απαραίτητους χειρισμούς, ώστε τά αιτήματα της εργατικής τάξης νά υλοποιηθούν. 'Ετσι ύστερα από 15 μέρες πραγματοποιείται νέα σύσκεψη, της εκτελεστικής επιτροπής αυτή τη φορά, καρπό της όποιας αποτελεί ψήφισμα, όπου αναφέρονται και τά έξής:

«...Είναι ανάγκη νά δημιουργηθή Δημοτική Πολιτική μ' ευρείας θλέψεις και νά δοθῇ νευτεριστική κατεύθυνσις εις τήν διοίκειν των Δήμων του Κράτους και ιδιαιτέρως του Δήμου της πρωτεύουσας, με τόν σκοπόν νά δοθῇ κάποια ανακούφισις εις τās άκτήμονας και τās εργαζόμενας τάξεις, πού αποτελούν τήν μεγάλην πλειονότητα των δημοτών, με τήν καλλιτέρευσιν των όρων ζωής των τάξεων τούτων και τήν συμβολήν εις τήν λύσιν του μεγάλου προβλήματος της άκρίβειας των τροφίμων και γενικώς των ειδών πρώτης ανάγκης... ό Δήμος νά ύπάρχη διά τόν λαόν και νά παύση νά είνε τιμάριον ολίγων προνομιούχων τάξεων...

Ό Δήμος δέν πρέπει νά είνε απλώς και μόνον διοικητική μονάς, άλλ' έχει παράλληλον άποστολήν νά είνε απλώς σταθερόν και ασφαλές όργανον προς περιορισμόν της κοινωνικής άδικίας και δυστυχίας, εις όλας της τās μορφάς, διαρκείς ή συμπτωματικές... Τό ΕΚΑ έχει υποχρέωσι νά επέμβῃ εις τά

δημοτικά πράγματα των 'Αθηνών, νά καλέσῃ δέ εις επέμβασιν τās αδελφάς εργατικές ένώσεις εις τās περιφέρειας των».

Η ίδια σύσκεψη αποφασίζει ότι έπειδή «ένεκ' άνεπαρκείας καιρού, δέν εϊμπορεί νά πραγματοποιήσῃ κατά τās προσεχείς εκλογάς τήν σκέψιν πού έκαμεν εις τήν άρχήν νά εκθέσῃ ύποψηφιότητας εργατικές δημοτικών συμβούλων εις ψηφοδέλτιον μειοψηφίας», θά διατυπωθῇ εργατικό πρόγραμμα πού θά τεθεί ύπ' όψιν όλων των αθηναίων πολιτών, όπου θά εκθέτῃ τίς άπόψεις των εργαζόμενων στά καιρία προβλήματα της δημοτικής ζωής, καλώντας σέ συνεργασία «και τās άλλας παραγωγικές τάξεις, των οποίων τά κοινωνικά και οικονομικά συμφέροντα δέ συγκρούονται με τά συμφέροντα των εργατών εις τό πεδόν της δημοτικής ενεργείας».

Πραγματικά τό πρόγραμμα αυτό πού έπεξεργάστηκε ή συντονιστική επιτροπή κυκλοφόρησε στά τέλη του ίδιου μήνα (Γενάρης 1914) και τυπωμένο σέ ξεχωριστή μπροσούρα 16 σελίδων 12,5X17 από τό τυπογραφείο Α. Δελγιάννη, Ζήνωνος 2, προλογισμένο από τό βουλευτή 'Αττικοβοιωτίας Σπύρο Ι. Θεοδωρόπουλο (πρόκειται γιά τό γνωστό λογοτέχνη 'Αγι Θέρο) σέ χιλιάδες αντίτυπα. Ό συντάκτης του προγράμματος δέ μνημονεύεται στό έντυπο, άν πιστέψουμε όμως τό Γιάννη Κορδάτο, στήν έπεξεργασία και ίσως τήν τελική του διατύπωση πολλά όφείλονται στό νεαρώτατο τότε Δημοσθένη Λιγδόπουλο.

Τό ένδιαφέρον του προγράμματος είναι πολλαπλά κρίσιμο σήμερα, όχι μόνο έπειδή επιτρέπει τήν πρόσβαση σέ μία πτυχή της ιστορίας του εργατικού κινήματος του τόπου μας, αλλά κι' έπειδή αποδειχνει ένα φάσμα ενεργειών και σκέψεων μιās εποχής σημαντικής γιά τήν άπαρχή του σοσιαλιστικού κινήματος, περισσότερο ενεργού κι' οργανωμένου, στόν τόπο μας. Τέλος, έπειδή εκφράζει σειρά θέσεων πού σήμερα, όλο και πιά πολύ επανέρχονται στήν κοινή όραση, όπως ή πο-

Έξώφυλλο του φυλλάδιου

λυσιζητούμενη άρχή της αυτοδιαχείρισης και ή άμφιλεγόμενη της κοινωνικοποίησης των πόρων.

Τίτλος του φυλλάδιου είναι άκριβώς «Ό Δήμος διά τόν λαόν», σύνθημα πού ή «μετωπική» και «ψευδομετωπική» αντιμετώπιση των δημοτικών εκλογών, αλλά και ή πρωθύστερη σύνδεση ονομάτων αντί γιά προγράμματα, τό έχει - με τήν άγλαή μικροπολιτική και συμφεροντολογική αντίληψη της κρατικής - κυβερνητικής έξουσίας - καταστήσει άνενεργό ως τίς μέρες μας.

Από τό δημοτικό πρόγραμμα του 'Εργατικού Κέντρου του 1914 ξεχωρίζουμε κάποια από τά πιά χαρακτηριστικά άποσπάσματα:

«Υστερα από τά προλογικά, όπου σημειώνεται ή άναγκαιότητα της εκδοσης και σκιαγραφείται ό νέος θεσμός, τό πρόγραμμα αναφέρεται στά οικονομικά του Δήμου. Αφού διαπιστώνεται πώς τό δημοτικό φορολογικό σύστημα της εποχής είναι «από τά άπανθρωπότερα πού εϊμπορεί νά γίνουν», έπειδή «ό εργάτης-λαός, οι άκτήμονες, πληρώνουν τά περισσότερα, σχεδόν όλα, ένώ εκείνοι πού έχουν πληρώνουν ελάχιστα», προτείνει γιά νά καταστεί δίκαιη ή φορολογία και από άρνητικά προσοδευτική σέ θάρος των παραγωγικά εργαζόμενων νά αποδῇ θετικά προσοδευτική, ώστε: «Οι άκτήμονες, οι ήμερομίσθιοι, οι μισθωτοί (με εισόδημα) έως 300 δραχμάς τόν μήνα, οι μικροεπαγγελματίαι και οι μικροκτηματίαι νά μή συνεισφέρουν τίποτε διά τόν Δήμον: οι οικονομικώς άνετοι τάξεις και οι πλουτοκρατικοί νά συνεισφέρουν αναλόγως και αύτάς και μόνας νά άφορά τό πρώτον σκέλος (εσόδων) του Δημοτικού Προϋπολογισμού». Στόν τομέα της υγείας τό πρόγραμμα προβλέπει όργάνωση δημοτικής ύπηρεσίας υγιεινής και πόλεμο άγριο κατά των επιδημιών και άλλων ασθενειών, πού θερίζουν τίς οικονομικά ασθενέστερες τάξεις, μία πού ή φροντίδα του κράτους γιά

τήν υγεία περιορίζεται στο «νά δολοφονή εν γνώσει χιλιάδας ανθρώπων κάθε χρόνο», με την άφροντισιά του.

«Ο καταναλωτής λαός δεν προστατεύεται εις τίποτα και αφήνεται να σπαράξη στα χέρια διαμέσων κερδοσκοπών. Το σύστημα της παραγωγής και του εμπορίου μερικών ειδών της πρώτης ανάγκης μυρίζει μούχλα από την παλαιότητα, αλλά κανείς δεν τολμά να πειράξη την μούχλα αυτήν», αναφέρεται στην επόμενη παράγραφο, που είναι αφιερωμένη στο θέμα της ακρίβειας. Απαιτείται για τη θεραπεία του φαινομένου, στον τομέα της κατοικίας ή κατασκευή φθηνών σπιτιών για τις λαϊκές τάξεις και η κρατική παρέμβαση στη διακίνηση των αγαθών, ώστε «ούτοπως να συμπληρώνουν τό έργον του συνεργατισμού».

Στο πολεοδομικό θέμα και στην υπεραξία που δημιουργείται από τη δημιουργία έργων υπόδομης «ο Δήμος προσφέρει εν γνώσει και εκ προθέσεως δωρεάς κολοσσίων ποσών εις τούς τριγύρω ιδιοκτήτας, από την υπερτίμησιν των ιδιοκτησιών που γίνεται χωρίς καμμίαν φροντίδα των ή κόπον ή δαπάνην». Για τούτο «φάρμακον θετικών κι' επικερδές διά τόν Δήμον: όταν θ' ανοίγη δρόμους, πλατείας, κήπους κ.λ.π. ν' αγοράξη προτιμότερα δι' απαλλοτριώσεως λόγω κοινωνικής (δημοσίας) ανάγκης αρκετήν έκτασιν γύρω, την οποίαν, μετά την χάραξιν και την διαρρύθμισιν, θα πωλή εις την τρέχουσαν τιμήν και θα εισάγη την διαφοράν εις τό Δημοτικόν Ταμείον διά τας δημοτικάς ανάγκας, αντί να την εισάγη εις τά χρηματοκιβώτια των ιδιοκτητών».

«Ο Δήμος, συνεχίζει πιο κάτω τό πρόγραμμα, έχει καθήκον να γίνη οργανον Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στοχαστικόν και αποτελεσματικόν» και να αντικαταστήσει την ιδιωτική φιλανθρωπία «μέ την οργανωμένην Δημοτικήν Περίθαλψιν, ως δημοτικήν υπηρεσίαν, φροντίζοντας να έχει έπαρκή νοσοκομεία «μέ τσάσας κλίνας όσας χρειάζεται ο πτωχόσκομος του Δήμου», να οργανώσει μαιευτικό σώμα και θρεφτροφεία, σχολικά συσσίτια και δημοτικό φρενοκομείο.

Ένα κεφάλαιο ξεχωριστής σημασίας είναι εκείνο των σχέσεων εργατών και δήμου. Ο Δήμος σήμερα, όπως πρό όλίγων έτών ακόμη η Πολιτεία και η λεγομένη «Κοινή Γνώμη» (= τό συμφέρον των νοικοκυραίων), δεν εξιεύρει πώς υπάρχουν εργάται και εργατική τάξις, μέ ανάγκας και συμφέροντα χωριστά από τας άλλας τάξεις της κοινωνίας, πώς εκμετάλλευσις και κακομοιριά δέρνουν την τάξιν αυτήν. Καί δεν έζητησε ποτέ να μάθη ο κυρ-Δήμος πώς έχει εις τά χέρια του αυτός ο ίδιος μέσα διά να γιατρέυση με-

ρικές στο τίς πληγές του εργατου». Για τό σκοπό αυτό απαιτούνται: να ιδρυθεί Δημοτικό Γραφείο Προμηθείας Έργασίας, κάτω από τη διεύθυνση των εργατικών ενώσεων, όπου θα αποτείνωνται όσοι εργάτες είναι άνεργοι κι' όσοι εργοδότες ζητούν μισθωτούς, να ιδρυθεί Ταμείο Άνεργίας από τό Δήμο για την καταβολή βοηθημάτων στους άνεργους, ή στα ταμεία άνεργίας των εργατικών σωματείων, να άνασθεθούν εργασίες του δήμου άπευθείας στις συνδικαλιστικές οργανώσεις κάθε κλάδου, χωρίς τη μεσολάβηση εργολάβων, να καθοριστει ή διάρκεια της εργασίας σέ 8 ώρες την ήμέρα και να κανονιστούν μέ συνεννοήσεις μεταξύ των συνδικαλιστικών φορέων τά ήμερομίσθια στους διάφορους κλάδους. Ακόμη να ιδρυθεί από τό δήμο δικηγορικό γραφείο, για να δίνονται δωρεάν νομικές συμβουλές στους εργάτες και να υπερασπίζονται τά συμφέροντά τους άπέναντι των εργοδοτών.

Παράλληλη είναι και ή πρόνοια για την εκπολιτιστική άποστολή του Δήμου, περιφρουρώντας τό αισθητικό κριτήριο των δημοτών κι' ανεβάζοντάς το μέ τη δημόσια τέχνη και λαϊκές γιορτές, αλλά και δημιουργία επιμορφωτικών κέντρων.

Συγκλονιστική είναι ή μαρτυρία του Προγράμματος στο κεφάλαιο που αναφέρεται στη «Δημοποίηση» των κοινωνικών υπηρεσιών. «Ο Δήμος είναι επιχείρησις πολιτική και ως επιχείρησις έχει σκοπόν την εις τά μέλη του όλα κατανομήν των δαπανών διά την παραγωγήν αγαθών δι' αυτά ή την παροχήν υπηρεσιών κι' έχει ως ύποχρέωσιν την παροχήν εις όλους τούς δημότας του ώρισμένων κοινών αγαθών και κοινών υπηρεσιών». «Επομένως, καθώς συμπεραίνει τό πρόγραμμα, ο Δήμος, όπως και τό κράτος, όπως και κάθε πολιτικός οργανισμός, εϊμπορεί να αναλάβη παραγωγικήν επιχείρησιν διά να έχη από αυτήν εισόδημα». Πρός τό παρόν αυτό προτείνεται ή δημοποίηση σειράς παραγωγικών δραστηριοτήτων και οργανισμών κοινής ωφέλειας, διαδικασία που, επειδή ο Δήμος είναι κυτταρική κοινωνική συσπείρωσις, οδηγεί στην «άμεσον διαχείρισιν».

Τομείς δημοποίησης παραγωγικών δραστηριοτήτων τό πρόγραμμα προτείνει τούς εξής:

1. Λαϊκή κατοικία: κάθε χρόνο ο Δήμος θα συνάπτει τραπεζικόν δάνειον μέ μικρόν τόκον, θα κτίζη σπίτια υγιεινά εις δημοτικά οικόπεδα προς τά άκρα της πόλεως, άφου εξασφαλίση την τροχιοδρομικήν συγκοινωνίαν και θα τό ένοικιάζη μέ τόσον ένοίκιον, ώστε να εξασφαλίξη τό τοκοχρεωλύσιον και τά έξοδα διαχείρισεως.

2. Συγκοινωνία: οι τροχιοδρόμοι

Ο Δημ. Λιγδόπουλος

πρέπει να περιέλθουν εις τόν Δήμον και να συμπληρωθή τό δίκτυόν των, αλλά και λεωφορείων επιχείρησιν διά μερικά σημεία της πόλεως εϊμπορεί να κάμη ο Δήμος.

3. Φωτισμός και κινητήριος δύναμις: Γκάζι, ηλεκτρικόν φώς και ηλεκτρισμός διά την κίνησιν των εργοστασίων πρέπει να άνήκουν άπ' ευθείας εις τόν Δήμον.

4. Καθαριότης, κατάθρεγμα.

5. Δημοτικόν άρτοποιείον.

6. Δημοτικόν Γαλακτοκομείον.

7. Δημοτικά φαρμακεία, που θα πουλάνε σέ τιμή κόστους τά φάρμακα.

8. Έκφορά νεκρών, επειδή «όπως κατήντησαν τό έξοδα των κηδειών δεν τολμά κανείς ούτε να πεθάνη».

9. Δημοτικά λουτρά.

10. Πλυντήρια: σέ συνοικίες κατασκευή υπόστεγων μέ τσιμεντένιες γούρνες και νερό άφθονο για να πλένουν δωρεάν οι γυναίκες του λαού.

11. Νυχτερινό άσυλο.

12. Έβδομαδιαία αγορά.

13. Διαφημίσεις: άπ' ευθείας εκμετάλλευση των διαφημίσεων από τό Δήμο.

Σ' ένα τελευταίο κεφάλαιο άπαριθμούνται οι άπαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις που απαιτούνται για τη λειτουργική αξιοποίηση του προγράμματος, έτσι ώστε ο Δήμος να γίνη «τό μεγάλο σχολείο όπου θα διδάσκεται τό όμαδικώς δράν», όπως σημειώνει στον Πρόλογό του ο Άγις Θέρος, γιατί «Είναι καιρός πλέον τό κράτος να περιορισθή εις έφορευτικά κι' έλεγγτικά καθήκοντα και ν' άφιση οικονομικήν αυτοβουλίαν εις τόν νέον Δήμον... ώστε ν' άποτελέση σώμα αυτενέργον, μέ στοχαστικόν αυτόβουλον, μέ αυτόνομον δράσιν και κίνησιν... να λυτρωθή από τας αλύσους τας όποιας ή Πολιτεία καταχρωμένη την πολιτικήν της έξουσίαν έσφυρηλάτησε δι' αυτόν, χωρίς ποτέ συγκατάθεσιν του».

Όταν μπαίνεις στην Έλευσίνα από τα δυτικά, έχεις την εντύπωση πώς περνάς μέσα από στρατόπεδο, μέσα από κάποια απαγορευμένη περιοχή. Κάγκελα ψηλά και σύρματα κόβουν την προσέλαση στις πλαϊνές, από το δρόμο, εκτάσεις. Οί δεξαμενές του Λάτση, χτίστηκαν οί περισσότερες παράνομα για να νομιμοποιηθούν αργότερα με την κρατική συγκατάθεση της Χούντας και του Καραμανλή. Τώρα ο Λάτσης διεκδικεί και την έκταση του Καλυκοποιείου. Το Καλυκοποιείο είναι κυριολεκτικά ένα μπουρλότο στα πλευρά της πόλης, δίπλα από τις δεξαμενές των καυσίμων. Πρίν τρείς μήνες περίπου, έπιασε φωτιά. Έτρεξαν πυροσβεστικές για να προλάβουν τό κακό και τὰ κατάφεραν. Θά είναι όμως οί Έλευσίνιοι τό ίδιο τυχεροί και την επόμενη φορά;

ΕΛΕΥΣΙΝΑ:

Μιά πόλη πολιορκημένη από στεριά και θάλασσα

Μιά καταπατημένη πόλη είναι σήμερα ή Έλευσίνα, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά. Πολιορκημένη κυριολεκτικά από στεριά και θάλασσα από διομηχανίες και μονοπώλια, συνεχίζει τή ζωή της απανέοντας τούς καπνούς από τίς καμινάδες της «Χαλυδουργικής» και των τσιμέντων «ΤΙΤΑΝ».

Τριάντα πέντε χιλιάδες κάτοικοι λίγα χιλιόμετρα έξω από την Άθήνα συντηρούν και συντηρούνται σέ μιά απανθρωπισμένη πόλη πού τὰ μονοπώλια, οί διομηχανοί και τό κράτος διάλεξαν για διομηχανικό κέντρο. Ένα χώρο δηλαδή για καταστροφή· ένα χώρο στόν όποιο ή ποιότητα της ζωής, τό περιβάλλον, ή κοινωνική ζωή, ή πολιτιστική ανάπτυξη, μετράνε μηδέν μπροστά στην συντριπτική και καταθλιπτική παρουσία του κεφαλαίου πού κυνηγάει την αύξηση της παραγωγής και τό όλοένα μεγαλύτερο κέρδος.

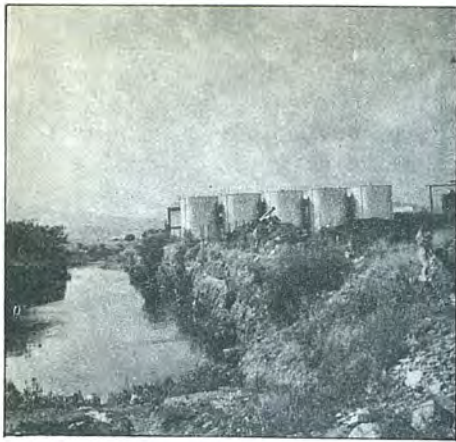
Άρδανίτες της Αττικής οί κάτοικοι, χωρίς δουλειά από τό 1924, στούς όποιους προστέθηκαν μεταναστες πρόσφυγες (1920-1960) υπέστησαν τίς βαρετές συνέπειες της «διομηχανικής επανάστασης» από τό 1965 και μετά. Ήταν τότε πού άρχισαν να μεταφέρουν τίς εγκαταστάσεις τους στην Έλευσίνα ο Λάτσης, ο Κουραμάνης, ο ΤΙΤΑΝ, ή Έλαιουργική, ο Άνδρεάδης κλπ. Οί ντόπιοι οικοπεδοϋχοι, άφου μοσχοπούλησαν τίς εκτάσεις τους στίς διομηχανίες, έφυγαν αφήνοντας πίσω τους ένα αρκετά μεγάλο διομηχανικό προλεταριάτο να μεγαλώνει σ' ένα ξερό και κυριολεκτικά διασμένο χώρο.

Τό βαρύ τίμημα αυτής της έπέλασης των μονοπωλίων και των διομηχανιών, ήταν ή καταπάτηση κάθε έννοιας ανθρώπινης ζωής, καθώς και ή κοινωνική και πολιτιστική καθυστέρηση του τόπου. Αυτά στην καθημερινή ζωή της πόλης, μεταφράζονται σέ συγκεκριμένα προβλήματα πού θά παίξουν καθοριστικό ρόλο στίς επικείμενες δημοτικές εκλογές. Από την άλλη, τὰ προβλήματα αυτά αποτέλεσαν και συνεχίζουν να αποτελούν διεκδικητικούς στόχους της πολιτικής των κομμάτων πού στά συγκεκριμένα πλαίσια εκφράζεται από τούς εκπροσώπους τους στή τοπική αυτοδιοίκηση.

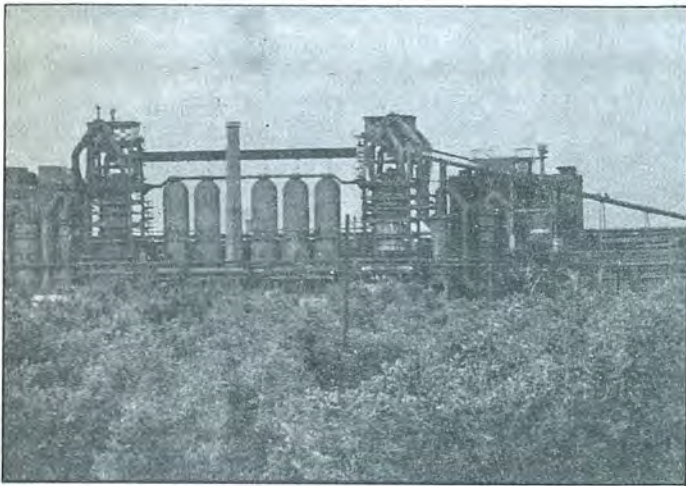
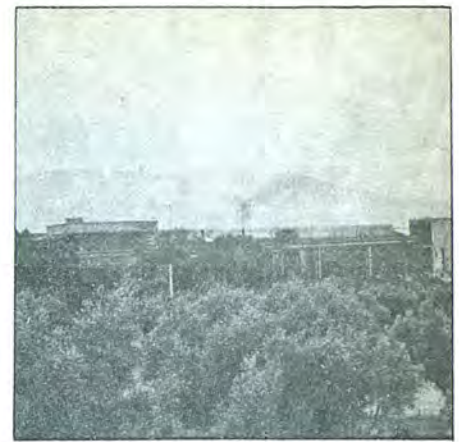
Τό φωτογραφικό ρεπορτάζ πού δημοσιεύουμε επιχειρεί, στά πλαίσια ενός όδοιπορικού μέσα και έξω από τή πόλη, να επισημάνει αυτά τὰ προβλήματα πού μεταβάλλουν τή ζωή στην Έλευσίνα σέ καθημερινή κόλαση.

Έρημιά και κατάπτωση. Υποβάθμιση ή και άνυπαρξία της κοινωνικής ζωής: όδός Νικολαΐδου, Κυριακή άπόγευμα. Κάποτε σ' αυτό τό δρόμο γινόταν ή κυριακάτικη άπογευματινή βόλτα πρós στην παραλία και τό σχετικό... νυφοπάζαρο. Σήμερα καμιά γυναίκα της Έλευσίνας δέν τολμά να διασχίσει την νύχτα τό δρόμο τούτο. Γιατί σήμερα είναι ο δρόμος πού οδηγεί στή «Γλυκειά Ζωή», τό «Ξύλινο Άλσος» και στά άλλα μπάρ και πορνεία της πυραλίας.

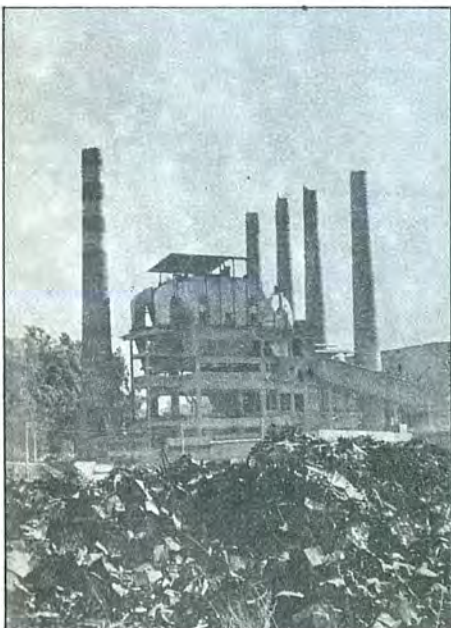

«Έλαιουργική Α.Ε» και Κουραμάνης. Έλαιουργεία, χημικά εργοστάσια, μολυσμένα απόβλητα που μετατρέπουν το Σαρανταπόταμο σε τέλμα. Η δυσσαμία είναι ανυπόφορη στην περιοχή κι' ο κίνδυνος για την υγεία των κατοίκων μεγάλος. Κι' όμως. Πενήντα μόνο μέτρα από τα δύο αυτά εργοστάσια, ζούνε άνθρωποι· επάσχον ολόκληρες συνοικίες. «Η ρύπανση και η μόλυνση κάνουν τη ζωή μας κόλαση. Τό ξέρουμε πώς κινδυνεύουμε, μά τί νά κάνουμε; Δέν είμαστε οὔτε Ώνάσηδες, οὔτε Κουραμάνηδες...». 'Ο δήμος έκανε μήνυση έναντιον τοῦ Κουραμάνη και δγήκε απόφαση νά κλείσει. Όμως ό Κουραμάνης λειτουργεί πάντα....

Μέσα σ' ένα δάσος από έλιές ή Χαλινδοργική καίει «καρκινογόνο» πίσσα. Έτσι λέει τό έπουργείο διομηχανίας και έτσι έγραφε μιιά φιλοκυβερνητική έφημερίδα. Αλήθεια, από ποιούς προμείνονν νά κάνουν κάτι για νά έμποδίσουν αυτή την ασυδοσία; Τό δικαίωμα στην άναπνοή άνήκει και στους Έλενσίονιους. Όμως σ' ένα κατ' έξοχήν χώρο, όπου ή εκμετάλλευση είναι έξόφθαλμη και χειροπιαστή καθημερινά, αττά μοιάζουν «ανυπόφορες πολυτέλειες».

Λίγο πίσω από την πλατεία Ηρώων Πολυτεχνείον, όπου τώρα στήθηκαν τά εκλογικά κέντρα, στο κέντρο δηλαδή της πόλης, έψώνονται τά φουγάρα των εργοστασίων, των τοιμέντων «TITAN». Ένας τιτάνας που κατατρώει τά πάντα. Ακόμη και την ιστορική και αρχαιολογική άξία των ερειπίων της αρχαίας Έλενσίνας που έχουν εγκαταλειφθεί χωρίς καμιά φροντίδα, οὔτε καν σκέψεις για αξιοποίηση. Στο κέντρο πάντα της πόλης, σπύτια εγκαταλεημένα ή χορημένα πίσω από σωρούς σκουπιδιών. Ό τιτάνας αυτός μοιάζει νά είναι παντοδύναμος...

ΕΛΕΥΣΙΝΑ: πολιορκημένη από στεριά καί θάλασσα

Τό λιμάνι κάλυπτε σιγά - σιγά όλη τήν παλιά παραλία τής πόλης. Έχουν απομείνει 50 περίπου μέτρα κοντά στό μώλο καί δίπλα από τήν αμερικάνικη βάση γιά νά χυφόνται τή, γεμάτη πετρέλαια καί άλλα απόβλητα τών φορητών πλοίων, θάλασσα οί ντόπιοι καί οί τουρίστες. Τό λιμάνι τής Έλευσίνας ειδικεύεται στό επικίνδυνα καί θανάσιμα φορτία πού αποδίδονται ο Πειραιάς. Οί παλιοί θυμούνται πώς τά δίχτυα τοντ'μάζιναν πολύ καί καλό ψάρι. «Τώρα τά κεφαλόποδα πού απόμειναν, μυρίζουν πετρέλαιο...».

«Αν δέν είχα μεγάλη ανάγκη, ούτε 15 μέρες δέν θά άντεχα εδώ μέσα». Τά ναυπηγεία τής Έλευσίνας, περιουσία του Άνδρεάδη καί τώρα κρατικά. Τό τρενάκι μεταφέρει βωξίτες πού θρίσκονται σιταχάρμνοι στό διπλανό λογίσκο. Έδώ θγάζουν τό ψωμί τους δεκάδες «ργάτες», Έλληνες καί ξένοι. «Ξεκίνησα από τή Μακεδονία γιά νά 'ρθω νά κάμω εδώ λεφτά. Δουλεύω πολλά χρόνια καί μιιά μέρα είδα νά πετάνε, διμένα σέ μπόγο μ' ένα σεντόνι, τά ρούχα ενός. Ξένον εργάτη πού πέθανε...».

Μιά πόλη μπροστά στις δημοτικές έκλογές

Τρεις συνδυασμοί πού εκφράζουν περισσότερους πολιτικούς χώρους διεκδικούν τήν διοίκηση του δήμου τής Έλευσίνας στις εκλογές τής 15ης Οκτωβρίου. Καί βέβαια τήν εμπλοκή τους στην ανάληψη τής ευθύνης γιά τήν επίλυση τών προβλημάτων πού απασχολούν τήν πόλη.

● **Ο συνδυασμός «Έλευσινιακή Συνεργασία»** του ναυάρχου Χριστόφορου Κολυζέρα πού υποστηρίζεται από τή Ν. Δ.

● **Ο «Προοδευτικός Συνδυασμός»** του σημερινού δημάρχου Μιχ. Λεβέντη. Τό 1975 υποστηρίχθηκε από όλα τά κόμματα τής αντιπολίτευσης στό πλαίσιο τής Δημοκρατικής Συνεργασίας, ενώ σήμερα συγκεντρώνει μόνο τήν υποστήριξη του ΚΚΕ.

● **Ο συνδυασμός «Λαϊκή Πρωτοβουλία γιά τή σωτηρία τής Έλευσίνας»** του Θόδωρου Πάγκαλου πού διεκδικεί τό αξίωμα του δημάρχου γιά πρώτη φορά καί υποστηρίζεται από τό ΠΑΣΟΚ, τήν ΕΔΗΚ, τό ΚΚΕέσ. καί τήν ΕΔΑ.

Οί συνεντεύξεις πού ακολουθούν δείχνουν όχι μόνο τήν αντίληψη τών τριών υποψηφίων γιά τά προβλήματα τής Έλευσίνας καί τή τοπική αυτοδιοίκηση, αλλά φανερώνουν επίσης καί τό γενικότερο προεκλογικό κλίμα πού αναπτύχθηκε.

ΕΛΕΥΣΙΝΑ: κοινοτικές εκλογές 20ης Νοέμβρη 1977

Ν.Δ.:	3650 ψήφοι
ΠΑΣΟΚ:	3500 ψήφοι
ΚΚΕ:	1800 ψήφοι
ΕΔΗΚ:	1000 ψήφοι
Συμμαχία:	200 ψήφοι
Ε.Π.:	600 ψήφοι

Πρόγραμμα τό όποιο προβλέπεται νά έχει άριστα άποτελέσματα...

ΕΡ: Ποιά είναι η γνώμη σας για τή μέχρι σήμερα διοίκηση του δήμου από τον δήμαρχο κ. Λεβέντη;

ΑΠ: Ο κ. Λεβέντης, όπως και ο κάθε Δήμαρχος, ακολουθεί ένα πρόγραμμα. Εάν τό πρόγραμμα αυτό αποδειχθεί σωστό ή όχι, θά τό κρίνει ο λαός διά της ψήφου του.

ΕΡ: Θέλετε νά μās πείτε τήν άποψή σας για τό πρόβλημα της ρύπανσης του περιβάλλοντος - πού όπως είναι γνωστό άσασχολεί τήν πόλη της Έλευσίνας; Τι θά κάνετε άν κερδίσετε τή ψήφο του λαού στις έκλογές;

ΑΠ: Η ρύπανση του περιβάλλοντος στό χώρο της Έλευσίνας είναι τό μεγαλύτερο πρόβλημα πού άσασχολεί σήμερα τήν πόλη και τούς κατοίκους της. Για τήν αντιμετώπιση της ρυπάνσεως και της μόλυνσεως της περιοχής υπάρχει ειδικό πρόγραμμα τό όποιο, άν έκλεγώ δήμαρχος, θά εφαρμόσω πλήρως και προβλέπεται ότι θά έχομεν άριστα άποτελέσματα.

ΜΙΧ. ΛΕΒΕΝΤΗΣ:

"Εγιναν πολλά και θά γίνουν άκόμα περισσότερα.

ΕΡ: Πώς βλέπετε τήν λειτουργία της Τ.Α. στή χώρα μας σέ σχέση με τά προβλήματα πού αντιμετώπιζει η πόλη της Έλευσίνας;

ΑΠ: Είναι γνωστό σέ όλους ότι η Τ.Α. στή χώρα μας έχει πολύ περιορισμένες άρμοδιότητες και της λείπει η διοικητική και οικονομική αυτότέλεια. Άπ' αυτή τήν πλευρά οι δυνατότητες για προώθηση ή επίλυση τόσο των μικρών, όσο και των μεγάλων προβλημάτων κάθε πόλης και χωριού είναι μικρές. Έλάχιστα περιθώρια έχει αφήσει η πολιτεία στήν αυτοδιοίκηση για νά πάρει θέση στά γενικότερα προβλήματα της χώρας πού θεωρούνται από τις Νομαρχίες «πολιτικά θέματα». Τέτοια προβλήματα είναι της Έθνικής Άνεξαρτησίας, της Δημοκρατίας, της Ειρήνης, της συμπαράστασης στους Κυπρίους ή τούς άλλους καταπιεζόμενους λαούς, του έπαναπατριsmου των πολιτικών προσφύγων, της άναγνώρισης της Έθνικής Άντίστασης κλπ.

Μέ τις περιορισμένες άρμοδιότητες πού έχει η τοπική Αυτοδιοίκηση στή χώρα μας σέ συνδυασμό με τον οικονομικό μαρασμό από τήν άφαίρεση των πόρων της, πώς μπορεί νά λύσει κανείς προβλήματα άποχέτευσης, αντιπλημμυρικών έργων, σχολείων, κοινοχρήστων χώρων, ύγειονομικής περίθαλψης ή προστασίας του περιβάλλοντος πού είναι από τά βασικότερα προβλήματα πού αντιμετώπιζει η Έλευσίνα, αλλά και κάθε σχεδόν πόλη ή χωριό στήν Έλλάδα;

Παρ' όλα αυτά έμεις πιστεύουμε, και αυτό τό άποδεικνύει η πείρα μας των τελευταίων 3 1/2 χρόνων, ότι υπάρχουν περιθώρια και κάτω από αυτές τις συνθήκες νά επιτευχθούν θετικά άποτελέσματα. Άπόδειξη, η επίλυση της ύδρευσης στήν Έλευσίνα, τά 26.000 δένδρα πού φυτέψαμε, η ασφαλτόστρωση δρόμων μήκους 20.000 μέτρων, η επέκταση και άνανέωση του ηλεκτροφωτισμού, οι άπαλλοτριώσεις κοινοχρήστων χώρων, τό πάρκο πού ετοιμάζουμε, τά αντιπλημμυρικά έργα πού άρχισαν και συνεχίζονται κλπ.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα ιδιαίτερα θετικής δουλειάς του δήμου μας άποτελούν:

● Ο άγώνας για τήν προστασία του περιβάλλοντος πού άρχισε πλέον νά φέρνει άποτελέσματα. Ήδη τό Ύπουργείο Κοιν. Ύπηρεσιών τοποθέτησε μόνιμο σταθμό αντιρρυπάνσεως στό Δημαρχείο μας και φορητό σταθμό πού κατά διαστήματα μεταφέρεται από βιομηχανία σέ βιομηχανία, άφού για δύο χρόνια άρνιόταν στό Δήμο μας νά λειτουργήσει σταθμό αντιρρυπάνσεως με έξοδά του.

Οι έπιδημιολογικές έρευνες πού άρχισαν και θά συνεχιστούν σ' όλο τον πληθυσμό και τά μέτρα πού άρχισαν νά επιβάλλονται στίς βιομηχανίες για προμήθεια συστημάτων καθαρισμού. Με τήν δική μας πίεση και του λαού της περιοχής, πιστεύουμε ότι σύντομα θά γενικευθούν, γιατί αυτό επιβάλλει τό γενικότερο συμφέρον της πολιτείας, αλλά και των ίδιων των βιομηχάνων.

Επιβάλλεται σύντομα νά ψηφιστεί τό νομοσχέδιο για τήν προστασία του περιβάλλοντος στό όποιο πρέπει νά προβλέπονται άυστηρές κυρώσεις για τούς παραβάτες και νά γίνεται άδιάκοπος έλεγχος στίς ρυπαίνουσες βιομηχανίες από άρμόδια έπιτροπή στήν όποια βασικές άρμοδιότητες πρέπει νά έχει η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

● Η καλή πορεία του άγώνα μας για τήν ίδρυση Νοσοκομείου στήν περιοχή Έλευσίνας από τον σύνδεσμο Δήμων Κοινοτήτων Θριασίου Πεδίου τον όποιον ίδρύσαμε γι' αυτό τό σκοπό, καθώς και για συντονισμό του άγώνα προστασίας του περιβάλλοντος.

Ήδη διαθέτουμε οικόπεδο 30 στρεμμάτων, άδεια σκοπιμότητας και κτιριολογικό πρόγραμμα, ενώ σύντομα ανατίθενται οι μελέτες σέ ένα από τά 12 μελετητικά γραφεία πού έκδήλωσαν τό ενδιαφέρον τους στον σχετικό διαγωνισμό. Ο Σύνδεσμος διαθέτει 40.000.000 δρχ. σέ προσφορές των εργαζομένων και των οικονομικών παραγόντων της περιοχής, οι όποιες πιστεύουμε ότι θά αύξηθούν άκόμη περισσότερο μόλις θεμελιωθεί τό Νοσοκομείο σέ μερικούς μήνες.

● Ο άγώνας για τό κλείσιμο της θάσης του 6ου στόλου στήν Έλευσίνα και των πολυάριθμων κακόφημων κέντρων πού είχαν πλημμυρίσει τήν πόλη μας. Με τήν κινητοποίηση του λαού τό 1975 επικεφαλής του όποιου τέθηκε η Δημοτική Άρχη, σέ συνεργασία με τις μαζικές οργανώσεις της πόλης έκλεισε τελικά η θάση του 6ου στόλου στήν Έλευσίνα και είναι η μόνη θάση στή χώρα μας πού διέκοψε τή λειτουργία της, ενώ τά καμπαρέ περιορίστηκαν στό 1/4 των άρχικών.

Αυτή μας η δραστηριότητα προκάλεσε θέβαια τήν αντίδραση της Νομαρχίας με άποτέλεσμα νά διωχθεί ο Δήμαρχος της πόλης με άργία ενός μηνός, με τό δικαιολογητικό ότι επέτρεψε νά μιλήσει ο Πρόεδρος του Δημοτικού συμβουλίου και νά παρελάσει τό σωματείο άγωνιστών Έθνικής Άντιστάσεως κατά τον έορτασμό της έθνικής Έπετειού της 28ης Οκτωβρίου 1977.

Η δίωξη προκάλεσε αντίδραση τόσο στον λαό της Έλευσίνας ό όποιος στήν συντριπτική του πλειψηφία τήν καταδίκασε, όσο και πανελλαδικά. Οι δήμοι Άθηνών, Πειραιώς, Θεσσαλονίκης και δεκάδες άλλοι δήμοι της χώρας εξέφρασαν τήν αλληλεγγύη τους προς τήν Δημοτική άρχη μας διότι στό πρόσωπό της θεώρησαν ότι διώκονταν η ίδια η Αυτοδιοίκηση και η Έθνική μας Άντίσταση και περιορίζονταν άκόμη περισσότερο οι άρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Πιστεύω τελικά ότι παρά τις περιορισμένες άρμοδιότητες της Αυτοδιοίκησης στή χώρα μας και τά στενά πλαίσια μέσα στα όποια κινείται, υπάρχουν περιθώρια νά γίνουν άρκετά πράγματα φτάνει νά υπάρχουν προοδευτικοί εκπρόσωποι πού θά άγαπούν τό λαό και θά ψάχνουν νά βρουν τρόπους για νά λύσουν τά προβλήματα του.

ΕΡ: Οι αντίπαλοί σας σας κατηγορούν ότι έχετε συμβιβαστεί με τις βιομηχανίες στό θέμα της ρύπανσης. Ποιά είναι η δική σας άπάντηση;

ΑΠ: Όταν αναλάβαμε τό 1975 η ρύπανση στήν περιοχή μας θρισκόταν, σέ άπαράδεκτα από κάθε άποψη, επίπεδα. Η κατάσταση χειροτέρευε μέρα με τήν μέρα, έπειδή συνεχώς ξεφύτρωναν καινούριες βιομηχανίες δίπλα στίς παλιές. Τό πρώτο μέλημα μας ήταν νά μη χειροτερεύσει περισσότερο η κατάσταση, νά σταματήσει η έπιδείνωση του κακού. Άπ' αυτή τήν άποψη μπορούμε νά πούμε ότι πετύχαμε θετικά άποτελέσματα γιατί με τήν δική μας πίεση και τήν λαϊκή συμπαράσταση, η κυβέρνηση υποχρεώθηκε νά άπαγορεύσει τήν ίδρυση νέων βιομηχανιών στό Θριάσιο Πεδίο η τήν επέκταση των παλιών. Δυστυχώς όμως, η ίδια μερικές φορές παραβίασε τις άποφάσεις και επέτρεψε τήν επέκταση σέ ύπαρ-

χουσες βιομηχανίες, π.χ. Χαλυβουργική, Τιτάν, Χάλυψ, Έλλην. Χαλυβουργία, ή την ίδρυση νέων, π.χ. Έλαιουργική.

Ταυτόχρονα συγκεντρώσαμε τις προσπάθειές μας από την μία πλευρά στο να διαφωτίσουμε το λαό για τους τρομερούς κινδύνους που τον απειλούσαν από την άλλη, στο να περιοριστεί όσο το δυνατόν η ρύπανση με την λήψη δραστικών μέτρων. Στόν τομέα της διαφώτισης του λαού μπορούμε να πούμε ότι πετύχαμε πολύ καλά αποτελέσματα γιατί όταν αναλάβαμε το 1975, τόσο οι συμπολίτες, όσο και οι άρμόδιοι, αλλά και το πανελλήνιο ήταν σχεδόν άπληροφόρητοι για το τρομερό κακό που συνέβαινε σ' αυτό το χώρο. Σήμερα η κατάσταση είναι έντελως διαφορετική, τόσο στην πόλη μας, όσο και πανελλαδικά. Ο Δήμος μας συγκρότησε πολυμελή έπιστημονική επιτροπή ή οποία βοήθησε σημαντικά στη συγκεντρωση στοιχείων, τόσο για το βαθμό ρύπανσης, όσο και για τις επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων. Ταυτόχρονα με πολυάριθμες αποφάσεις του Δημ. Συμβουλίου, συσκέψεις, επισκέψεις στους αρμόδιους υπουργούς και άλλους κρατικούς παράγοντες, πιέσαμε για άμεσα και δραστικά μέτρα περιοχής του κακού. Για καλύτερο συντονισμό της δουλειάς σ' όλη την περιοχή Έλευσινας συγκροτήθηκε ο Σύνδεσμος Δήμων Κοινοτήτων Θριασίου Πεδίου ο οποίος και σ' αυτό τον τομέα πραγματοποίησε πολύ θετικό έργο. Αποκορύφωμα της δουλειάς μας στο πρόβλημα της προστασίας του περιβάλλοντος, υπήρξε η περσινή συγκέντρωση 8000 περίπου ύπογραφών σε σχετικό κείμενο που άπευθυνόταν στους άρμόδιους και το έπιτυχημένο συλλαλητήριο της 12ης Οκτωβρίου 1977 στον κιν/φο ΕΛΕΥΣΙΣ για το κλείσιμο του Κουραμάνη και την λήψη γενικών μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Παράλληλα με συνεντεύξεις, διαμαρτυρίες και άναφορά συνεχώς στη ρύπανση σε κάθε μας έκδήλωση, προωθούσαμε το πρόβλημα, ενώ τό ίδιο κάναμε και στην 3η Συνδιάσκεψη της Ένωσης Μεσογειακών Πόλεων στο Ρίμινι της Ιταλίας έφέτος τον Ιούνιο.

Ερχόμαστε τώρα στους δύο αντίπαλους Συνδυασμούς.

Ο ένας μας κατηγορεί άπό τό τ ά «δεξιά» ότι μέ όλο έχουμε πει και έχουμε γράψει, ότι δηλ. ή Έλευσίνα είναι ή ρυπαρότερη πόλη της Ελλάδας και ίσως του κόσμου, την δυσφημούμε και γι' αυτό πολλοί δέν τολμούν νά πουν ότι είναι Έλευσίνιοι. Λές και μέις δημιουργούμε την ρύπανση ή κρύβοντας την πραγματικότητα παύει νά υπάρχει τό πρόβλημα και λύνεται άπό μόνο του.

Ο άλλος αντίπαλός μας μάς κατηγορεί άπό τό «άριστερά» μέ ύπερεπαναστατική φρασεολογία, λέγοντας ότι συμβιστήκαμε μέ τό μονοπώλια γιατί μάς έδωσαν χρήματα γιό νοσοκομείο και τό Αισχύλεια. Έμεις πιστεύουμε ότι καλώς παίρνουμε τά χρηματα, τά όποια προέρχονται άπό τό ιδρώτα των εργαζόμενων της πόλης, άφού τά χρησιμοποιούμε γιά νά λύσουμε βασικές άνάγκες τους. Αυτό σε καμιά περίπτωση δέν μπορεί νά χαρακτηριστεί συμβιβασμός, άφού μάλιστα ο άγώνας γιά την προστασία του περιβάλλοντος, όχι μόνο δέν σταμάτησε ούτε λεπτό αυτά τά 3 1/2 χρόνια, αλλά συνεχίζεται και διαρκώς έντεινεται. Όποιος ύποστηρίζει τέτοιες άπόψεις άγνοεί, τόσο την Έλληνική πραγματικότητα, όσο και την Έλευσινιακή. Γιατί ο άγώνας γιά την προστασία του περιβάλλοντος είναι σε τελευταία άνάλυση άγώνας κατά των μονοπωλίων τά όποια ύποστηρίζονται παντιοτρόπως άπό τον κρατικό μηχανισμό, άφού τό καθεστώς στην χώρα μας είναι φιλιμονοπωλιακό. Πώς λοιπόν ο δήμος της Έλευσινας μέ τις περιορισμένες άρμοδιότητες που έχει ή Αυτοδιοίκηση στη χώρα μας μπορεί νά επιβάλλει λύσεις στα μεγαλύτερα μονοπώλια της χώρας; Είναι σάν νά ζητάνε στο δήμο μας νά αλλάξει την φύση του καθεστώτος στην Ελλάδα, που ούτε άρμοδιότητες έχει γι' αυτό τό σκοπό, ούτε και δυνατότητες. Πιστεύουμε ότι ή μακρόχρονη άπουσία των άντιπάλων μας άπό τό Έλευσινιακό πράγματα, δικαιολογεί την ύποστήριξη τέτοιων έξωπραγματικών θέσεων. Έκτός κι' άν γίνονται μόνο γιά λόγους έντυπωσιασμού.

Τό θέμα όμως της προστασίας του περιβάλλοντος δέν προωθείται μέ λόγια, αλλά μέ συστηματική και μεθοδική δουλειά, τόσο της άυτοδιοίκησης, όσο και των μαζικών οργανώσεων σε στενή συνεργασία μέ τον λαϊκό παράγοντα. Η άγωνιστικότητα του λαού θά άνεβαίνει, όσο θά διαφωτίζεται σωστότερα και θά βλέπει προοπτικές έπιτυχίας μέ τή σωστή όργάνωση του άγώνα σ' αυτόν τον τομέα. Έμεις πιστεύουμε ότι σωστά έχουμε ένεργήσει και δείγμα αυτού είναι ή συμπάρσταση στον άγώνα μας άπό τις μαζικές όργανώσεις και την συντριπτική πλειψηφία του λαού της Έλευσινας και της περιοχής.

Γεννάται όμως τό έρώτημα: Οι αντίπαλοί μας, οι όποιοι καυχώνται ότι είναι γέννημα και θρέμμα της Έλευσινας, τι έκαναν όλα αυτά τά χρόνια γιά νά προληφθεί ή νά περιοριστεί τό κακό της ρύπανσης; Πού βρίσκονταν όλα αυτά τά χρόνια που έμεις κάναμε τούς άγώνες γιά τό περιβάλλον; Ποιά είναι ή δική τους συνεισφό-

ρά, τόσο στο άγώνα προστασίας του περιβάλλοντος, όσο και στον άγώνα γιά την έπίλυση των άλλων προβλημάτων της πολιτείας;

ΕΡ: Άκόμα σάς κατηγορούν ότι κομματικοποιήσατε τον δήμο. Πόσο δίκιο έχουν;

ΑΠ: Δέν ξέρω τί ακριβώς έννοούν μέ την λέξη κομματικοποίηση. Γιατί εάν έννοούν ότι άπολύσαμε τό προσωπικό και προσλάβαμε κομματικούς φίλους, σάς πληροφορούμε ότι άφ' ότου αναλάβαμε την 1.6.75, κανένας μόνιμος ύπάλληλος δέν άπολύθηκε, άν και οι περισσότεροι είχαν αντίθετες πολιτικές πεποιθήσεις. Όσους προσλάβαμε, τούς προσλάβαμε σε όργανικές θέσεις κατόπιν διαγωνισμού μέ έπιτροπές που όριζε ή Νομαρχία, ή όποία ως γνωστόν δέν διακρίνεται και τόσο φιλικά άπέναντί μας. Άπό τό εργατοεχνικό προσωπικό άπολύθηκαν τρεις εργαζόμενοι, όχι όμως γιά τά πολιτικά τους φρονήματα, αλλά γιά άνάρμοστη συμπεριφορά ή μειωμένη άπόδοση στην εργασία τους. Όσους εργατοεχνίτες προσλάβαμε, τούς προσλάβαμε σε έγκεκριμένα συνεργεία μέ κριτήριο τις γνώσεις τους, την άπόδοση στην εργασία, την έντιμότητα και όχι τά πολιτικά τους φρονήματα.

Εάν όρισμένοι άπ' αυτούς είναι προσδευτικοί, όπως συμβαίνει μέ μεγάλο μέρος των εργαζόμενων της Έλευσινας, δέν πιστεύουμε ότι θά έπρεπε νά τους ζητήσουμε πρώτα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων γιά την πρόσληψη, άφού όλοι σήμερα ζητάνε την κατάργηση των πιστοποιητικών κοινωνικών φρονημάτων γιά όλους τούς εργαζόμενους.

Η καλύτερη όμως άπόδοση του εργατοϋπαλληλικού προσωπικού του δήμου μας, ή άμεση έξυπηρέτηση όλων των δημοτών, άνεξαρτήτως πολιτικών φρονημάτων και ή άλλαγή της στάσης πολλών συντηρητικών εργαζόμενων προς την δημοτική άρχή, όφειλεται κατά την γνώμη μας στην θετική εργασία που γίνεται και τά εργα που έχουν έκτελεστεί, παρά τις παντοειδείς πιέσεις και τά έμπόδια που προσπαθούν νά θάλουν οι αντιδραστικές δυνάμεις.

Άλλο θετικό σημείο πιστεύουμε ότι άποτελεί τό γεγονός ότι ο Δήμαρχος βρίσκεται καθημερινά στο Δημαρχείο, δέχεται όλους άνεξάρτητα τούς πολίτες και προσφέρει τις ύπηρεσίες του μαζί μέ όλη τη δημοτική άρχή γιά την γρηγορότερη και καλύτερη έπίλυση όλων των μικρών και μεγάλων λαϊκών προβλημάτων.

ΕΡ: Ξέρουμε ότι πήρατε μέρος στην Συνδιάσκεψη της Ένωσης Μεσογειακών Πόλεων που έγινε τον Ιούνιο του '78 στην Ιταλία. Τι σημαίνει αυτό γιά τό δήμο Έλευσινας;

ΑΠ: Άπό 14-17 Ιουνίου 1978 συνήλθε στο Ρίμινι της Ιταλίας ή 3η Συνδιάσκεψη της Ένωσης Μεσογειακών πόλεων που συζήτησε τό πρόβλημα της ρύπανσης της Μεσογείου και ειδικά την ρύπανση των Άθηνων, του Πειραιά και της Έλευσινας.

Ός γνωστόν μέ όμόφωνη άπόφαση του Δημοτικού μας Συμβουλίου πήραμε μέρος στην συνδιάσκεψη μέ τον πρόεδρο του Δ. Συμβουλίου. Δόθηκε ή εύκαιρία νά μιλήσουμε στην Συνδιάσκεψη και νά αναφέρουμε τά συντριπτικά στοιχεία γιά την ρύπανση του περιβάλλοντος στη θάλασσα και την άτμόσφαιρα της Έλευσινας και τις επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων της περιοχής, πράγμα που δέν είχε γίνει άπό κανέναν και μάλιστα άπό διεθνές ήγμα. Τά στοιχεία γιά την κατά 7 φορές μεγαλύτερη ρύπανση άπό πλευράς τουλάχιστον σκόνης στην περιοχή μας, σε σύγκριση μέ τις τιμές Παγκόσμιας Όργάνωσης Υγείας, ή αύξημένη θνησιμότητα και νοσηρότητα των κατοίκων κατά 50% σε σύγκριση μέ των Άθηνών και ο διπλασιασμός των τερατόμορφων βρεφών στην Έλευσίνα κατά τά τελευταία 10 χρόνια, σε συνδυασμό μέ τά άλλα στοιχεία που αναφέραμε, προκάλεσαν συγκλονιστική έντύπωση στους συνέδρους. Η διεθνοποίηση του θέματος που πετύχαμε μέ την παρουσία και την όμιλία της αντιπροσωπίας μας στο Ρίμινι, πιστεύουμε ότι διευκόλυνε και θά διευκολύνει τον άγώνα γιά την προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής Έλευσινας.

ΕΡ: Είναι γνωστό ότι ή Έλευσίνα είναι κυρίως μία πόλη που έχει πολλούς βιομηχανικούς εργάτες. Ποιές είναι οι σχέσεις της δημοτικής Άρχης μέ αυτούς, σε σχέση και μέ τά καθημερινά τους προβλήματα;

ΑΠ: Η Έλευσίνα άποτελείται κατά συντριπτική πλειψηφία άπό εργαζόμενους στις πολυάριθμες βιομηχανίες της περιοχής, στις όποιες έπίσης εργάζονται χιλιάδες εργάτες άπό την Άθήνα και τον Πειραιά. Οι σχέσεις μας μαζί τους είναι σχέσεις άρμονικής συνεργασίας γιά όλα τά μικρά και μεγάλα προβλήματα. Η Δημοτική Άρχή της πόλης υπήρξε όλα αυτά τά χρόνια αταλάντευτος συμπαραστάτης σε όλους τούς εργατικούς άγώνες. Μαζί μέ τό εργατικό κέντρο και τά σωματεία του, καθώς και τις άλλες μαζικές όργανώσεις, πραγματοποιήσαμε τούς άγώνες γιά την άπομάκρυνση του βου στόλου, τό συλλαλητήριο και τη συλλογή των

8000 υπογραφών για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση, από την οποία κινδυνεύουν πολύ περισσότερο οι εργαζόμενοι στις βιομηχανίες και μαζί πήραμε την απόφαση να χτίσουμε μόνοι μας το νοσοκομείο, όταν πειστήκαμε ότι στην πρώτη φάση τουλάχιστο, δεν θα μας βοηθούσε η πολιτεία. Οι εργαζόμενοι έχουν αποφασίσει όλοι να δώσουν από ένα ήμερομισθίο για το νοσοκομείο. Γενικά η διάθεση συνεργασίας αυξάνεται συνεχώς, διότι οι εργαζόμενοι της Έλευσινας πείστηκαν ότι η προοδευτική δημοτική αρχή εξυπηρετεί βασικά τα δικά τους συμφέροντα και εργάζεται ειλικρινά για την επίλυση των μικρών και των μεγάλων προβλημάτων τους που είναι προβλήματα όλης της πολιτείας.

ΘΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΔΟΣ:

Έμπρός για τη δημοκρατική αυτοδιαχείριση των δημοτικών προβλημάτων

ΕΡ: Είσαι γενικότερα γνωστός σαν ένας διανοούμενος και σαν παλιό στέλεχος της Άριστερας. Τι νόημα έχει η υποψηφιότητά σου στην Έλευσινα;

ΑΠ: Η Έλευσινα είναι πολύ κοντά στην Αθήνα κι' η τελευταία, άσκει έναν πνευματικό ιμπεριαλισμό πάνω σ' όλη την υπόλοιπη Ελλάδα. Είμαι Έλευσινίος, όχι μόνο γιατί εκεί έζησα την παιδική μου ηλικία και την εφηβεία - που δημιουργούν έντονες σχέσεις με τους ανθρώπους και επομένως με τον τόπο - αλλά και γιατί δεν έπαυα ποτέ να αισθάνομαι Έλευσινίος και να με απασχολούν τα προβλήματα που συσσωρεύονται με τον καιρό. Έτσι, όταν γύρισα από τη μακριά έξοδό μου στο εξωτερικό μετά την εφταετία, εκεί θέλησα να εγκατασταθώ. Τώρα, αν έννοεις πώς γίνεται να περάσει κανείς από το Πανεπιστήμιο σε μία Δημαρχία, αυτό παρουσιάζει κάποιο γενικότερο ενδιαφέρον. Τους καθηγητές Πανεπιστημίου τους έχουμε συνηθίσει στην Ελλάδα θουλευτές και, αν είναι δυνατόν, Έπικρατείας, δηλαδή πολυτελείας. Υπάρχει μία περιφρόνηση προς την τοπική αυτοδιοίκηση που θεωρείται δευτερεύουσα διαδικασία ανάδειξης πολιτικών εκπροσώπων. Συμβαίνει να μην είμαι τέτοιου είδους πανεπιστημιακός. Δεν μ' ενδιαφέρει δηλαδή η κατάκτηση ενός δευτέρου πολιτικού θώκου, μιάς ακόμη εκχώρησης λόγου, ίσως να μ' ενδιαφέρει ούτε η κατάληψη του πρώτου, του επαγγελματικού, αλλά η ουσία, δηλαδή η δυνατότητα σύνδεσης θεωρίας και πράξης που παρέχει η τοπική αυτοδιοίκηση και δεν παρέχει η βουλή. Η βουλή εξελίσσεται και στην Ελλάδα σε χώρο, όπου, αν εξαίρεσει κανείς τα μεγάλα πολιτικά ζητήματα που συζητούνται ανάμεσα στους άρχηγους κομμάτων, γίνεται απλώς μία καταγραφή αποφάσεων που έχουν πάρει οι κομματικοί μηχανισμοί. Οι δήμοι, αντίθετα, θα εξελιχθούν αναπόφευκτα σε χώρο λύσης ουσιαστικών κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων, όπως είναι η προστασία του περιβάλλοντος με την εξωεργαστασιακή πάλη ενάντια στα μονοπώλια, η οργάνωση κι' απελευθέρωση του χώρου, η δημιουργία και η κατεύθυνση της πολιτιστικής ζωής.

Είχα απόκτησει στο Παρίσι μιάν ειδίκευση στα θέματα περιφερειακής εκβιομηχάνισης σε σχέση με την εξέλιξη της πόλης. Νά μπορέσω να λειτουργήσω δίπλα σ' ένα λαϊκό κίνημα παρέχοντας θεωρητικά εργαλεία για την πραγματοποίηση συγκεκριμένων στόχων, που θα υλοποιηθούν, είναι νομίζω, μία μεγάλη ικανοποίηση. Ιδιαίτερα αν αυτή η δραστηριότητα αλλάξει την όψη της ιδιαίτερης πατρίδας μου, μιάς πόλης τόσο ταλαιπωρημένης και άδικημένης.

ΕΡ: Είναι δυνατή η λύση του προβλήματος της βιομηχανικής ρύπανσης που μοιάζει να ξεπερνάει τις διαστάσεις ενός μόνο δήμου;

ΑΠ: Αυτή είναι η επιχειρηματολογία του αντιπάλου υποψηφίου κ. Λεβέντη. Λέει ότι το πρόβλημα ξεπερνάει τις δυνατότητες του

δήμου. Έμεις νομίζουμε ότι χρειάζεται μία πολιτική απάντηση. Το κράτος και τα μονοπώλια, αλλά κι' ο διεθνής καπιταλισμός εισπράττουν κάθε χρόνο υπέρογκα κέρδη από τη λειτουργία των επιχειρήσεων που θρίσκονται στην πόλη μας. Έμεις ζητούμε να αποσπάσουμε άπλως ένα άσημαντο ποσοστό αυτών των κερδών για να προστατέψουμε την ζωή και την υγεία των εργαζομένων και των οικογενειών τους. Αυτό είναι δύσκολο θέμα, αλλά είναι κατορθωτό μέσα στα σημερινά θεσμικά πλαίσια, αν γίνει η κατάλληλη λαϊκή κινητοποίηση. Έμεις καταγγέλλουμε το δήμαρχο, γιατί μπήκε σε μία διαδικασία συναλλαγής και ανάπτυξης σχέσεων. «καλής γειτονίας» με τα μονοπώλια για να τους αποσπάσει μικροποσά που χρησιμοποιούσε για την κομματική του προβολή. Παράλληλα κομματικοποιώντας στο έπαρκο το δήμο, διάσπασε το λαϊκό κίνημα κι' οδήγησε την πλειοψηφία των Έλευσινίων στην αδράνεια και την αδιαφορία. Έτσι δημιουργήθηκε ο φαύλος κύκλος, που οδήγησε σ' έναν ανύπαρκτο απολογισμό στο ζήτημα της ρύπανσης, όχι γιατί δεν υπάρχουν επιτυχίες, αλλά γιατί δεν υπάρχει καν απόπειρα συγκρούσης και σε μία ένισχυση της παρουσίας των μονοπωλίων στο χώρο, που με συνένοχο το δήμο εμφανίζονται σαν φιλόανθρωποι και μαϊκήνες, χρηματοδοτώντας τα Αισχύλια, το νοσοκομείο για τα θύματα της ρύπανσης που οι ίδιοι προκαλούν κ.ο.κ. Οδήγησε ακόμα στο παράδοξο φαινόμενο ένας κομμουνιστής δήμαρχος και μία αποκλειστικά κομμουνιστική πλειοψηφία να υφίσταται δριμύτατη και συνεπή κριτική «από τα άριστερά» από μία συντηρητική κεντροδεξιά μειοψηφία.

Αλλά η κομματικοποίηση και το ξεκομμα από τη βάση οδήγησε το δήμο σε μία γενικότερη ανικανότητα να λύσει άλλα προβλήματα, εκτός από τα έντελώς ρουτινιάρικα, πλακόστρωση οδοποιία κλπ. Και τα «έργα» όμως αυτά, όπως θα αποδείξουμε στην προεκλογική μας δουλειά, έγιναν μ' ένα πληθος ατασθαλίες, αυθαιρεσίες και υπέρογκο κόστος.

ΕΡ: Γιατί δεν ενώθηκαν όλες οι δημοκρατικές δυνάμεις γύρω από ένα κοινό ψηφοδέλτιο;

ΑΠ: Νομίζω ότι σ' ένα βαθμό, έχω ήδη απαντήσει. Η ενότητα πρέπει να στηρίζεται σε αρχές και να 'χει πολιτικό περιεχόμενο. Για μιάς τους σοσιαλιστές και τους άλλους δημοκράτες της «Λαϊκής Πρωτοβουλίας» ήταν απαραίτητη η δημόσια αυτοκριτική του Δημάρχου και της σημερινής πλειοψηφίας και η ανάληψη μιάς σειράς υποχρεώσεων για το μέλλον. Δεν είχαμε καμιά διάθεση να κάνουμε μιάν ενότητα κομματικών σφραγίδων για να ξεγελάσουμε ακόμα μιά φορά τους εργάτες και τον λαό της Έλευσινας γενικότερα. Αλλά το πρόβλημα δεν προλάβαμε καν να το θέσουμε. Το ΚΚΕ απαιτούσε σαν βάση για κάθε συζήτηση τη διατήρηση του σημερινού δημάρχου ως «καταξιωμένου», σαν να επρόκειτο να εκλεξουμε Πάπα. Αδιαφορούσε για το συσχετισμό δυνάμεων που είχε προκύψει από τις εκλογές του 1977. Πιστεύω προσωπικά πως ο Δήμαρχος και οι κομματικοί του φίλοι έχουν «καθαλίσει το καλάμι» κι' ότι ο λαός θα τους δώσει ένα σκληρό μάθημα, υποστηρίζοντας την προσπάθειά μας να δείξουμε ένα νέο δικό μας πρόσωπο, της δημοκρατικής αυτοδιαχείρισης.

ΕΡ: Τι σημαίνει αυτό πιο συγκεκριμένα;

ΑΠ: Μέχρι τώρα με σπάνιες εξαιρέσεις, όπως είναι ο Μπέης στο Ζωγράφο ή ο Καρέλλης στο Ηράκλειο, οι δήμοι λειτουργούσαν σαν κάθετος ιεραρχικός θεσμός που από άπλως ζητούσαν από το κράτος μιά πιο δίκαιη εκχώρηση αρμοδιοτήτων. Έμεις χωρίς να παραγνωρίζουμε την ανάγκη της δημιουργίας μιάς νέας σχέσης ανάμεσα στο κράτος και την τοπική αυτοδιοίκηση, νομίζουμε ότι η αναγέννηση των δήμων πρέπει ν' αρχίσει από τη βάση. Οι δήμοι πρέπει να γίνουν τό πλαίσιο της δημοκρατικής αυτοδιαχείρισης των δημοτικών προβλημάτων. Αυτή τη στιγμή με βάση την προγραμματική μας διακήρυξη, συνοικιακές επιτροπές που στήνουμε σ' όλη την Έλευσινα και που αποτελούνται από δημότες που οι πλειοψηφίες τους δεν είχαν μέχρι τώρα ασχοληθεί ποτέ με την πολιτική, επεξεργάζονται λεπτομερειακά το πρόγραμμα που θα προτείνουμε. Οι επιτροπές αυτές θα διευρυνθούν άμεσα μετά τις εκλογές, για να περιλάβουν τους σημερινούς μας αντιπάλους κι' η γενική τους συνέλευση θ' αποτελεεί, στο πλευρό του δημοτικού συμβουλίου μιά ουσιαστική έκφραση λαϊκής εξουσίας.

ΕΡ: Αλήθεια, τι πιθανότητες επιτυχίας βλέπεις για το συνδυασμό σου;

ΑΠ: Νά σ' ερπώ. Ο κ. Δήμαρχος διεκδικεί 65% στον πρώτο γύρο. Ο δεξιός υποψήφιος ναύαρχος Κολιζέρας αρκείται σ' ένα 55%. Θα πρέπει λοιπόν ν' αρκεστώ, αν έχουν δίκιο, σ' ένα ποσοστό αρνητικό, υπό το μηδέν. Γι' αυτό αδιαφορώ για τις προβλέψεις. Μού αρκεί το γεγονός ότι μετά από αυτή την προεκλογική έκστρατεία, χάρη στη δραστηριότητα των ανθρώπων που κινούνται με βάση τις ιδέες μας, χάρη σ' ό,τι γράφουμε και σ' ό,τι λέμε, η Έλευσινα θα έχει αλλάξει, νομίζω, ριζικά πολιτική φυσιογνωμία. ■

ΘΑΡΡΟΥΝΙΑ ΕΥΒΟΙΑΣ:

ΣΤΟ
ΠΕ •
ΡΙ •
ΘΩ •
ΡΙΟ •

ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΜΑΧΗΣ

Του Θάνου Φουργκώτη

Χάρτης της Εύβοιας· με τόξο σημειώνεται η θέση του χωριού.

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ της παρακμής των ελληνικών χωριών είναι πιά συνηθισμένο. Τά **ΘΑΡΡΟΥΝΙΑ** στην Εύβοια είναι ένα ακόμα χωριό που πεθαίνει... Οί λιγοστοί κάτοικοι του χωριού, που είναι κυρίως γέροι, σβήνουν σιγά-σιγά μαζί με τό χωριό τους. Μέσα από τά λόγια τους διακρίνουμε μιά μοιρολατρική σχεδόν αποδοχή της καταστροφής του τόπου τους. 'Η αποδοχή αυτή οφείλεται κατά πολύ στο γεγονός ότι κανείς δέν έχει ενδιαφερωθεί για τήν τύχη χωριών σάν τά **Θαρρούνια**. Τό κράτος φαίνεται ότι τά έχει ήδη και ουσιαστικά διαγράψει απ' τό χάρτη της 'Ελλάδος. Σέ λίγες μέρες γίνονται δημοτικές εκλογές. Οί δήμοι αλλάζουν, ό καιρός περνάει και τά χωριά εξακολουθούν ν' αφανίζονται.

ΣΥΜΦΩΝΑ μέ τήν παράδοση τό χωριό χτίστηκε τό 1650 σ' ένα σημείο στό οποίο βρίσκεται σήμερα. 'Ονομαζόταν τότε «**ΚΑΚΗ ΠΕΤΡΑ**» κι' ήταν ένα μεγάλο και πλούσιο χωριό μέ 400 περίπου οικογένειες. 'Ο πρώτος 'Ενετοτουρκικός πόλεμος στά 1666 σήμανε τήν ολοκληρωτική καταστροφή της «**Κακής Πέτρας**» και τή δημιουργία του σημερινού χωριού. Μέ τήν καταστροφή ή «**Κακή Πέτρα**» προσελήθηκε από πανώλη και οί πιά πολλοί κάτοικοι εγκατέλειψαν τήν Εύβοια. 'Όσοι έμειναν κατέφυγαν στό ύψόμετρο των 439 μ. όπου μέχρι τότε είχανε κονάκια για τά ζώα τους. 'Εκεί στηθηκαν τά **Θαρρούνια**.

ΟΙ **ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ**, αλλά και οί πολιτικές συνθήκες της εποχής είχαν σάν αποτέλεσμα νά γνωρισουν τά **Θαρρούνια** μιά σημαντική αύξηση πληθυσμού (τό χωριό έφτασε τους 2.000 κατοίκους). Μέσα στίς γενικά τουλάχιστον γνωστές συνθήκες κάτω απ' τίς οποίες ζούσαν στην Τουρκοκρατούμενη τότε χώρα οί υπόδουλοι 'Ελληνες, όσοι από τούς κατοίκους κληνούνταν από τούς Τούρκους της περιοχής έβρισκαν καταφύγιο στά **Θαρρούνια**, αφού τό χωριό ήταν κτισμένο σέ μιά περιοχή άπρόσιτη για όποιαδήποτε πολεμική επιχείρηση απ' τή μεριά του Τούρκου πασά. Οί οικονομικοί και κοινωνικοί όροι της εποχής ευνοούσαν τήν ανάπτυξη των όρεινων

περιοχών· έτσι πού τά **Θαρρούνια** έγιναν ένα σημαντικό Κλεφτοχώρι πού τό '21 εξελίχτηκε σέ βασικό πυρήνα της 'Επανάστασης και «στρατηγικό» στόχο για τούς Τούρκους αξιωματούχους. 'Αργότερα, όταν ή 'Ελλάδα άπελευθερώθηκε ως τήν Θεσσαλία, πολλοί φυγάδες από τά μη άπελευθερωμένα ακόμα μέρη της χώρας κατέφυγαν στην Εύβοια. Ένας σημαντικός αριθμός απ' αυτούς κατοίκησε στά **Θαρρούνια**.

ΑΥΤΗ ή συνεχής έναλλαγή πληθυσμού, συντέλεσε στο νά μήν υπάρχει κανένας κάτοικος στο χωριό πού νά ανήκει σέ κάποιο απ' τά νοικοκυριά των κατοίκων της **Κακής Πέτρας**. 'Αντίθετα πολλοί κάτοικοι έχουν τίς ρίζες τους στη Θεσσαλία.

Ο ΜΑΡΑΣΜΟΣ

ΣΗΜΕΡΑ τά **Θαρρούνια** είναι ένα χωριό πού πεθαίνει. Μέσες ηλικίες σχεδόν δέν υπάρχουν στο χωριό. Οί νέοι αποτελούν άσήμαντη κατηγορία. 'Από τό 1958 μέχρι τό 1978 έχουν έγγραφεί στο «**βιβλίο Πληθυσμού**» του χωριού 838 κάτοικοι. Σήμερα ό αριθμός των κατοίκων δέν ξεπερνάει τούς 350. 'Υπάρχει δηλαδή μιά μείωση του αριθμού των κατοίκων πού είναι γραμμένοι στο «**βιβλίο πληθυσμού**» πού φθάνει τό 58%. 'Όλα τά δημογραφικά στοιχεία του χωριού (οικογενειακές μερίδες, γάμοι, θάνατοι, γεννήσεις) οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ή πτωτική τάση θά συνεχιστεί, στο βαθμό πού οί οικονομικοί όροι παραμένουν οί ίδιοι.

ΚΑΘΕ οικογένεια σ' ένα χωριό έχει τή δική της οικογενειακή μερίδα όπου περιλαμβάνεται ό αριθμός των μελών της οικογένειας. 'Η οικογενειακή αυτή μερίδα «**άνοίγεται**» σ' ένα ειδικό βιβλίο, τό «**βιβλίο Οικογενειακών μερίδων**», μόλις δημιουργηθεί μιά καινούρια οικογένεια. Στά **Θαρρούνια** από τό 1958 μέχρι σήμερα, έχουν «**άνοιχτεί**» συνολικά 247 τέτοιες μερίδες. 'Απ' αυτές τίς οικογένειες παραμένουν σήμερα στο χωριό μόνο οί 149. Ένα ποσοστό δηλαδή 40% οικογενειών έχει εγκαταλείψει τό χωριό.

ΓΑΜΟΙ στά Θαρρούνια μπορεί νά γίνονται, αλλά όπως λέει ένας γέρος αγρότης: «Γάμος στά Θαρρούνια σημαίνει χωριάτικο γλέντι καί μετά φυγή. Όλοι φεύγουν. Οί νέοι έρχονται κάνουν τό γλεντάκι τους έδώ καί μετά δρόμο: 'Αθήνα, 'Αλιθέρι, Βάθεια, Βασιλικό».

Στό χωριό έχουν γίνει μέσα σέ δέκα χρόνια (1966 - 1978) 88 γάμοι.

'Από τά 88 αυτά ζευγάρια σήμερα μένουν στό χωριό μόνο 5. Κάθε χρόνο ό αριθμός των νέων ζευγαριών μειώνεται προοδευτικά, ενώ ό αριθμός των γάμων γιά τήν ίδια χρονική περίοδο δέν παρουσιάζει ιδιαίτερες διακυμάνσεις. 'Ετσι, φέτος από τά 8 ζευγάρια πού παντρεύτηκαν στά Θαρρούνια, δέν έμεινε ούτε ένα στό χωριό.

ΣΑΝ ΔΕΙΚΤΗ τοῦ μαρasmus τοῦ χωριου μποροῦμε νά πάρουμε τόν παρακάτω πίνακα πού δείχνει τήν ανισοχία θανάτων - γεννήσεων στά Θαρρούνια κατά τά 12 τελευταία χρόνια (1966 - 1978).

	Θάνατοι	Γεννήσεις	Διαφορά (άπόλυτη)
1966	5	18	+13
1967	5	14	+9
1968	6	10	+4
1969	3	13	+10
1970	5	4	-1
1971	4	4	0
1972	6	9	+3
1973	2	2	0
1974	4	5	+1
1975	3	1	-2
1976	1	2	+1
1977	2	3	+1
1978	3	0	-3
Σύνολο	49	85	+36

ΦΥΣΙΚΑ από τήν θετική διαφορά γεννήσεων - θανάτων θά μπορούσε νά υποθέσει κανείς ότι στό χωριό υπάρχει μιá ικανοποιητική κατάσταση ή ότι δέν υπάρχει υπογεννητικότητα. Στήν πραγματικότητα ισχύει ακριδώς τό αντίθετο. Τό χωριό χαρακτηρίζεται από υπογεννητικότητα πού σέ συνδυασμό μέ όλους τούς άλλους άρνητικούς παράγοντες ανάπτυξης του επιτείνει καί επιταχύνει τό μαρasmus του. Αυτό φαίνεται καθαρά έστ' τίσ διαπιστώσεις πού περιγράφουμε παρακάτω:

1. ΑΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΜΕ τήν κλιμάκωση τοῦ αριθμου των γεννήσεων σέ σχέση μέ αυτήν τοῦ αριθμου των θανάτων θά παρατηρήσουμε ότι τελικά ό αριθμός των γεννήσεων - ιδιαίτερα τά τελευταία χρόνια - ολοένα μικραίνει σέ αντίθεση μέ τόν αριθμό των θανάτων πού, παρ'α τίσ επιμέρους αύξομειώσεις, μπορούμε νά πούμε πώς παραμένει σταθερός. 'Ετσι:

● 'Από τό 1966 μέχρι τό 1969 οί γεννήσεις υπερετερούν αισθητά των θανάτων (Διαφορά +36). 'Από τά παιδιά πού γεννήθηκαν στά 3 αυτά χρόνια ελάχιστα έχουν φύγει από τό χωριό. Αιτά τά παι-

διά άποτελούν, στήν πλειοψηφία τους, τόν σημερινό αριθμό των μαθητών (38) τοῦ Δημοτικού Σχολείου τοῦ χωριου. Τό Σχολείο ήταν μέχρι τό 1973 τριθέσιο. Σήμερα είναι διθέσιο.

● 'Από τό 1970 (όπότε αρχίζει οῦσιαστικά νά εκδηλώνεται τό συνεχώς αύξανόμενο, από τότε, μεταναστευτικό κύμα των κατοίκων) μέχρι τό 1974 οί γεννήσεις μειώνονται καί ή κατά τά προηγούμενα χρόνια διαφορά αριθμού γεννήσεων - θανάτων γίνεται περίπου ισόροπη (καινούρια διαφορά +3).

● 'Ενώ:

'Από τό 1975 καί μετά, ή διαφορά γίνεται άρνητική (-3). Χαρακτηριστικό είναι ότι ενώ ό αριθμός των θανάτων φαίνεται ν' αύξάνει στο διάστημα 1976 - 1978 μέ ετήσιο ποσοστό 50%, ό αριθμός των γεννήσεων, ενώ παρακολούθησε τήν αύξηση αυτή τό 1976 - 77, μηδενίστηκε τή φετινή χρονιά. Είναι δέ αντικειμενικά αναπόφευκτο (άφοῦ υπάρχει ήδη τό δεδομένο ότι από τά καινούρια ζευγάρια τοῦ '78 κανένα δέν έμεινε στό χωριό) τοῦ χρόνου - καί ίσως γιά αρκετά χρόνια ακόμα - νά μήν υπάρξουν άλλες γεννήσεις στά Θαρρούνια...

2. Η ΔΙΑΡΡΟΗ κατοίκων πρὸς τά χωριά καί τίσ πόλεις τής Εὔβοιας ή πρὸς άλλα μεγαλύτερα άστικά κέντρα. Οί επιπτώσεις άπ' αυτήν τήν μετανάστευση, πού ανατρέπει ή επιδεινώνει τήν έκαστοτε δημογραφική ισορροπία τοῦ χωριου, είναι πάρα πολλές καί σοβαρές. 'Αποτελεί δεδομένο πλέον γιά τά Θαρρούνια, ότι όσα παιδιά γεννηθουν θά εγκαταλείψουν τό χωριό μαζί μέ τίσ οικογένειές τους προτού καλά-καλά νά συμπληρώσουν τά δύο ή τά τρία τους χρόνια.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ αυτής τής κατάστασης είναι νά μήν υπάρχουν μαθητές γιά τήν Α' τάξη τοῦ Δημοτικού Σχολείου στήν καινούρια σχολική χρονιά. 'Αν δέ ληφθεί ύπ' όψη τό γεγονός ότι όλα τά παιδιά πού γεννήθηκαν τό 1975 - 76 μετανάστευσαν μαζί μέ τίσ οικογένειές τους καί ότι αυτή ή μετανάστευση συνεχώς αύξάνεται, φαίνεται άμφίβολο άν τό σχολείο των Θαρρουνίων θά έχει μαθητές γιά νά μπορεί νά λειτουργεί ύστερα από 4 - 5 χρόνια...

ΤΑ ΘΑΡΡΟΥΝΙΑ είναι ένα φτωχό χωριό. Οί κάτοικοι τό λένε «κακορίζικο». Είναι χτισμένο μέσα σέ μιá χαράδρα καί τά σπίτια του άπλώνονται σέ μιá έκταση δύο περίπου χιλιομέτρων. Συνδέεται μέ τό 'Αλιθέρι (πού βρίσκεται σέ απόσταση 15 χιλιομέτρων) μέ ένα άθλιο καί ιδιαίτερα επικίνδυνο, τό χειμώνα, όδικό δίκτυο. 'Η συγκοινωνία έξυπηρετείται μέ ένα λεωφορείο «άγονης γραμμής». 'Απομονωμένοι στήν κλειστή τους κοινότητα οί γερασμένοι κάτοικοι προσπαθουν νά «τά φέρουν δόλτα». Βασική τους άσχολία ή γεωργία καί ή κτηνοτροφία. Καλλιεργούν κυρίως δημητριακά (στάρι, κριθάρι, βρώμη καί σανά). Οί

έλιές είναι ελάχιστες. Δέν υπάρχουν όμως εργατικά χέρια κι' έτσι ή γή μένει στήν οδοία ακαλλιεργητή. «Τί νά καλλιεργήσουμε; Μπορουν οί γέροι νά καλλιεργήσουν; 'Αφοῦ οί νέοι έφυγαν, πάνε...» λέει ένας κάτοικος τοῦ χωριου. 'Η κτηνοτροφία περιορίζεται στά οικόσιτα ζώα.

ΑΠΟ τά παραγόμενα προϊόντα σχεδόν κανένα δέν επαρκεί γιά τίσ ανάγκες τοῦ χωριου. Σύμφωνα μέ τίσ στατιστικές, ή παραγωγή τοῦ χωριου προδίδεται νά φτάσει γιά τή διετία 78 - 79 τούς 180 τόνους στάρι, 50 τόνους κριθάρι, 50 τόνους βρώμη καί 60 τόνους λάδι. Σημαντικό πάντως έσοδο γιά τό χωριό είναι τό γάλα πού άποφέρει κάθε χρόνο 1.300.000 δραχ. περίπου. 'Επιπλέον, μιá άλλη πηγή γιά τήν κάλυψη των οικονομικών αναγκών των κατοίκων προσφέρει ή ΔΕΗ μέν τόν λιγνιτορυχείο της κοντά στο 'Αλιθέρι καί τό εργοστάσιο της στόν Κάραβο. 35 κάτοικοι εργάζονται εκεί εξασφαλίζοντας ένα μηνιαίο εισόδημα από 20.000 δραχ. ό καθένας. Άλλοι κάτοικοι εργάζονται στο εργοστάσιο τής ΣΕΛΜΑΝ μέ άποδοχές από 10.000 μέχρι 15.000 δραχ τό μήνα.

ΓΙΑ τίσ άσχολίες των κατοίκων καί τήν οικονομική κατάσταση τοῦ χωριου μιλάει ό Γραμματέας τής Κοινότητας κ. Χρήστος Γιαννούλης:

«Βασική άσχολία γιά μās είναι ή γεωργία καί ή κτηνοτροφία. Χωρίς τήν οικόσιτη κτηνοτροφία δέν θά μπορούσαμε νά ζήσουμε. Παλιότερα, ή κατάσταση τοῦ χωριου μας ήταν πολύ καλύτερη. Τό χωριό ήταν πίο πλούσιο. Τώρα οί νέοι φεύγουνε καί μέ τά χωράφια δέν μπορεί νά άσχοληθεί κανένας. Δυστυχώς τά παρατάνε όλοι καί φεύγουν. Όσο κρατιόμαστε εμείς, ή γενιά ή δική μου των 60 - 65 χρόνων, πάει καλά. Μετά, σάν θά πεθάνουμε, όλα τούτα έδώ γύρω, νεκροταφείο θά γίνουνε. Σάν κι' αυτό τό χωματόδρομο πού δέν περνάει κανείς. Τί νά γίνει, σήμερα τά πράγματα είναι διαφορετικά. 'Η ζωή έχει άπαιτήσεις, θέλει χρήματα. Κι' έδώ χρήματα δέν υπάρχουν. 'Εκτός άπ' αυτούς πού δουλεύουν στή ΔΕΗ καί ένα πολύ μικρό ποσοστό κτηνοτρόφων, οί υπόλοιποι τά φέρουν ίσα-ίσα. 'Από τίσ 149 οικογένειες τοῦ χωριου, οί 100 ζουνε όπως-όπως. 'Εχουμε δέβαια καί 4 - 5 μαγαζιά: λαναριστήριο, σιδηροουργείο, ξυλοουργείο κλπ.

Οί ιδιοκτήτες τους μένουν έδώ γιάτί δουλεύουν. 'Αλλά μέ τά λεφτά τους όλοι φτιάχνουνε σπίτια, άλλοι στή Βάθεια, άλλοι στο 'Αλιθέρι, άλλοι στο Βασιλικό, άλλοι στή Χαλκίδα, όπου μπορουν, καί σηκώνονται καί φεύγουν. 'Εδώ δέν οικοδομείται τίποτα, ούτε φαύρος! Κι' άν δέν γίνονται οικοδομές σ' ένα χωριό, τότε τό χωριό

πάει του κατηφόρου... από το 1967 και έπειτα το δικό μας το χωριό πήρε το δρόμο του μαρσαίου...

ΟΙ συντάξεις του Ο.Γ.Α. προβλέπονται:

Για όσους είναι άντρώγυνα άνω των 65 χρόνων επίδομα 3.000 δρχ. το δίμηνο. Για όσους είναι άντρώγυνα αλλά ή γυναίκα δεν έχει συμπληρώσει τα 65 χρόνια, επίδομα 1250 δρχ. το μήνα. Για όσους έχουν συμπληρώσει τα 65 χρόνια, αλλά δεν είναι πατρεμένοι, επίδομα 1000 δρχ. το μήνα

ΣΤΑ ΘΑΡΡΟΥΝΙΑ υπάρχουν 71 συνταξιούχοι του Ο.Γ.Α.

Η είκόνα των συντάξεων είναι: 20 συνταξιούχοι παίρνουν 1250 δρχ. το μήνα. Άλλοι 20 συνταξιούχοι παίρνουν 1000 δρχ. το μήνα, ενώ οι υπόλοιποι 31 παίρνουν 1500 δρχ. το μήνα.

Λένε οι συνταξιούχοι του χωριού γι' αυτές τις συντάξεις:

«Ο Ο.Γ.Α. δίνει τις πιο εξαιρετικές συντάξεις. Με 1000 δρχ. το μήνα πώς να ζήσεις; 35 δρχ. την ημέρα, τί είναι για τη σημερινή εποχή; Τίποτα... Δύο σακούλες φάρμακα την ημέρα χρειάζομαι. Τα λεφτά που μου δίνει ο Ο.Γ.Α. δεν με φτάνουν ούτε για τα φάρμακα» (Σ.Κ. 76 χρόνων). «Ρώτησε κανείς αν μπορούμε να ζήσουμε μ' αυτές τις συντάξεις; Κανείς. Βέβαια, τα λεφτά τα παίρνουν οι 300 λεβέντες του Υπουργού, του κ. Ανδριανόπουλου που ξεκινάνε από 35.000 δρχ. το μήνα ο τελευταίος κλητήρας και φτάνουν τις 100.000 δρχ. Πώς τις φτάνουν;» (Κ.Κ. 72 χρόνων).

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ που κυριαρχεί και που είναι χαρακτηριστικό για την περιοχή, είναι το πρόβλημα του νερού. Σημαντικά προβλήματα αποτελούν ή έλλειψη τηλεφωνικού δικτύου, καθώς και ή απεμπλοκή κατάσταση των δρόμων. Για τα προβλήματα του χωριού μας μιλάει ο Πρόεδρος του κ. Γιάννης Μπουρζίκας:

● Στο χωριό αντιμετωπίζουμε κάμποσα προβλήματα. Πρώτα απ' όλα δεν έχουμε νερό. Επειδή το χωριό μας είναι κακοτομαμένο θα έπρεπε να γίνει μία σωστή μελέτη να υπάρξει ένα ικανοποιητικό δίκτυο ύδρευσης. Έκανε κάτι συζητήσεις με το κέντρο της Κοινότητας, αλλά δεν έγινε ποτέ γιατί διαφωνήσαμε μεταξύ μας. Έκείνο που εμποδίζει οποιαδήποτε ενέργεια είναι ή τοποθεσία όπου βρίσκεται το χωριό μας. Επειδή το χωριό είναι χτισμένο μέσα σχεδόν στη χαράδρα και επειδή τα σπίτια του δεν είναι μιστεμένα κάποιον όλα μαζί, αλλά διόγκονται άλλο το ένα και άλλο το άλλο, είναι δύσκολο να ακολουθήσουμε λύσεις που δόθηκαν σε άλλα γειτονικά χωριά όπως π.χ. στην Παναγία, όπου έγιναν δύο δεξαμενές με τις οποίες ισορροπείται όλα τα σπίτια. Υπάρχει νερό, αλλά δεν έχει αξιοποιηθεί κατάλληλα. Οι κρατικές υπηρεσίες δλο λένε

πώς θα βρεθεί κάποια λύση, αλλά τίποτα δεν γίνεται έτσι. Τώρα τελευταία λέγανε πως θα μας δώσουν νερό από το Άλιθρο. Είχαμε παλιότερα στο χωριό δύο πλούσιες πηγές. Μία ιδιόκτητη και μία της κοινότητας. Το 1962 όμως, πήρε την πηγή της κοινότητας το Άλιθρο, ύστερα από αναγκαστική απαλλοτρίωση που έκανε το κράτος.»

● «Δεν έχουμε τηλέφωνο. Παρόλο που έχουμε υποβάλλει 40 αιτήσεις, ούτε πινακα έβαλε ο ΟΤΕ, ούτε προβλέπεται ότι θα μας δώσουν τηλέφωνο. Το τηλέφωνο μας είναι απαραίτητο, τόσο για το Γραφείο της Κοινότητας - γιατί έτσι λύνουμε το πρόβλημα της επικοινωνίας μας και με άλλα χωριά και με την Αθήνα - όσο και για τα σπίτια μας.

● Επίσης δεν έχουμε δρόμους. Όσοι δρόμοι υπάρχουν στο χωριό είναι χωματόδρομοι και το χειμώνα με τις βροχές γεμίζει το χωριό λάσπες. Τους συντηρούμε όπως και όσο μπορούμε, με δικά μας χρήματα. Ο δρόμος προς το Άλιθρο βρίσκεται σε παρα πολύ κακή κατάσταση. Ένας λόγος που δεν έχουμε και ταχτική συγκοινωνία με το Άλιθρο είναι ή άθλια κατάσταση του οδικού δικτύου. Υπάρχει και το γεφύρι έξω από το χωριό, στο δρόμο προς την Παναγία, που είναι τόσο στενό ώστε με πολλή δυσκολία περνάει το λεωφορείο της γραμμής. Το κράτος τρώει να δβάλει πρόγραμμα για να μεγαλώσουμε το γεφύρι. Βγήκε ένας προϋπολογισμός 500.000 δρχ. Απ' αυτά τα χρήματα έχουμε πάει μόνο 300.000 δρχ. Ακόμα ψάχνουμε να δρούμε έμπειρο τεχνίτη για να αναλάβει τη δουλειά.

Αυτά είναι τα βασικά μας προβλήματα. Είναι γεγονός πάντως πως το κράτος μας έχει τελείως εγκαταλείψει. Η κοινότητα δεν έχει χρήματα. Η δέ Νομαρχία έννοει πάντα σωστό να δίνει τα χρήματα ανάλογα με τον πληθυσμό κι όχι ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε περιοχής.

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

ΠΟΛΥ ΛΙΓΟ φαίνεται να απασχολούνται οι κάτοικοι του χωριού απ' τις φετινές δημοτικές εκλογές. Το συναίσθημα της εγκατάλειψης από παντού, που κυριαρχεί σε οποιαδήποτε συζήτηση αν κάνει ο επισκέπτης με τους κατοίκους, φαίνεται να καλύπτει κάθε άποψη από το θόρυβο που γίνεται για το μέλλον της τοπικής αυτοδιοίκησης της χώρας στις μεγάλες πόλεις. Πάντως στο χωριό, απ' ότι δείχνουν τα αποτελέσματα, τόσο των δημοτικών εκλογών του 1975, όσο και των πρόσφατων βουλευτικών εκλογών, έσπασαν την παράδοση της υπεροχής της Δεξιάς. Το 1977 οι κάλπες έδωσαν:

ΠΑΣΟΚ ψήφοι 245, Ν.Δ. ψήφοι 164, ΕΔΗΚ ψήφοι 25, ΚΚΕ ψήφοι 5, ΣΥΜΜΑΧΙΑ ψήφοι 4, Ε.Π. ψήφοι 3, Ανεξάρτητοι (Μπάος, ανεξάρτητος βουλευτής της Εύβοίας) ψήφοι 5. Στις δημοτικές εκλογές του 1975 πήραν μέρος τρεις συνδυασμοί. «ΕΡΓΑΣΙΑ» που υποστηριζόταν από το ΠΑΣΟΚ, την ΕΔΗΚ και το ΚΚΕ, «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ» που υποστηριζόταν από το

ΠΑΣΟΚ, και ΚΚΕ (τό ΠΑΣΟΚ ενίσχυσε και τους δύο συνδυασμούς) και «ΠΡΟΟΔΟΣ» που υποστηριζόταν από την Ν.Δ. Κέρδισαν οι δημοκρατικές προοδευτικές δυνάμεις. Αποτελέσματα: «ΕΡΓΑΣΙΑ» ψήφοι 160, «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ» ψήφοι 144, «ΠΡΟΟΔΟΣ» ψήφοι 90.

ΟΠΩΣ πιστεύουν οι κάτοικοι αποφασιστικός παράγοντας γι' αυτήν την στροφή του χωριού, είναι ή έπιρροή που ασκούν σ' αυτούς οι συγγενείς ή οι φίλοι που έχουν μόν φύγει από το χωριό, αλλά δεν έχουν μεταφέρει τα πολιτικά τους δικαιώματα, στον τόπο της κατοικίας τους. Οι ψηφοφόροι αυτής της κατηγορίας είναι περίπου 200 και αποτελούν ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό (38,46%) του συνολικού αριθμού των ψηφοφόρων (520) των Θαρρουνίων.

Λέει ο πρόεδρος του χωριού:

«Έξ άλλου δεν λειτουργεί πιά στον κόσμο ο θεσμός του κομματάρχη. Έχουμε ακόμα κομματάρχες στα Θαρρουνία. Στέλνουν τα ψηφοδέλτια οι βουλευτές και οι κομματάρχες αναλαμβάνουν να τα μοιράσουν στον κόσμο. Ο τρόπος της απόδοσης της ψήφου είναι φυσικά ο γνωστός του «αν ψηφίσεις τον τάδε και θγει, θα σου βάλει το γινίο σου στη δουλειά ή θα τον βάλει σε κάποιο γραφείο που να κερδίζει αρκετά χρήματα. Αλλά τώρα δεν γίνεται αυτό που γινόταν τα παλιότερα χρόνια. Ο κόσμος έμαθε να ψηφίζει. Και το λιγώτερο που χει να κάνει συνήθως είναι να πει στον κομματάρχη ότι εντάξει, θα ψηφίσω αυτόν που μου λές και στην κάλη να ψηφίσει αυτό που ο ίδιος νομίζει σωστό...»

Οι δημοκρατικές δυνάμεις που διεκδικούν την ψήφο των λαϊκών στρωμάτων, επαγγελλόμενες μίαν άλλη «ποιότητα ζωής» θα πρέπει να προσφέρουν έμπρακτες εναλλακτικές λύσεις σε χωριά σαν τα Θαρρουνία. Να λειτουργήσουν καταλυτικά στον άφανισμό της υπαίθρου. Είναι ίσως μία άφετηρία για τον στόχο που θέτουν για μία αποκεντρωμένη ανάπτυξη της χώρας. Πολλές φορές, ή θητεία στην όποια αναμόρφωση, ξεκινάει από το «περιθώριο»... από τους χώρους που ή κυρίαρχη πολιτική «τους έχει δβάλει έξω από τις πύλες» του έθνικού «κέντρου». Οι κοινοτικές άρχες που θα εκλεγούν στα Θαρρουνία, επωμίζονται τούτο το χρέος. ■

Ἐθνική Αὐτοδιαχείριση καὶ Αὐτοδιαχειριστικός Σοσιαλισμός

τοῦ Robert Chapuis

Λένε ὅτι μία ἔννοια χάνει πάντα σέ σαφήνεια αὐτό πού κερδίζει σέ ἐξάπλωση. Ἄν αὐτό εἶναι ἀλήθεια, πρέπει νά ἀνησυχούμε γιά τήν τύχη τῆς αὐτοδιαχείρισης: νά μία λέξη πού σ' ὅλες τίς ἡπείρους κι' ὅλα τὰ Κόμματα ἀποκτᾷ ὅλο καί περισσότερους ὁπαδούς. Θυμᾶμαι ἀκόμα μία πρόσφατη παρέμβαση – τέλος Σεπτέμβρη – ἐνός σοβιετικοῦ ἀντιπροσώπου σέ μία διεθνή συνδιάσκεψη στή Γιουγκοσλαβία: κατά τή γνώμη του ὑπάρχουν δύο τρόποι γιά τήν πραγματοποίηση τῆς αὐτοδιαχείρισης, ὁ ἕνας, σύμφωνα μέ τό γιουγκοσλαβικό τρόπο ἀπό τίς «ἐνώσεις» τῶν ἐργαζομένων, ὁ ἄλλος, μέ τό σοβιετικό τρόπο, ἀπό τό Κράτος· ἔχουμε αὐτοδιαχείριση στήν ΕΣΣΔ – μᾶς ἔλεγε σοβαρά-σοβαρά – γιατί τό καινούριο Σύνταγμα ὁρίζει τό σοβιετικό Κράτος ὡς Κράτος ὅλου τοῦ λαοῦ...

Ἡ γαλλική Ἀριστερά θά γυρίσει στό βυζαντινισμό; Ἐλλείπει συμφωνίας πάνω στά πράγματα, συμφωνοῦμε στίς λέξεις; Μερικά σημάδια μᾶς κάνουν νά τό πιστέψουμε, γιατί ἀπό τήν ἄκρα Ἀριστερά ὡς τό MRG (ριζοσπάστες τῆς Ἀριστερᾶς πού εἶχαν ὑπογράψει τό Κοινό Πρόγραμμα) ὅλοι συμφωνοῦν στή λέξη αὐτοδιαχείριση. Στή συζήτηση Κ.Κ. – Σ.Κ. γιά τόν ἐκσυγχρονισμό τοῦ Κοινοῦ Προγράμματος, εἶχε κανεῖς μερικές φορές τό αἶσθημα ὅτι λίγα κοινά σημεῖα ὑπάρχουν ἀνάμεσα στά δύο Κόμματα καί ὅτι – τί εἰρωνεῖται! – ἂν δέν ἀπόμενε παρὰ μόνο ἓνα, θά ἦταν ἴσως ἡ λέξη αὐτοδιαχείριση!

Ἀφήνω σέ ἄλλους τή φροντίδα νά δείξουν πῶς τό Σ.Κ. υἱοθέτησε τό αὐτοδιαχειριστικό σχέδιο πού ἀρχικά τό ὑποστήριζαν τό Ρ.Σ.Υ. (Ἐνιαῖο Σοσιαλιστικό Κόμμα) καί ἡ CFDT (Γαλλική Δημοκρατική Συνομοσπονδία Ἐργασίας)· ἐπίσης ἀφήνω σέ ἄλλους τήν ἀνάλυση τῶν κειμένων τοῦ γαλλικοῦ Κ.Κ. στά ὁποῖα βλέπει κανεῖς νά ἐμφανίζεται προοδευτικά ἡ ἰδέα τῆς ἐθνικῆς αὐτοδιαχείρισης. Θά ἀρκεσῶ στό νά ὑπενθυμίσω ὅτι στή διάρκεια τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1974, ὅταν τό Κ.Κ.Γ. καί τό PSU σκόπευαν νά δημοσιεύουν μία κοινή πλατφόρμα, τό Κ.Κ. ἔβαλε σάν ὅρο νά μπουν δύο πρόλογοι, ὁ ἕνας – ὁ δικός του – πού θά ἀναφερόταν μόνο στό Κοινό Πρόγραμμα, ὁ ἄλλος – τοῦ PSU – πού θά τοποθετοῦσε τό κείμενο στήν αὐτοδιαχειριστική προοπτική. Σήμερα τό Κ.Κ. πάει πιά μακριά: Θέλει νά ἐκσυγχρονίσει τό Κοινό Πρόγραμμα στό ὄνομα τῆς αὐτοδιαχείρισης.

Μποροῦμε νά τό οἰκτίρουμε καί νά φοβηθοῦμε ὅτι ἀφοῦ γιά μερικούς ἡ αὐτοδιαχείριση ἦταν μία κούφια λέξη (φράση τοῦ Seguy γενικοῦ γραμματέα τῆς CGT – Γενική Συνομοσπονδία Ἐργασίας – πού ἐλέγχεται ἀπό τοὺς κομμουνιστές) τώρα γίνεται μία συγκεχυμένη ἰδέα γιά ὅλους. Μποροῦμε, ἐπίσης, νά χαροῦμε παρατηρώντας ὅτι οἱ πολιτικές δυνάμεις, πού ὀφείλουν τήν ὑπαρξή τους στό κοινωνικό κίνημα, δέν μποροῦν νά μείνουν γιά πολύ ἔξω ἀπό τά ρεύματα πού τό διαπερνοῦν σέ μία συγκεκριμένη στιγμή τῆς ἱστορίας: στήν Ἀριστερά ὅλοι ὀφείλουν στό ἔξής νά ἀναγνωρίσουν ὅτι ἡ αὐτοδιαχείριση ἔχει καί παραέχει «ταξική καί μαζική» σημασία.

Θά μπορούσαμε νά συζητᾶμε ἀτέλειωτα γιά τό ἂν ἡ ἰδέα τῆς αὐτοδιαχείρισης βρισκόταν ἤδη στό Μάρξ (ἡ ἔνωση τῶν ἐργαζομένων), στό Λένιν (ἡ ἐξουσία τῶν σοβιέτ), στόν Τρότσκι ἢ

στό Μάο, ὅπως ἄλλοι τή βρίσκουν στό «γαλλικό σοσιαλισμό» ἀπό τόν Μπαμπέφ μέχρι τόν Προυντόν περνώντας ἀπό τόν Φουριέ. Αὐτή ἡ συζήτηση δέν εἶναι χωρίς ἐνδιαφέρον, ἀλλά εἶναι λίγο μεταφυσική. Εἶναι πιά ἐνδιαφέρον νά διαπιστώσουμε ὅτι ἡ αὐτοδιαχείριση ἦταν ἐδῶ καί 10 χρόνια ἡ ἰδέα πού ἐνοποίησε μέ τόν καλύτερο τρόπο τοὺς ἐργατικούς καί λαϊκοὺς ἀγῶνες, μέσα καί ἔξω ἀπό τήν ἐπιχείρηση. Εἶναι ἡ κοινή ἀναφορά ὅλων ὧσων ἀμφισβητοῦν τήν κατεστημένη τάξη στό σύστημα παραγωγῆς καί ἐξουσίας σ' ὅλους τοὺς τομεῖς καί σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς ἰδιωτικῆς κοινωνίας.

Τό κίνημα τοῦ Μάη τοῦ 68 ἔκανε φανερό ὅτι ἡ πάλαι τῶν τάξεων δέν διεξάγεται στήν κοινωνία μας ὅπως πρὶν 100 χρόνια, οὔτε ἀκόμα ὅπως πρὶν 50 χρόνια. Ψάξανε λοιπόν νά βροῦν ὑποκατάστατα τῆς ἐργατικῆς τάξης (στοὺς φοιτητές, στοὺς διανοούμενους, στίς γυναῖκες, στοὺς νέους, στοὺς ἐμιγκρέδες κ.λ.π...), ἀκόμα καί γιά ὑποκατάστατα τῆς ἴδιας τῆς πάλαι τῶν τάξεων (στοὺς ἀγῶνες τοῦ Τρίτου Κόσμου, τοὺς ἀγῶνες γιά τή διατήρηση τοῦ εἶδους, κ.λ.π...)

Τό Κομμουνιστικό Κόμμα πού δέν ἦταν πιά προετοιμασμένο ἀπό τά ἄλλα γι' αὐτήν τήν ἀπό τά θεμέλια ἀμφισβήτηση, ἔβγαλε πολύ γρήγορα τὰ συμπεράσματά του. Πρέπει νά βρεθεῖ πολύ γρήγορα μία πολιτική ἀναφορά ὥστε νά καθοδηγηθεῖ αὐτό τό κίνημα καί συγχρόνως νά τοῦ βρεθεῖ μία διέξοδος. Τό μανιφέστο τοῦ Σαμπινύ ἀνοίγει τήν προοπτική τῆς ἔνωσης τῆς Ἀριστερᾶς καί τοῦ κοινοῦ προγράμματος. Τό σοσιαλιστικό Κόμμα γεννήθηκε μέσα στήν ἀμφισβήτηση καί τήν κρίση τῶν παραδοσιακῶν δομῶν. Γιά νά ὑπάρξει ἔπρεπε νά βρεῖ πολιτικές ἀναφορές (ἦταν οἱ ἴδιες μ' αὐτές τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος), ἀλλά καί κοινωνικές ἀναφορές: τό Σ.Κ. ἦταν ὁ χώρος τῆς πολιτικῆς πραγμάτωσης ὅλων αὐτῶν πού ἔβλεπαν στήν αὐτοδιαχείριση τήν ἔκφραση τῶν ἀγῶνων τους. Πέρα ἀπό τίς ἀριστερές καί ἱστορικών ρευμάτων καί τῶν λιγώτερο ἢ περισσότερῶν τακτικῶν διαφωνιῶν, ἡ πραγματικότητα τοῦ σοσιαλιστικοῦ Κόμματος, γίνεται μέ τό ἀνοιγμά του σέ ὅλους τοὺς ἀγωνιστές τῆς κοινωνικῆς ἀλλαγῆς.

Τό Κομμουνιστικό Κόμμα ἔκανε τεράστιες προσπάθειες γιά νά προβάλλει τό δικό του ἀνοιγμα, ἀλλά ἀκόμα κι' ὁ τρόπος του νά «διευθύνει» αὐτό τό ἀνοιγμα ἐρχόταν σέ ἀντίθεση μέ τίς πιά θαθεῖς ἐπιθυμίες τοῦ κοινωνικοῦ κινήματος: τό Μάη τοῦ '68 φαίνεται ὅτι κατάφερε νά ἐλέγξει λιγώτερο αὐτοὺς πού ἔψαχναν ἓνα ἄλλο τρόπο πολιτικῆς ζωῆς καί περισσότερο αὐτοὺς πού ἔψαχναν ἓνα πιά ἀποτελεσματικό καί καλύτερα πειθαρχημένο ὀργανωτικό πλαίσιο. Ἐπιβεβαιώνοντας τήν ἀναγκαιότητα τῆς ἔνωσης ὁλόκληρου τοῦ Λαοῦ τῆς Γαλλίας, διατηροῦσε τή δική του φύση: ἀρνιόταν νά συνδεθεῖ μέ τό ἴδιο τό κίνημα τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων.

Ἀντίθετα, πῶ σοσιαλιστικό Κόμμα, ἀναφερόμενο στήν ἀναγκαιότητα νά συσταθεῖ ἓνα πλατύ ταξικό μέτωπο, ἔδινε τά θεωρητικά μέσα (ἂν ὄχι πάντα καί τά πρακτικά...) γιά ἀνασύνδεση τῶν διαφόρων ἀγῶνων καί τῶν διαφόρων τομέων, διατηρώντας τήν ἰδιαιτεριότητα καί τό κίνημα αὐτοῦσιο.

Διαπιστώνοντας ὅτι οἱ ἐνωτικές του προσπάθειες δέν ἀνταμείφθηκαν καθόλου ἀναδρομικά ἀπό τοὺς ψηφοφόρους, ὅταν τόν Κ.Κ. καί τό Σ.Κ. βρισκόταν ἀντιμέτωπα τό ἓνα πρὸς τό ἄλλο, τό Κομμουνιστικό Κόμμα ὑποχρεώθηκε νά ἀλλάξει τήν

Ὁ Robert Chapuis εἶναι μέλος τῆς Διευθύνουσας Ἐπιτροπῆς τοῦ Γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος.

συμπεριφορά του. Προσπάθησε να υπολογίσει περισσότερο το κοινωνικό κίνημα, αλλά πάντα με τον τρόπο του, περικυκλώνοντάς το και προσπαθώντας να δημιουργήσει καλύτερες «δομές υποδοχής» τόσο στο επίπεδο της πρακτικής (ιδιαίτερα στη νεολαία και στις επιχειρήσεις), όσο και στο ιδεολογικό επίπεδο: εδώ ανάγεται και η αναφορά του στην αυτοδιαχείριση. Όσοσο του χρειάστηκε να δράσει με επιδεξιότητα. Η πρώτη πολεμική, τέλος του 1974, κατευθύνθηκε εναντίον των Συνέδρων του Σ.Κ. και της επίλογής της αυτοδιαχείρισης από το Σ.Κ.: η αυτοδιαχείριση λοιπόν θεωρούνταν σαν το «φύλλο συκής» του ρεφορμισμού· αλλά προπάντων, το Κ.Κ.Γ. ανέπτυξε παράλληλα τις δικές του αναλύσεις και προτάσεις πάνω σε πολυάριθμα προβλήματα· έπαιρνε επίσης σοβαρά υπόψη του την αυτοδιαχείριση στις εβδομαδιαίες του εκδόσεις, στα διδλία του και τα περιοδικά του για να τις αντιπαραθέσει τη δημοκρατική διαχείριση. Μετά την υποχρεωτικά ένοποιητική φάση των δημοτικών εκλογών, το Κ.Κ.Γ. επιδίωξε μία αυτόνομη πορεία: συγκεκριμενοποίηση με αριθμούς του κοινού κυβερνητικού Προγράμματος, θέληση για επαναδιαπραγμάτευση του κοινού κυβερνητικού Προγράμματος, δραματοποίηση των συζητήσεων εκσυγχρονισμού του κλπ... Ένεργοισε προς μία τριπλή κατεύθυνση.

● Το Κ.Κ.Γ. είναι το κόμμα της εργατικής τάξης και άρα το μόνο επαναστατικό κόμμα: είναι ο «καλύτερος υπερασπιστής» των συμφερόντων των εργαζομένων. Έξασφαλίζει έτσι, σε επίπεδο αρχών, τη σύνδεσή του με το κοινωνικό κίνημα.

● Το Κ.Κ.Γ. προσφέρει μία πολιτική διεξοδό σε εθνικά πλαίσια: είναι ο καλύτερος υπερασπιστής των εθνικών συμφερόντων. Δημιουργεί έτσι το πλαίσιο μιας πολιτικής διεξόδου, δίνοντας στον έαυτο του τα μέσα για να ελέγξει τη σύνδεση του κοινωνικού και του πολιτικού. Μέ αυτή την έννοια υπάρχει μία συνοχή ανάμεσα στην αποδοχή της δύναμης κρούσης και στην θέση του πάνω στις εθνικοποιήσεις.

● Το Κ.Κ.Γ. οικειοποιείται τις κύριες αυτοδιαχειριστικές αρχές για να δημιουργήσει απ' αυτές πολιτικές και ταυτόχρονα κοινωνικές «διεκδικήσεις». Έδώ, ωθείται λίγο προς τους προσανατολισμούς της CGT², αλλά υπολογίζει και στις έσωτερικές συζητήσεις μέσα στο μηχανισμό του κόμματος για να ξεπεράσει αυτές τις δυσκολίες. Το δυνάμωμα του κόμματος αξίζει και μερικές παραχωρήσεις.

Νά λοιπόν που στην επαναστατική και εθνικιστική γλώσσα του το Κ.Κ.Γ. προσθέτει και την αυτοδιαχειριστική γλώσσα. Αυτό όμως δεν είναι και πολύ εύκολο. Του χρειάζεται ακόμα να θολώσει τα νερά: η ιδέα της «εθνικής αυτοδιαχείρισης» είναι ένδεικτη από αυτή την άποψη. Οι ιστορικοί θά μάς πούν ίσως μία μέρα πώς γεννήθηκε αυτή η έννοια, σε ποιούς κύκλους ή σε ποιά συγκέντρωση του πολιτικού γραφείου. Θά αναφερθώ μόνο σ' ένα γεγονός ένδεικτικό.

Τό διδλίο του Anicet Le Pors³ γράφτηκε τό φθινόπωρο του '77. Στη σελίδα 221 διευκρινίζεται ότι η σύνταξη του μέρους

για τις εθνικοποιήσεις «έγινε στις 15 'Ιουνίου '77». Στο κεφάλαιο «η εθνική αυτοδιαχείριση εναντίον της κρατικοποίησης», δεν βρίσκουμε ούτε μία φορά τη λέξη αυτοδιαχείριση. Αντίθετα ο Le Pors διευκρινίζει αυτό που έννοει το Κ.Κ. με τούς όρους «δημοκρατική διαχείριση στο επίπεδο της επιχείρησης, αυτονομία της διαχείρισης και διαεπιχειρησιακή συνεργασία».

Όλα περιγράφονται σαν η έκφραση εθνική αυτοδιαχείριση, που φιγουράρει στην εισαγωγή, να είχε προστεθεί σ' ένα κείμενο ήδη γραμμένο.

Ο Le Pors, στο ίδιο κεφάλαιο, μάς διαφωτίζει επίσης για τη διάκριση που κάνει μεταξύ μεταρρύθμισης και επανάστασης. Συμπερασματικά γράφει: «να θέτουμε τα προβλήματα με τούς τρέχοντες όρους: τό να μη διαλύσουμε τόν μηχανισμό χωρίς ταυτόχρονα να διαχειριστούμε τόν καπιταλισμό, πηγάει από μία ρεφορμιστική όπτική». Αλλά τό κεφάλαιο πάνω στην εθνική αυτοδιαχείριση αρχίζει έτσι «η φροντίδα μας στο ξεκίνημα να μη διαλύσουμε τό μηχανισμό, χωρίς ωστόσο να διαχειριστούμε τόν καπιταλισμό, παίρνει λοιπόν μ' αυτές τις δομικές μεταρρυθμίσεις, όπως οι εθνικοποιήσεις σ' ένα όρισμένο πεδίο χρηματοδοτικών και επιχειρησιακών θεσμών, μία σημασία όλοτετα διαφορετική: δεν πρόκειται πιά για τόν ίδιο μηχανισμό». Έτσι η εθνικοποίηση αλλάζει τη φύση της επιχείρησης και άνοίγει τό δρόμο στη δημοκρατική διαχείριση τού δημόσιου και εθνικοποιημένου τομέα. Δεν μπορούμε λοιπόν να «αυτοδιαχειριζόμαστε», παρά αυτό που είναι «εθνικοποιημένο», αυτό που έγινε συλλογική ιδιοκτησία, ιδιοκτησία τού Κράτους. Καταλαβαίνουμε ότι δεν υπάρχει καμιά ανάγκη συνεννόησης ανάμεσα στο Κράτος και στους εργαζόμενους στην επιχείρηση, για τη διεύθυνση της επιχείρησης: οι εργαζόμενοι κατέχουν την επιχείρηση διά μέσου τού Κράτους· τήν διαχειρίζονται διά μέσου των αντιπροσώπων τους. Η έναρμόνιση πραγματοποιείται με τό διάλογο μεταξύ τού πλειοψηφώντος συνδικάτου και τού Κόμματος. Η μόνη διαφορά είναι ότι τό Κόμμα δεν ταυτίζεται ακόμα με τό Κράτος: θά υπάρχει στην πραγματικότητα διπλή κρατική έξουσία, αυτή που θά θεμελιώνεται στη συλλογική ιδιοκτησία και τη διαχείριση των εργαζομένων και αυτή που θά θεμελιώνεται στη συλλογή διαχείριση της χώρας και τήν κοινοβουλευτική αντιπροσωπεία. Νά λοιπόν που ξαναγυρίζουμε στον πιό ξεκάθαρο λενινισμό. Τόσο τό χειρότερο για τόν κ. Έλενσάν.

Αλλά νά και που η αυτοδιαχείριση ξαναπαίρνει στο χώρο των πολιτικών όργάνων, με κίνδυνο να χίσει τη σύνδεσή της με τήν κοινωνική δυναμική που τήν χαρακτηρίζει: δεν μένει πιά στις κοινωνικές δυνάμεις παρά νά σφρηλατήσουν μία καινούρια έννοια για νά εκφράσουν τις θεμελιώδεις επιθυμίες που διαπερνούν τήν κοινωνία μας.

Υπάρχει λοιπόν μεγάλη απόσταση ανάμεσα στην εθνική αυτοδιαχείριση και τόν αυτοδιαχειριστικό σοσιαλισμό. Αλλά η γλώσσα και τό σκεπτικό τού Κομμουνιστικού Κόμματος αποκλείουν στο σοσιαλιστικό Κόμμα κάθε διεξοδό για τό μέλλον. Τό Σ.Κ. όφείλει όχι μόνο νά συγκεντρώνει, αλλά και νά τρέφει ιδεολογικά όλους αυτούς τούς αγωνιστές που συχνά είναι οι κύριοι παράγοντες της κοινωνικής αλλαγής. Έλλείπει αυτής της ιδεολογικής τροφής δεν θά έμενε από τό Σ.Κ. παρά ένας άπλός ανταγωνισμός ανάμεσα σε χειριστές τού κρατικού μηχανισμού και τότε η δεξιά θά ήξερε καλά πώς νά έπωφεληθεί.

Γιά τούς σοσιαλιστές, από δω κι έπειτα, τό κύριο έρώτημα είναι: ποιές πολιτικές άπαντήσεις ταιριάζει νά δοθούν στα μεγάλα έρωτήματα που διαπερνούν τό κοινωνικό κίνημα με όλες του τις μορφές, μέσα ή έξω από τήν επιχείρηση; Πολλοί μεγάλοι τομείς άγώνα δημιουργήθηκαν αυτά τά τελευταία χρόνια· σ' αυτούς βρίσκονται τά πρώτα σπέρματα όρισμένου τύπου κοινωνίας και ανάπτυξης. Αλλά τά πρώτα σπέρματα είναι που πρέπει η πολιτική πρακτική νά βοηθήσει νά αναπτυχθούν, ώστε νά γεννηθούν νέοι θεσμοί ίκανοί νά δομούν διαρκώς τήν κοινωνία μας, εισάγοντας στις κοινωνικές σχέσεις περισσότερη δικαιοσύνη και έλευθερία. Αυτούς τούς τομείς τούς γνωρίζουμε:

● ενάντια στην κοινωνική διαίρεση εργασίας και στη απάνθρωπα στεγανά που καθορίζουν τούς ρόλους από τήν παιδική

ήλικία και διαχωρίζουν την χειρονακτική από την διανοητική εργασία.

● ενάντια στα ιεραρχικά και γραφειοκρατικά συστήματα που μπλοκάρουν κάθε ανανέωση και κάθε ανάληψη ευθύνης.

● ενάντια στους μηχανισμούς συγκεντροποίησης που παραπέμπουν τα πάντα στο κεντρικό και εθνικό κράτος.

● ενάντια στη λατρεία της παραγωγής και τον οικονομισμό που υποβάλλουν όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες στο κριτήριο της αποδοτικότητας ενώ την υπεραξία την καρπώνονται τα άφεντικά ή την ξαναμοιράζει το Κράτος.

● ενάντια στην άναπαγωγή των κοινωνικών σχέσεων που επιβάλλονται από την εμπορευματική οικονομία στη ζωή, στην εκπαίδευση, στην κοινωνική προστασία, κλπ...

● ενάντια στην καταστροφή του ανθρώπινου και φυσικού περιβάλλοντος από μία διομηχανοποίηση που έχει γίνει αυτοσκοπός.

● ενάντια σε μία διεθνή οικονομική τάξη που τα τρία της υποστηρίγματα είναι ο μιλιταρισμός, ο ιμπεριαλισμός και η κυριαρχία των πολυεθνικών.

Αυτή η άρνηση, αυτή η εξέγερση είναι το επαναστατικό προ-ζύμι των κοινωνιών μας. Θέτουν σε άμφισβήτηση τα πολιτικά, οικονομικά και ιδεολογικά συστήματα. Τα Κόμματα της 'Αριστεράς οφείλουν να απαντήσουν με ακριβείς προτάσεις και δεσμεύσεις.

● ως προς τη θέση και το ρόλο του Κράτους στα πλαίσια μίας γενικής αναδιοργάνωσης των εξουσιών (στis έπαρχιες, στis επιχειρήσεις, στους μεγάλους τομείς της κοινωνικής ζωής).

● ως προς τη διεθνή στρατηγική που θα εφαρμοστεί.

● ως προς τον τρόπο ανάπτυξης και τις τεχνολογικές επιλογές που μπορούν να αποτελέσουν μίαν εναλλακτική λύση στο σημερινό σύστημα παραγωγής.

● ως προς τον μετασχηματισμό των παιδαγωγικών σχέσεων και των σχέσεων εξουσίας στην κοινωνία μας: τρόποι πληροφόρησης, απελευθέρωσης και απόφασης.

Τό σοσιαλιστικό Κόμμα ήδη έδωσε μερικές απαντήσεις. Πάνω στη βάση του Κοινού Προγράμματος του '72, μέσω της καμπάνιας του Φρανσουά Μιτεράν τον Μάιο του '74 στο μα-νιφέστο για τις δημοτικές εκλογές του '76, στis πολυάριθμες συζητήσεις και εργασίες του, από τις θέσεις που πήρε σε ορι-σμένα βασικά προβλήματα, και τέλος μέσω της συζήτησης για τον εκσυγχρονισμό του Κοινού Προγράμματος, τό σοσιαλι-στικό Κόμμα ένεργοποίησε τη διαδικασία συγχώνευσης της πολιτικής πρακτικής και του κοινωνικού κινήματος. 'Η αναφορά του στην αυτοδιαχείριση γίνεται, από δω κι' έπειτα, λειτουργι-κή.

Τό Κομμουνιστικό Κόμμα μόλις τό αναγνώρισε. 'Επιλέγον-τας μέ τη σειρά του την αναφορά στην αυτοδιαχείριση για να αναπτύξει τις δικές του θέσεις, υποχρεώνει τους συνεργάτες του, όπως και όλους όσους συμμετέχουν στο κοινωνικό κίνημα, να δείξουν τό πραγματικό τους πρόσωπο. Δέν μπορεί παρά να χαρούμε. Μέ τόν όρο βέβαια ότι δέν ανακαλύπτουμε μόλις τώρα ότι «ό βασιλιάς είναι γυμνός»...

'Αναμφίβολα ή ποιότητα της ενότητας δέν ανεβαίνει καθό-λου μέ όλα αυτά: είναι τό λιγώτερο που μπορούμε να πούμε! 'Αλλά μπορούμε να σκεφτούμε ότι, τελικά, τά βασικά έρωτή-ματα έχουν τεθεί: μπορούν να θρέψουν μία καινούρια πολιτική δυναμική, όπως έθρεψαν μία κοινωνική δυναμική. Είναι ένας άλλος τρόπος να οικοδομήσουμε την ενότητα των λαϊκών δυ-νάμεων, χωρίς την οποία δέν υπάρχει, φυσικά, δυνατότητα άλ-λαγής: στο μέτρο που βάζουμε σωστά τά έρωτήματα, μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα βρούμε σωστές απαντήσεις.

Μετάφραση: Δ. ΒΕΡΓΙΔΗ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Στρατιωτική πυρηνική δύναμη της Γαλλίας που τό Κ.Κ. μέ μία ξαφνική στροφή 180° άρχισε να υποστηρίζει την διατήρησή της από την κυβέρνηση της 'Ενωμένης 'Αριστεράς πριν τις εκλογές 1978.
2. «Γενική Συνομοσπονδία 'Εργατών», ελεγχόμενη από τό Κ.Κ.Γ.
3. A. Le Pors. Οί Βακτηρίες του Κεφάλαιου, Paris, Seuil, 1977.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΓΛΑΡΟΣ
(Μπάμπης Γραμμένος)
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 31
ΑΘΗΝΑΙ, 142
ΤΗΛ. 36 18 457

Σιμόν ντε Μπωβουάρ Οι ώραιες εικόνες

Τό πολύκροτο μυθιστόρημα
που «χώνει τη μύτη του» πίσω
από τό λούστρο της ύψηλης
κοινωνίας.

Μεταφράζει ή
Νταίζη 'Εξαρχοπούλου-Καγκελάρη

Έντνα Ο'Μπράιαν Τό μοναχικό κορίτσι

«Τό μυθιστόρημα που αποκα-
λύπτει βαθιά και ανεπανάλη-
πτα τόν ιδιωτικό κόσμο της
γυναίκας»— Νόρμαν Μαί-
κλερ

Μεταφράζει ή
Κίρα Σίνου

Μαρία Μοντεσσόρι Νά χτίσουμε τόν κόσμο που ταιριάζει στο παιδί

Τό φωτεινό παράδειγμα και
ή διδασκαλία μιās μεγάλης
γυναίκας της εποχής μας.

Μεταφράζει ό
Μπάμπης Γραμμένος

Λόυντ Ντεμώζ 'Η ιστορία της παιδικής ηλικίας

«Τό δράμα του παιδιού μέσα
στον αιώνες. 'Η σημαντικό-
τερη προσφορά στη γνώση του
άνθρώπου. — 'Εριχ Φρόμ

Μεταφράζει ό
Δημήτρης Κωστελέκος

Κεντρική διάθεση — Παραγγελίες
Ζαλόγγου 14 — 'Αθήνα — 142
Τηλ. 36 36 574

Αυτοδιαχείριση καί τοπική αυτοδιοίκηση

του Άλέξη Μητρόπουλου

ΤΟ ΝΑ προσπαθήσει να γράψει και να εξηγήσει κάποιος τη λειτουργία και τον τρόπο οργάνωσης της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Γιουγκοσλαβία χωρίς να έχει μελετήσει προηγούμενα τη φύση, το χαρακτήρα και τη διάρθρωση του πολιτικού συστήματος της σοσιαλιστικής αυτοδιαχείρισης, είναι ταυτόχρονα και δύσκολο και επικίνδυνο. Και τούτο γιατί η τοπική αυτοδιοίκηση δεν φιλοδόξησε να γίνει και δεν έγινε ένας τοπικός μηχανισμός, λιγότερο ή περισσότερο ανεξάρτητος από τη κρατική μηχανή· ή δεν έθεσε σαν κύριο στόχο την εξασφάλιση μιας «τυπικής» διοικητικής ή οικονομικής αυτονομίας με μία διοίκηση πανίσχυρη όπως είναι ή επιδίωξη των προοδευτικών δυνάμεων στα καπιταλιστικά κράτη. Αντίθετα, η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελώντας το μεγαλύτερο και το πιο σπουδαίο τμήμα του όλου πολιτικού συστήματος, την καλούμενη «κοινωνική αυτοδιαχείριση», δεν είναι κάτι ξεχωριστό από τη διοίκηση, ούτε επιδιώκει την οποιαδήποτε αυτονομία της απ' αυτή, διότι ακριβώς είναι αυτοδιοικούμενη και αυτοδιαχειριζόμενη ολόκληρη ή κρατική μηχανή. Πιο συγκεκριμένα: Η Γιουγκοσλαβική κοινωνική αυτοδιαχείριση (ο όρος τοπική αυτοδιοίκηση έπαψε να χρησιμοποιείται με το σύνταγμα του 1974 και το Νόμο για τη συνεταιριστική εργασία του 1976) είναι ένα έντελως νέο, ιδιότυπο και πολύπλοκο σύστημα που έχει δημιουργηθεί και προσαρμοσθεί στους τρόπους και κανόνες λειτουργίας του συστήματος της σοσιαλιστικής αυτοδιαχείρισης.

Η ΤΟΠΙΚΗ αυτοδιοίκηση στη Γιουγκοσλαβία έχει βαθιές ρίζες. Πολλά σημαντικά γεγονότα στην ιστορία της Ένωσης Γιουγκοσλάβων Κομμουνιστών (προπολεμικά: Κομμουνιστικό Κόμμα Γιουγκοσλαβίας) αναφέρονται στον αγώνα για μία καλύτερη και δημοκρατική τοπική αυτοδιοίκηση. Παρ' όλ' αυτά, αυτό για το οποίο καυχώνται και κολακεύονται οι Γιουγκοσλάβοι όταν μιλάνε για την περίφημη «ΚΟΜΥΝΑ» ή κοινωνική αυτοδιαχείριση, είναι αποκλειστικό δημιούργημα και επίτευγμα της μεταπολεμικής σοσιαλιστικής Γιουγκοσλαβίας. Κατά τη γνώμη δέ του μεγαλύτερου σύγχρο-

Τό άρθρο του Άλέξη Μητρόπουλου επιχειρεί να δώσει στον αναγνώστη τη δυνατότητα να διαμορφώσει μία, κατά τό δυνατόν, έμπεριστατωμένη άποψη για τη λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης στο σοσιαλιστικό σύστημα της Γιουγκοσλαβικής αυτοδιαχείρισης. Η δημοσίευση κρίθηκε αναγκαία για τό βασικό λόγο ότι ή αυτοδιοίκηση σέ ένα σύστημα «αυτοδιαχειριζόμενου σοσιαλισμού» αποτελεί ένα αίτημα πού ενδιαφέρει, όχι μόνον μακροπρόθεσμα τίς προοδευτικές δυνάμεις της χώρας μας. Θά λέγαμε ότι ή ή οποια επαγγελία περί αυτονομίας και δημοκρατικοποίησης τη Τ.Α. δέν θά έχει την αναγκαία συνέπεια στή λογική της, άν δέν ακολουθείται από μία προσπάθεια για την ύλοποίηση, στήν καθημερινή πρακτική, των αξιών και των διαδικασιών πού χαρακτηρίζουν τό άξίωμα του «αυτοπροσδιορισμού» και όριοθετούν τόν αντίστοιχο μακροπρόθεσμο στόχο: τήν γενικευμένη αυτοδιαχείριση σέ κοινωνική κλίμακα. Τούτο τό άρθρο καταθέτει μέ τρόπο συγκεκριμένο τήν έμπειρία από μία κοπιώδη προσπάθεια πού έχει άρχισει εδώ και χρόνια στή γείτονά μας. Ό δρόμος για τήν κοινωνική αλλαγή συνδέεται στενά μέ τά μέσα και τίς διαδικασίες πού μεταχειρίζεται κανείς για τήν πραγματοποίησή της. Η μάχη πού δίνεται για μία «δημοκρατική», «αυτόνομη» Τ.Α. από τίς προοδευτικές δυνάμεις έχει έμβέλεια πού θέλοντας και μή, ξεπερνάει τή λογική των οργανωτικιστικών και στήν ουσία ά-πολιτικών διαδικασιών...

νου θεωρητικού της αυτοδιαχείρισης στη Γιουγκοσλαβία του Ένθαρντ Καρντέλι, τα πρώτα θετικά αποτελέσματα της αυτοδιαχείρισης εμφανίστηκαν στους Δήμους και στις Κοινότητες και ή επιτυχία στην τοπική αυτοδιοίκηση βοήθησε κατά πολύ την ίσχυροποίηση, γενίκευση και επιτυχία της αυτοδιαχείρισης σαν πολιτικού συστήματος και ιδιαίτερης μορφής της δικτατορίας του προλεταριάτου στο μεταβατικό στάδιο από τόν σοσιαλισμό στον κομμουνισμό.

ΕΙΠΑΜΕ στην αρχή ότι είναι δύσκολο κι' επικίνδυνο να αναλύσει κάποιος τό σύστημα της τοπικής αυτοδιοίκησης στη Γιουγκοσλαβία άν δεν γνωρίζει τίς κοινωνικές και οικονομικές βάσεις, τίς άρχές του πολιτικού συστήματος, καθώς επίσης και τό «πυραμιδικό» τρόπο της λειτουργίας του. Και έξηγουμαστε: Η Γιουγκοσλαβία είναι όμοσπονδιακό (6 Σοσιαλιστικές Δημοκρατίες και 2 αυτόνομες περιοχές), σοσιαλιστικό κράτος, μέ κοινωνικό ιδιοκτησιακό σύστημα (κοινωνικοποιημένα και κολεκτιβοποιημένα τά μέσα της παραγωγής) και μέ όλες τίς παραγωγικές και μη παραγωγικές μονάδες, καθώς και λοιπές ύπηρεσίες και οργανισμούς συνεταιρισμένους σ' έναίο σύστημα της συνεταιριστικής εργασίας, όπως ονομάζεται. Στο σύστημα της συνεταιριστικής εργασίας δημιουργούνται χιλιάδες «αυτοδιαχειριζόμενες οργανώσεις και κοινότητες» μέ διάφορη ονομασία και λειτουργικότητα, ανάλογα μέ τό εργατικό δυναμικό και τήν παραγωγική δυνατότητα της κάθε μονάδας παραγωγής, πού συνδέονται και συνεταιρίζονται κατά τόν «πυραμιδικό» επίσης τρόπο. Αυτές οι αυτοδιαχειριζόμενες και συνεταιριζόμενες οργανώσεις φέρουν συνήθως τίς ονομασίες: Βασική Όργάνωση της Συνεταιριστικής Έργασίας, Έργατική Όργάνωση Συνεταιριστικής Έργασίας, Μικτή Όργάνωση Συνεταιριστικής Έργασίας, Αυτοδιαχειριζόμενες Όργανώσεις Κοινών Συμφερόντων, Έπαγγελματικές Ένότητες κλπ. κλπ.

Οι ΠΑΡΑΠΑΝΩ πληροφορίες – διευκρινίσεις, θά μάς βοηθήσουν να άντιληφθούμε καλύτερα, κατά κύριο λόγο, τόν τρόπο έκλογής και άνάδειξης των όργάνων της, τόν τρόπο λειτουργίας τους, τήν φύση και τόν τρόπο άσκησης των άρμοδιοτήτων τους κλπ.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ, ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΣΥΜΦΩΝΑ μέ τό σύνταγμα του 1974 τέσσερεις (4) είναι οι «κοινωνικο-οικονομικές κοινότητες» της κοινωνικής αυτοδιαχείρισης: Ό Δήμος, ή Σοσιαλιστική Αυτόνομη Περιοχή, ή Σοσιαλιστική Δημοκρατία και ή Όμοσπονδία. Η «Κοινότητα» δέν συμπεριλαμβάνεται στίς παραπάνω κοινωνικο-οικονομικές κοινότητες. Παρ' όλα αυτά όμως, τό σύνταγμα διαθέτει δυό (2) άρθρα (114-115) μέ τόν τίτλο «αυτοδιαχείριση στίς κοινότητες», όπου μιλά για τήν αυτοδιοίκηση ή αυτοδιαχείριση, όχι μόνο των κοινοτήτων, αλλά και των διαφόρων συνοικισμών, καθώς και των κατοικημένων μικρών περιοχών, οι όποιες δέν μπορούν ν' αποτελέσουν οργανωμένη

διοικητική μονάδα. Παρ' όλο λοιπόν πού η Κοινότητα δέν αποτελεί άμεσα όργανο ή μορφή κοινωνικής αυτόδιαχείρισης, όπως οι άλλες κοινωνικο-πολιτικές κοινότητες, οργανώνεται κατά τόν ίδιο όπωσ κι' αυτές τρόπο, εκλέγει παρόμοια όργανα και μετέχει στη διοίκηση του Δήμου, πού ανήκει - άποστέλλοντας μόνιμους και άνακλητούς άντιπροσώπους - στο Συμβούλιο των Κοινοτήτων πού υπάρχει σε κάθε Δήμο.

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 116 του συντάγματος δίνει τόν όρισμό του Δήμου: «Δήμος είναι ή αυτόδιαχειριζόμενη και στοιχειώδης κοινωνικο-πολιτική κοινότητα, θεμελιωμένη στην έξουσία και την αυτόδιαχείριση της εργατικής τάξης και όλου του εργαζόμενου λαού», και συνεχίζει:

«Στό Δήμο ό εργαζόμενος λαός και οι πολίτες δημιουργούν και εξασφαλίζουν τις προϋποθέσεις για τη ζωή τους και την εργασία, κατευθύνουν την κοινωνική ζωή, ικανοποιούν και έναρμονίζουν τά συμφέροντά τους, ικανοποιούν τις κοινές ανάγκες και άσκούν την έξουσία και την διαχείριση όλων των κοινωνικών υποθέσεων. Οι λειτουργίες της έξουσίας και της διαχείρισης των κοινωνικών υποθέσεων, εκτός από εκείνες, τις όποιες σύμφωνα με τό σύνταγμα εκτελούν οι ευρύτερες κοινωνικο-οικονομικές κοινότητες, εκτελούνται στο Δήμο. Κατά την εκτέλεση των κοινών τους συμφερόντων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων στο Δήμο, ό εργαζόμενος λαός και οι πολίτες άποφασίζουν οργανωμένοι στις Βασικές Όργανώσεις Συνεταιριστικής Έργασίας, στις Κοινότητες, στις Αυτόδιαχειριζόμενες Κοινότητες Κοινού Συμφέροντος και στις άλλες μορφές αυτόδιαχειριζόμενης συνεταιρίσης και κοινωνικο-πολιτικούς οργανισμούς, με την αυτόδιαχειριστική συμφωνία και τη κοινωνική σύμβαση και μέσω των άντιπροσωπειών και άντιπροσώπων στη Βουλή του Δήμου και στα άλλα όργανα της αυτόδιαχείρισης».

ΑΝΑΛΥΟΝΤΑΣ τό άρθρο τούτο διεξοδικά θά μπορούσαμε ν' αναφέρουμε τά εξής ούσώδη χαρακτηριστικά του Γιουγκοσλαβικού Δήμου:

- Ο Δήμος είναι αυτόδιαχειριζόμενη κοινότητα.
- Είναι βασική και στοιχειώδης κοινωνικο-πολιτική κοινότητα και ως έκ τούτου άποτελεί ούσώδες στοιχείο του κοινωνικο-πολιτικού συστήματος.
- Ο Δήμος έχει έξουσίες, οι όποιες είναι έκφραση των ζωτικών συμφερόντων του εργαζόμενου λαού και όλων των πολιτών. Τά συμφέροντα αυτά και οι ανάγκες μπορούν και πρέπει κατά τό σύνταγμα, νά εκπληρώνονται άκριβώς σε τέτοια αυτόδιαχειριζόμενη κοινότητα.
- Βεβαιώνεται για μία ακόμα φορά από τό γιουγκοσλαβικό σύνταγμα ή κλασική θέση για την πρωταρχική σημασία του Δήμου στην εκτέλεση των λειτουργιών, της άσκησης έξουσίας και της διαχείρισης.
- Ο Δήμος είναι βασική, όρισμένης έδαφικής περιφέρειας,

κοινότητα αυτόδιαχειριστικής συναπόφασης. Σ' αυτόν οικοδομείται άνάλογος αυτόδιαχειριζόμενος μηχανισμός καθώς και τό σύστημα της συμμετοχής και της συναπόφασης.

● Τό σύνταγμα υποδεικνύει όρισμένες από τις βασικές μορφές και θεσμούς αυτού του αυτόδιαχειριζόμενου μηχανισμού: Βασικές Όργανώσεις Συνεταιριστικής Έργασίας, Κοινότητες, Αυτόδιαχειριστικές Κοινότητες Κοινού Συμφέροντος και άλλες αυτόδιαχειριζόμενες όργανώσεις και κοινότητες, καθώς και οι κοινωνικο-πολιτικοί οργανισμοί (Ένωση Γιουγκοσλάβων Κομμουνιστών, Σοσιαλιστική Ένωση Έργαζόμενου Λαού, Συνδικάτα, Συμβούλιο των Παρτιζάνων και Συμβούλιο Νεολαίας). Η δημιουργία αυτού του μηχανισμού γίνεται με την αυτόδιαχειριστική συμφωνία και την κοινωνική σύμβαση. Στό σύστημα δέ της συναπόφασης ειδική θέση κατέχουν οι άντιπροσωπείες στη Βουλή κάθε Δήμου και στα άλλα όργανα της αυτόδιαχείρισης.

ΣΥΜΦΩΝΑ με τις λειτουργίες του Δήμου και τά συμφέροντα του εργαζόμενου λαού και των πολιτών δημιουργείται για τό Δήμο ένα πλέγμα από δικαιώματα κι' υποχρεώσεις πού όρίζει τό άρθρο 117 του συντάγματος και τό καταστατικό κάθε Δήμου. Σύμφωνα λοιπόν μ' αυτά σε κάθε Δήμο άσκούνται οι εξής λειτουργίες:

1. Δημιουργούνται και άναπτύσσονται οι υλικές και άλλες προϋποθέσεις για τη ζωή και την εργασία και για αυτόδιαχειριζόμενη ικανοποίηση των υλικών, κοινωνικών, μορφωτικών και άλλων κοινών αναγκών του εργαζόμενου λαού και των πολιτών.
2. Κατευθύνεται και συντονίζεται ή οικονομική και κοινωνική άναπτυξη και προσδιορίζονται οι σχέσεις του άμεσου ένδιαφέροντος για τόν εργαζόμενο λαό και τούς πολίτες στο Δήμο.
3. Οργανώνεται ή εκτέλεση των υποθέσεων κοινού και γενικού ένδιαφέροντος και δημιουργούνται όργανα της αυτόδιαχείρισης και όργανα έξουσίας για την διακπεραίωση των υποθέσεων τούτων.
4. Εξασφαλίζεται ή άμεση εκτέλεση και εφαρμογή των νόμων, αν ή τήρηση και ή εφαρμογή τους δέν άνατέθηκε στην άρμοδιότητα των όργάνων ευρύτερων κοινωνικο-πολιτικών κοινοτήτων.
5. Εξασφαλίζεται ή εκτέλεση και προστασία των έλευθεριών, δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του ανθρώπου και του πολίτη.
6. Προστατεύεται ή ίσοτιμία των λαών και των μειονοτήτων.
7. Προστατεύεται ή ιδιοκτησία.
8. Προσδιορίζεται ή χρήση της γης και των αγαθών κοινής ώφέλειας.
9. Οργανώνεται ή λαϊκή αυτοάμυνα και πολιτοφυλακή.
10. Ορίζονται οι σχέσεις στον οικιστικό και πολεοδομικό τομέα.
11. Προστατεύεται τό περιβάλλον.
12. Οργανώνεται και άσκείται ό κοινωνικός έλεγχος.

ΑΠΟ ΤΑ παραπάνω συμπεραίνεται ότι τό σύνταγμα όρίζει τό Δήμο σαν κοινωνικο-οικονομική κοινότητα στην όποία ή αυτόδια-

Κυκλοφορεί
σε λίγες μέρες

ΝΙΚΟΣ ΜΟΥΖΕΛΗΣ:

**Έλλάδα:
Ώψεις
ύπανάπτυξης**

Εξάντας

M.P.S.

Camping Center

Κιάφας 3,
άπό Άκαδημίας 78
τηλ. 36.15.438

Anoraks

Vestes

Sleepings bags

Σκηνές

Σακκίδια

χείριση άσκειται πρώτ' απ' όλα στο τομέα της ικανοποίησης των κοινών και άτομικών αναγκών. Σ' αυτόν οι εργάτες, οι εργαζόμενοι και οι άλλοι πολίτες συναποφασίζουν για τη συνεταιρίση των μέσων παραγωγής που ανήκουν στο Δήμο και για το τρόπο διάθεσής τους. Τρόποι λήψης αποφάσεων είναι το δημοψήφισμα, ή αυτοδιαχειριστική συμφωνία και ή κοινωνική σύμβαση. Στο Δήμο συντελείται και ο προγραμματισμός της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Γι' αυτό το σκοπό και με βάση σχέδια και προγράμματα εργασίας και ανάπτυξης τα οποία εκπονούνται, υποβάλλεται ένα είδος σχεδίων μακροπρόθεσμης ανάπτυξης του Δήμου. Κατ' αυτό τον τρόπο ψηφίζεται το κοινωνικό πλάνο του Δήμου. Επίσης στο Δήμο ψηφίζεται και το πρόγραμμα ανάπτυξης και χωροταξικής μελέτης του περιβάλλοντος, υποβάλλονται δέ και ψηφίζονται επίσης και τα πλάνα για τον περιφερειακό πρόγραμμα, για την ανάπτυξη του περιβάλλοντος, το γενικό πολεοδομικό πρόγραμμα κλπ.

ΠΑΡΑΠΕΡΑ ο Δήμος διαθέτει ελεύθερα τα έσοδα που συγκεντρώνει από κάθε πηγή. Την πολιτική της χρησιμοποίησης και διάθεσης των μέσων (χρηματικών κλπ.) του Δήμου, όριζει ή Βουλή του Δήμου σύμφωνα με το επεξεργασμένο κοινωνικό πλάνο και τα λοιπά προγράμματα οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Τα έσοδα του Δήμου περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό του κατά τη διαδικασία και τον τρόπο που προβλέπεται από το νόμο. Ορισμένες όμως κοινωνικές ανάγκες, υποχρεώσεις και καθήκοντα ο Δήμος μπορεί να τις χρηματοδοτεί από τα κεφάλαιά του και τους ειδικούς λογαριασμούς. Μπορεί να δανείζει και να δανείζεται, να συνάπτει συμφωνίες και πιστώσεις και να εκδίδει ομολογιακά δάνεια. Τους πόρους του Δήμου χρησιμοποιούν τα όργανά του και οι οργανώσεις του, οι οποίες είναι και αρμόδιες (υπεύθυνες) για την ορθολογική τους χρήση. Ο Δήμος έχει, όπως είπαμε, και τον προϋπολογισμό του, με τον οποίο θεβαιώνονται και διατίθενται τα μέσα για την εργασία της ίδιας της δημοτικής αρχής και των οργάνων της, καθώς και για άλλες κοινωνικές ανάγκες οι οποίες, σύμφωνα με το νόμο, χρηματοδοτούνται από τον δημοτικό προϋπολογισμό. Ο τρόπος κατάρτισης και ψήφισης του προϋπολογισμού όριζεται από το καταστατικό του Δήμου.

Ο ΔΗΜΟΣ έχει το συνταγματικό δικαίωμα της αυτοοργάνωσης του. Αυτό, απόλυτα ανεξάρτητος, οργανώνει και όριζει τις αρμοδιότητες και την εργασία της δημοτικής αρχής και των δημοτικών οργάνων και οργανώσεων.

ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Η ΔΗΜΟΤΙΚΗ Βουλή είναι όργανο, όπως όριζει το σύνταγμα «κοινωνικής αυτοδιαχείρισης και το ανώτατο όργανο εξουσίας στο πεδίο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του Δήμου».

Η ΒΟΥΛΗ του Δήμου είναι ο βασικός φορέας των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του Δήμου. Στις αρμοδιότητές της ανήκουν:

- Η ψήφιση του καταστατικού του Δήμου, ο καθορισμός της πολιτικής και η λήψη απόφασης για τα βασικά προβλήματα της πολιτικής, οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής ζωής και κοινωνικής ανάπτυξης στα όρια του Δήμου.

- Η ψήφιση του κοινωνικού προγράμματος και του προϋπολογισμού.

- Η έκδοση αποφάσεων και λοιπών κανονισμών και ή πρωτοβουλία στη σύναψη των κοινωνικών συμβάσεων.

- Η οργάνωση και ή εκτέλεση της κοινωνικής εποπτείας, ή λήψη απόφασης για τη δανειοδότηση του Δήμου και την έκδοση ομολογιακών δανείων.

- Η προκήρυξη δημοψηφίσματος, είτε για άμεση και προσωπική τοποθέτηση των πολιτών σε όρισμένα σοβαρά προβλήματα της αρμοδιότητας του Δήμου ή για επικύρωση των διατάξεων ή των πράξεων που εξέδωσε. Με το καταστατικό ακριβέστερα όρίζονται τα προβλήματα για τα οποία μπορεί να προκηρυχθεί δημοψήφισμα.

- Η άσκηση πολιτικού ελέγχου στην εργασία των εκτελεστικών οργάνων της, των οργάνων διοίκησης και των φορέων των άλλων δημόσιων και κοινωνικών υπηρεσιών· ίδρυση οργανισμών συνεταιριστικής εργασίας.

- Η εκλογή, ανάκληση και παύση του Προέδρου και Αντιπροέδρου της δημοτικής Βουλής, των επιτροπών και των άλλων σωμάτων του Δήμου, του Προέδρου και των μελών των εκτελεστικών οργάνων (επιτροπών, συμβουλίων), του Γραμματέα της Βουλής, των οργάνων της διοίκησης κλπ.

Η ΒΟΥΛΗ ψηφίζει επίσης και τον κανονισμό της.

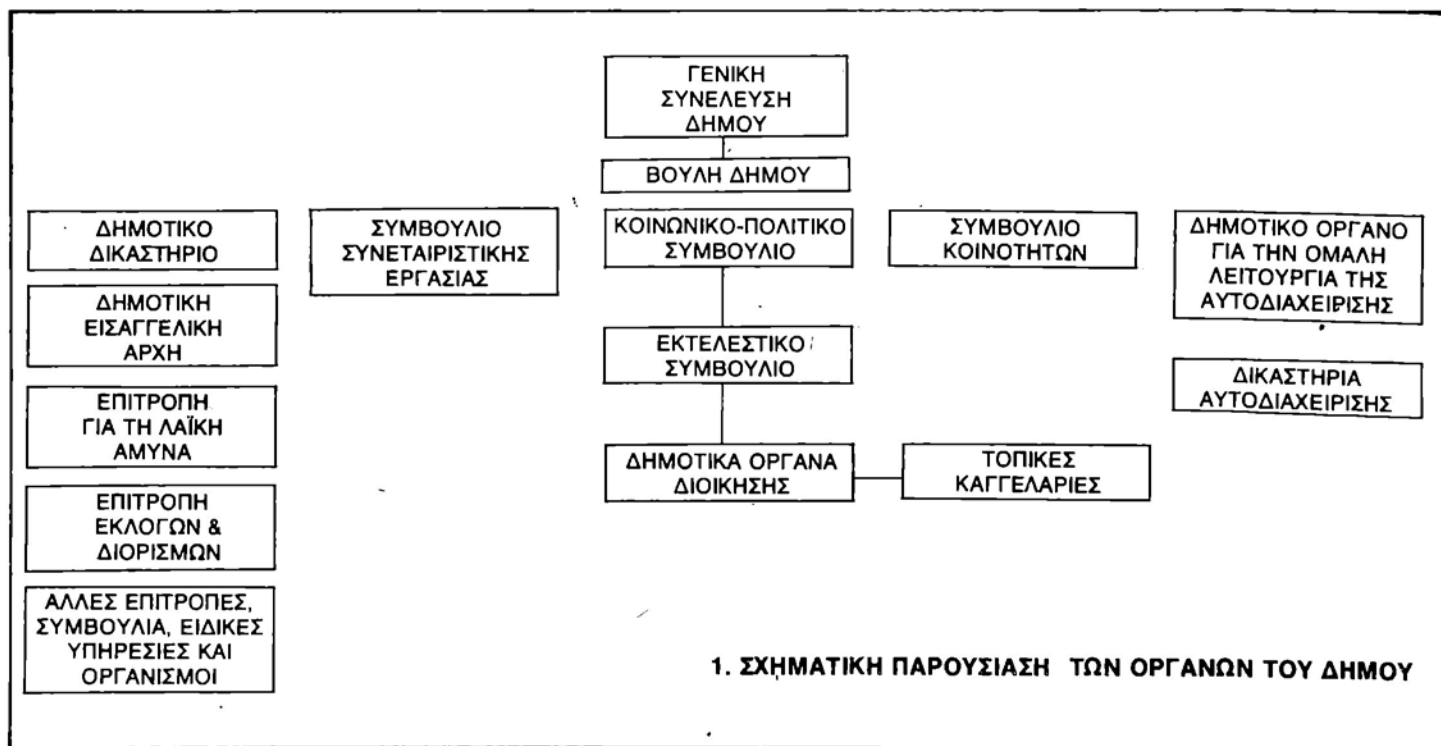
Τη Βουλή του Δήμου συναποτελούν τρία (3) συμβούλια:

α. Το Συμβούλιο της Συνεταιριστικής Έργασίας, σάν συμβούλιο των αντιπροσώπων των εργαζομένων στις οργανώσεις συνεταιριστικής εργασίας και στις άλλες αυτοδιαχειριζόμενες οργανώσεις και κοινότητες. Συνήθως ο αριθμός των μελών του είναι λίγο μικρότερος από το άθροισμα των μελών των δύο άλλων συμβουλίων.

β. Το Συμβούλιο των Κοινοτήτων, το οποίο αποτελείται από τούς αντιπροσώπους των εργαζομένων και των πολιτών στις κοινότητες και

γ. Το Κοινωνικο-Πολιτικό Συμβούλιο, αποτελούμενο από τούς αντιπροσώπους των εργαζομένων και των πολιτών που είναι οργανωμένοι στους κοινωνικο-πολιτικούς οργανισμούς (βλέπε ανωτέρω) και εκλέγουν με άμεση και μυστική ψηφοφορία.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ στη Βουλή του Δήμου εκλέγεται για τέσσερα χρόνια με διακαίωμα επανεκλογής μόνο μία ακόμη φορά. Ανακαλείται και παύεται από τα όργανα που τον εξέλεξαν οποτεδήποτε, με όρισμένες προϋποθέσεις και κάτω από μία όριση διαδικασία. Απολαμβάνει άσυλίας όπως όλα τ' άλλα όργανα της Δημοκρατίας και της Όμοσπονδίας. Όλα αυτά καθορίζονται από το καταστατικό του Δήμου. Η Βουλή εκλέγει διάφορες επιτροπές και υπηρεσίες,

1. ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

καθώς και άλλα σώματα εργασίας, διαρκή ή προσωρινά ή προπαρασκευαστικού χαρακτήρα (βλ. σχ. 1). Έχει πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, καθώς και Γραμματέα. Κάθε συμβούλιο επίσης εκλέγει το προεδρείο του.

Η ΒΟΥΛΗ (καί τα 3 συμβούλιά της), μαζί με τούς αντιπροσώπους των αυτοδιαχειριζόμενων οργανώσεων και κοινοτήτων, τις αντιπροσωπείες των κοινωνικο-πολιτικών οργανώσεων των οργανωμένων στην Σοσιαλιστική Ένωση Έργαζόμενου Λαού (τό ευρύτερο πολιτικό σχήμα σήμερα στη Γιουγκοσλαβία) και άλλες αντιπροσωπείες συναπαρτίζουν τη Γενική Συνέλευση, ή οποία εξετάζει προβλήματα γενικώτερου ενδιαφέροντος για το Δήμο. Η Βουλή εκλέγει το εκτελεστικό της όργανο ή επιτροπή ή συμβούλιο ανάλογα με τον όρο του συντάγματος της Δημοκρατίας, όπου ανήκει ο Δήμος. Το εκτελεστικό τούτο όργανο είναι στο πεδίο της εκτέλεσης των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του Δήμου, υπεύθυνο στη Βουλή για την εφαρμογή της πολιτικής που χαρακτήρισε, την εκτέλεση των διατάξεων και των λοιπών πράξεων του Δήμου, καθώς και για τη συνεννόηση και συνεργασία των όργάνων διοίκησης του Δήμου. Η Βουλή εκλέγει Πρόεδρο και μέλη αυτού του συλλογικού εκτελεστικού όργάνου μετά από πρόταση ειδικής «επιτροπής για την εκλογή και το διορισμό των όργάνων». Στη σύνθεση του εκτελεστικού τούτου όργάνου περιλαμβάνονται οι δημοτικοί γραμματείς (διευθύνοντες όλων των διοικητικών όργάνων του Δήμου) και άλλοι ανώτεροι λειτουργοί των άλλων υπηρεσιών και οργανισμών του Δήμου. Με το δημοτικό καταστατικό όρίζεται ακριβέστερα ή σφαίρα αρμοδιότητας του εκτελεστικού αυτού όργάνου.

ΣΕ ΚΑΘΕ Δήμο λειτουργεί και διοικητική υπηρεσία με τη μορφή πολλών γραμματειών για τη διεκπεραίωση όρισμένων υποθέσεων διοικητικής φύσεως. Τέλος όρισμένες διοικητικές υποθέσεις σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό μπορούν να ανατεθούν σε Όργανώσεις Συνεταιριστικής Έργασίας. Αυτόδιαχειροζόμενες Όργανώσεις Κοινού Συμφέροντος και άλλες κοινότητες που λειτουργούν έξω από τον Δήμο.

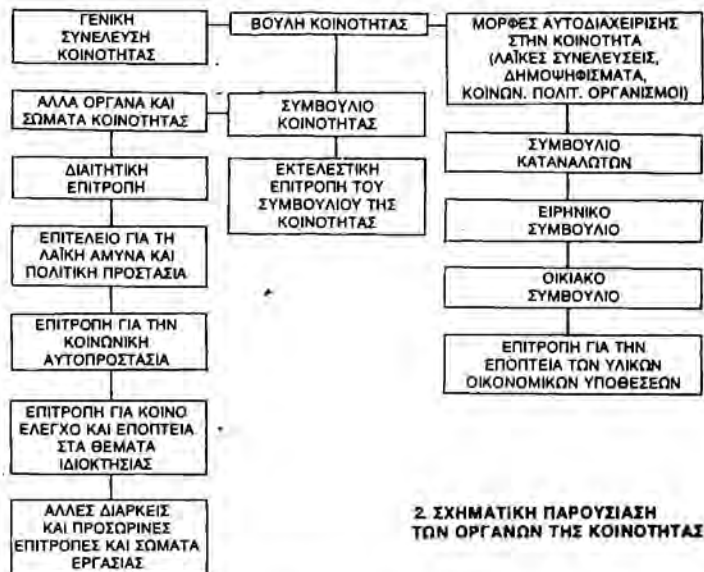
ΟΙ ΔΗΜΟΙ των μεγάλων πόλεων έχουν προεδρείο που κυρίως αποφασίζει για προβλήματα της αρμοδιότητας της Δημοτικής Βουλής σε περίπτωση άμεσης και έκτακτης επίθεσης και κατά τη περίοδο που δεν είναι δυνατή ή σύγκληση των συμβουλίων. Σε κάθε Δήμο σχηματίζεται Συμβούλιο Λαϊκής Άμυνας. Υπάρχει επίσης Δημοτικό Όργανο για την Αυτόδιαχείριση, Δημοτικά Δικαστήρια των οποίων τα μέλη διορίζονται και παύονται από το Δήμο, Δημοτική Εισαγγελική Αρχή, καθώς επίσης και τα λεγόμενα Δικαστήρια της Συνεταιριστικής Έργασίας ή Δικαστήρια της Αυτόδιαχείρισης, που αποκλειστική αρμοδιότητά τους είναι ή εκδίκαση κάθε υπόθεσης που γεννιέται κατά την παροχή της εργασίας.

ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ και όργανωτική λειτουργία της αυτόδιαχείρισης στο Δήμο χαρακτηρίζουν διάφορες μορφές διαχείρισης των κοινωνικών υποθέσεων: τό αντιπροσωπευτικό σύστημα, οι δημόσιες επεξεργασίες των διαφόρων σχεδίων και οι συζητήσεις - δημόσιες διαβουλεύσεις (με το καταστατικό του Δήμου συνήθως όρίζονται τα προβλήματα τα όποια υποχρεωτικά φέρονται σε δημόσια επεξεργασία και συζήτηση).

Η ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

ΞΕΧΩΡΙΣΤΗ μορφή τοπικής αυτόδιοίκησης είναι ή κοινότητα στην όποια όργανώνονται οι εργαζόμενοι και οι πολίτες στο χωριό, στη συνοικία της πόλης, στο συνοικισμό κλπ. Μιλώντας για την αυτόδιαχείριση στις κοινότητες τό άρθρο 114 του συντάγματος αναφέρει ότι «... είναι δικαίωμα και υποχρέωση του εργαζόμενου λαού και των πολιτών του χωριού, στη συνοικία της πόλης, στο συνρικισμό ή σε πολλούς μεταξύ τους ένωμένους συνοικισμούς...».

ΣΤΗΝ κοινότητα οι εργαζόμενοι και οι πολίτες αποφασίζουν για την επίλυση των κοινών τους ενδιαφερόντων και για την άλληλέγυα ικανοποίηση των κοινών αναγκών στα πεδία όργάνωσης του συνοικισμού, των κατοικιών, των χώρων κοινής ωφέλειας, της παιδικής και κοινωνικής προστασίας, της μόρφωσης, της σωματικής άγωσης, της προστασίας των καταναλωτών, της προστασίας του ανθρώπινου περιβάλλοντος, της λαϊκής άμυνας και της κοινωνικής αυτόάμυνας, καθώς και στους άλλους κλάδους της ζωής και της εργασίας. Έξ άλλου οι κοινότητες για την ικανοποίηση των αναγκών τους και των αναγκών των πολιτών μπορούν να συνεργάζονται με τις αυτόδιαχειριζόμενες όργανώσεις και κοινότητες στη περιφέρεια ή έξω από τη περιφέρεια της κοινότητας. Η κοινότητα έχει τό καταστατικό της. Είναι νομικό πρόσωπο και διαθέτει όργανα διοίκησης και διαχείρισης.

2. ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ όργανο κοινωνικής αυτόδιαχείρισης της κοινότητας είναι ή κοινοτική Βουλή ή όποια έχει Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο, Γραμματέα. Την εκλέγουν όλοι οι κάτοικοι και όργανώσεις της κοινότητας αναδεικνύοντας τούς αντιπροσώπους τους. Εκτελεστικό όργανο της κοινότητας είναι ή εκτελεστική επιτροπή του συμβουλίου της κοινότητας. Η Βουλή εκλέγει τον Πρόεδρο και Αντιπρόεδρο της εκτελεστικής επιτροπής.

ΤΗ ΓΕΝΙΚΗ Συνέλευση της κοινότητας αποτελούν ή Βουλή, ή εκτελεστική επιτροπή, όλες οι άλλες επιτροπές της Βουλής, τό Επιτελείο Λαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Προστασίας, όλα τα εκτελεστικά όργανα των κοινωνικο-πολιτικών όργανώσεων της κοινότητας, των διαφόρων άλλων ενώσεων, τό Συμβούλιο Καταναλωτών και οι αντιπρόσωποι των επιχειρήσεων και καταστημάτων της κοινότητας. Η γενική συνέλευση επεξεργάζεται προβλήματα γενικής σημασίας και ενδιαφέροντος.

ΑΛΛΑ όργανα της κοινότητας, (βλ. σχ. 2) είναι τό Συμβούλιο της Κοινότητας - τό όποιο σε πολλές κοινότητες δεν υπάρχει επειδή ταυτίζεται με τη Βουλή - ή επιτροπή για την Κοινωνική Αυτόπροστασία, ή επιτροπή για τον Κοινωνικό Έλεγχο και Έποπτεία στα θέματα της ιδιοκτησίας, τό Συμβούλιο των Καταναλωτών που αποτελεί μορφή έλέγχου και όργανωμένης δραστηριότητας των εργαζόμενων και των πολιτών για την προστασία των δικαιωμάτων τους σαν καταναλωτές - αγοραστές έμπορευμάτων και σαν άτομα τα όποια δέχονται τις υπηρεσίες διαφόρων όργάνων και οργανισμών, τό Ειρηνικό συμβούλιο και ή διαιτητική επιτροπή (σε πολλές κοινότητες τα όργανα αυτά συμπιπτουν) που αποτελούν βασικές μορφές λαϊκών δικαστηρίων συγκροτούμενα από τούς πολίτες και με σκοπό τη μεσολάβηση μεταξύ των πολιτών, μεταξύ των πολιτών και των όργανώσεων, την ειρηνική επίλυση των διαφορών και των διαφωνιών που γεννιούνται στις μεταξύ τους σχέσεις. Η κοινότητα διαθέτει και γραμματέα.

ΣΤΑ πλαίσια του σοσιαλιστικού συστήματος ή τοπική αυτόδιοίκηση βρίσκει την πραγματική της φύση και τον έαυτό της, όπως πράγματι όρίστηκε στο έπαναστατικό σύνταγμα της γαλλικής Δημοκρατίας του 1792 κι' όπως εφαρμόστηκε σύμφωνα με τη γνώμη του Μάρξ και του Λένιν, στην τρίμηνη ζωή της παρισινής Κομμουνίας του 1871.

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ σύστημα της Σοσιαλιστικής αυτόδιαχείρισης βοηθά πολύ την ανάπτυξη και επιτυχία της τοπικής αυτόδιοίκησης γιατί έλευθερώνει τη δυναμικότητα των μαζών και τις καλεί να αυτόδιαχειριστούν και να συμμετάσχουν στην επίλυση των κοινών προβλημάτων.

Η ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ της Κοινωνικής Αυτόδιαχείρισης (τοπικής Αυτόδιοίκησης) όπως και της Έργατικής Αυτόδιαχείρισης πραγματοποιείται όχι με λίγες δυσκολίες στη Γιουγκοσλαβία. Παρ' ό' αυτά σύμφωνα με την άποψη πολλών ξένων μελετητών και ειδικών της Γιουγκοσλαβικής Αυτόδιαχείρισης, ή κοινωνική αυτόδιαχείριση και σαν πολιτικό σύστημα και σαν τοπική αυτόδιοίκηση έχει παρουσιάσει πολλά και λαμπρά έπιτεύγματα.

ΓΑΛΛΙΑ:

Ἡ αὐτοδιοίκηση στά γρανάζια τοῦ κρατικοῦ αὐταρχισμοῦ

ΜΕ ΤΙΣ δημοτικές ἐκλογές πού γίνονται σέ μιά βδομάδα, τό πρόβλημα τῆς σχέσης τῆς τοπικῆς αὐτοδιοίκησης μέ τό κράτος ἐμφανίστηκε καί πάλι σάν ἓνα ἀπό τά βασικά στοιχεῖα στήν προβληματική κυρίως τῶν κομμάτων τῆς ἀντιπολίτευσης. Τό αἷτημα τῆς αὐτονομίας τῶν δημοτικῶν καί κοινοτικῶν ὁργάνων, ἀποτελέσει τό βασικό πολιτικό σημεῖο ὁριοθέτησης τῶν πολιτικῶν δυνάμεων, συμπύκνωνε τά σημεῖα τῆς ἀντιπαράταξης μεταξύ τῆς ἀντιπολίτευσης καί τῆς συμπολίτευσης.

Ἡ ΟΞΥΤΗΤΑ πού ἔχουν πάρει τά ποικίλα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ δημότης – πολίτης, εἴτε στήν ὑπαιθρο, εἴτε στήν πόλη, αἰτιολογεῖ τό ὅλο καί μεγαλύτερο, ἐνδιαφέρον τῶν διαφόρων κοινωνικῶν στρωμάτων γιά τή σημασία, τίς δομές καί τή λειτουργία τῆς τοπικῆς διοίκησης, καθὼς καί γιά τίς προοπτικές πού προτείνονται μέσα ἀπό τοὺς φορεῖς διαμόρφωσης τῆς συνείδησης.

Ἡ συσπείρωση τῶν πολιτῶν γιά τή μεθοδευμένη καί ἀγωνιστική προσπάθεια ἐπίλυσης τῶν προβλημάτων τους σέ τοπική κλίμακα, ἀποτελεῖ ἓναν ἐπιτακτικό ὁρο γιά τήν ἐπιβίωση καί τήν δομική ἀναδιάρθρωση τῶν τοπικῶν τους ἀρχῶν. Τούτη ἡ συσπείρωση γίνεται ὡς τά τώρα σέ πρῶτο βαθμό. Δηλαδή, ἔχοντας μίαν ἐμπειρική γνώση τῶν καθημερινῶν πρακτικῶν τους προβλημάτων, οἱ δημότες – πολίτες καλοῦνται νά παρέμβουν στό τοπικό ἐπίπεδο μέσα ἀπό τήν ὑπερψήφισή κάποιου δημοκρατικοῦ συνδυασμοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ θεσμός τῆς Τ.Α. δέν εἶναι ὡπλὰ ἓνας θεσμός ἐπίλυσης πρακτικῶν προβλημάτων, ἀλλά μόρφωμα μιάς δομῆς ἐξουσίας, εἶναι ξεκάθαρο ὅτι δέν ἀρκεῖ ἡ πρωτογενὴς ἐμπειρική γνώση.

Χρειάζεται δηλαδή νά ἀναχθεῖ ἡ γνώση σέ δεῦτερο βαθμό καί νά ἐξειδικεύσει τήν κυρίαρχη ἰδεολογία καί πολιτική σέ τοπική κλίμακα. Γι' αὐτό τό σκοπὸ δέν ἀρκεῖ ἡ ἀποσπασματική ἐνημέρωση. Καί αὐτὸ γίνεται τόσο πῶς σάφες ὅσο γίνεται καθημερινὸ δίωμα ἡ σώρευση προβλημάτων πού χρονίζουν στὸν τομέα τῆς Τ.Α. Χρειάζεται νά ἐκινήσει μιά ἐνημέρωση πού νά ἀρχίζει ἀπὸ τό τί σημαίνει ὁ ὅρος «αὐτοδιοίκηση». Ὅπως ὅποτε δέν ἔχουν λίγα γραφεῖ καί εἰπωθεῖ. Χρειάζεται μᾶλλον μιά περισσότερη σφαιρική, συνθετικὴ ἐκθεση τῆς ὁποίας ἀντίληψης γιά τήν αὐτονομία τῶν Δήμων ἢ γιά τήν πολιτική τους «φύση» καί λειτουργία. Μιά ἐκθεση

πού δέ θά λειτουργεῖ μόνο σὰ σύνθημα ζύμωσης, ἀλλὰ σὰ μακροπρόθεσμη ἀφορμὴ συνόλης πολιτικῆς συνειδητοποίησης καί καθημερινῆς παρέμβασης τῶν ἄμεσα ἐνδιαφερομένων.

Οἱ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ δυνάμεις πού σέ ἄλλες χώρες ἀντιμετωπίζουν μιά πιὸ σύνθετη κοινωνική καί πολιτικὴ δομὴ ἔχουν κάνει προσπάθειες γιά νά ἐμπλουτιστεῖ συνεχῶς ἡ προβληματικὴ τους σ' αὐτό τό χώρο. Ἐμεῖς ἔχουμε μείνει ἀρκετὰ πίσω. Τὰ διάφορα μέσα ἐνημέρωσης δέν δίνουν τὴ δυνατότητα στό «κοινό» τους νά ἀποκτήσει συγκριτικὲς παραστάσεις.

Για νά συμβάλουμε στό μέτρο τῶν δυνατοτήτων μᾶς, στίς ὁποῖες συζητήσεις, σκέψεις, ἀπόψεις κλπ. πού τὸν τελευταῖο καιρὸ, ἀκριδῶς λόγω τῶν ἐκλογῶν, ἀποκτοῦν μιά ἀξιοσημείωτη εὐρύτητα θά θέλαμε νά ἀναφερθοῦμε σέ μιά ξένη ἐμπειρία, παραθέτοντας κάποια στοιχεῖα τῆς. Θά θέλαμε νά ἀναφερθοῦμε στή Γαλλία. Ἡ ἀφετηρία γιά ἓνα τέτοιο ἐγχείρημα, ὑπακοῦει βασικά σέ μιά διαπίστωση, πού ἴσως φανεῖ «ἐν πολλοῖς» αὐθαίρετη: Στὴ Γαλλία ἔχει διαμορφωθεῖ στό θεσμικὸ χώρο ἓνα συγκεντρωτικὸ πρότυπο διοικητικῆς διάρθρωσης ὅχι χωρὶς κάποιες ἀναλογίες μέ τὰ ἐδῶ κρατοῦντα. Ἐνας δεῦτερος λόγος πού ὑποτείνει τήν ἐπιλογὴ μᾶς εἶναι ὅτι ἡ κριτὰθεση κάποιων στοιχείων γιά τό πῶς συλλαμβάνουν οἱ ἐκεῖ δυνάμεις – κῶρια τῆς ἀριστερᾶς – τὴ μετάβασή τους σέ μιά σωστότερη αὐτοδιοίκηση, ἐνδιαφέρει, περισσότερο σέ σχέση μέ μιά ἄλλη χώρα – π.χ. Ἰταλία – ὅπου πέρα ἀπὸ τίς θεσμικὲς διαφορὲς μέ μᾶς, ἔχουν γίνει περισσότερα θετικὰ θήματα γιά τό πρόβλημα πού μᾶς ἀφορᾷ.

ΘΑ ΘΕΛΑΜΕ νά ἀρχίσουμε μέ μιά ἀναδρομὴ στό κοινωνικοιστορικὸ ὑπόβαθρο τοῦ θεσμοῦ καί τῆς ἐξέλιξής του στὴ Γαλλία, γιά λόγους οἰκονομίας στὴ λογικὴ τούτου τοῦ χειμένου. Ὁ ἀγὼνας γιά τήν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση – ἡ καλύ-

τερα αὐτονομία – ξεκινάει ἀπὸ τὸ Μεσαίωνα. Ἦδη ἀπὸ τὸ 1100 οἱ νεογέννητοι πυρῆνες τῶν ἀστῶν, περιορισμένοι ἀπὸ τίς τοπικὲς ἐξουσίες τῶν φεουδαρχῶν, ἐξεγείρονται ἀπαιτώντας τὴν αὐτονομία τῆς «πόλης» μέ στόχο τὴν ἐλευθερία τῆς διαμορφούμενης ἀγορᾶς καί τὴν κατάλυση τῶν περιορισμῶν πού ἐπαβάλλει τὸ ἐδαφικὸ κλείσιμο τῶν φεουδαρχικῶν «κρατῶν». Στὴν πρώτη αὐτὴ φάση συμμαχοῦν μέ τὸ βασιλιά πού, ἀπαιτώντας τὴν ἐπέκταση τῆς κυριαρχίας του σ' ὅλη τὴν τότε «ἐπικράτεια», διαμεσολαβεῖ στοὺς «ἀστούς» γιά νά συνασπισθοῦν μεταξύ τους σέ μιά εὐρύτερη, ἐδαφικὰ βάση, καί νά κατοχυρωθοῦν οἱ πρῶτες διασυνδέσεις ἀνάμεσα στίς πόλεις. Οἱ θεσμοὶ τῆς τοπικῆς διοίκησης ἀποτελεῖ πεδίο πάλης ἀνάμεσα στίς ἀνερχόμενες κοινωνικὲς δυνάμεις καί τὴν τάξη τῶν φεουδαρχῶν. Οἱ πρῶτες κοινότητες πού δημιουργήθηκαν μ' αὐτό τὸ τρόπο ἀποτελοῦν τὴ θεσμικὴ βάση γιά ἓνα αὐτοπροσδιορισμὸ τῶν κατοίκων τῶν πόλεων. Οἱ περισσότερες ἀρχές τους ἐκλέγονται ἀπὸ τὴν πόλη. Ἀπὸ τὸν 18ο αἰῶνα τὰ πράγματα ἀλλάζουν. Οἱ ἀρχές διορίζονται ἀπὸ τὸ βασιλιά, σέ ἰσόδια βάση καί ὑπηρετοῦν τὰ συμφέροντα τῶν πρώτων γραφειοκρατῶν καί τῆς Αὐλῆς. Ταυτόχρονα ὅμως μέ τὰ νέας μορφῆς προνόμια πού ἀρχίζουν νά ἐμπεδώνονται, ἐπισημοποιεῖται ἡ παρουσία καί ἡ λειτουργία μιᾶς τοπικῆς βαθμίδας στὴ διάρθρωση τῆς πολιτικῆς μηχανῆς τοῦ διαμορφούμενου «ἐθνικοῦ κράτους».

Ἡ ΓΑΛΛΙΚΗ Ἐπανάσταση ἂν καί διέλυσε τὴ μοναρχικὴ δομὴ ἐξουσίας δέν κατόρθωσε νά «ἄρει» τὴν ὑποθηκὴ πού τῆς κληροδότησε ἡ συγκεντρωτικὴ διαχείριση τοῦ βασιλικοῦ οἴκου καί τῶν δικτῶν του στὸν κρατικὸ μηχανισμό. Ὑπάρχει μὲν πάλι ἐκλογὴ τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν, ὅμως ἡ διασπορά τους καί ἡ ἐπιδιαιτησία τοῦ κράτους, τοὺς ἀποστερεῖ τὴ δυνατότητα νά λειτουργήσουν σάν κύτταρα μιᾶς δημοκρατικοποίησης τῆς κρατικῆς μηχανῆς, σύμφωνα μέ τίς βασικὲς συντεταγμένες τῶν ριζοσπαστῶν ἰδεολογῶν τοῦ 1789.

Ἡ ΚΟΜΜΟΥΝΑ τοῦ 1871 τοποθετεῖ μέ ριζοσπαστικότερο τρόπο τὸ αἷτημα τοῦ αὐτεξουσιοῦ χαρακτῆρα τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Ἡ ἥττα τοῦ 1871 σημαίνει καί τὴν ἰσχυροποίηση τῆς συγκεντρωτικῆς ἐξουσίας μαζί καί τὴν ἔνταση τῆς κηδεμονίας στοὺς «περιφερειακοὺς» κρίκους τοῦ Κράτους. Ὁ Μάρς τοῦ 1968 θέτει τὸ αἷτημα τῆς ἀναθεώρησης τῶν ἔξω τῶν τοῦ καθημερινοῦ πρότυπου ζωῆς καί δίνει μιά νέα ὠθηση στὸ ἀξίωμα γιά μιά αὐτοδιαχειριζόμενη κοινωνία σέ τοπικὸ ἐπίπεδο.

ΣΗΜΕΡΑ ἓνα ἀπὸ τά βασικά προβλήματα ἀφορᾷ τὴ διττὴ φύση τῆς λειτουργίας τοῦ δημάρχου. Πῶς μπορεῖ νά ἐκπροσωπεῖ ταυτόχρονα καί τὴν τοπικὴ καί τὴν κεντρικὴ ἐξουσία πού τὸν ἐλέγχει στενά στὴ βάση διαφορετικῶν ἀξιών καί

προσανατολισμών που συχνά είναι αντίθετες με το δήμαρχο; Και πού καταλήγει ή αναπόφευκτη, τίς περισσότερες φορές, σύγκρουση ανάμεσα στους δύο αυτούς ρόλους;

ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ ο δήμαρχος έχει μία πολιτική ταυτότητα. Στίς τελευταίες εκλογές του Μάρτη του 1977, αντιπαράχθηκαν βασικά δυο πολιτικές που άφορουν την γενικότερη πορεία που θα ακολουθήσει ή χώρα. Κι' αυτό ήταν φυσικό. Γιατί με την διείσδυση του κοινωνικού συστήματος και στον παραμικρότερο θεσμικό ή άλλο χώρο, την ενσωμάτωση των «τοπικών άρχων» στο σύνολο πλέγμα εξουσίας, μεταφέρουν με σαφήνεια τίς επιλογές της κεντρικής πολιτικής εξουσίας στο τοπικό πεδίο. Έτσι, ή όποια προσωπική φύση των δημοτικών εκλογών, ή σημασία του προσώπου κλπ. είναι στοιχεία που δεν άναιρούν την πολιτική ένταξη των προσώπων και των διαδικασιών σε κάποια απ' τίς μεγάλες ιδεολογικές «οικογένειες».

ΣΤΗ Γαλλία οι περισσότεροι πολιτικοποιημένοι δήμαρχοι είναι αυτοί που ανήκουν ή συμπαράτασσονται με τό ΚΚΓ. Η πολιτικοποίησή τους βοηθάει όπωσδήποτε στην έναργέστερη επιλογή των όποιων εναλλακτικών προτάσεων από μέρους των ψηφοφόρων από την άλλη όμως έχει σαν επακόλουθο την αποδότηση της ιδιαιτερότητας του χαρακτήρα και των προβλημάτων μιας περιοχής. Έτσι αυτό συναρτάται και με τό συγκεκριμένο χαρακτήρα με τον όποιο παρεμβαίνει πολιτικά τό ΚΚΓ στους κοινωνικούς χώρους.

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη στό Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας, επικρατεί μία αντιφατικότητα στη δημοτική του πολιτική που όφειλεται και στη διαφορετική πολιτική καταγωγή των εκπροσώπων του σε τοπικό επίπεδο που με τη σειρά της συγκροτεί και μία από τίς βάσεις της ιδεολογικής του ετερογένειας. Ένώ έχει δείξει σε πολλούς τομείς μία σημαντικά προοδευτική και σταθμισμένη πρωτότυπη πολιτική — σε τοπική βάση πάντα — απ' την άλλη οι ύποψήφιοι του άρκετές φορές εκπροσωπούν παραδοσιακά τοπικά συμφέροντα.

ΣΤΗΝ «άλλη πλευρά» οι δεξιοί δήμαρχοι και ύποψήφιοι εμφανίζονται με τό πρόσχημα του άπολιτικού (...) και συμπλέουν de facto με τούς ύποψήφιους που χωρίς νά 'χουν μία ειδικότερη κομματική πρόσδεση, εμφανίζονται με μία «πατερναλιστική» στάση· «είναι ή κοινότητα μας, που θα την φτιάξουμε σύμφωνα με τίς προσωπικές μας απόψεις». Και είναι κυρίως άγρότες, γαιοκτήμονες ή συνταξιούχοι. Φυσικά ή συνεργασία τους γίνεται δύσκολη με τούς πολιτικοποιημένους συμβούλους ενώ απ' την άλλη είναι γνωστό ότι τά τοπικά προβλήματα και ή κοινότητα σαν τέτοια, είναι μέρος ενός ευρύτερου συνόλου. Ό

δήμαρχος όμως, εξακολουθώντας νά αποτελεί πρόσωπο — κλειδί, έχει όπωσδήποτε τό περιθώριο για νά «προσωποποιήσει» τά προβλήματα και τό θεσμό της κοινότητας· ή και νά συγκροτήσει με την κεντρική εξουσία ενημερώνοντας τούς δημότες για τό όποιο πρόβλημα ή προτεινόμενο σχέδιο. Οι προσπάθειες που γίνονται για μία διοικητική άποκέντρωση δεν σημαίνει ότι είναι προσπάθειες για αυτοδιοίκηση.

ΣΤΗ Γαλλία, στους δήμους· όταν γίνεται προσπάθεια για γνήσια αυτοδιοίκηση τό πιο ζωντανό όργανο τό αποτελούν οι «δημοτικές επιτροπές» που είναι άνοιχτές και στίς όποιες συμμετέχουν δημότες απ' όλα τά επαγγέλματα και τίς τάξεις σ' ένα πλαίσιο συνεχούς διαλόγου με τίς τοπικές άρχές. Σε όρισμένους δήμους ό έλεγχος της διαχείρισης του προϋπολογισμού είναι ένα πεδίο όπου υλοποιείται μία βασική συνεργασία δήμου — δημοτών και αποτελεί τό πρώτο βήμα για μία τοπική αυτοδιαχείριση. Κάθε άπόφαση εξηγείται και συζητείται δημόσια.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ εξ άλλου είναι ένας τομέας που δεν είναι ξένος στην τοπική βαθμίδα της διοίκησης. Πολλά δημόσια σχολεία είναι κοινοτικά. Η προοπτική που θα τούς δοθεί στό εξής αποτελεί κάτι που άπασχολεί πολλούς προοδευτικούς δημάρχους. Τό σχολείο πρέπει νά πάρει κι' άλλες διαστάσεις, νά επεκταθεί σε έξωσχολικές δραστηριότητες με δωρεάν μαθήματα διαφόρων τεχνών και σπόρ.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ παράγοντας που βοηθάει σε μία σωστότερη λειτουργία των κοινοτικών σχολείων είναι ή συμμετοχή των γονιών και των μαθητών στη διεύθυνσή τους.

Στά πλαίσια της προσπάθειας για μία ουσιαστική πολιτιστική λειτουργία της κοινότητας θα πρέπει νά δούμε και τη δημιουργία των Κέντρων Πολιτισμού (Maisons de Culture). Τέτοια Κέντρα λειτουργούν ήδη σε πολλές κοινότητες και ή δραστηριότητά τους καλύπτει τομείς πέρα από τον ψυχαγωγικό ή την άνάγνωση κάποιου βιβλίου. Ό επισκέπτης τους μπορεί νά μάθει ζωγραφική, χορό, διάφορα μουσικά όργανα, θέατρο γυμναστική κλπ. Στόχος αυτών των Κέντρων είναι ή άπλοποίηση των διαδικασιών τους ώστε νά γίνουν προσιτά σε περισσότερους κατοίκους μιας περιοχής.

ΕΝΑ ΑΛΛΟ πεδίο που γίνεται όλοένα και ζωτικότερο γι' αυτή την ίδια την καθημερινή ζωή των κατοίκων της όποιασδήποτε περιοχής είναι και ή αρχιτεκτονική διαμόρφωση του χώρου μέσα στον όποιο ζουν κι' εργάζονται. Στόν τομέα της κατοικίας, βασικά, οι άποφάσεις δεν εξαρτώνται μόνο από ένα ύπουργείο. Στή Γαλλία, με την εξάπλωση του οίκολογικού κινήματος δημιουργείται ή δυ-

νατότητα για μία άποτελεσματικότερη παρέμβαση των κατοίκων της κοινότητας στα θέματα αισθητικής, ρυθμού και κοινωνικής λειτουργικότητας της πόλης τους. Στίς κοινοτικές πολυκατοικίες π.χ. τελευταία γίνονται προσπάθειες νά λαμβάνονται υπ' όψη και γι' αυτές τίς μονάδες κατοικίας, οι προδιαγραφές κάποιας αισθητικής.

ΟΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ και οι σοσιαλιστές δήμαρχοι έχουν μία πολιτική και για τη βελτίωση των κοινών μέσων μεταφοράς. Οι προσπάθειες τους συγκλίνουν στο νά περιορισθεί ό αριθμός των ιδιόχρηστων αυτοκινήτων με την άρτιότερη όργάνωση και επέκταση των δημόσιων συγκοινωνιακών μέσων.

Η ΑΥΣΗ όμως όλων αυτών των προβλημάτων — που σταχυολογικά επιλέχθηκαν εδώ για νά δείξουν κάποιους χώρους άναφοράς της προβληματικής που ύπάρχει σήμερα στη Γαλλία σε άναφορά με την Τ.Α. — καθώς και ή άποτελεσματική συμβολή των φορέων για ουσιαστικοποίηση του δημοκρατικού χαρακτήρα των κοινοτικών θεσμών, είναι ζητήματα που άφορούν πρωταρχικά τούς ίδιους τούς πολίτες — δημότες. Η δημιουργία μιας δημοκρατικότερης κοινωνίας και στη Γαλλία, αλλά και στη χώρα μας, γίνεται βίωμα και συνείδηση ότι περνά μέσα από την δημοκρατικοποίηση των άμεσων, καθημερινών δομών της κοινωνικής και πολιτικής πρακτικής. Και μία από αυτές τίς δομές είναι και ή κοινοτική τοπική βαθμίδα του κράτους και της κοινωνίας· ή θέση, ή λειτουργία, ό ρόλος κι' ή προοπτική που της δίνουν οι προοδευτικοί φορείς.

ΣΤΗ χώρα μας οι προτάσεις για μία τοπική αυτοδιοίκηση που δέ θα κηδεμονεύεται από την κρατική γραφειοκρατία και τά τοπικά ή γενικότερα ιδιωτικά συμφέροντα, που θά διαδίδει σταδιακά και μεθοδευμένα για μία άνάκτηση των δικαιωμάτων και του ρόλου που της ανήκει και που θα συμβάλει παραπέρα στην κοινωνική άνάπτυξη και τον αυτοπροσδιορισμό των λαϊκών στρωμάτων βρίσκονται ακόμα σε πρωτόλεια μορφή.

ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ από αυτές πάντως που άφορούν βραχυπρόθεσμα και πολύ άμεσα προβλήματα αν και φαίνονται πραγματοποιήσιμες, δεν βρίσκουν την άναγκαία υλοποίησή τους. Η θέληση των δημοτών νά αντιπαρατεθούν με την κεντρική εξουσία και ή θεμελιωμένη εναλλακτική προοπτική που δίνουν στην ύπάρχουσα κατάσταση είναι όροι άπαραίτητοι για τό ξεκίνημα της πάλης για μία δημοκρατικότερη ζωή στον τόπο της κατοικίας τους και δουλειάς τους. Αυτό είναι και τό πεδίο που καλούνται νά «δώσουν τίς εξετάσεις» τους οι προοδευτικές δυνάμεις.

Π.Α.

Μιά «δημοκρατία – μπανάνας» στή διαδικασία της εξέγερσης

ΣΤΗΝ αρχή ο δικτάτορας Σομόζα προσπάθησε νά γελοιοποιήσει την λαϊκή εξέγερση με φράσεις, όπως «τούς εύχομαι καλή τύχη». Γρήγορα όμως αναγκάστηκε νά εγκαταλείψει αυτή τή διάθεση καθώς τό ογκούμενο ήφαιστειο τής λαϊκής οργής επαιρνε τή μορφή του ένοπλου επαναστατικού αγώνα σ' όλη τή χώρα. 'Η εξουσία τής «οικογένειας» βρισκόταν σέ κίνδυνο. Οί πρωτοφανείς σέ άγριότητα «μέθοδοι καταστολής» τής εξέγερσης, αλλά και από τήν άλλη, ή κυριολεκτικά πεισματική αντίσταση των ανταρτών του FSLN δέν φανερώνουν μόνο ιδιότητες τής μιάς και τής άλλης πλευράς, αλλά προσδιορίζουν μέ τρόπο έντυπωσιακά έντονο τό μέγεθος τής ταξικής σύγκρουσης στή Νικαράγουα. Μιάς σύγκρουσης πού έχει σάν πρώτο αίτημα τήν άνατροπή του καθεστώτος Σομόζα.

ΑΝ ό πυρετός τής εξέγερσης φαίνεται πώς έχει περάσει αυτό δέν είναι παρά ένα παροδικό σύμπτωμα πού ό μεγάλος κηδεμόνας τής κεντρο-λατινοαμερικανικής περιοχής θέλει μέ κάθε τρόπο νά μοιμοποιήσει. Αυτό είναι βέβαια και τό νόημα τής άμεσης έμπλοκής των ΗΠΑ στίς «πολιτικές διαβουλεύσεις γιά τήν ειρήνευση» σέ τόσο ψηλό μάλιστα επίπεδο, όπως είναι ή παρουσία στή Μανάνγκουα ενός από τους πιο στενούς προεδρικούς συμβούλους, του κ. Τζόρνταν. Και έχουν οι ΗΠΑ πολλούς λόγους νά ενδιαφέρονται γιά κάτι τέτοιο. Όμως είναι σχεδόν βέβαιο πώς ένα επαναστατικό κίνημα, όπως είναι τό κίνημα στή Νικαράγουα δέν πρόκειται νά καταθέσει τά όπλα. Όχι μόνο γιατί έχει πίσω του μιά μακρόχρονη ιστορία σκληρών αγώνων γιά τήν άπαλλαγή τής χώρας του από τήν τυραννία και τήν εξάρτηση, αλλά και γιατί τό καθεστώς Σομόζα είναι «άποτρόπαια φρικιαστικό», ένα παράρτημα του Πενταγώνου, πού όχι μόνο καταπατεί καθημερινά τά πολιτικά και άτομικά δικαιώματα των πολιτών, αλλά και έχει ξεπουλήσει τή χώρα στίς ΗΠΑ και τήν εκμεταλλεύεται οικονομικά μέ ξένους συνεταίρους...

★ ★ ★

Η ΙΣΤΟΡΙΑ πάει πολύ πίσω: 'Η άμερικάνικη παρέμβαση στή Νικαράγουα αρχίζει από τό 18ο αιώνα, καταλήγει όμως σέ οριστική κατοχή τό 1909 πού διαρκεί μέχρι τό 1925. Τό 1926, οι ΗΠΑ επανέρχονται σέ μιά άνοιχτή στρατιωτική επέμβαση γιά νά άποκτήσουν αυτή τή φορά και νόμιμα δικαιώματα πάνω στήν χώρα μέ τήν ύπογραφή του συμφώνου «El Espino Negro» μέ τό όποιο μεγαλοτσιφλικάδες και στρατηγοί παράδιναν τή χώρα στήν άμερικανική κηδεμονία.

ΜΕ ΣΤΟΧΟ τήν κατάργηση του συμφώνου αυτού εμφανίζεται στά βουνά τής Νικαράγουα τό πρώτο αντάρτικο μέ έπικεφαλής τόν «στρατηγό των ελεύθερων ανθρώπων» Άουγκούστο Σέζαρ Σαντίνο. Γιά έπτά δόλοκληρα χρόνια ό Σαντίνο, όχυρωμένος στά βουνά τής Λάς Σεγκόβιας έδωσε περισσότερες από πεντακόσιες μάχες μέ τους άμερικανούς πεζοναύτες πού δέν κατόρθωσαν νά τόν διώξουν από τήν περιοχή. Όταν τό 1933 οι πεζοναύτες θά εγκαταλείψουν τή Νικαράγουα θά αφήσουν στήν εξουσία ένα άνδρείκελο τους, τόν Χουάν Μπατίστα Σακάσα. Φρόντισαν άκόμη πρίν άποχωρησουν νά οργανώσουν τήν Έθνοφρουρά και νά δώσουν τήν άρχηγία της σ' ένα λογία πού μέσα σέ μιά νύχτα έγινε στρατηγός, τόν Άναστάσιο Σομόζα Γκαρσία, γνωστότερο σάν Tacho.

ΣΤΙΣ 21 Φεβρουαρίου 1934, ύστερα από προδοσία, δολοφονείται από τό Σομόζα ό στρατηγός Σαντίνο πού γίνεται λαϊκός ήρωας και αγωνιστικό πρότυπο γιά τή δημοκρατία και τήν έλευθερία. Είναι τό δικό του όνομα πού φέρει τό άπελευθερωτικό Μέτωπο πού εκτέλεσε τήν έπιχείρηση στό Έθνικό Παλάτι τής Μανάνγκουα και έβαλε φωτιά στόν Σομόζα. Τό 1936 ό Σομόζα Γκαρσία έπιχειρεί τό πραξικόπημά του πού ή έπιτυχία του σημαίνει τήν έναρξη τής εξουσίας τής δυναστείας των Σομόζα. Άλλοτε προσωπικά και άλλοτε τοποθετώντας στά αξιώματα ανθρώπους-μαριονέτες ή «οικογένεια» καταφερε νά κρατήσει τήν εξουσία μέχρι σήμερα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τής δεύτερης περίπτωσης είναι ό Λεονάρντο Άργκουέγιο πού ό Σομόζα τόν όρκισε πρόεδρο και ύστερα από 29 μέρες τόν έδιώξε. Ό Σομόζα Γκαρσία κράτησε πάντα ό ίδιος προσωπικά τήν άρχηγία τής Έθνοφρου-

Εμπμέλεια: Λ. Όρφανού – Γ. Τσαλακού

ράς και έστειλε τά παιδιά του νά μαθητεύσουν στήν άμερικανική στρατιωτική άκαδημία του Γουέστ Πόιντ.

ΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ των ανταρτών του Σαντινιστικού Μετώπου πού κατάλαβε τό Έθνικό Παλάτι και άπελευθέρωσε τους πολιτικούς κρατούμενους είχε τό όνομα «κομμάντο Ριγκομπέρτο Λόπεζ Περέζ». Ό Ριγκομπέρτο Λόπεζ Περέζ, δημοσιογράφος επαναστάτης, ήταν αυτός πού εκτέλεσε μ' ένα πιστόλι (21 Σεπτεμβρίου 1956) τόν Σομόζα Γκαρσία, ενώ τήν ίδια στιγμή έπεφτε και ό ίδιος νεκρός από τίς σφαίρες των σωματοφυλάκων του δικτάτορα. Ό Λουίς Σομόζα πού διαδέχθηκε τόν πατέρα του κράτησε τό πτώμα του Λόπεζ-Περέζ άταφο, γιατί φοβόταν ότι ό τάφος του θά άρχίσει νά γεμίζει λουλούδια και ότι θά γινόταν σύμβολο στόν αγώνα των ανταρτών... Ό Λόπεζ Περέζ έγινε ό συνδυετικός κρίκος ανάμεσα στόν ήρωικό στρατηγικό Σαντίνο και τό FSLN, τό Σαντινιστικό Έθνοκοαπελευθερωτικό Μέτωπο πού ιδρύθηκε τό 1961. 'Η περίοδος ανάμεσα στά χρόνια 1959 και 1961 είναι ένα χρονικό διάστημα πού κυριολεκτικά συνταράσσεται από άλλεπάλληλες εξεγέρσεις. 'Η ίδρυση του FSLN άναποκρινόταν στήν ανάγκη γιά συντονισμό και ένιαία καθοδήγηση του αγώνα εναντίον τής τυραννίας.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ στρατιωτικές έπιχειρήσεις του FSLN σημειώνονται τό 1963 ταυτόχρονα μέ τήν «μεταδίδωση» τής εξουσίας από τήν «οικογένεια» στόν εκλεκτό της Ρενέ Σίκ, έπικεφαλής μέχρι τότε του άμερικανικού προγράμματος «Συμμαχία γιά τήν Πρόοδο» γιά τή Νικαράγουα. Ό Σίκ πεθαίνει πρίν άκόμα λήξει ή τετραετής θητεία του. Ό μέχρι τότε άντιπρόεδρος Λορέντζο Γκερέρο τόν άντικαθιστά μέχρι τό 1967, όποτε ή «οί-

χογένεια» αποφασίζει την αυτοπρόσωπη άσκηση της εξουσίας. Έτσι αναλαμβάνει ο δεύτερος γιός του Σομόζα Γκαρσία, ο 'Αναστάσιο Σομόζα Ντιμπέλ.

ΤΟ ΣΑΝΤΙΝΙΣΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ

ΤΟ ΣΑΝΤΙΝΙΣΤΙΚΟ 'Εθνικοαπελευθερωτικό Μέτωπο (Frente Sandinista de Liberación Nacional, FSLN) πήρε τ' όνομά του από τον ήγέτη των ανταρτών 'Αουγκάστο Σέζαρ Σαντίνο που από το 1927 μέχρι το 1933 πολέμησε ενάντια στην κατοχή της Νικαράγουα από βορειοαμερικανούς πεζοναύτες και που ένα χρόνο αργότερα, μετά την αποχώρηση των κατακτητών, δολοφονήθηκε ύστερ' από διαταγή του άρχηγού της εθνοφρουράς και πατέρα του σημερινού δικτάτορα 'Αναστάσιο Σομόζα. 'Υπάρχουνε μάλιστα μάρτυρες, που υποστηρίζουνε, ότι ο Σομόζα σκότωσε τον Σαντίνο με τ' ίδια του τ' χέρια.

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ Μέτωπο FSLN συγκεντρώνει στους κόλπους του τρεις ομάδες. Πρώτα είναι η ομάδα «Διευκής Λαϊκός Πόλεμος», που, χωρίς διακοπή, πάνω από 40 χρόνια προσπαθεί με τον άοπλο αγώνα να ανατρέψει τους Σομόζα. 'Η βάση των επιχειρήσεών τους βρίσκεται στο γεμάτο βουνά και δάση δόρειο τμήμα της Νικαράγουα. Σ' αυτήν την ομάδα φαίνεται ότι ανήκει το υπό τον 'Εντέν Παστόρα (Κομμουνίστα Ζέρο) απόσπασμα Ριγκομπέρτο Λοπέζ Πέρεζ που αναφέρεται σαν μετριοπαθής σοσιαλιστής, που κατέλαβε τόσο εντιπασιακά τη βουλή στις 22 Αυγούστου. 'Υπάρχει η ομάδα των «ιδεολόγων» που τονίζουν την ανάγκη του ανταρτοπόλεμου, όμως θεωρούν απαραίτητη την ιδεολογική και πολιτική προετοιμασία του λαού, ώστε μετά την πτώση της δικτατορίας να εξασφαλιστεί η λαϊκή κυριαρχία. Στους «ιδεολόγους» ανήκουνε φοιτητές και γενικά διανοούμενοι. Αυτή τη στιγμή παίρνουνε ενεργό μέρος στον ένοπλο ξεσηκωμό, που ακολουθήσε την επιχείρηση απελευθέρωσης των πολιτικών κρατουμένων. Τέλος,

υπάρχει η ομάδα των «δώδεκα». Πρόκειται για δώδεκα σημαντικές προσωπικότητες από διάφορες κοινωνικές τάξεις και στρώματα, με διάφορο ιδεολογικοπολιτικό υπόβαθρο, που τους ενώνει η κοινή τους αντίθεση στο δικτατορικό καθεστώς Σομόζα. 'Ανάμεσα στους δώδεκα βρίσκεται ο επαναστάτης ιερέας και ποιητής 'Ερνέστο Καρντενάλ, ο επιχειρηματίας Φελίπε Μάντικα, ο πρώην πρύτανης του πανεπιστημίου της Μανάγουα Κάρλος Τάνερμαν. Μέχρι πριν λίγες μέρες ζούσαν και οι δώδεκα εξόριστοι, κυρίως στην Κόστα Ρίκα. Τώρα όμως με τον ένοπλο ξεσηκωμό που ξέσπασε, γύρισαν στη Νικαράγουα.

Τό πολιτικό πρόγραμμα, που λίγο πολύ υποστηρίζεται και από τις τρεις ομάδες, περιέχει τ' ακόλουθα κύρια σημεία:

- Δήμευση όλων των επιχειρήσεων των Σομόζα (117 τόν αριθμό) και διώξιμο της κλίκας του, ώστε «να λειτουργούν για το όφελος του λαού».

- Πάταξη της διαφθοράς, που σήμερα αποτελεί στήριγμα αποτελεσματικό της κυριαρχίας των Σομόζα.

- Κάθαρση της εθνοφρουράς, ενώ οι «αδίστακτοι» αξιωματικοί θά δικαστούν από λαϊκά δικαστήρια.

- Αποκατάσταση όλων των ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών και πλήρεις συνδικαλιστικές ελευθερίες για εργατικά συνδικάτα και πολιτικά κόμματα.

- 'Εθνικοποίηση όλων των επιχειρήσεων όρυκτου πλούτου.

- Μοίρασμα του συνόλου της μεγάλης ιδιοκτησίας στον άκληρο πληθυσμό.

- 'Εθνικοποίηση των τραπεζών.

Ο FSLN υπολογίζει πολύ στη λαϊκή υποστήριξη. Αυτό φαίνεται σήμερα στην καθολική σχεδόν συμμετοχή του λαού στον ένοπλο ξεσηκωμό.

ΠΕΡΑ από το Σαντινιστικό Μέτωπο που φαίνεται ότι εκφράζει τη συντριπτική πλειοψηφία των λαϊκών μαζών, υπάρχουν στον πολιτικό χώρο της Νικαράγουα και:

- Τό 'Εθνικό Φιλελεύθερο Κόμμα. Είναι το κόμμα των Σομόζα που συγκεν-

τρώνει τους πάσης φύσεως φίλους, συγγενείς, υποστηρικτές και κυρίως την 'Εθνοφρουρά. Λειτουργεί από το 1939 και φυσικά βρίσκεται από τότε στην εξουσία.

- Τό Συντηρητικό Κόμμα. Πρόκειται για την «έπιτροπόμενη αντιπολίτευση». 'Αστοί επιχειρηματίες και τοιφικάδες, γενικά άνθρωποι με σημαντικά οικονομικά συμφέροντα που προσπαθούν να συνδιαλεχθούν με τον δικτάτορα. Πολλές φορές ο Σομόζα χρησιμοποιεί το κόμμα αυτό για να δώσει δημοκρατική επίφαση στο καθεστώς του με τη μορφή των συγχών «συμφωνιών» με την «αντιπολίτευση», όπως είναι η περίπτωση της τελευταίας τροποποίησης του Συντάγματος.

- 'Η Δημοκρατική 'Απελευθερωτική Ένωση (UDEP). 'Ιδρύθηκε το 1974 και ήταν το αποτέλεσμα του συνασπισμού διαφόρων μικροομάδων και κομμάτων με κυριότερο άξονα το Σοσιαλιστικό Κόμμα της Νικαράγουα (κομμουνιστικό κόμμα).

ΥΠΑΡΧΟΥΝ επίσης μιά σειρά από εργατικές ενώσεις και συνδικάτα, όπως και πολλά μικρά κόμματα και ομάδες που συνολικά φθάνουν το αριθμό των 16 που αντιπολιτεύονται τον Σομόζα και ζητούν την παραίτησή του πριν από τη λήξη της θητείας του το 1981. Οι κύριες όμως αντιδικτατορικές δυνάμεις που μάχονται όχι μόνο με ανακοινώσεις το καθεστώς Σομόζα είναι κατά πρώτο λόγο το FSLN και σε δεύτερη μοίρα, το Σοσιαλιστικό (Κομμουνιστικό) Κόμμα.

- Τό 1974, το FSLN, ύστερα από μιά περίοδο «κωπής», ξεσπάσε μιά σειρά από στρατιωτικές επιχειρήσεις εναντίον κυβερνητικών στόχων και κυρίως της 'Εθνοφρουράς που είχαν σαν απάντηση από την πλευρά του δικτάτορα ένα άγριο ανθρωποκνηνηγό με χιλιάδες συλλήψεις.

ΤΟΥΣ ΠΡΩΤΟΥΣ μήνες του 1975 ο αριθμός των αμερικανών «ειδικών» στη Νικαράγουα που καλύπτονταν κάτω από τους τίτλους των συμβούλων ή των έμ-

ΚΑΤΑΠΙΕΣΗ ΚΑΙ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ

Ο ΠΑΤΗΡ Φερνάντο Καρντενάλ, καθολικός ιερέας και αδελφός του ποιητή 'Ερνέστο Καρντενάλ, μίλησε στις 8 και 9 'Ιουνίου 1976 στην ύποπτη τροπή διεθνών οργανώσεων της επιτροπής διεθνών υποθέσεων της βουλής των αντιπροσώπων των ΗΠΑ. Προσπαθούσε να βοηθήσει στην αναστολή της στρατιωτικής βοήθειας προς τη Νικαράγουα.

ΣΑΝ σημαντικότερες παραβάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατονόμασε ο πατήρ Φ. Καρντενάλ: δολοφο-

νίες, εξαφανίσεις και φυλακίσεις, στρατόπεδα συγκέντρωσης, βασανιστήρια, διασμούς, καταπίεση συνδικάτων, φίμωμα του τύπου, πολιτιστική καταπίεση.

ΑΝΑΜΕΣΑ στα άλλα είπε: «Τόσο στα στρατόπεδα συγκέντρωσης, όσο και στις φυλακές των πόλεων χρησιμοποιούνται οι πιο ραφιναρισμένες μέθοδοι βασανιστηρίων. Όταν κάποιος συλληφθεί τον κρεμάνε άναποδα. Του σκεπάζουνε το πρόσωπο μ' ένα λιγδιασμένο μαύρο πανί, που

σχεδόν δέν τον αφήνει ν' αναπνεύσει. Οι ανακρίσεις αρχίζουνε με βρισιές κι' απειλές. Ακολουθούνε χτυπήματα στα διάφορα μέρη του σώματος. Κυρίως στο στομάχι, το στήθος, τ' αυτιά. Είκοноми πνιγμοί ή τρυπήματα στους όρχεις γίνονται πολύ συχνά. Ο κρατούμενος αφήνεται έντελώς γυμνός μερικές μέρες σε παγωμένο θάλαμο, νησιτικός με τό πρόσωπο συνεχώς σκεπασμένο. Για να πίνει του δίνουνε αλμυρό νερό από ένα παγούρι.

ΣΤΟ στρατόπεδο συγκέν-

τρωσης του Ρίο Μπλάνκο υπάρχει εργαστήριο για πειράματα βασανιστηρίων. 'Εκεί «εργάζονται» και άλλοδαποι ειδικοί, όπως ο βιετναμέζος αξιωματικός Λίν Γκέ Βάν, ο πρώην αξιωματούχος της ναζιστικής νεολαίας Γκύντερ Βάγκνερ, που παλιότερα διατέλεσε σύμβουλος της βορειοαμερικανικής ΑΙΔ στις αστυνομικές υποθέσεις και που τώρα προσλήφθηκε στις υπηρεσίες της οικογένειας Σομόζα. 'Ακόμα υπάρχουνε βραζιλιάνοι σύμβουλοι».

πειρογνωμόνων έφθασε τούς 423, πράγμα πού κατάγγειλε τόσο ή Λατινοαμερικάνικη Πολιτική Έπιτροπή στό Σάν Φρανσίσκο, όσο και ή Έπιτροπή Άλληλεγγύης τού Μεξικού πρὸς τὸ λαό τῆς Νικαράγουα. Οἱ «εἰδικοί» αὐτοὶ πῆγαν γιὰ νά μελετήσουν ἐπὶ τόπου τίς συνθήκες γιὰ τὴν ἐκπύωση ἑνὸς σχεδίου «ὀλοκληρωτικῆς καταστορῆς τῶν ἀνταρτικῶν ἐστιῶν». Οἱ ἀνακοινώσεις τοῦ FSLN ἀνάφεραν χαρακτηριστικά τότε:

● «Ὅτι καὶ νά κάνουν οἱ ἀμερικανοὶ καὶ ὁ Σομόζα πρέπει νά ξέρουν πὼς ὁ λαὸς δὲν καταστρέφεται...»

Ο ΑΝΑΣΤΑΣΙΟ Σομόζα Ντιμπέλ εἶναι σήμερα ἓνας ἐξαιρετικά ἐπιτυχημένος ἐπιχειρηματίας πού ἡ περιουσία του ξεπερνᾷ σύμφωνα μέ πηγές τῶν ΗΠΑ τὰ 400 ἑκατ. δολάρια. Κληρονόμησε βέβαια πολλὰ ἀπὸ τὸν πατέρα του καὶ τὸ κυριότερο τὴν ἐξουσία σὲ μιά χώρα πού οἱ ἐγκέφαλοι τῶν ΗΠΑ ἐκτιμοῦν σάν στρατηγικό σημεῖο ἀφοῦ προσφέρεται γιὰ ἓνα δεύτερο κανάλι πού θά μπορεῖ νά ἐνώνει τὸν Εἰρηνικό μέ τὸν Ἀτλαντικό. Ὁ Κένεντι τὴ διάλεξε σάν ἀφιετηρία γιὰ τὴν ἀπόβαση στὸν Κόλπο τῶν Χοίρων. Ὁ Τζόνσον τὴν χρησιμοποίησε σάν ὀρμητήριο τῶν πραισινοσκούφηδων τὸν ἐναντίον τῆς Γουατεμάλας. Ἐνῶ ὁ Νίξον ἔδωσε στὸν Σομόζα 300 πεζοναῦτες γιὰ προσωπική του σωματοφυλακή.

Εἶναι βέβαια οἱ ΗΠΑ πού στηρίζουν μ' ἓνα πακτωλό δανείων πού παρέχονται, τόσο ἀπὸ δημόσιους ὀργανισμούς, όσο καὶ ἀπὸ ἰδιωτικὲς ἀμερικανικὲς

τράπεζες τὴν οἰκονομία τῆς Νικαράγουα ἢ ὁποία διαφορετικά θά εἶχε οἰκονομὰ καταρρεύσει. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρονται: τὸ Ταμεῖο γιὰ τὴ Διεθνή Ἀνάπτυξη, ἡ τράπεζα «Ἰντεράμερικαν». Στὴν ἐπιχειρήσει σωτηρίας τῆς οἰκονομίας τοῦ Σομόζα συμμετέχουν ἀκόμα τράπεζες καὶ ἐπιχειρήσεις – μέ τὸ ἀζημίωτο φυσικά – ἀπὸ μερικὰ ἄλλα κράτη ὅπως εἶναι ἡ Ἰαπωνία, ὁ Καναδὰς, ἡ Δυτικὴ Γερμανία, τὸ Ἰσραήλ, ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Φορμόζα. Τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ οἰκονομικὴ βοήθεια ἀπὸ ἄλλες χώρες, πλὴν τῶν ΗΠΑ, αὐξήθηκε καὶ μετατράπηκε σὲ κάποιο βαθμὸ σὲ προμήθεια στρατιωτικοῦ ὕλικου (Δ. Γερμανία, Ἰσραήλ, Ἰσπανία, Φορμόζα). Ἐνα χαρακτηριστικό παράδειγμα, πού ἔγινε γνωστό, εἶναι ἡ ἀγορά ἀπὸ μερὸς τοῦ δικτάτορα, τὸν Ἰούνιο τοῦ 1977 ἀπὸ τὴν Ἰσπανία, πολεμικῶν ἀεροσκαφῶν μέ πίστωση 86 ἑκατ. δολαρίων. Τὸ ἑξωτερικὸ χρέος μέχρι τὸ Δεκέμβρι τοῦ 1977 εἶχε φθάσει τὸ 1.250.000 δολάρια. Πολλὰ ὅμως ἀπὸ τὰ δάνεια πού συνῆψε ὁ δικτάτορας μέσα στὸ 1977 παρέμειναν ἀγνωστα ἐξ αἰτίας τῆς λογοκρισίας πού ἴσχυε μέχρι τὸ Σεπτέμβρι τοῦ ἴδιου χρόνου.

Ἡ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ τῶν ἀμερικανικῶν ἐπενδύσεων στὴν οἰκονομία τῆς Νικαράγουα εἶναι συντριπτική καὶ φθάνει τὰ 80% τῶν ἐξωτερικῶν ἐπενδύσεων. Ἄν σ' αὐτὸ τὸ ποσοστὸ προσθέσει κανένας καὶ τὸ ποσοστὸ τῶν πολυεθνικῶν καὶ τῶν ἐπιχειρήσεων πού ἐλέγχονται ἀπὸ τὸ Σομόζα τότε φθάνει στὸ 95% τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Ὁ ἴδιος ὁ δικτάτορας,

μέ τὴ μορφή ἐταιρειῶν στὶς ὁποῖες συμμετέχουν καὶ ἀμερικανικὰ κεφάλαια σάν συνεταιροί, ἐλέγχει τίς κυριότερες ἐπιχειρήσεις μεταφορῶν τῆς Νικαράγουα, τίς εὐφορότερες ἐκτάσεις καὶ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐλαφρᾶς βιομηχανίας τῆς χώρας. Συμμετέχει ἐξάλλου μαζί μέ ἀξιωματούχους, κυρίως τῆς Ἐθνοφρουράς, σὲ μιά σειρά ἀπὸ κομπίνες, ὅπως εἶναι ἡ ἐκμετάλλευση πορνείων, καζίνων, καμπαρὲ καὶ τυχερῶν μηχανῶν.

Η ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ

ΣΤΟΥΣ ἀστικούς κύκλους τῆς Μανάγκουα εἶναι διάχυτος ὁ φόβος πὼς ἂν τὸ καθεστῶς τοῦ Σομόζα συνεχίσει νά ἀντιμετωπίζει μέ τρομοκρατία καὶ συλλήψεις τὴν ἐξέγερση, αὐτὸ θά ἐνισχύσει περισσότερο τοὺς ἀντάρτες καὶ θά τοὺς φέρει πιὸ κοντὰ στὴ στρατιωτικὴ νίκη καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση ἑνὸς «καστρικού» καθεστώτος. Τοὺς ἴδιους καὶ ἀκόμα καθὼς φαίνεται περισσότερους φόβους ἔχουν οἱ ΗΠΑ καὶ εἰδικότερα τὸ Πεντάγωνο τοῦ ὁποῖου χώρες ὅπως ἡ Νικαράγουα θεωροῦνται «παραρτήματα». Αὐξήθηκαν μάλιστα ἀκόμα περισσότερο μετὰ τὴ δολοφονία τὸν περασμένο Γενάρη ἀπὸ ἀνθρώπους τοῦ Σομόζα, τοῦ «ἀντικαθεστωτικού», πλὴν ὅμως φιλοαμερικανοῦ, δημοσιογράφου Πέντρο Χοακίν Τσαμόρο. Λέγεται ἀκόμα ὅτι ἤδη ἀπὸ τὸν περασμένο Ἰούλιο ὁ Σομόζα δεχόταν πιέσεις γιὰ νά ἐπιτρέψει τὴν εἴσοδο στὴ χώρα τῆς ὁμάδας τῶν «Δώδεκα» (δια-

ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ:

Ἡ Νικαράγουα ἐμφανίζεται στὸ «ἱστορικὸ προσκήνιο» μέ τὴν κατάκτησή της, τὸ 1522 ἀπὸ τοὺς Ἰσπανοὺς, γιὰ νά περάσει ἀπὸ τὸ 1539 στὴν ἐξάρτησή τοῦ Γενικοῦ Διοικητῆ τοῦ Παναμά. Πέντε χρόνια ἀργότερα, ἡ Νικαράγουα ἐνώνεται μέ τὴ Γουατεμάλα. Τὸ 1625 οἱ Βρετανοὶ καταλαμβάνουν τὴν ἀτλαντικὴ ἀκτὴ τῆς Νικαράγουα καὶ τὴν ἀνακηρύσσουν βρετανικὸ προτεκτοράτο γιὰ νά μεταβιβάσουν τὴν κυριαρχία αὐτῆς τῆς περιοχῆς τὸ 1787 στοὺς Ἰσπανοὺς.

1855. Κατάληψη τῆς χώρας ἀπὸ βορειοαμερικανούς μισθοφόρους κάτω ἀπ' τὴν ἡγεσία τοῦ Γουίλιαμ Γουώκερ. Αὐτοανακηρύσσεται σὲ πρόεδρο καὶ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὴν κυβέρνησή τῶν ΗΠΑ. Ὁ λαὸς τῆς Νικαράγουα παίρνει τὰ ὅπλα ἐναντίον τοῦ ἐισβολεῖς, πού τοὺς διώχνει μέ τὴν βοήθεια καὶ τῶν ἄλλων κεντροαμερικανικῶν λαῶν. Σκοπὸς τοῦ Γουώκερ ἦταν νά φέρεי κάτω ἀπὸ τὸν ἐλεγχὸ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τὸ μοναδικὸ κανάλι, πού ὑπῆρχε ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ κι' ἐνῶνε τὸν Ἀτλαντικὸ καὶ τὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό. Σ' ἓνα κατοπινὸ στάδιο σκόπευε τὴν συνένωση τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς στὴ συνομοσπονδία τῶν ΗΠΑ.

1909. Ἡ ἐθνικιστικὴ κυβέρνησή Ζελάγια ἀνατρέπεται καὶ τὴ χώρα καταλαμβάνει τὸ

πολεμικὸ ναυτικὸ τῶν ΗΠΑ. Ἀπὸ τὴ μιά ἡ ἄρνηση τοῦ Ζελάγια νά παραχωρήσει τὰ δικαιώματα τοῦ καναλιῦ στὶς ΗΠΑ, ὅσο καὶ ἡ πρόθεσή του νά βάλει μπρὸς μιά αὐτόνομη (ὄχι αὐτάρκη βέβαια) οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη σήμαναν τὸ τέλος του. Εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς πολιτικῆς τῶν κανονιοφόρων. Οἱ ΗΠΑ στηριζόμενες στοὺς πεζοναῦτες τοὺς ἐξασφάλισαν τὴν παραχώρηση τῶν νησιῶν Κόρν στὴν Καραϊβικὴ γιὰ 99 χρόνια. Ἐφεραν τὸ τραπέζι καὶ τελωνιακὸ σύστημα ὅπως καὶ τοὺς σιδηροδρόμους κάτω ἀπ' τὸν ἐλεγχὸ ἐταιρειῶν τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἐτοῖς ἔγινε ἡ Νικαράγουα δορυφόρος τῶν ΗΠΑ. Γιὰ τὴν διακυβέρνησή τῆς χώρας προτάθηκε ὁ Ἀντόλφο Ντιάζ, ἀρχιλογιστὴς τῆς Risarío and Light Mines Co., ἀπὸ τὸν ἀπεσταλμένο τῶν ΗΠΑ. Καὶ ψηφίστηκε. Οἱ πεζοναῦτες παραμένουν μέχρι νά σταθεροποιηθεῖ ἡ κατάσταση.

1925. Ἀποχωροῦν οἱ πεζοναῦτες ἀπὸ τὴν Νικαράγουα, ἀφοῦ ἐξασφαλίστηκε κυβέρνησις μαριονετῶν κι' ἀφοῦ ὑπογράφηκε ἡ συμφωνία Bryon - Chamorro. Αὐτὴ παραχωρεῖ «γιὰ πάντα, κῶνια» στὶς ΗΠΑ τὸ δικαίωμα τῆς κατασκευῆς μιᾶς διώρυγας διὰ μέσου τῆς Νικαράγουα.

1926 - 33. Νέα ἐπέμβαση τῶν ἀμερικανῶν πεζοναυτῶν στὴ Νικαράγουα. Αὐτὴ τὴ φορά θέλουν νά στηρίξουν στὴν ἐξουσία τοὺς Τσαμόρο - Ντιάζ, πού τὴν εἶχανε προ-

βλεπτικὰ καταλάβει, ἐνῶ ὁ λαὸς καὶ μεγάλα τμήματα τοῦ στρατοῦ ἀντιστέκονταν. Οἱ δύο αὐτοὶ ἐκπροσωποῦσαν τὰ συμφέροντα τῶν ΗΠΑ. Παρ' ὅλην ὅμως τὴ μαζικὴ ἀμερικανικὴ βοήθεια ὁ κινηματίας Τσαμόρο δὲν κατάφερε νά νική σι τὸν φιλοκυβερνητικὸ στρατό. Πρὶν ἀπὸ τὴν τελευταία σημαντικὴ μάχη μπρὸς στὴν πρωτεύουσα Μανάγκουα, ὁ βορειοαμερικανὸς ἀπεσταλμένος Στίμσον κατάφερε νά κλείσει εἰρήνην ἀνάμεσα στ' ἀντιμαχόμενα τμήματα τοῦ στρατοῦ κάτω ἀπὸ δικούς του ὁρους. Μόνο ἓνας ἀπὸ τοὺς στρατηγούς δὲν προσυπόγραψε κι' αὐτὸς ἦταν ὁ Augusto Cesar Sandino. Ὁ Σαντίνο ξεκίνησε ἓνα νικηφόρο ἀνταρτοπόλεμο στὴν τριετία 1928 - 1933, πού ἔληξε μέ τὴν ἀποχώρηση τῶν βορειοαμερικανῶν πεζοναυτῶν. Ἐνα χρόνο ἀργότερα ὁ Σαντίνο δολοφονεῖται σὲ ἐνέδρα, πού τοῦ ἔστησαν ἀνθρωποὶ τοῦ Σομόζα, πατέρα τοῦ σημερινοῦ δικτάτορα.

1933 - 60 Τὸ 1933 ὁ Σομόζα ἀναλαμβάνει τὴν ἡγεσία τῆς ἐθνοφρουράς (Guardia Nacional). Ἡ ἐθνοφρουρὰ εἶχε συγκροτηθεῖ κι' ἐξοπλισθεῖ ἀπὸ τοὺς βορειοαμερικανούς.

1934 Ἡ δικτατορία τῶν Σομόζα ἀρχίζει τὴν μέρα τῆς δολοφονίας τοῦ Σαντίνο στὴν πόλη Λεόν: στίς 21 Φεβρουαρίου 1934. Οἱ Σομόζα δὲν περιορίζονται στὴν ἀσκηση τῆς

νοούμενοι, επιχειρηματίες και κληρικοί που αντιτίθενται στο καθεστώς).

ΕΔΩ θα πρέπει να ανοίξουμε μία παρένθεση. Η πλήρης κυριαρχία των «επιχειρήσεων Σομόζα» στην οικονομία της χώρας έχει σάν άμεσο επακόλουθο την παρεμπόδιση της ανάπτυξης μιάς σύγχρονης αστικής τάξης που θα μπορούσε στο κάτω-κάτω να «φιλελευθεροποιησει» το καθεστώς. Έτσι, άς μη φαίνεται περίεργο το γεγονός ότι πολλοί επιχειρηματίες και άλλα άστικά στοιχεία τάσσονται εναντίον του Σομόζα και αποτελούν μάλιστα μιά μερίδα της αντιπολίτευσης. Χαρακτηριστικό είναι σ' αυτό το σημείο το παράδειγμα του συντηρητικού Έμπορικού Έπιμελητηρίου της Μανάνγκουα που πήρε και συνεχίζει να παίρνει μέρος στη Γενική Άπεργία που κήρυξε η Άντιπολίτευση ύστερα από την επιχείρηση του «κομμάντο Ριγκομπέρτο Λόπεζ Περέζ» στο Έθνικό Παλάτι και τη σχετική έκκληση του FSLN.

ΑΚΟΜΑ η διαμόρφωση αυτή έξηγει και την έχθριμη στάση της Βενεζουέλας, του πιά «φιλελεύθερου» άστικού καθεστώτος στη Λατινική Άμερική, που όλο που ο πρόεδρος της Περέζ, άπέσυρε ύστερα από πιέσεις των ΗΠΑ την προσφυγή του στον ΟΗΕ για το θέμα της εμφύλιας σύρραξης στη Νικαράγουα. Το ίδιο έκανε έξώλου με την προσφυγή που είχε καταθέσει στον Όργανισμό Άμερικανικών Κρατών.

ΟΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ φαίνεται πως έχουν περιοριστεί μετά την πτώση και της πόλης Έστέλι, της τελευταίας που είχε

άπομείνει στα χέρια των άνταρτών, παρά την άνακοίνωση, του άρχηγείου του FSLN που εκδόθηκε στην Όνδοúra, ότι ο άγώνας συνεχίζεται σ' όλόκληρη τη Νικαράγουα. Είναι ή ώρα των πολιτικών διαπραγματεύσεων με διατητή τόν άμερικανό άπεσταλμένο κ. Τζόρνταν. Ένα πάντως χρόνο προηγουμένως, όταν το θέμα της Νικαράγουα είχε άπασχολήσει το Κογκρέσο για την άνανέωση ή μη της στρατιωτικής βοήθειας προς τη χώρα αυτή (206 έκατ. δολάρια το χρόνο) ο γεροισιαστής Έ. Κένεντυ έλεγε τά έξης: «Πώς θα άντιδρούσε κάθε παριστάμενος βουλευτής, άν ο πρόεδρος των ΗΠΑ έγκαθίδρυε μιά οίκογενειακή δυναστεία, που καταστρέφει το νομικό καθεστώς μας, το άντικαθιστά με στρατοδικεία, με φυλακές, θασανιστήρια κι' έκτελέσεις άθώων; Χωρίς άμφιβολία θα ξεσηκωνόμαστε εναντίον του. Κι' άν όλα τά δημοκρατικά μέτρα άποδείχνονταν άδύναμα, θα παίρναμε άλλα μέτρα, άνάλογα με την περίπτωση, μπορεί και δίαια κι' έπαναστατικά μέτρα...».

Δέν είναι μόνο αυτή ή περικοπή που συνηγορεί υπέρ της άποψης ότι κύριος άξονας της πολιτικής των ΗΠΑ στην Νικαράγουα, αλλά και γενικότερα στην περιοχή, είναι ή με κάθε τρόπο άποφυγή έξελίξεων τύπου Κούβας. Πολύ περισσότερο στη Νικαράγουα που ή επιχείρηση άπελευθέρωσης των πολιτικών κρατούμενων είχε πάρα πολλά κοινά σημεία - στο στόχο και στην έκτέλεση - με την έπιθεση του Κάστρο και των συντρόφων του στο φρούριο-φυλακή της Μονκάδα

(26 Ίούλη, 1953). Πρέπει να προσμετρήσει κανένας υπέρ της άποψης αυτής και την «αίφνιδια» διάθεση για παραίτηση του Σομόζα πριν από τη λήξη της θητείας του, τη διεξαγωγή εκλογών, ή «άποδοχή» συνομιλιών με την άντιπολίτευση και ή παροχή άμνηστίας στους πολιτικούς κρατούμενους (άλήθεια ποιούς, άφου ή πολιτική δραστηριότητα είναι άδίκημα κ ο ι ν ο υ π ο ι ν ι κ ο υ δι-καίου στη Νικαράγουα;) Κατά «σύμπτωση» όλες αυτές οι «ύποχωρήσεις» εκδηλώθηκαν μιά μόνο μέρα από την άφιξη στη Μανάνγκουα του Άμερικανού διατητή.

ΟΙ ΗΠΑ θέλοντας να άποφύγουν όποιοδήποτε «άπρόοπτο» ένδεχόμενο άποβλέπουν σέ μιά «δημοκρατία-μπανάνας» της οποίας θα έλέγχουν τίς έσωτερικές έξελίξεις. Έτσι αυτή την ώρα επιδιώκουν κάποια προσέγγιση μεταξύ του δικτάτορα Σομόζα και της «δημοκρατικής άστικής άντιπολίτευσης» για να λυθεί ή κρίση. Δέν άποκλείεται να έγκατασταθεί ο Σομόζα σέ ένα «άνοιγμα φιλελευθεροποίησης» ή ακόμα να έξαναγκαστεί σέ παραίτηση για να άναλάβει-επιτέλους-τίς εθύνες της ή «έθνική» άστική τάξη. Και είναι γι' αυτό που άπέκλεισαν από τίς διαπραγματεύσεις το άνταρτικό κίνημα. Γιατί θέλουν να τό βάλουν στη γωνία. Το έρώτημα όμως είναι: Είναι δυνατή ή λύση της κρίσης στη Νικαράγουα με παραμερισμό του άντάρτικου κινήματος, την ώρα άκριβώς που αυτό άποτελεί τόν καθοριστικό παράγοντα των έξελίξεων;

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

πολιτικής υπερασπιζόμενοι τά συμφέροντα της άρχουσας άστικής τάξης. Γίνονται οι ίδιοι μέλη της άστικής τάξης με τό να επενδύουν άνάμεσα στο 1934 και 1960 σέ άγροτικές επιχειρήσεις (καφέ, ζάχαρη, κτηνοτροφία). Έρχονται έτσι σέ αντίθεση με την παραδοσιακή συντηρητική όλιγαρχία. Με ίντριγκες, πιέσεις και «λαδώματα», κατάφερε ο δικτάτορας Άναστάζιο Σομόζα να 'ναι άπ' τό 1950 κιάλας ο πλουσιώτερος άνθρωπος της Νικαράγουα. Έκτός από τούς τομείς τσιμέντου, ναυτιλίας και άεροσυγκοινωνιών δέν επενδύει σέ μοντέρνους τομείς της οικονομίας που αφήνονται στή δραστηριότητα φιλελεύθερων άστών. Έτσι τούς παίρνει με τό μέρος του. Στίς άρχές της δεκαετίας του '50 έρχεται σέ συνεννόηση με τούς συντηρητικούς μεγαλοκτηματίες που από δώ και μπρός άποτελούνε την «άξωματική άντιπολίτευση». Γιατί στη Νικαράγουα άπάρχουν βουλή, εκλογές, άπ' όλα. Μόνο, που συμπολίτευση κι' άντιπολίτευση έλέγχονται άσφυκτικά από τόν Σομόζα.

1960-1972. Τό 1960 πεθαίνει ο Σομόζα - πατέρας και τόν διαδέχεται ο γιός του, ο σημερινός δικτάτορας. Στην δεκαετία του '60 μπαίνουν οι θάσεις για μία Κοινή Άγορά των κρατών της Κεντρικής Άμερικής. Για τούς Σομόζα ή δημιουργία της Κοινής Άγοράς έχει σάν άποτέλεσμα την

κυριότητα ή συμμετοχή σέ πολλές βιομηχανίες του μοντέρνου τομέα, που ιδρύονται τώρα. Άλλ' άκόμη και σ' επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα. Σήμερα ή οίκογένεια Σομόζα έλέγχει 117 επιχειρήσεις, τό μισό περίπου του οικονομικού δυναμικού της χώρας. Τόν έλεγχο πολλών επιχειρήσεων παραχώρησε ο Σομόζα σέ άξωματούχους του, έτσι ώστε τά νήματα της οικονομικής ζωής - όσης θέβαια μένει έξω από την δραστηριότητα του άλλοδαπου κεφαλαίου - να βρίσκονται στα χέρια του. Η στρατηγική του ήτανε να έξασθενήσει, όχι να έξ-αφανίσει, τούς φιλελεύθερους άστούς. Η μεγάλη άνθηση που γνωρίζει ή οικονομία της χώρας εκκίνη την έποχή γεφυρώνει τίς άντιθέσεις των δύο τμημάτων της άστικής τάξης της Νικαράγουα, όπως και με τόν Σομόζα. Όλοι πλουτίζουν στή ράχη του λαού. Στα κρυφά «συντηρητικοί» και «φιλελεύθεροι» θέλουν να άνατρέψουν τόν Σομόζα και να κυβερνήσουν οι ίδιοι, όμως ποτέ δέν μπόρεσαν να συνεννοηθούν μεταξύ τους για να τό καταφέρουν. Γίνονται κάποιες κινήσεις, που συνήθως καταλήγουν σέ διάσπαση. (Μόνο το συντηρητικό κόμμα διασπάστηκε πέντε φορές).

1972 ως σήμερα. Η κατάσταση αλλάζει μετά τούς σεισμούς του 1972. Κακές σοδείες, άνεργία, πληθωρισμός και μιά άναρχη οικονομική πολιτική προκαλούν την

αύξανόμενη ριζοσπαστικοποίηση των μαζών. Άλλά και τμήματα της άστικής τάξης δείχνουν αύξανόμενη δυσάρεσκα άπέναντι στο δικτατορικό καθεστώς. Με την οικονομική μεγένθυση γίνεται πολύ έντονη ή έλλειψη μιάς υπέρδομης, που θα μπορούσε να στηρίξει την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Κάποιος έκμοντερνισμός των καπιταλιστικών δομών της χώρας δυσκολεύεται πολύ. Κύριος λόγος είναι ή έκτεταμένη διαφθορά που έπικρατεί στή χώρα. Δυό παραδείγματα:

● Τό 1972 οι ΗΠΑ έστειλαν άμέσως 30.000.000 δολ. βοήθεια. Τό ποσό δόθηκε ιδίόχειρα στον Σομόζα από τόν πρεσβευτή των ΗΠΑ. Μερικές μέρες πιά πριν μέσω μιάς εταιρείας, που έλέγχει ο Σομόζα, είχε αγοράσει λίγο έξω από την πρωτεύουσα, για 30.000 δολ. μιά μεγάλη έκταση, που προοριζόταν για βαμβακοκαλλιέργειες. Αυτή ή έκταση πουλήθηκε στο κράτος για να χτιστούν οικισμοί για τούς σεισμοπαθείς, για 30.000.000 δολάρια. Η βοήθεια έμεινε στην τσέπη του Σομόζα και οι οικισμοί δέν χτίστηκαν ποτέ.

● Τό 1976/77 περιορίστηκε άναγκαστικά ή κατανάλωση ηλεκτρικής ένεργείας, γιατί ο διευθυντής της εταιρείας ηλεκτρισμού (κάποιος θείος του Σομόζα) πούλησε στο έξωτερικό μεγάλες ποσότητες πετρελαίου, που προοριζόταν για την παραγωγή ηλεκτρικού.

Πάνω στη λίμνη της Νικαράγουα

Μπλάθος ο ουρανός μ' όλα τ' αστέρια του
κι' ἐγώ πάνω στη λίμνη, κοιτάζοντάς τα από τή θάρκα τήν παλιά
– τήν Μαρία Ντανέλια –
ἀκουμπισμένος στήν πλώρη μέ μερικά σακούλια ρύζι.
Ἔρχομαι ἀπό μιά νή ἀνάκριση στό στρατοδικεῖο
καί σκέφτομαι τούς κόσμους πάνωθ' μας, τούς ἀναρίθμητους,
ἕνας μοναδικός γαλαξίας
(ἀν' ἡ γῆ ἦταν ἕνα σπυρί ρύζι,
τότ' ὁ γαλαξίας θάτανε σάν τήν τροχιά τοῦ Δία).
Καί σκέφτομαι τόν σύντροφο «Μοντέστο» στά βουνά
ἕνα χωριατόπαιδο μ' ἀγνωστ' ὄνομα.
Πολεμᾶνε, ὥστε τό ριζικό μας πάνω στό γαλαξία
νά ἐκπληρωθεῖ.
Καί τούς χωρικούς κρεμασμένους ἀπ' τούς καρπούς,
μέ στριμέν' ἀχαμνά.
Ἕνα ὀχτάχρονο παιδί ἀποκεφαλισμένο, λένε οἱ Καπουτσῖνοι.
Οἱ πιασμένοι σκουμπηγμένοι ὄλοι μαζί,
ὁ ἕνας πᾶ' σὸν ἄλλο, γυναῖκες, παιδιά, γερόντοι.
Καί τοῦτοι οἱ φωτεροί κόσμοι πάνω μας.
Τό βασίλειο τ' οὐρανοῦ νά στέλνει ἔτη φωτός.
(«... πού 'ν' ἔτοιμασμένο γιά σᾶς ἀπό καταβολῆς κόσμου»)
Ἀπ' ὅταν τό ἀρχικό ἀέριο
ξέφυγ' ἀπ' τήν κατάμαυρη παγωνιά τῶν διαστρικών χώρων
καί συμπυκνωνότανε
γινάμενο ὄλο πιό καυτό, ὄλο πιό φωτερό,
ὄλο πιό καυτό, ὄλο πιό φωτερό.
Γυρίζουμε πίσω στούς διαστρικούς κόσμους;
Καί ἡ ζωῆ,
μὴν καί δέν εἶν' ἐξ ἰσοῦ ἕνα ἐξάρτημα τοῦ σύμπαντος
ὅπως τό φῶς;
Τόσο μακριά σέ χρόνο καί χώρο!
Κόσμοι, πού σάν φῶς μονάχα μᾶς φτάνουνε.
ὅμως δέν βλέπουμε' ὄλο τό φῶς. Στό οὐράνιο τόξο
τό ὑπερκώδες κρύβει' ἀόρατο πίσ' ἀπ' τό βιολετί
καί πίσω ἀπ' τό ὑπέρ ἕνα ἀκόμη ὑπεριώδες.
Αὐτὴ εἶναι ἡδη ἡ περιοχὴ τῆς ἀγάπης.
Ἀπ' τήν «Μαρία Ντανέλια» κι' ἀπ' τὰ σκοτεινὰ νερά
τῆς Νικαράγουας κοιτάζω τό σύμπαν τοῦ φωτός.
Τήν τροχιά τοῦ φωτός. Σάν μιά νυχτερινή πτήση πάνω ἀπ'
τῇ Νέα Ὑόρκη.

Ἡ καλύτερ' ἄς πῶ:

τ' αστέρια τοῦ γαλαξία χέρι μέ χέρι
σάν κύκλος χορευτῶν γύρω ἀπὸ φωτιά,
κι' ὁ Πυθαγόρας ἀκουσε τό σθούρισμα τους.
Ὅμως τό κέντρο τοῦ γαλαξία δέν εἶν' ἕνα μεγάλο
ἀστέρι, ἀλλὰ πολλὰ ἀστέρια μαζεμένα
(κεῖ πάνω σὸν ἀστερισμό τοῦ Αἰγόκερω).
Θάν' ἑκατὸ οἱ κόσμοι, πού βλέπω.
ὅμως ἕνα δισεκατομμύριο σχεδὸν παρατηροῦν οἱ ἀστρονόμοι.
«Ἄγαπάτε τήν ἐξέλιξη».
Στὴν Κούβα ξεφυτρῶσανε σχολεῖα, κλινικὲς καί νηπιαγωγεῖα
σάν μανιτάρια μετὰ τῇ θροχῇ.
Ἡ θαρύτητα δέν εἶν' ἄλλο παρά ἡ τροχιά
τοῦ σύμπαντος, πού θά πει: ἡ νοσταλγία τοῦ γιὰ ἔνωση.
Ἔχουμε' ἕνα κοινὸ κέντρο, καί θρίσκειται μπροστά.
Πολλοὶ εἶναι πιασμένοι, ἄλλοι στήν παρανομία.
Τούς χωρικούς τούς ρίχνουμε στό κενὸ ἀπὸ ἐλικόπτερα.
Νά δίνεις τῇ ζωῇ, σημαίνει νά θυσιάσεις στο μέλλον.
Γιὰ νάμαστ' ἕνα σῶμα μονάχα, μιά μοναδικὴ συνείδηση,
ὄλοι μαζί τό ἴδιο ζητώντας.
Εἶπε ὁ πρόεδρος τοῦ στρατοδικείου:
«Ἔξερετε καλά, ὅτι πολεμάτε γιὰ τούς φτωχοὺς;
Ἀπαντήστε μ' ἕνα ναι ἢ ἕνα ὄχι».
Γιὰ νά μεταβληθεῖς σέ κάτι πιό μεγάλο ἀπ' τό εἶναι σου.
Ὅλα σέ κίνηση: Ὁ γαλαξίας, τό ἡλιακὸ σύστημα, ὁ πλανήτης μέ τήν
«Μαρία Ντανέλια», τήν θάρκα τήν παλιά τῶν Λορίος,
ὄλ' ἀρμενίζουμε σὸν χώρο καί τόν καιρό.
«Πιστεύω, πολεμᾶτε γιὰ τούς φτωχοὺς».
Μέ φώναξαν στό δικαστήριό
κι' ἐκπλήρωσα τήν θέλησή σου.
Βλέπω τ' αστέρια καί λέω:
ἐκπλήρωσα τίς ἐντολές σου.
Στὴν μικρὴ μας γωνιά, ἡ πλανητικὴ ἐπανάσταση,
μὴ' ἀνθρωπότητα χωρὶς τάξεις,
αὐτό,
πού γιὰ χάρη τοῦ γυρνᾷ ὁ πλανήτης γύρ' ἀπ' τόν ἥλιο.
Ἡ ἔνωση
τοῦ σύμπαντος!
Καί τό «ἔξω σκότος»:
οἱ διαστρικοὶ χώροι;
Ὅλα σέ κίνηση –
ἄς γίνεῖ τό θέλημά σου
ὅπως στούς πλανήτες, ἔτσι σὸν γαλαξία

(1) Νικαράγουα ὀνομάζεται κι' ἡ μεγαλύτερη λίμνη τῆς χώρας.

Μετάφραση: Λευτέρη Ὀρφανοῦ

ΕΡΝΕΣΤΟ ΚΑΡΝΤΕΝΑΛ

ΤΟΝ Ὀκτώβρη 1977 ἕνας διεθνῶς γνωστὸς νικαράγουανὸς ποιητὴς καί ἱερέας ὁ Ἐρνέστο Καρντενάλ ἔδωσε μιά συνέντευξη στήν Κόστα Ρίκα, ὅπου ζοῦσε ἐξόριστος. Δημοσιεύουμε πιό κάτω μερικὰ χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα:

«Τ' ὄνομά μου εἶναι Ἐρνέστο Καρντενάλ. Μοῦ ἔρχεται δύσκολο νά μιλάω γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Γιατί δέν βρίσκω τίποτα σπουδαῖο νά πῶ γιὰ μένα. Εἶμαι ποιητὴς. Καί ἱερέας ἀπὸ μερικὰ χρόνια. Κι' εἶμαι ἀκόμα ἐπαναστάτης...

ΑΡΧΙΣΑ μέ τὸ νά εἶμαι ποιητὴς. Τίποτ' ἄλλο. Παρόλο, πού ἀνακατεύτηκα ἐνεργά στοὺς πολιτικούς ἀγῶνες τῆς χώρας μου ἐνάντια στήν δικτατορία τῶν Σομόζα. Εἶναι ἡ δικτατορία μιάς οἰκογένειας, πού κρατᾷ πάνω ἀπὸ 40 χρόνια.

Πάντως στήν ἀρχὴ δέν ὑπῆρξε ἐπαναστάτης. ἂν καί θά μπορούσε νά τὸ ὑποθέσει κανένας...

ΟΛΑ αὐτὰ τὰ χρόνια ζῆσαμε τήν κυριαρχία τοῦ τρόμου, τῶν βασανιστηρίων, τῶν δολοφονιῶν. Μιά περίοδο ἀνείπωτης φτώχειας, πού ὑπέφε-

ρει τό μεγαλύτερο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ. Κι' ὁ γεωργικὸς πληθυσμὸς ὑπέφερε τὰ πάνδεινα σέ πολλές περιοχές τῆς χώρας ἰκάτω ἀπ' τὴ φοβερὴ καταπίεση. Τούς δολοφονοῦσανε, παίρνανε τίς γυναῖκες τους, σκοτώναν τὰ παιδιὰ τους, καίγανε τὰ σπιτία τους, βασανίζονταν καί ρίχνονταν σέ στρατόπεδα συγκέντρωσης, κυνηγιούνταν. Κι' ὁ λαὸς ἔχει τό δικαίωμα νά ὑπερασπιστεῖ τὸν ἑαυτό του. Κι' ὄχι μόνον αὐτό. Ἐχει τὴν υποχρέωση νά ὑπερασπιστεῖ τὸν ἑαυτό του. Τό μέτωπο τῶν Σαντινιστῶν εἶναι ἕνα ἐνοπλο

κίνημα, πού ἀπὸ 15 χρόνια περὶ τοῦ πολέμαε γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τοῦ λαοῦ. Γιὰ ν' ἀλλάξει ἡ κατάσταση στὴ Νικαράγουα καί νά ὑπάρχει δικαιοσύνη καί δημοκρατία...

ΚΑΠΟΙΑ μέρα δέν θά ὑπάρχει πιά πόλεμος στὴ Νικαράγουα. Δέ θά σκοτώνουνε στρατιῶτες-ἀγρότες, ἄλλους ἀγρότες, ἀμα ὑπάρχουν πιό πολλὰ σχολεῖα, νηπιαγωγεῖα, νοσοκομεῖα καί κλινικὲς γιὰ ὄλους, χαρὰ καί τέχνη κι' ἐπαφὴ μέ ὄλους καί – τό σπουδαιότερο – ἀγαπῇ ἀνάμεσα σ' ὄλους...

Μετά τη Μανάγκουα...

Είκοσι δύο από τους 59 πολιτικούς κρατούμενους του Σαμόζα που απελευθερώθηκαν ύστερα από την επιχείρηση των ανταρτών του FSLN στο Έθνικο Παλάτι της Μανάγκουα, κατέφυγαν, μετά τον Παναμά, στη Κούβα. Πέντε απ' αυτούς, όλοι τους αντάρτες του Σαντινιστικού Μετώπου, μίλησαν στο αεροδρόμιο της Αθήνας με τους δημοσιογράφους.

PENE NOYNEZ
ΤΕΛΕΖ 25 χρονών
Ο Σαντίνο οδηγεί τις πράξεις μας

«Ο στρατηγός Σαντίνο, ο πρώτος αντιμπεριαλιστής αγωνιστής της Νικαράγουα καθοδηγεί τη δράση μας. Έλπίζουμε να καταφέρουμε να δώσουμε μια καλύτερη και πιο δίκαιη ζωή στο λαό μας. Για να πετύχουμε αυτό στηριζόμαστε στον αγώνα του λαού μας και στη διεθνή αλληλεγγύη, ιδιαίτερα της Κούβας.

Οι προοπτικές για τον αγώνα του λαού μας είναι καλές. Η δογμίνωσή μας, το Σαντινιστικό Μέτωπο, δούλεψε και δουλεύει σκληρά μέσα στις μάζες του λαού της Νικαράγουα. Όλος ο λαός υποστηρίζει το Μέτωπο και έχει επανειλημμένα δείξει τον ήρωισμό, την επαναστατικότητα του και το αγωνιστικό του πνεύμα μπέναντι στην τυραννία. Πιστεύουμε πως η νίκη είναι δική μας...»

ΜΑΡΓΚΙΝ ΓΚΟΥΤΙΕΡΕΖ ΜΠΛΑΝΤΟΝ, 21 χρονών
Οι ιδεολογικές μου αρχές έχουν σαν βάση το μαρξισμό - λενινισμό

Συνελήφθη στους δρόμους της Μανάγκουα στις 19 Οκτωβρίου 1977 ύστερα από αιματηρές συγκρούσεις μεταξύ ανταρτών και Έθνοφρουράς, δυο μέρες προη-

γουμένως, στην πόλη Μασάγια. Ο ασφαλίτης που τη συνέλαβε την κτύπησε άγρια και την κακοποίησε μέσα στο δρόμο. Έναντι της εκδόθηκε ένταλμα σύλληψης και η προφυλάκισή της κράτησε 11 μήνες. Ποτέ δεν δικάστηκε και φυσικά δεν καταδικάστηκε με οποιαδήποτε κατηγορία. Η τακτική αυτή εφαρμόστηκε σε πολλές περιπτώσεις τον τελευταίο καιρό για να μην εκτίθεται το καθεστώς. Λέει:

«Έχουμε εμπιστοσύνη στις μάζες της Νικαράγουα. Έχουν δείξει πολλές φορές και με διαφορετικούς τρόπους την αλληλεγγύη τους προς το Μέτωπο. Οι ιδεολογικές μου αρχές βασίζονται στον Μαρξισμό - Λενινισμό. Έχουμε τάξει τους εαυτούς μας κάτω από τη σημαία αυτής της ιδεολογίας και σύντομα εμείς του FSLN θα τη δώσουμε σε πράξη.

Ο Σομόζα και οι υποστηρικτές του γκρεμίζονται. Ο λαός αποφάσισε να απαλλαγεί από αυτό το τυραννικό καθεστώς μια κι' έξω και θα το κάμει. Εμείς που ανήκουμε στο Σαντινιστικό Μέτωπο δίνουμε αυτή τη μάχη χέρι με χέρι με το λαό μας και θα συνεχίσουμε μέχρι την τελική νίκη...»

ΡΟΜΠΕΡΤΟ ΚΑΛΝΤΕΡΟΝ ΜΕΖΑ, 25 χρονών
Έχουμε μόνο μία επιθυμία: Να γυρίσουμε στη Νικαράγουα

«Καταδικάστηκε ερήμην σε επτά χρόνια φυλακή. Με συνέλαβαν στην Σοφέντα, μιάν ορεινή περιοχή στα όρια της Νικαράγουα, στις 10 Αυγούστου το 1976. Είχα χάσει την επαφή με τους συντρόφους μου και ήμουν μόνος και άοπλος. Από την Σοφέντα με μετέφεραν στη Βασάτα και από εκεί στις φυλακές του Μόντελ.

δπου έμεινα μέχρι την απελευθέρωσή μου.

Η επιχείρηση στο Έθνικο Παλάτι ήταν καλά οργανωμένη και ακόμα καλύτερα εκτελέστηκε. Έδειξε καθαρά ότι το FSLN διαθέτει τεράστια δύναμη ανάμεσα στο λαό. Τόσο στη διάρκεια της κατάληψης του μεγάρου, όσο και κατά τη διάρκεια της απελευθέρωσής μας και της διαδρομής προς το αεροδρόμιο της Μανάγκουα οι διαδηλώσεις εναντίον του τυράννου ήταν συνεχείς και τεράστιες. Κι' αυτό παρά τα έκτακτα καταπιεστικά μέτρα που είχε πάρει η Έθνοφρουρά.

Τό ζήτημα των προοπτικών του αγώνα είναι ζήτημα πολιτικής συνειδητοποίησης. Η μεγαλύτερη επιθυμία μας - και θα την εκπληρώσουμε - είναι να γυρίσουμε πίσω στη χώρα μας, ιδιαίτερα τώρα, που η δικτατορία του Σομόζα κλονίζεται, τώρα που ο λαός αυτοοργανώθηκε σ' ένα μεγάλο αγωνιστικό μέτωπο. Καί' αυτό τό σημείο δεν μπορούμε να διαχωρίσουμε τό λαό από τους εαυτούς μας αφού είμαστε μέρος του. Είναι βέβαιο πως ο Σομόζα και τό καθεστώς του θα καταρρεύσουν...»

ΣΟΦΙΑ ΡΕΓΙΕΣ, 24 χρονών
Δυό χρόνια και δέκα μέρες στη φυλακή

«Πιάστηκα στα δουνά της Ματαγκάλπα, στη Γιαόσκα, ύστερα από μία σύγκρουση με την Έθνοφρουρά, στην οποία πληγώθηκα. Με μετέφεραν στις φυλακές του Ρίο Μπράνκο, όπου με βασάνισαν άγρια δυό λοχαγοί και πολλοί άλλοι «ιδιώτες»! Με έγδυσαν και με χρησιμοποίησαν σαν αντικείμενο των πιο κτηνωδών πράξεων. Ήθελαν να τους πω τίς διασυνδέσεις των ανταρτών στην Ματαγκάλπα. Όμως παρά τίς απειλές και τά βασανιστήρια δεν τους είπα τίποτε.

Μέ πήραν ύστερα στο «κελί ασφαλείας», σ' ένα κυριολεκτικά παγωμένο δωμάτιο για μία ολόκληρη μέρα. Από κεί με μετέφεραν στις κεντρικές φυλακές της Έθνοφρουράς όπου έζησα για δυό ολόκληρα χρόνια και δέκα μέρες σ' ένα

ασφυκτικά μικρό και κατασκότεινο κελί. Με πολλή δυσκολία μπορούσαμε να κινηθούμε και δεν βλέπαμε ούτε μιάν αντίδα φωτός... Ήταν δυό ολόκληρα χρόνια και δέκα μέρες που δεν θά ξεχάσω ποτέ.

Η επιχείρηση του FSLN που μās απελευθέρωσε είναι ένα μοντέλο του πως τό επαναστατικό κίνημα της Νικαράγουα μπορεί να πετύχει την ενόητα. Η δικτατορία του Σομόζα δεν θά κρατήσει για πολύ ακόμα. Ο αγώνας του λαού μας και η αποφασιστικότητα των ανταρτών μας θά την ανατρέψουν...»

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ ΜΠΑΤΙΣΤΑ
29 χρονών, αγρότης
Η επιχείρηση στο Έθνικο Παλάτι έδειξε την αδυναμία του Σομόζα

«Μέ συνέλαβαν στο άγροκτημα μου με την κατηγορία της συνεργασίας με τους αντάρτες και με πήγαν στις φυλακές της Ματαγκάλπα. Μετά με μετέφεραν στο «κελί ασφαλείας» στην Μανάγκουα όπου με χτύπησαν και με υπέβαλαν σε φρικιαστικά βασανιστήρια. Μου έκαναν ηλεκτροσόκ και με ανέκριναν για ώρες, έλπιζοντας να αποσπάσουν πληροφορίες για τους συντρόφους μου του Μετώπου. Αργότερα με πήγαν στις φυλακές του Μόντελ στη Μανάγκουα που αυτοί που έφερον λένε ότι είναι οι «καλύτερες» φυλακές της Νικαράγουας. Για τρεις μήνες ήμουν κλειδωμένος σ' ένα «σπηλαιο», σε πλήρη απομόνωση και με ελάχιστη τροφή. Όταν με πήγαν στο στρατοδικείο διαμαρτυρήθηκα για τίς συνθήκες κράτησής μου και τελικά μου επέτρεψαν να δώ τους συγγενείς μου. Έτσι και μέσα από ένα κάγκελο.

Η επιχείρηση στο Έθνικο Παλάτι έδειξε την αδυναμία του δικτάτορα και τη δύναμη του Σαντινιστικού Μετώπου. Ο Σομόζα επανειλημμένα είχε δηλώσει ότι δεν πρόκειται να υποκύψει σε κανένα εκβιασμό για να απελευθερώσει πολιτικούς κρατούμενους ή να ικανοποιήσει οποιαδήποτε άλλη αξίωση. Όμως σ' αυτή την περίπτωση αναγκάστηκε να δεχθεί όρους του Μετώπου μας και έτσι κερδίσαμε μία σημαντική νίκη...»

Τά αποτελέσματα της συνεργασίας

Τά αποτελέσματα της ψηφοφορίας στο Τ.Ε.Ε. ήταν η συντριπτική επιτυχία της συνεργασίας των δημοκρατικών τεχνικών. Το γεγονός δεν πρέπει να μείνει απαρατήρητο. Παρ' όλο που ο θεσμός, όντας αυστηρά πλαισιωμένος απ' το κράτος, έχει ιδιαίτερα περιοριστικά περιθώρια, ή ένότητα των δημοκρατικών δυνάμεων καταξιώθηκε ήδη «έργω» τόσο που κατόρθωσε να πείσει και να αξιολογήσει σημαντικά το ποσοστό ανταπόκρισής της στο σύνολο των τεχνικών. Αυτό το γεγονός, σε αντιδιαστολή προς άλλους επαγγελματικούς φορείς που η διάσπαση των δημοκρατικών δυνάμεων, έχει σταθερά το αποτέλεσμα της, σε τελευταία ανάλυση, εκχώρησης των φορέων στη Δεξιά, είναι ήδη η πρώτη σημαντική παρατήρηση.

Άλλα, ακόμη περισσότερο, το γεγονός ότι οτις επικείμενες δημοτικές εκλογές, ο δημοκρατικός κόσμος βρίσκεται μπροστά στο φαινόμενο νόγης διασπασμένης εκπροσώπησης του, δείχνει, πώς η πείρα που με τόση συνέπεια έχει κατακτηθεί από φορείς, όπως το Τ.Ε.Ε., δεν έχει αξιοποιηθεί από τους πολιτικούς φορείς με αντίστοιχο τρόπο.

Στό περιθώριο ... των δημοτικών εκλογών

Υπάρχει ένα «καρκίνωμα». Πού; Στο Δήμο της Νίκαιας. Υπάρχει και «ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΗ των ψυχών» των κατοίκων της Νίκαιας. Υπάρχει και μία «κατάντια» στο Δήμο της Νίκαιας, μία «αίμορραγία» και ένας «αργός θάνατος». Η όρολογία είναι μονοδικά κατάλληλη για να δείξει τα συμπτώματα μιας παθολογίας. Και πού κει, τούτη η όρολογία προδίνει μία παθολογία αυτού που τη χρησιμοποιεί για να περιγράψει μία κατάσταση κοινωνικής και πολιτικής.

Τό ΚΑΡΚΙΝΩΜΑ· είναι τα κόμματα (ή «κομματική εκμετάλλευση» για να τηρούμε τα προσχήματα... στον αντιδημοκρατικό λιβελο). Η «Δηλητηρίαση των ψυχών» γίνεται λόγω της «πολιτικής τοποθέτησης» - των δημοκρατικών αρχών στην προκειμένη περίπτωση. (Δηλαδή η δηλητηρίαση προσβάλλει τον οργανισμό επειδή ο άνθρωπος λειτουργεί και σαν «πολίτης»). Η αίμορραγία έπέρχεται λόγω της κομματικής τοποθέτησης των δημοτικών αρχών.

Και ποιά είναι τό «φάρμακο»; Νά ψηφίσουν οί κάτοικοι της Νίκαιας ανεξάρτητα. Δηλαδή για να είμαστε πιο ακριβείς ΤΟΝ ανεξάρτητο Ιορδάνη Οικονομική που πάνω απ' όλα τά συμφέροντα «βάζει τά συμφέροντα της Νίκαιας των Νικαιωτών». Και για να γίνει ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ, πρέπει οί Νικαίωτες να άφήσουν τά κόμματα. Και «νά ψηφίσουν πρόσωπο». Τό πρόσωπο όμως

ΤΟΥ κ. Οικονομική όχι του όποιονδήποτε...

Αυτά κι' άλλα λέει μία προκήρυξη κάποιου κ. ΚΙΤΣΟΥ ό όποιος κατεβαίνει σαν «ανεξάρτητος» στο «ανεξάρτητο» ψηφοδέλτιο του κ. Οικονομική. Ο κ. Κίτσος λειτουργεί ... παράξενα στή λογική του. Πηδάει πάνω από τά κόμματα, ενώ ξέρει ότι ή ίσορροπία του βασίζεται σ' ένα απ' αυτά. Στο κυβερνών κόμμα μιάς και ό κ. Οικονομική πέρα από τίς προσβάσεις στή Μητρόπολη της Κοκκινιάς έχει και άγαθές σχέσεις με τούς κρατούντας... Τό 1975 είχε ξανακατέβει σαν ύποψήφιος και μπηκε ... στο περιθώριο. Τώρα, στο ίδιο μοτίβο, επαναλαμβάνει στερεότυπα τά ολόγχαν του 1975. Δέ βρήκε φαίνεται άλλα στόν φτωχό, ιδεολογικά, χώρο απ' όπου προέρχεται...

Βιβλία για τά Σπάτα

Ο Μορφωτικός σύλλογος Σπάτων ό «ΞΕΝΟΦΩΝ» έχοντας αναλάβει, στή πλαίσια του πολιτιστικού έργου του, τή δημιουργία και ανάπτυξη Βιβλιοθήκης για τούς κατοίκους των Σπάτων, παρακαλεί όποιον επιθυμεί να βοηθήσει τήν προσπάθειά του, να προσφέρει βιβλία και να τά στείλει στή διεύθυνση: Μορφωτικός Σύλλογος Σπάτων

«Ο ΞΕΝΟΦΩΝ»

Σταύρου Μπέκα 10 Σπάτα Άττικής

Η νά επικοινωνήσει με τό τηλέφωνο 66.33.290

Μέ λαϊκό ύφος

Στή γκαλερί ΚΡΕΩΝΙΔΗΣ στήν Πλάκα, είδαμε τήν έκθεση της ζωγράφου Νίκης Έλευθεριάδη - Βέργου πού θά μείνει άνοιχτή ως τίς 11 του Οκτώβρη.

Η Νίκη Έλευθεριάδη - Βέργου γεννήθηκε τό 1954 στήν Πέτρα της Λέσβου. Σπούδασε γραφικές και διακοσμητικές τέχνες στο Κ.Τ.Ε. στήν Άθήνα και στή συνέχεια, στο Παρίσι, όπου σπούδασε πλαστικές τέχνες και εικονογράφηση παιδικού βιβλίου.

Η δουλειά της χωρίζεται σε δύο είδη από άποψη τεχνικής: σε

ζωγραφική πάνω σε ύφασμα και σε λάδια. Τό ύφος της όμως είναι ένιαίο: ένας κόσμος μύθου και παιδικού παραμυθιού. Τοπεία φανταστικά όπου με χρώμα ζεστό και άπαλές φόρμες μās εισάγει, με μινιμαλιστικά και γνησιότητα, στο μαγικό κόσμο της.

Γιά πρώτη φορά παρουσίασε τή δουλειά της τόν Οκτώβρη του '76 στήν Άθήνα· μετά παίρνει μέρος σε μία ομαδική έκθεση με τίτλο «ή γυναίκα δημιουργός». Ακολουθεί ή έκθεσή της τό '77 στή Μυτιλήνη και τό '78 στή Χαλκίδα.

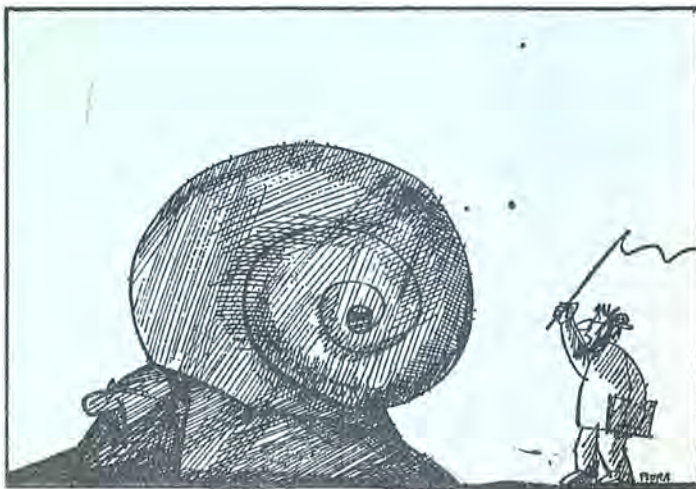
Η κινηματογραφική Λέσχη του Πειραιά

Η κινηματογραφική Λέσχη του Πειραιά, μπαίνει φέτος στόν 18ο χρόνο λειτουργίας της. Είναι τό πρώτο σε μέλη πολιτιστικό σωματείο του Πειραιά με μοναδικό στόχο τήν εξύψωση της πολιτιστικής στάθμης των μελών της και των φίλων της και, σε προέκταση, της πόλης. Μοναδικός της οικονομικός πόρος είναι οί συνδρομές των μελών, με ειδική πρόνοια για τούς σπουδαστές πού ή συνδρομή τους είναι τό μισό σχεδόν της κανονικής συνδρομής.

Κάνοντας έναρξη της φετινής περιόδου 1978-79 τήν 3η Οκτω-

βρίου, ώρα 20.30 με τήν ταινία «1789», ή Λέσχη καλεί τούς σολόγους σπουδαστών και τούς άλλους πολιτιστικούς φορείς να τήν συστήσουν στή μέλη τους και να συνεργαστούν μαζί της. Καλεί τόν Τύπο, τή Ραδιοφωνία και τήν Τηλεόραση να προβάλλει τό έργο της. Καί ζητά τή συμπαράσταση των σκηνοθετών, των κριτικών και κάθε πολιτιστικού ιδρύματος ή Οργανισμού.

Η Διεύθυνση της Λέσχης είναι: Άκτή Κονδύλη 64, 1ος όροφος και τό τηλέφωνο 4114019.

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΝΕΟΙ

ΤΟ Πολιτιστικό κίνημα της νεολαίας τείνει τά τελευταία χρόνια να αυτονομηθεί από την κυρίαρχη κουλτούρα και να επιβάλλει το δικό του πρόσωπο. Νέες απόψεις επεξεργάζονται και κάποιες άλλες προοπτικές ανοίγονται με τις πρωτοβουλίες και το συγκεκριμένο έργο που επιτελούν ομάδες νέων στους οργανωμένους φορείς της Νεολαίας (πολιτικές νεολαίες, φοιτητικά όργανα, συνδικάτα κλπ.).

ΤΟ ΑΝΤΙ πραγματοποιήσε μία έρευνα στην οποία συμμετείχαν στελέχη του πολιτιστικού κινήματος της Νεολαίας.

Στό τεύχος 107 δημοσιεύσαμε ένα κείμενο του ΘΑΝΑΣΗ ΠΛΑΤΙΑ και στο περασμένο τεύχος (άρ. 108) του ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΑΥΡΟΥΔΗ. Σήμερα δημοσιεύουμε τις Κατευθυντήριες αρχές του φοιτητικού όμιλου θεάτρου και κινηματογράφου Α.Π.Θ., όπως ψηφίστηκαν στην τακτική Γενική Συνέλευση της 4-3-78.

Στό επόμενο τεύχος θα δημοσιεύσουμε την άποψη του ΑΝΔΡΕΑ ΚΥΡΑΝΗ που δούλεψε στο πολιτιστικό τμήμα του ΕΜΠ.

Ι. ΑΠΟΦΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ.

Ο Φοιτητικός Όμιλος Θεάτρου, Κινηματογράφου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης είναι ένας φοιτητικός, πολιτιστικός και πιο στενά καλλιτεχνικός όμιλος. Έτσι η πρακτική του απλώνεται στο χώρο της παραγωγής, κριτικής και παρουσίας καλλιτεχνικών προϊόντων με κύριους τομείς δραστηριότητας τον κινηματογράφο, το θέατρο, τη μουσική και τη φωτογραφία.

Οικονομικός καθορισμός. Η ανάγκη του χρήματος είναι η αληθινή ανάγκη που παράγεται από την πολιτική οικονομία και η μοναδική ανάγκη που παράγει» (Μάρξ).

Η κριτική μας επέμβαση στο χώρο της κουλτούρας έχει πρώτα απ' όλα ανάγκη ανάλυσης των συγκεκριμένων οικονομικών συνθηκών παραγωγής ενός καλλιτεχνικού προϊόντος που, σε τελευταία ανάλυση, καθορίζουν την ιδεολογία που (αυτό) παράγει στη σχέση με τον αναγνώστη του. (Η φράση «σε τελευταία ανάλυση» έννοει βέβαια ότι ο οικονομικός καθορισμός δεν είναι και ο μοναδικός καθορισμός).

Η καλλιτεχνική πρακτική. Το καλλιτεχνικό προϊόν, ή αλλιώς, το καλλιτεχνικό κείμενο (παράδειγμα: μία κινηματική ταινία, ένα μυθιστόρημα, μία θεατρική παράσταση, μία φωτογραφία, ένα κονσέρτο, κ.ο.κ.) είναι το προϊόν μιας διαδικασίας παραγωγής. Αν ορίσουμε ως πρακτική κάθε διαδικασία μετατροπής μιας δοσμένης πρώτης ύλης σε ένα καθο-

ρισμένο προϊόν, μετατροπή που επιτυγχάνεται με μία καθορισμένη ανθρώπινη εργασία που χρησιμοποιεί καθορισμένα μέσα παραγωγής, τότε ορίζονται τα καλλιτεχνικά προϊόντα σαν προϊόντα μιας καλλιτεχνικής πρακτικής που, χρησιμοποιώντας ορισμένα μέσα παραγωγής (πινέλο, μουσικά όργανα, κάμερα, κλπ.) μετατρέπει μία πρώτη ύλη από σκέψεις, απόψεις, μνήμες, διώματα (που παραγονται μέσα σ' ένα πολιτικό - ιδεολογικό υπόστρωμα που σχετίζεται με την ήθική, τη φιλοσοφία, τη θρησκεία κ.ο.κ.) σε καλλιτεχνικά κείμενα.

Υλικό προϊόν. Τι είναι ένα καλλιτεχνικό προϊόν; Πρώτα απ' όλα είναι ένα υλικό προϊόν μέσα σ' ένα συγκεκριμένο οικονομικό σύστημα, ένα προϊόν που για να παραχθεί απαιτεί (και στοιχίζει) κάποια ανθρώπινη εργασία (χρήμα) κι' εξ αιτίας αυτής της παραγωγής, μεταβάλλεται σε εμπόρευμα, σε αξία ανταλλαγής, αφού πουλείται με τη μορφή εισιτηρίων, βιβλίων κ.λ.π. Είναι δηλαδή ένα εμπόρευμα καθορισμένο από την κυκλοφορία του χρήματος, τη διανομή, την εκμετάλλευση κ.ο.κ. κι' επομένως δεν μπορεί από μόνο του να αλλάξει κάτι από τον οικονομικό τρόπο παραγωγής του. Είναι λοιπόν ένα υλικό προϊόν που παράγεται μέσα σ' ένα ορισμένο κοινωνικό καθεστώς που «χαράζει» πάνω στο προϊόν του την ιδεολογία του. Απ' την άλλη το προϊόν αυτό έχει την ιδιαιτερότητά του που αποτελεί την (με οικονομικούς όρους) «καλλιτεχνική υπεραξία» του.

Ιδεολογικό προϊόν. Το καλλιτεχνικό προϊόν, εκτός από υλικό, είναι κι' ένα ιδεολογικό προϊόν που παράγεται από (και μέσα σέ) μία ιδεολογία, την ιδεολογία της κυρίαρχης τάξης (στην περίπτωση μας: την αστική ιδεολογία). Ένα καλλιτεχνικό προϊόν δεν είναι πάντα άμιγές ιδεολογικά, αφού είναι δυνατό πέρα από την ιδεολογία της κυρίαρχης τάξης να εγγράψει τα σημεία μιας άλλης ιδεολογίας ή να δρά λίγο ως πολύ ανατρεπτικά πάνω στην πρώτη. Μ' αυτό το πρίσμα, τα καλούμενα προοδευτικά καλλιτεχνικά προϊόντα των καπιταλιστικών χωρών δεν είναι ομοιογενή ιδεολογικά προϊόντα και γι' αυτό πρέπει να αντιμετωπίζονται αναφορικά με την εσωτερική ιδεολογική τους ετερογένεια και τις ποικίλες «περιπτώσεις» της ιδεολογίας (της κυρίαρχης τάξης) μέσα σ' αυτά (άμφιβολήτηση, αποδιάρθρωση, ρήγματα). Πρέπει εδώ να τονίσουμε την πιθανή διάσταση που μπορεί να υπάρξει ανάμεσα στην ιδεολογία του δημιουργού και στην τελικά υλοποιούμενη σχέση του καλλιτεχνικού προϊόντος με το κοινό.

Γλώσσα. Η ιδιομορφία του καλλιτεχνικού προϊόντος σαν υλικού προϊόντος, βρίσκεται στη χρήση ορισμένων καλλιτεχνικών πρακτικών που το ορίζουν σαν τέτοιο. Κι' εδώ ακριβώς μπαίνει το πρόβλημα της επιλογής των εκφραστικών μέσων, της κατάλληλης γλώσσας, της προσπάθειας για την εξεύρεση μορφών επικοινωνίας που μπορούν να διαρρήξουν την καταπιεστική επιβολή της καθιερωμένης γλώσσας και εικόνων πάνω στο μυαλό και στο σώμα του ανθρώπου - γλώσσα κι' εικόνες που από καιρό έχουν καταστεί μέσα διαπαιδαγώγησης, κυριαρχίας. Ένα είναι βέβαιο: μία νέα γλώσσα δεν μπορεί να εφευρεθεί· θά' εξαρτηθεί αναγκαστικά από την ανατρεπτική χρήση του παραδοσιακού υλικού. Οι δυνατότητες αυτής της ανατροπής πρέπει να αναζητηθούν φυσικά, εκεί όπου η ίδια η παράδοση έχει επιτρέψει, επικυρώσει και διατηρήσει μία άλλη γλώσσα κι' άλλες εικόνες. Δεν πρόκειται λοιπόν για το «ξέθαμα της λαϊκής μας παράδοσης», το νοσταλγικό μακροβούτι στα λείψανα των προγόνων, τη νεκρά ανασταση των φαντασμάτων κάποιου «εξωτικού» λαϊκισμού. Πρόκειται για τη διατήρηση, του παράμεινε απ' τη σύγκρουση με την αστική ιδεολογία, την προβολή του στη σημερινή συγκυρία, το μετασηματισμό του σ' ένα νόημα και μία λειτουργία απελευθερωμένα απ' τις απαιτήσεις μιας εκμεταλλευτικής κοινωνίας.

Η ανάγνωση σαν εργασία.

Αναφορικά με τη σχέση του καλλιτεχνικού κειμένου (από δω και κάτω απλώς: κειμένου) και του κοινού που έρχεται σ' επαφή μ' αυτό (θεατές, ακροατές, αναγνώστες) σημειώνουμε συνοπτικά τα παρακάτω. Δεν βλέπουμε την ιδεολογία σαν κάτι το όποιο «μεταφέρεται» από το κείμενο, αλλά κυρίως σαν σχέση που υλοποιείται ανάμεσα σ' αυτό και τους αναγνώστες του. Έτσι, το κείμενο δεν αποτελεί ένα είδος «φακέλου» που μέσα του εισάγεται, και μέσω του διοχετεύεται, «μήνυμα». Μία τέτοια άποψη για την ιδιαιτερότητα της σχέσης ανάγνωση - κείμενο, που ονομάζουμε ανάγνωση, τη θεωρούμε ιδιαίτερα απλουστευτική. Η πράξη της ανάγνωσης είναι μία εργασία της γλώσσας και σημαίνει να βρίσκει κανείς έννοιες και τις ενομιάζει. Η διαδικασία ονοματίζω, από- ονοματίζω, επανονοματίζω αποτελεί τη διαδικασία της ανάγνωσης του κειμένου. Πρέπει να σημειωθεί πως ο αναγνώστης δεν είναι ένα άθωο «εγώ» που υπάσχει, τάχα, πριν απ' το κείμενο, αλλά ένα εγώ που είναι το ίδιο μία πληθώρα άλλων κειμένων, ήμελων κωδίκων ή ακριβέστερα χαμένων κωδίκων (κωδίκων με χαμένη την καταγωγή). Τέλος, η σημασία για την οποία μιλήσαμε παραπάνω δεν είναι μία ενιαία, μοναδική σημασία για κάθε ένα κείμενο (αντίληψη μοιρολατρική, μεταφυσική) Αντίθετα το κείμενο είναι πλουραλιστικό, γεννά μία σειρά από σημασίες. Η ίδια ή πράξη της ανάγνωσης αποτελεί το παιχνίδι της αναγνώρισης των σημασιών αυτών.

Για την κριτική. Θεωρούμε τον κριτικό λόγο γύρω από ένα καλλιτεχνικό προϊόν σαν ένα λόγο που οργανώνεται παράλληλα με το προϊόν που αναφέρεται, χρησιμοποιώντας ορισμένα θεωρητικά εργαλεία. Με δύο λόγια ο κριτικός λόγος αποτελεί, για μας, μία ιδιαίτερη πρακτική που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε «μεσάζοντας» μεταξύ κοινού και καλλιτέχνη, ούτε «λειτούργημα». Τέτοιοι χαρακτηρισμοί αργούν σε κείνους τους κυρίαρχους κριτικούς λόγους που διαλέγουν για τον εαυτό τους το ρόλο του γραναζιού μέσα σ' ένα οικονομικό κύκλωμα που διακινεί μερικά καλλιτεχνικά προϊόντα, βάζοντας στο περιθώριο όλα άλλα το καταγγέλλουν. Η κυρίαρχη αυτή κριτική μιλάει με όρους «εμπροσώπησης» του δημοσίου κι' αδιαίρετου κοινωνικού συνόλου, οικοδομώντας μία ψευδαίσθηση ότι είναι τάχα ο καθρέφτης της «κοινής γνώμης» (που βέβαια ή ίδια ή κυρίαρχη κριτική έχει δημιουργήσει). Αντίθετα με την κυρίαρχη αυτή άποψη, θεωρούμε ότι στόχος της

κριτικής δέν είναι ή υποκατάσταση των καλλιτεχνικών προϊόντων. Βλέπουμε τήν κριτική σάν μιιά «προνομιούχα» άνάγνωση πού γίνεται μέ βάση θεωρητικά όργανα (βλέπε παρακάτω) και πού πρέπει τά ίδια νά δείχνονται μέσα στο ίδιο τό κείμενο τής κριτικής, μέ σκοπό τήν παραγωγή πολλαπλών σημασιών από τό άρχικό καλλιτεχνικό κείμενο.

Θεωρητικά εργαλεία. Στόν τόμέ τής θεωρίας δουλεύουμε γιά τήν κατάκτηση ενός θεωρητικού οργάνου, οδηγού τής πολιτιστικής μας πρακτικής. Έννοούμε τήν κατάκτηση μερικῶν βασικών εργαλείων έπιστημονικής γνώσης. Πιστεύουμε πώς ή γνώση δέν είναι μονόπλευρη κι' έννοούμε τή χρήση πολλών τέτοιων εργαλείων. Ένα τέτοιο θεμελιακό εργαλείο είναι γιά μās ό διαλεκτικός ύλισμός. Πλάι σ' αυτόν ή έπιστήμη τής ψυχανάλυσης και ή σημειολογική μέθοδος άνοίγουν άλλες «ήπειρους - γνώσεις». Αιτές οι μέθοδοι, πού θά προσπαθήσουμε νά κατακτήσουμε όσο τό δυνατόν πληρέστερα και νά τις κάνουμε παραπέρα γνωστές, δέν βρίσκονται σέ καμιά μεταξύ τους αντίθεση ή σύγχυση όρίων· αντίθετα φωτίζουν από πολλές πλευρές τό βασικό μας αντικείμενο.

2. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ

«Η παραγωγή δέν δημιουργεί μονάχα ένα αγαθό γιά τήν ανάγκη, αλλά και μιιά ανάγκη γιά τό αγαθό. Τό καλλιτεχνικό προϊόν - όπως και κάθε άλλο προϊόν - δημιουργεί όχι μόνο ένα αντικείμενο γιά τό υποκείμενο, αλλά και ένα υποκείμενο γιά τό αντικείμενο».

(Μάρξ, άπ' τήν «Κριτική τής Πολιτικής Οικονομίας»)

Όρίσαμε τό αντικείμενο δουλειάς του Φ.Ο.Θ.Κ., καιρός νά μιλήσουμε και γιά τό χώρο τής κριτικής επέμβασης του. Πιστεύουμε πώς ή πολιτιστική πρακτική δέν μπορεί νά άσκειται μέ επιτυχία παρά μονάχα όταν 1) τό πεδίο τής δράσης τής είναι, ως ένα βαθμό, όμοιογενές και 2) τό πεδίο αυτό έχει άναλυθεί από τόν πολιτιστικό φορέα ως προς τά βασικά του χαρακτηριστικά.

Μακριά από τις αυταπάτες έναιών πολιτιστικών κινήσεων πού «άγκυλωίζουν όλο τόν ελληνικό λαό», έμείς δουλεύουμε στο συγκεκριμένο χώρο τών φοιτητών και σπουδαστών τής Θεσσαλονίκης, ένα χώρο πού παρουσιάζει σημαντικές ιδιομορφίες. Όταν λέμε ότι δουλεύουμε στο φοιτητικό αυτό χώρο έννοούμε άπλά και μόνο ότι κατ' άρχήν αυτό είναι τό πεδίο δράσης μας, χωρίς νά φτιάχνουμε στεγανά γιά τήν

ένίσχυση τής μυθολογίας του «φοιτητικού γκέτο».

Άπό τήν άνάλυση του χώρου, μέ βοήθό τήν πολιτική σκέψη του φοιτητικού κινήματος, θιάζουμε τις παρακάτω χονδρικές διαπιστώσεις:

- Οι φοιτητικές μάζες είναι σαφώς έτερογενείς, διαταξικές, στην πλειοψηφία τους μικροαστικής καταγωγής.

- Βρίσκονται στην ιδιόζουσα κατάσταση τής οικονομικής εξαγρύψης από άλλους (γονείς), πού τους απάλλασσούν από τή βιοτική μέριμνα, ενώ, ως ένα βαθμό, έχουν άρκετό χρόνο γιά άλλες δραστηριότητες.

- Υπάρχει έντονη πολιτικοποίηση, στράτευση μέ τή μεριά των προοδευτικών ιδεών, ένδιαφέρον γιά τά κοινά και κινητοποίηση γι' αυτά.

- Υπάρχει μιιά σαφής καθυστέρηση στόν πολιτιστικό τομέα, τέτοια πού νά όριοθετεί ένα χάσμα άνάμεσα, άπ' τή μιιά στή στενή πολιτική συνειδητοποίηση κι' άπ' τήν άλλη στις καλλιτεχνικές έπιλογές και τόν τρόπο ζωής.

Ο κατεστημένος κοινωνικός σχηματισμός άναπαράγει τους όρους τής παραγωγής του (στοιχείο άναγκαίο γιά τήν ύπαρξή του) κι' έπόμενα τις παραγωγικές δυνάμεις, μέ τό σχολικό σύστημα και μέ άλλους θεσμούς και μηχανισμούς. Θά λέγαμε πώς ή άναπαραγωγή τής εργατικής δύναμης άπαιτεί όχι μόνο τήν άναπαραγωγή τής ειδικότητάς τής, αλλά συνάμα και τήν άναπαραγωγή τής ύποταξης τής στην ιδεολογία τής κυρίαρχης τάξης. Στήν ιδεολογία αυτή, άν δεχτούμε τήν ύπαρξη σχετικής άυτονομίας του έποικοδομήματος σέ σχέση μέ τήν οικονομική βάση (λόγω και παρά τόν καθορισμό σέ τελευταία άνάλυση από τή βάση), όφείλουμε νά στρέψουμε τις προσπάθειές μας σάν πολιτιστικός φορέας, διατηρώντας τό δικαίωμά μας γιά πολιτικές έπεμβάσεις στα πλαίσια μιās κοινά άποδεκτης πολιτικής πλατφόρμας του φοιτητικού κινήματος.

Στήν επαφή μας μέ τήν ιδεολογία τής κυρίαρχης τάξης παίρνουμε τήν ταξική θέση του προλεταριάτου και τών συμμαχών του ώθώντας τήν ιδεολογική σύγκρουση σέ άνώτερες μορφές πάλης στο μέτρο τών δυνατοτήτων μας. Αυτό σημαίνει πώς διατηρούμε μιιά σταθερή άποψη στην ταξική πάλη, πέρα από κάθε άστική - φιλελεύθερη αντίληψη γιά πάλη τών ιδεών μέσα στους κόλπους μας, πάλη πού ύπάρχει, έτσι κι' άλλως, έξω από μās και στην όποία καλούμαστε νά πάρουμε θέση σάν ζωντανό κύτταρο του φοιτητικού και λαϊκού κινήματος.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ

Τό 30ο Συνέδριο Τής Διεθνούς Ένωσης Τεχνοκριτών Έντυπώσεις και συμπεράσματα

Τής Ντόρας Ήλιοπούλου Ρογκάν

«Η Τέχνη Σήμερα: Δημόσια και Ίδιωτική Πρωτοβουλία» ήταν τό κύριο θέμα του 30ου Συνεδρίου τής Διεθνούς Ένωσης Τεχνοκριτών πού έγινε φέτος στην Έλβετία (27/8 - 5/9/78). Σ' αυτό λάβανε μέρος 120 τεχνοκρίτες από 30 χώρες. Η Έλλάδα άντιπροσωπεύτηκε από τους: Άλ. Ξύδη, Πρόεδρο τών Έλλήνων Τεχνοκριτών, Μ. Λαμπράκη - Πλάκα, καθηγήτρια τής ΑΣΚΤ, Σ. Καζάζη, Β. Σπηλιάδη και Ντ. Ήλιοπούλου-Ρογκάν. Έγιναν 26 ανακοινώσεις από άντιπροσώπους 15 χωρών. Από Έλληνικής πλευράς έκανε ανακοίνωση ή ύποφαινομένη.

Η άφθογη οργάνωση του Συνεδρίου από τους Έλβετους διευκόλυνε από πολλές πλευρές τις εργασίες του και, παράλληλα, έδωσε τήν εύκαιρία στους συνέδρους νά άποκτήσουν μιάν «έπί τόπου» αίσθηση τών προβληματισμών πού τίγονται στο κύριο θέμα χάρη στις έπισκέψεις σέ πολλές αξιόλογες δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Η εύκαιρία αυτή πήρε ιδιαίτερα μεγάλες διαστάσεις στην περίπτωση τών ιδιωτικών συλλογών πού είναι κλειστές στο κοινό. Σ' αυτές ή παρουσία στην Έλβετία ενός τόσο μεγάλου αριθμού από τά καθιερωμένα άριστουργήματα τής τέχνης ξάφνιασε, σέ μερικές παρουσίες κι' αυτούς ακόμα τους ειδικούς πού τά έντοπίσανε, γιά πρώτη φορά, τόσο άμεσα κι' άποκτήσανε μιιά πιό στενή γνωριμία μαζί τους.

Τό έπιστημονικό έργο τών συνέδρων διευκολύνθηκε σέ μεγάλο βαθμό από τήν πρωτοβουλία τών Έλβετών νά στείλουν - πολύ καιρό πριν από τή συνάντηση αυτή - σέ κάθε χώρα πού άντιπροσωπεύεται στή Διεθνή Ένωση Τεχνοκριτών - ένα έρωτηματολόγιο από 12 καίριες έρωτήσεις. Οι τελευταίες ήταν διαλεγμένες έτσι ώστε οι άπαντήσεις νά είναι, όσο γίνεται, πιό ένημερωτικές πάνω στις συνθήκες πού έπικρατούν σέ κάθε τόπο, όσον άφορά: α) τό μέγεθος τής δημόσιας και τής ιδιωτικής πρωτοβουλίας, β) τή «γνώμη» του κράτους σχετικά μέ τήν τέχνη, γ) τις συνθήκες διαβίωσης τών καλλιτεχνών, δ) τή μορφή τής σύγχρονης τέχνης σέ κάθε χώρα.

Οι άπαντήσεις δώσανε στους Έλβετους τή δυνατότητα νά συντάξουν μιιά συνθετική μελέτη (άπό τόν Η. Heusser) μέ δύο στόχους: α) τήν κατατόπιση τών συνέδρων σέ διεθνή κλίμακα, β) τήν ύποβολή τής έφ' όσον, βέβαια, κριθεί ότι έχει τό απαραίτητο κύρος - μέ τή μορφή ύπομνήματος - στην Ουνέσκο πού έχει ήδη δείξει ότι ενδιαφέρεται ώστε νά ένεργοποιηθεί ό οργανισμός αυτός στην πολιτιστική του δράση. Όμως, όπως έπείσημαναν οι ίδιοι οι Έλβετοι τό πόρισμα τών άπαντήσεων πού στάλθηκαν, άπέχει πολύ από τό νά είναι ολοκληρωμένο από τή στιγμή πού από τις 50 χώρες πού κλήθηκαν νά λάβουν μέρος στην έρευνα, άπάντησαν μόνον οι 19. Πρόκειται γιά τις: Άγγλία, Άν. Γερμανία, Άργεντινή, Αυστραλία, Βενεζουέλα, Γαλλία, Δντ. Γερμανία, Έλβετία, Ίσπανία, Ίταλία, Καναδά, Μεξικό, Ολλανδία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Σοβ. Ένωση, Τουρκία, Χιλή. Η Έλλάδα δέν άπάντησε έπειδή, όπως τόνισε σέ παρέμβασή του ό Άλ. Ξύδης, δέν ύπάρχουν στή χώρα μας - σχετικά μέ τή σύγχρονη τέχνη - ούτε και οι στοιχειώδεις ακόμα προϋποθέσεις πού ή περιγραφή τους νά μπορούσε νά άποτελέσει μιάν, έστω και μερική, άπάντηση. Σημειώθηκε, ακόμα, ένδεικτικά, ότι: α) Άπό τις 19 χώρες πού άπάντησαν μόνον οι τρεις είναι σοσιαλιστικές, β) Καμιά από τις χώρες τής Ασίας (μέ εξαίρεση τήν Τουρκία) και τής Αφρικής δέν άπάντησε, μέ άποτέλεσμα νά μίν είναι δυνατόν νά διαμορφωθεί μιιά, έστω και «μερική», εικόνα γιά τό τί συμβαίνει στις ύπό άνά-

πτυξη χώρες, γ) οι πολύ ενημερωτικές εκδόσεις που έστειλαν μερικά κράτη (Αγγλία, Αυστραλία, Βενεζουέλα, Γαλλία, Δυτ. Γερμανία, Καναδάς) για να παισιωνούν τις απόψεις τους.

Πρώτο γενικό συμπέρασμα από τις χώρες που έστειλαν στοιχεία είναι η ανισότητα στον αριθμό και στην ποιότητα των πληροφοριών κάτι που παρατηρήθηκε κυρίως στα καπιταλιστικά κράτη. Σ' αυτά οι εθνικές ενώσεις τεχνοκριτών δεν διαθέτουν - εξ αίτιας της έλλειψης κάθε υποστήριξης από το κράτος - τα απαραίτητα μέσα για να καταρτίσουν μία λεπτομερή απάντηση - μελέτη που να είναι αντιπροσωπευτική της χώρας τους. Αντίθετα, υποδειγματικά ήταν τα κείμενα των τριών σοσιαλιστικών χωρών που απάντησαν (Σοβ. Ένωση, Ούγγαρια, Αν. Γερμανία) γιατί συντάχθηκαν με την άμεριστη οικονομική ενίσχυση του κράτους.

Πρόβαλαν, ακόμα, στα πλαίσια του κλασικού διαχωρισμού που γίνεται πάντοτε ανάμεσα στις Καπιταλιστικές και τις Σοσιαλιστικές χώρες δριζομένες «ένδια-φέρουσες» εκπλήξεις. Στις καπιταλιστικές χώρες όπου κυριαρχεί η ιδιωτική πρωτοβουλία - βοηθημένη από τις φορολογικές διευκολύνσεις - στα ζητήματα της τέχνης, παίρνοντας μάλιστα διάφορες μορφές - συλλογές, ιδρύματα, δωρεές, κ.ά - εμφανίζεται, τελευταία, πολύ πιο ενισχυμένη απ' ότι στο παρελθόν η κρατική υποστήριξη. Αντίθετα, στις Σοσιαλιστικές χώρες όπου δεν νοείται υποστήριξη άλλη από την κρατική, μεγαλώνει αργά, αλλά σταθερά, ο αριθμός των ιδιωτών - συλλεκτών. Μαθαίνουμε, ακόμα, ότι από τα καπιταλιστικά κράτη την πιο ευνόικη κρατική πολιτική σε ό,τι αφορά την τέχνη την έχουν: η Ολλανδία, η Νορβηγία, ο Καναδάς και η Αγγλία.

Τό κυριότερο, τώρα, συμπέρασμα που αφορά τις συνθήκες διαβίωσης ή μάλλον επιβίωσης των καλλιτεχνών είναι ότι στην πλειοψηφία των περιπτώσεων - με εξαίρεση τις σοσιαλιστικές χώρες όπου συντρέχουν άλλοι παράγοντες, οι καλλιτέχνες - εκτός από ελάχιστες περιπτώσεις - φυτοζωούν και καμιά πρόνοια δεν υπάρχει γι' αυτούς. Τό αξιοσημείωτο, εδώ, είναι ότι όλες οι χώρες που απάντησαν, απόφυγαν συστηματικά να δώσουν λεπτομερείς αριθμούς σε ό,τι αφορά τό ετήσιο εισόδημα των καλλιτεχνών κι' ότι και σ' αυτήν ακόμα την Έλβετία - με την υποδειγματική οικονομία - η κατάσταση δεν είναι καλύτερη. Μαθαίνουμε, π.χ. από τη μελέτη Clottu ότι μόνο κάπου τό 10-15% των Έλβετών καλλιτεχνών, δηλαδή περί τους 250-375 από ένα σύνολο 2.500 έχουν ένα ικανοποιητικό εισό-

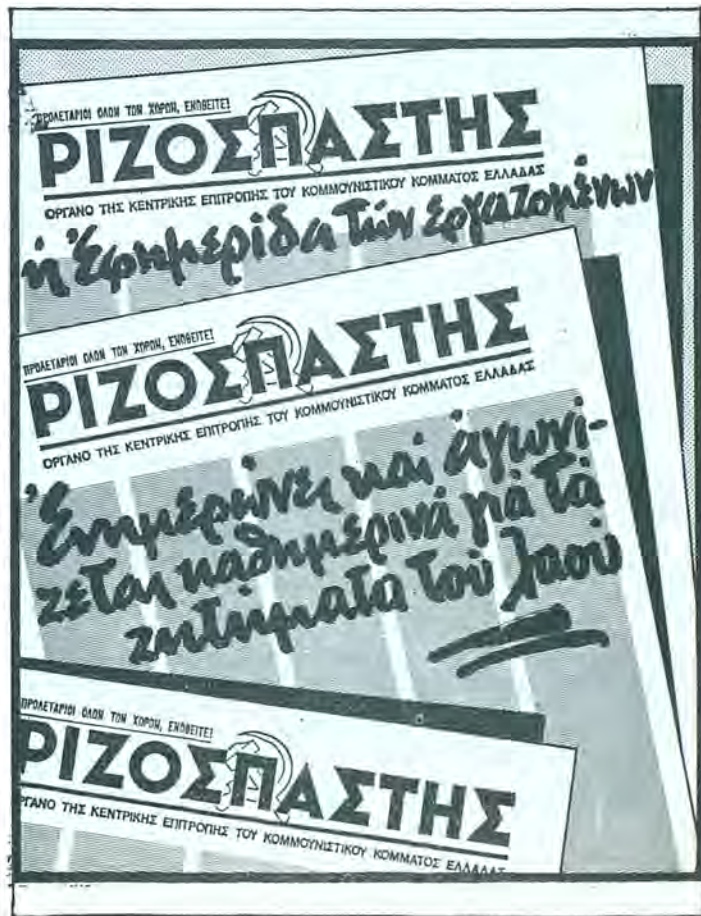
όδημα, ενώ από τους υπόλοιπους, οι μισοί, τουλάχιστον, δεν εξασφαλίζουν ούτε τό ελάχιστο απαραίτητο. Οι παρατηρήσεις της έρευνας συμπληρώθηκαν, σε μεγάλο βαθμό, στη διάρκεια του Συνεδρίου από ανακοινώσεις και παρεμβάσεις που περιστράφηκαν σε 5 κύριους άξονες: α) Γενικές διευκρινίσεις και θέσεις σχετικές με τό έρωτηματολόγιο. β) Ειδικές πληροφορίες σε ό,τι αφορά τη δράση της κρατικής και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην τέχνη της κάθε χώρας. γ) Συγκρίσεις και αναλογίες με άλλους κλάδους π.χ. την κοινωνιολογία (Karlen, Cicić). δ) Νομοθετική πλευρά π.χ. η πολύ ενδιαφέρουσα ανακοίνωση του P. Guette «Τό συμφέρον των μαικήνων και η Γαλλική νομοθεσία του 1968». ε) Μέ φιλοσοφικό περιεχόμενο, όπου υποδειγματική ήταν η μελέτη του Άγγλου Denvir: «Ο γραφειοκράτης προστάτης των τεχνών», καθώς και εκείνη του Άργεντινίου: J. Glusberg «Η Θεωρία των Θεσμών». Τέλος, υπήρχαν και ανακοινώσεις που αναφέρονταν σε μεμονωμένες εμπειρίες σχετικές, βέβαια, πάντοτε με τό κύριο θέμα, όπως: του Γιουγκοσλάβου B. Petkovski που οργάνωσε με έναν υποδειγματικό τρόπο τό Μουσείο της Σύγχρονης Τέχνης στο Σκόπια και που αναφέρονταν σε αυτό.

Ειδικότερα, τώρα, από τις πληροφορίες που δόθηκαν επί τόπου σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί σε κάθε χώρα και που αποτελούν χρησιμότητες νύξεις για τη συνέχιση της έρευνας, προβλήθηκαν, πρώτα σε σχέση με τα σοσιαλιστικά κράτη, τα παρακάτω ενδιαφέροντα στοιχεία: Ο πολυδυναμικός και άποτελεσματικός ρόλος της Ένωσης Καλλιτεχνών των Αυτόνομων Δημοκρατιών στη Σοβιετική Ένωση (Γορζανον). Οι τελευταίες περιλαμβάνουν καλλιτέχνες όλων των τομέων (ζωγράφοι, γλύπτες, ήθοποιους, κ.ά) και των επιπέδων (αυτοδίδακτους, λαϊκούς κ.ά) και δρουν σαν αποκλειστικοί μεσολαβητές, ενισχυτές, υποστηρικτές των μελών τους εξασφαλίζοντάς τους, με τό να είναι οικονομικά αυτόρχεις οι ίδιες, (δρίζουν εργοστάσια παραγωγής χρωμάτων, εργαστήρια κεραμικής, αίθουσες εκθέσεων, κ.ά) ένα σίγουρο εισόδημα και την απαλλαγή από κάθε έννοια επιβίωσης. Η ανάλογη δράση των Ένωσης των Καλλιτεχνών Πλαστικών Τεχνών στην Αν. Γερμανία (Feist) όπου, παράλληλα σημειώνεται μία ολοένα μεγαλύτερη κρατική ενθάρρυνση σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή της τέχνης στα πολεοδομικά και οικιστικά προγράμματα. Η έλαστική κρατική καλλιτεχνική πολιτική του Ούγγαρις (Csorbá), με άφετηρία την

αρχή μιας διαφοροποίησης στην καλλιτεχνική αγωγή του λαού κι' όχι μία καθορισμένη μονολιθική αντιμετώπιση. Οι έντατικές και καρποφόρες προσπάθειες που γίνονται στη Γιουγκοσλαβία με πρώτο θετικό άποτέλεσμα τη θέσπιση της καλλιτεχνικής άποκέντρωσης με τοπικά καλλιτεχνικά συμβούλια που ενεργούν με υποδειγματικό τρόπο. Εκλέγονται κάθε χρόνο και αποφασίζουν ό,τι αφορά τις τοπικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις (Begic).

Σχετικά, τώρα, με τις Δυτικές χώρες, ένα από τα πιο αξιοσημείωτα παραδείγματα είναι αναμφισβήτητο, εκείνο της Ολλανδίας όπου ήδη από τό 1945-46 έχει θεσπιστεί με νομοσχέδιο ειδική πρόνοια για ένα πολύ μεγάλο αριθμό καλλιτεχνών που τους εξασφαλίζει μία πολύ άνετη διαβίωση. Μία ανάλογη νομοθεσία ισχύει και στη Νορβηγία με τη διαφορά ότι, εδώ, τα συμβούλια για την εξέταση της «κατάστασης» των καλλιτεχνών άποτελούνται μόνον από καλλιτέχνες κι' όχι από κρατικούς λειτουργούς, όπως στην Ολλανδία. Η τελευταία άποτελεί ακόμα, μία από τις σπάνιες, αν όχι τις μοναδικές περιπτώσεις όπου εφαρμόζεται συστηματικά τό ποσοστό για τόν καλλιτεχνικό εξωραϊσμό των κρατικών ιδρυμάτων, των οικοδομών κ.ά. Υποδειγματικός ενισχυτής της καλλιτεχνικής δραστηριότητας στέκει

και τό πανίσχυρο Συμβούλιο των Τεχνών στον Καναδά που συγκροτήθηκε τό 1957 και λειτουργεί κυρίως με κρατικούς πόρους. Τό Συμβούλιο αυτό έχει ιδρύσει ως και μία Τράπεζα Τέχνης που έχει αναλάβει την προώθηση και τη διακίνηση των έργων των καλλιτεχνών και, σε αντίθεση, με ανάλογους οργανισμούς π.χ. με εκείνους των ΗΠΑ προσφέρει πολλές υποτροφίες σε μεμονωμένους καλλιτέχνες και όχι σε ιδρύματα. Τό Συνέδριο αυτό που άποδείχτηκε αξιόλογο από τη στιγμή που οι εργασίες του κρίθηκαν άξιες να άποτελέσουν τόν πυρήνα μιας - σε διεθνή κλίμακα - ολοκληρωμένης μελέτης που θα κηδεμονευτεί από την Ούνέσκο, έληξαν: α) με την άπόφαση να αναλάβουν οι Έλβετοι να παίξουν τό ρόλο του συντονιστή άνάμεσα στα διάφορα κράτη και τού μεσολαβητή άνάμεσα σ' αυτά και την Ούνέσκο και β) με την έκλογή τού νέου Προέδρου της Διεθ. Έν. Τεχνοκριτών: τού Βάσκου Α. Cicić, προσωπικότητα διεθνούς κύρους. Καθηγητή τού Πανεπιστημίου της Βαρκελώνης, συγγραφέα πολλών βιβλίων που πήρε ένεργό μέρος στον πόλεμο της Ισπανίας στους κόλπους τού Δημοκρατικού Στρατού και που κατ' επανάληψη στερήθηκε την έλευθερία του στο καθεστώς τού Φράνκο.

ΜΙΛΤ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ:

Απ' τή κόλαση τῶν Νταχάου-
Μακρονησίων πρὸς τὴν Ἑδέμ
τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τοῦ
Κόσμου. Ἀθήνα 1977

«Τὸ βιβλίο αὐτὸ εἶχα ἀρχίσει
νὰ γράφω ἀπ' τὸ 1948, ἄλλ' ὅταν
μὲ πιάσανε καὶ μ' ἐκτοπίσανε, ἡ
γυναίκα μου τὸ ξέσχισε ἀπὸ τὸ
φόβο ἔρευνας τῆς Ἀστυνομίας,
γιατὶ θεωροῦνταν τὸ περιεχόμενο
του... «ἀντεθνικό» τότε, ἀλλὰ καὶ
σήμερα γιὰ τοὺς «ὑπερεθνικό-
φρονες». Τότε εἶχα σκοπὸ νὰ
γράψω — καὶ μόνο — ἱστορία». **Ἀλλὰ,**
τὸ δέντρο στράωσε. Γιατὶ
οἱ διώξεις ἀρχισαν· τὸ Μακρο-
νησι ἦταν τὸ ἀντάλλαγμα ἀπὸ τὸ
μεταπελευθερωτικὸ κράτος γιὰ
τὴν παραμονὴ τοῦ συγγραφέα
στὰ γερμανικὰ στρατόπεδα.
Ὑπόθεση ρουτίνας στὴν Ἑλ-
λάδα.

Ὁ συγγραφέας ἱστορεῖ τίς
περιπέτειές του καὶ τὸ ἀφήγημά
του εἶναι ἓνα, ἀμεσης γραφῆς καὶ
ἐξομολογητικοῦ τόνου ντοκου-
μέντο. Μία σειρά ἀπὸ παρεμβο-
λές, ἀναδρομές καὶ συνταγές γιὰ
τὴ λύση τῶν πολιτικῶν προβλη-
μάτων ἀνακόπτουν ἀπάντως τὴν
πορεία τῆς ἀφήγησης καὶ ἀποδυ-
ναμίζουν τὴ σημασία ἐνὸς δι-
βλίου-ντοκουμέντου, ἀλλὰ σὺν-
χρονα χρωματίζουν μὲ ἰδιαιτερό-
τητα τὸ κείμενο καὶ ἐντείνουν τὴν
πειστικότητα μιᾶς εἰλικρινοῦς
καὶ ἐξομολογητικῆς γραφῆς.

ΒΑΓΓΕΛΗ ΣΑΚΚΑΤΟΥ:

Α) Κουθέντες ἀπὸ τὴ σχολιὰ ἐνὸς
μετανάστη Β) Καὶ στὸ Ἑδῶλιο
καὶ «προδότης».

Ἐκδόσεις «Τριταία»,
Ἀθήνα 1978

Στὸ πρῶτο μέρος τοῦ βιβλίου
καταχωροῦνται οἱ χρονολογικὲς
ἀναποκρίσεις τοῦ Β.Σ. ἀπὸ τὴν
Γερμανία, ὅπως εἶχαν δημοσιευ-
τεῖ στὴν «Ἐλευθεροτυπία», κα-
θὼς καὶ τὰ «ἀπαγορευμένα» ἀπὸ
τὴν ἐφημερίδα κείμενά του. Στὸ
δ' μέρος, δημοσιεύονται ὅλα τὰ
κείμενα σχετικὰ μὲ μιὰ συνέν-
τευξη τοῦ Μ. Λεντέμη καὶ τὸν
ἀντίλογο σ' αὐτὴν ἀπὸ τὸν Β.Σ.

Δ. Ν. ΜΑΡΩΝΙΤΗ

Ἀναζήτησι καὶ Νόστος τοῦ
Ὀδυσσεύς
(Ἡ διαλεκτικὴ τῆς Ὀδύσειας)
Β' ἔκδοσι, Κέδρος 1978

Με τὸ βιβλίο τὸν αὐτὸ ὁ πολὺ
σημαντικὸς φιλόλογος καὶ μελε-
τητὴς Δ. Ν. Μαρωνίτης, εἰσηγεί-
ται μιὰ δοκιμαστικὴ ἀνάγνωση
τῆς Ὀδύσειας μὲ δόση τὸν
ἀμφίσημο χαρακτὴρα ποὺ πι-
ρουνσιάζουν οἱ τέσσερις πρῶτες
ραφιδῆες τοῦ ἔπους. Οἱ Θεοὶ
γνωρίζουν ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς εἶναι
ζωντανὸς καὶ προσορισμένος πιά

νὰ γυρίσει στὴν Ἰθάκη· οἱ ἄν-
θρωποι θεωροῦν τὸν Ὀδυσσεύα
ἀφανισμένο καὶ νεκρὸ. Ἀπὸ τῆς
συμβολῆς θεϊκῆς γνώσεως καὶ ἀν-
θρώπινης ἀνοίας παράγεται μιὰ
διαλεκτικὴ διάζευξις: ὁ Ὀδυσ-
σεύς μπορεῖ νὰ ζεῖ, μπορεῖ νὰ εἶ-
ναι καὶ πεθαμένος. Ἔτσι ξεκινᾷ
τὸ ἔργο. Καὶ εἶναι αὐτὸ ἀκριβῶς
ἓνα πρῶτο δείγμα ποιητικῆς δια-
λεκτικῆς στὴν Ὀδύσεια.

ΡΕΝΑΣ ΜΑΡΓΑΡΗ

Μέ γύφτους καὶ ἀγιογράφους
Κέδρος 1978

Σ' ἓναν κόσμο ὅπου ὅλα ὀρί-
ζονται ὑπὸ τὴ δύναμη καὶ τὸ
χρῆμα, σ' ἓνα ἀδάσταχο κόσμο
ἐκμεταλλευτῶν καὶ ἀφεντάδων,
κάποιοι ταπεινοὶ καὶ καταφρο-
νημένοι — ἄλλοι κυνηγώντας τὸ
δραμα τῆς Θείας ἀλήθειας μ' ἓνα
ταπεινὸ κοντύλι κι' ἄλλοι σαρκά-
ζοντας τὰ ὅσα καὶ τίς ἀξίες τῶν
ισχυρῶν μὲς στὴν ἀπόγνωση μιᾶς
καθημερινῆς χαμοζῶσης — συνθέ-
τουν ἓνα μυθιστόρημα ἀνθρώπι-
νης ἀδυναμίας καὶ περηφάνειας.

ΧΑΡΗ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Ὁ γλοιὸς
I. Σιδέρης

Τὸ κύριο καὶ βασικὸ θέμα αὐ-
τοῦ τοῦ θεατρικοῦ ἔργου, ὅπως
προλογικὰ σημειώνει ὁ συγγρα-
φέας του, εἶναι ἡ «περιχαρά-
κωσις» τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου,
καθὼς τὴ σκιαγράφησε ὁ Herbert
Marcuse στὸ «Μονοδιάστατο ἄν-
θρωπο» κι' ἡ ἐπιχειρούμενη, μὲ
ὅλο καὶ πῶ ραφινარიσημένη μεθο-
δικότητα, ὠλοτριώσις τοῦ ἄν-
θρώπινου μόχθου, σωματικοῦ ἢ
πνευματικοῦ.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ

Ἐπιτομή
(ἱστορικὴ ἀνθολόγησις
τοῦ ποιητικοῦ του ἔργου)
Ἐπιλογή καὶ φιλολογικὴ ἐπιμέ-
λεια: Γιώργος Βελουδῆς
Ἐκδόσεις Κέδρος

Εἶναι εὐνόητο τὸ πόσο σημαν-
τικῆς σημασίας εἶναι ἓνα βιβλίο
σάν αὐτό, καθὼς παρέχει τὴ δυ-
νατότητα στὸ μέσο, κυρίως, ἀνα-
γνώστη, νὰ ἐρθεῖ σέ ἐπαφὴ καὶ νὰ
γνωρίσει τὴν ποίησις τοῦ Γιάννη
Ρίτσου. τὴ στιγμή ποὺ οἱ τόμοι,
ποὺ ἀποτελοῦν τὰ ἅπαντά του, μὲ
τὸν ἀριθμὸ καὶ τὸν ὄγκο τους πι-
θανόν νὰ τὸν ἀπομακρύνουν. Καὶ
εἶναι σπουδαῖο, ἀπὸ τὸ βιβλίο,
γιατὶ, χάρις στὴν προσεγμένη ἐπι-
μέλεια καὶ εἰσαγωγὴ τοῦ Γ. Βε-
λουδῆ, ἀλλὰ καὶ στὴν ἱστορικὴ
ἀνθολόγησις ποὺ ἔχει πραγματο-
ποιήσει, μπορεῖ ὁ καθένας γὰ
γνωρίσει τὸ πολὺ σημαντικό
νεοῦλληνα ποιητὴ στὸ σύνολο τῆς
πολυδιάστατης προσωπικότητάς
του.

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩ- ΡΗΣΙΣ

(περίοδος Μεσοπολέμου, 1921 —
1936).

Ἐκδόσεις Καζάντζα.

Πρόκειται γιὰ τὴ συγκέντρωση
σέ ἓναν ἐνιαῖο τόμο ὅλων τῶν
τευχῶν τοῦ μηνιαίου θεωρητικοῦ
ὁργάνου τοῦ Σοσιαλιστικοῦ-Ἐρ-
γατικοῦ κόμματος (κομμουνιστι-
κοῦ) ἀπὸ τὸ 1921 πὺ πρωτοεκ-
δόθηκε, ὡς τὸ ζοφερὸ 1936. Καὶ
εἶναι περιττὸ νὰ σημειωθεῖ ἡ ση-
μασία μιᾶς ἐκδόσεως σάν αὐτῇ, ἂν
σκεφτεῖ κανεὶς τὸ πόσο δυσέ-
ρετα εἶναι σήμερα τὰ τεύχη ποὺ
περιλαμβάνει, καθὼς καὶ τὸ γε-
γονὸς ὅτι τὰ τεύχη αὐτὰ ἀποτε-
λοῦν τὴν πρώτη πηγὴ γιὰ τὴ με-
λέτη τῆς ἱστορικῆς διαδρομῆς καὶ
τῶν προβλημάτων τοῦ ἐργατικοῦ
καὶ κομμουνιστικοῦ κινήματος
στὴν Ἑλλάδα.

ΣΩΚΡΑΤΗ ΚΑΨΑΣΚΗ

Τὸ καλοκαίρι τοῦ σώματος
Κέδρος 1978

Τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ Σ. Καψά-
σκη, ἐνὸς ἀξιόλογου μεταπολεμι-
κοῦ ποιητῆ, ποὺ ἐμφανίζεται μετὰ
ἀπὸ ἀρκετὰ μεγάλη σιωπῇ, περι-
έχει δυὸ παλιότερα βιβλία του,
τίς «Αἰσθήσεις» 1953 καὶ τὴν
«ἐφημερίδα» 1955, καθὼς καὶ
μιὰ ἀνέκδοτη ἐνόησις. Ποιητῆς
μὲ μιὰ σύγχρονη γλωσσικὴ αἰ-
σθησι καὶ μὲ ἔντονο τὸ στοιχεῖο
τῆς κοινωνικῆς κριτικῆς ὁ Σ.Κ.
εἶναι, ὅπως ἀποδεικνύει μὲ αὐτὸ
τὸ βιβλίο του, μιὰ γνήσια ποιη-
τικὴ φωνή.

Δ.Σ. ΓΑΛΑΝΟΥ

Τρόφιμα
(Παρουσίασις ἀπλοστευμένη)
Ἐκδόσεις Παλαζήση.

Με τὸ βιβλίο αὐτὸ ὁ Δ.Σ.Γ.
ἐπιχειρεῖ νὰ ἐνημερώσει διεξο-
δικὰ καὶ συστηματικὰ γιὰ ὅσα
ὀδηγοῦν στὴ σωστὴ διατροφή τοῦ
σύγχρονου ἀνθρώπου. Προσπι-
θεῖ, μὲ ἄλλα λόγια, νὰ ἀνοίξει με-
ρικὰ παράθυρα γιὰ τὸν-χωρὶς εἰ-
δικῆς γνώσεως, ἀναγνώστη πρὸς
ἓνα χῶρο, ὅπου, στὰ χρόνια μας,
πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ τεχνικοὶ
καταβάλλουν σημαντικὲς προσ-
πάθειες γιὰ ἓνα καλύτερο, καὶ
ἀπὸ πλευρᾶς τροφίμων, αὐριο.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΕΝΕΛ. ΜΑΡΙΝΟΥ

Τὰ ἀπαγορευμένα
Κέδρος, 1978

Τὰ ἀπαγορευμένα εἶναι ἓνα βι-
βλίο ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ποιή-
ματα, μελοποιημένα ἀπὸ τὸν ἴδιο
τὸν Γιώργο Μαρίνο. Ὅπως καὶ
στὰ ἄλλα του βιβλία, προσορι-
σμένα γιὰ παιδιὰ κυρίως, ὁ ποιη-
τὴς ἐπαναστατεῖ, κραυγάζει,
γλενάζει, διακαίωδε σύμβολα
καὶ καταστάσεις μὲ μιὰν ἐκφρα-
στικὴ τόλμη καὶ χωρὶς νὰ φοβᾶ-
ται καθόλου τίς λέξεις.

ΦΑΝΗΣ ΠΑΠΑΛΟΥΚΑ

Ἱστορίες ἀπὸ τὴν Κύπρο
(Εἰκονογράφηση Λουΐζας Μον-
τεσάντου)
Κέδρος, 1978

Τὸ βιβλίο αὐτὸ τῆς Φάνης Πα-
παλουκά στήριζεται πάνω στὸ
λαογραφικὸ ὕλικό τῆς Κύπρου
καὶ ἰδιαίτερα στίς παραδόσεις
τῆς, ποὺ συνδέονται μὲ τὴν ἱστο-
ρία, τὴ θρησκεία καὶ ποὺ ἀποτε-
λοῦν ἀπόδειξις τῆς συνέχειας τοῦ
Ἑλληνισμοῦ τῆς Κύπρου ἀπὸ τὰ
πρὶο μακρινὰ χρόνια μέχρι σή-
μερα. Μὲ τίς 25 ἱστορίες-παρα-
μύθια ποὺ δρῶνται σ' αὐτὸ τὸ
βιβλίο, τὸ παιδί διδάσκεται χωρὶς
νὰ τὸ ὑποψιαστεῖ, καθὼς εἶναι
γραμμένες μὲ ἓναν τρόπο γοητευ-
τικό.

Μνήμη Ἰωάννη Γαβριήλ Ἑυνάρ-
δου.

Ἐκδοσις Ἑθνικῆς Τράπεζας.

Στόν τόμο αὐτὸ περιλαμβάνον-
ται κείμενα τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Α.
Ἀγγελόπουλου, οἱ ὁμίλιες τοῦ
Ἑλβετοῦ ὑπουργοῦ κ. G. A.
Chevallaz καὶ τοῦ καθηγητῆ τοῦ
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ.
M. B. Σακελλαρίου στὴν τελετῇ
τῆς 200ετηρίδας ἀπὸ τὴ γέννηση
τοῦ Ἑυνάρδου καὶ μιὰ μελέτη εἰ-
δικὰ γραμμένη γιὰ τὸν τόμο αὐτό
ἀπὸ τὸν καθηγητὴ O. Reverdin
γιὰ τὸν ἑλβετικὸ φιλελληνισμό
καὶ τὴ συμβολὴ τοῦ Ἑυνάρδου.

Στὸ δεύτερο μέρος τοῦ τόμου
δημοσιεύονται ἔκτενῃ ἀποσπά-
σματα ἀπὸ ἐπιστολές τοῦ Ἑυ-
νάρδου καὶ τῶν συγχρόνων του
ποὺ φωτίζουν τὴν πολὺπλευρὴ
φιλελληνικὴ του δραστηριότητα.

ΔΙΔΩΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ

Μέσα στίς φλόγες
(μυθιστόρημα γιὰ παιδιὰ)
Κέδρος 1978

Τὸ μυθιστόρημα αὐτὸ βασί-
ζεται στὸ βιβλίο τῆς Δ.Σ. «Οἱ νε-
κροὶ περιμένουν» καὶ εἶναι εἰ-
δικὰ δουλεμένο γιὰ παιδιὰ. Μέσα
ἀπὸ τὴν τρυφερὴ ἱστορία, ἐνὸς
εὐαίσθητου κορτιοῦ, ποὺ ἀφι-
γείται τὰ παιδικὰ του χρόνια
στὴν παραμυθένια ἀτμόσφαιρα
τοῦ Ἀϊδινού, (μιᾶς πλούσιας μι-
κροασιατικῆς παραλίας) καὶ ἀργό-
τερα στὴ Σμύρνη καὶ στὴν
Ἀθήνα, δίνεται μιὰ ὁλόκληρη
ταραγμένη κοσμογονικὴ ἐποχὴ
(1918 — 1935) — μὲ τίς χαρές, τὰ
δνευρα, τίς αὐταπάτες, τὰ πάθη,
τοὺς ἔρωτες καὶ τὸ καταράκλιομα
στὴν ἀβυσσο τοῦ πολέμου.

περιοδικά

ΔΙΑΒΑΖΩ

Ἐπιθεώρηση βιβλίου. Τχ. 13.
Ἰουλ. — Σεπτ '78.

Στὸ τελευταῖο τεύχος τοῦ
«Διαβάζω» δημοσιεύεται μιὰ ἐκ-
τεταμένη παρουσίασις ἀπὸ τὸν

Σπ. Παπασιπλιόπουλο, ένα σημείωμα του Κυρ. Ντελόπουλου για τον κατάλογο παιδικών βιβλίων του ΥΠΠΕ, μία μελέτη του Ν. Χιονιδή για την ιστορία του διδύμου, μία πολυκριτική της «έπιστημης» γραμματικής της δημοτικής από τους Έμμ. Κριαρά, Ν. Κυριαζή, Γ. Μπαμπινιώτη και Α. Μπελεζίνη, έπilogή και κριτική παρουσίαση των τελευταίων εκδόσεων, χρονικά και άλλη ύλη.

Διεύθυνση: Όμηρου 34, Αθήνα 135.

JOURNAL OF THE HELLENIC DIASPORA.

Το περιοδικό εκδίδεται από τις εκδόσεις PELLIA της Νέας Υόρκης με την επιμέλεια συντακτικής ομάδας νέων ελληνοαμερικανών επιστημόνων. Η συνεισφορά του στα ελληνικά γράμματα και τον ελληνισμό της Διасποράς είναι σημαντική. Στο τεύχος 'Ανοιξη '78 - περιλαμβάνονται άρθρα του Κ. Τσουζιά, του Κ. Friar, του D. Tompkins, έπilogή ποιήσης της Μ. Πολυδούρη, διδλοκριτική.

Διεύθυνση: Pella Publishing Co Inc, 461 Eighth Avenue, New YORK, NY 10001, U.S.A.

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ

Έρευνα - Στοχασμός - Τέχνη - Κριτική.

Τό «Ελεύθερο πνεύμα» εκδίδει ό Γιαννιώτης λογοτέχνης Λάμπρος Μάλαμης. Τό περιοδικό φιλοφρονεί στις σελίδες του σχόλια και είδησεις από την καλλιτεχνική ζωή, ποίηση, πεζό λόγο, λογογραφικά σημειώματα, κριτική διδλίου και είναι ό καθρέφτης της καλλιτεχνικής ζωής στα Γιάννενα.

Διεύθυνση: Έλ. Βενιζέλου 188, Γιάννινα.

ΜΕΛΕΤΕΣ

Περιοδική έκδοση της «Εταιρείας Κοινωνικών Μελετών Θεσσαλονίκης». Τχ 1. Μάιος 1978.

Ανάμεσα στην ύλη του: Τά κυβερνητικά μέτρα για την παιδεία και τη γλώσσα, Έλληνες φυσικοί, τεχνική εκπαίδευση και ΕΟΚ, Ίδεολογικά ρεύματα και Μέση Παιδεία, σχόλια και λογοτεχνικές σελίδες.

Διεύθυνση: ΕΚΜ, Αγίας Σοφίας 42, Θεσσαλονίκη.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Έκδοση ΚΝΕ Αρχιτεκτονικής της Πολυτεχνικής Θεσσαλονίκης.

Όκτασέλιδο λιθόγραφο που προσαίει «νά καλύψει ένα κενό που υπάρχει στη σχολή, στο έπιπεδο της κοινωνικής ανάλυσης, που 'χει μπει σ' όλα σχεδόν τ' αντικείμενα των σπουδών». Στην ύλη του περιλαμβάνει θέσεις της ΚΟΒ Αρχιτεκτόνων του ΚΚΕ για τό επάγγελμα του αρχιτέ-

κτονα σήμερα. Μ. Παπαδολαμπακή: Πειραματικός σχεδιασμός - Έρευνα, Ν. Ροδαλάκη: τό ρυθμιστικό της Θεσσαλονίκης κ.ά.

AUSBLICKE

Νέα ρεύματα στην ελληνική και γερμανική λογοτεχνία. Τχ. 34 - 35, Άπρ. '78.

Περιλαμβάνει: άνοιχτό γράμμα προς τον Ρ. Ντεπραί του Φ. Ντοϊδε για τό πρόβλημα της τρομοκρατίας, Χ. Μπέλ: Ριζοσπαστικότητα και έλπίδα, ποίηση και θεατρικό κείμενο του Τ. Μπράς, και πεζά των Δ. Βάραου και Δ. Δημητριάδη.

Διεύθυνση: Π.Π. Γερμανού 21, Θεσσαλονίκη.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Άριθ. 15, Ιουλ. '78.

Περιλαμβάνει ένα άρθρο του Μ. Μαρκίδη που με τίτλο «Τό δόγμα της Μεγάλης Άλλαγής» αναφέρεται στο ΠΑΣΟΚ, τό δοκίμιο του Στ. Ροζάνη «για δύο άποφάνσεις του T.W Adorno και του Γ. Αντισταδόπουλου «Τό δράμα και ή άρση» (για τον Σικελιανό και τό Βάρναλη).

Διεύθυνση: Μ. Μπότσαρη 11, Χαλάνδρι.

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ

Δίμηνο περιοδικό για τά γράμματα, τις τέχνες και την κοινωνική έρευνα, τχ. 5. Σεπτ.-Όκτ. '78.

Περιλαμβάνει συνέντευξη με τον Μ. Κοιμάνταρε, διδλωγράφηση και κριτικό σημείωμα για τό έργο του. Άζόμα, μελέτημα του Β. Σιδηρού για την ποίηση του Γ. Ρίτσου, άρθρο του Θ. Σαχαντόπουλου για τον Έλλ. Κινηματογράφο, του Β. Ραφτόπουλου για τις ταινίες επιστημονικής φαντασίας, ποίηση των Άντ. Φωστήρη, Γ. Έμρη, Μ. Γιακουμάκη και άλλη ύλη.

Διεύθυνση: Γ. Έμρης, Φωκιδίου 13, Αθήνα 136.

Ε.Ρ.Υ.Ε.Α. - Ένημερωτικό δελτίο, τχ. 24, Όκτ. - Δεκ. '77.

Δημοσιεύονται άρθρα για την προστασία από τη μόλυνση του περιβάλλοντος, (στην Έλλάδα και στο έξωτερικό), την νομοθετική δραστηριότητα για τό περιβάλλον, καταγραφή βασικών είδησεων για τά προβλήματα περιβάλλοντος και είδησεις από τη δραστηριότητα της εταιρείας.

Διεύθυνση: Ε.Ρ.Υ.Ε.Α. Ξενοφώντος 14, 3ος όροφος, Αθήνα 118.

ΜΟΥΣΙΚΟ ΑΥΤΙ

Ένα καινούριο έντυπο που αναφέρεται κύρια στο Ρόκ, τη Τζάζ και τό Μπλουζ και έχει τάξει σάν σκοπό τον την προσπάθεια για μία καλύτερη μουσική παιδεία και πληροφόρηση. Παράλληλα σκοπεύει στην προσ-

παθειών που γίνονται στο μουσικό χώρο. Στο 1ο τεύχος (Σεπτέμβριος '78) περιέχονται άρθρα πάνω στην ιστορία και την εξέλιξη του Μπλουζ και του Ρόκ, καθώς και μία παρουσίαση του συγκροτήματος των «WHO» και του κιθαρίστα των Μπλουζ John Lee Hooker.

ΔΕΛΤΙΟ Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Ελλάδος

Τχ. 97 - 98, Ιουλ. - Αύγ. '78.

Η ύλη του Δελτίου είναι ενημερωτική για την δράση του συλλόγου και τά προβλήματα του κλάδου. Ένδιαφέρουσα όπως πάντα ή έπισκόπηση του τύπου για τά προβλήματα κατοικίας και σχεδιασμού.

Διεύθυνση: ΣΠΜΕ, Σωτήρη Χαράλαμψη 9 - 11 και Χαρ. Τρικούπη, Αθήνα 708.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

Μηνιατική έπιθεώρηση άγροτικής οίκονομίας και πολιτικής. Ιουλ. - Αύγ. '78.

Με σχόλια και σύντομα άρθρα παρουσιάζονται μία σειρά από άγροτικά θέματα και προβλήματα άγροτικής πολιτικής.

Διεύθυνση: Β. Μπουφίδης, Θεμιστοκλέους 1, Αθήνα 141.

ΚΩΔΙΚΑΣ - Κείμενα Σημειωτικής

Τό νέο τεύχος εκδίδεται στην Ολλανδία από τον έδοτικό οίκο Peter de Ridder Press, εκδότη του περιοδικού Semiotica και κατ'έξοχην εκδότη σημειωτικών διδλίων και περιοδικών. Στη νέα του αυτή μορφή ό «Κώδικας» δημοσιεύει κείμενα στα άγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και ελληνικά. Στο τεύχος 1 του έτους 1978 που κυκλοφόρησε, άνάμεσα στα άλλα - ξενόγλωσσα - άρθρα, δημο-

σιεύεται ή μελέτη του Έρατοσθένη Καψωμένου: Σεφέρη «Μυθιστόρημα, Γ'»: Δομική ανάλυση.

Διεύθυνση: Κώδικας / Code, An International Journal Of Semiotics, P.O. Box 19, Θεσσαλονίκη.

ΙΔΕΟΔΡΟΜΙΟ

Άδέσμευτο περιοδικό πολιτικής δράσης και κουλτούρας, τχ. 10 και 11.

Στό διπλό τεύχος, περιλαμβάνεται και τμήμα με άγγλική έκδοση. Στο τεύχος, με τίτλο «ποιός δάξει φωτιά στα Πανεπιστήμια» δημοσιεύεται μία «καυτή» έρευνα για τά ελληνικά πανεπιστήμια, ένα κείμενο του Β. Κοτρώνη «για ένα φανταστικό πανεπιστήμιο», άναδημοσίευση από κείμενα περιοδικών της έξωκοινοβουλευτικής άριστερας και παρουσίαση του θέματος των φοιτητικών κοιτώνων.

Διεύθυνση: Βελισσάριου 4, Αθήνα 705.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΝΟΤΟΥ - τχ. 3

«Ό Σταυρός του Νότου» εκδίδεται από μία ομάδα φίλων των γραμμάτων που ζουν στο Γιοχάνεσμπουργκ. Στο τελευταίο του τεύχος δημοσιεύει ποίηση, διηγήματα μελέτες, διδλοκριτική και ενημέρωση για τις ελληνικές πολιτιστικές εκδηλώσεις στη Νότιο Άφρική.

Διεύθυνση: Costas Pajtes, c/o Ellis Park Hotel, Bertram - JHB, South Africa.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΩΔΕΙΟ

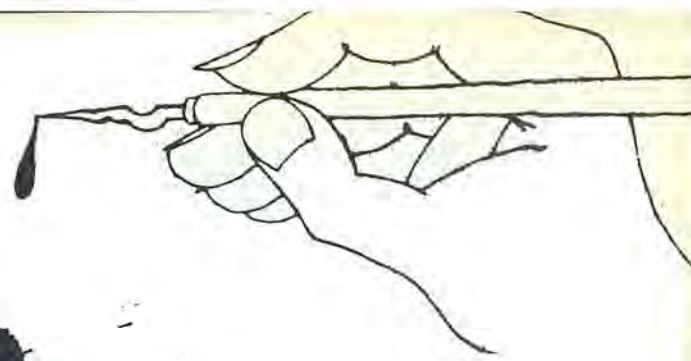
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

Γενική Διεύθυνση: ΚΩΣΤΑ ΚΛΑΒΒΑ

Τμήματα: θεωρητικών, τραγουδιού, πιάνου, κιθάρας και λοιπών όργάνων.

Άλκιδάδου 84, Πειραιάς τηλ. 4124287

•••••
:Γερμανικά:
•••••
• ακαδημαϊκού επιπέδου •
• Διαμαντιδης 3634290 •
• ΔΙΔΟΤΟΥ 49 •
•••••

Τίς τελευταίες μέρες, πήραμε μιά σειρά από γράμματα για τις δημοτικές εκλογές που, λόγω επικαιρότητας, δημοσιεύονται στο σημερινό τεύχος. Μιά σειρά από ενδιαφέροντα γράμματα για τα «60χρονα του ΚΚΕ», μετατέθηκαν για το επόμενο τεύχος.

Άγαπητό «ANTI»,

Άφορητή για τουτό μου τό γράμμα μου έδωσαν οι τελευταίες εξελίξεις γύρω απ' τις δημοτικές εκλογές.

Απ' τη μιά μεριά ή κυβέρνηση απαγορεύει κάθε συγκέντρωση προεκλογική και απ' την άλλη ή αντιυπολίτευση παρουσιάζεται με φτωχές καταγγελίες και συγκεντρώσεις υπογραφών από διάφορες προσωπικότητες. Μ' αυτόν τον τρόπο μονοδιάζει και μεταφέρει τό μούδιασμα αυτό και στο λαό. Τέτοια αντιμετώπιση των εντελώς αντιδημοκρατικών ενεργειών της δεξιάς δέν ταιριάζει με τις επαγγελόμενες μάχες - τουλάχιστον στα πλαίσια της τοπικής αυτοδιοίκησης. Κυριολεκτικά δίνεις «πράσινο φως» σε κάθε σκοτεινή επιδίωξη της δεξιάς, μιά και τό μόνο που θά 'χει νά αντιμετωπίσει θά 'ναι κάποιες καταγγελίες. Άλλ' αυτό, είναι για τη Δεξιά «πράγμα άσημαντο» με τά μέσα που διαθέτει για νά κουκουλώνει καταστάσεις.

Μία πρόταση θά ήταν νά καλοήσαν οι συνδυασμοί των κ.κ. Μπέη και Μίκη Θ. τό λαό στις συγκεντρώσεις που αυτοί ήθελαν και όπου νόμιζαν και νά ζητούσαν την παρουσία των βουλευτών και των προσωπικοτήτων που υποστηρίζουν κάθε συνδυασμό.

Θά ήταν και ένα σάλπισμα άγώνα για την έπαρχία όπου ή δεξιά στερώντας κατ' ουσία κάθε μέσο έπαφής με τό λαό και την αντιυπολίτευση εξαπολύει τούς πανίσχυρους ρουσφετολογικούς της μηχανισμούς (ή παλιά μου τέχνη...)

Αν δημοσιευτεί τό γράμμα, άς απαντήσει όποιος απαντήσει με προτάσεις ή γνώμες για τό πώς θά σπάσει ή τρομοκρατία της δεξιάς ή, αν υπάρχουν λόγιοι που ή δημοκρατική αντιυπολίτευση υπακούει στις απαγορεύσεις αυτές, νά μου τούς πει γιατί έγώ δέν τούς βλέπω.

Δημ. Κ. Μαρκάκης
Ν. Χαλκηδόνα

Από τό Γ. Γιωτόπουλο, παλιό στέλεχος του προεδρίου της «Νεολαίας Λαμπράκη» πήραμε τό γράμμα που ακολουθεί και, με τόν τρόπο του υπερασπίζεται τόν Μίκη Θεοδωράκη.

Ξεφυλλίζοντας τό «ΡΙζοσπάστη» της 8 και 9.9.78, με χαρά διαπιστώνει κανείς πώς θρέθηκε επιτέλους χώρος στις στήλες του για τόν μεγάλο καλλιτέχνη και αγωνιστή, για τό δάρδο της Δημοκρατικής Αντίστασης και της Νέας γενιάς των δύο τελευταίων 10ετιών.

Είναι άξιον παρατήρησης όταν βλέπει κανείς, πώς εκεί απ' όπου άλλοτε έκτοξεύονταν λάσπη για τό «χαλασμένο» ΘΟΔΩΡΑΚΗ, τώρα απλώνονται τά δάανοιχα χέρια του ΜΙΚΗ σαν μιά ακόμη πρόσκληση σε ώραίους, όπως πάντα, άγώνες...

Η μεγαλωσύνη μάλλον δέν πρέπει νά μπαίνει σε καλούπια. Πρέπει, ίσως, νά δεχθούμε πώς είναι πολύ, νά απαιτούμε απ' αυτήν ένα άμετακίνητο «στέκι», δέν χωράει σε σχήματα, πολύ περισσότερο δέν μπορούν εύκολα νά την ζημιώσουν, τά μπλάβα χρώματα των μικρών ανθρώπων ή των οργανώσεων... Τρανό παράδειγμα ό «ΡΙζος», τό Κ.Κ.Ε., ή ΚΝΕ. Έκεί που κάποτε ανάλδυσε ό δόροβρος, ξεκινάει μιά ακόμη πρόκληση από τις δάανοιχτες φτερούγες του ΜΙΚΗ!!! Πέρα όμως από συναισθηματισμούς για παλιούς φίλους και συνεργάτες, ξεπηδάει ένα μεγάλο ερώτημα! Ποιά είναι ή θαύτερη ανάγκη που υποχρεώνει τό Κ.Κ.Ε., την ΚΝΕ, τό «ΡΙζοσπάστη», νά ανασύρει τόν πέπλο από την τόσο άγνομημένη - αν μή τί άλλο - «Νεολαία Λαμπράκη».

Οι παλιοί Λαμπράκηδες δέν είναι δυνατόν νά μείνουν άσυγκίνητοι απ' αυτή την «άναγνώριση» και νά μήν άνησυχήσουν από την όψη και ύποπτη σκοπιμότητα έναγκαλισμού, από τη ΜΙΑ, του ΕΝΟΣ και μεγάλου ΚΟΜΜΑΤΟΣ Νεολαίας, που θά σκοτώσει ή τό λιγότερο θά μικρύνει τη μεγαλωσύνη των «Λαμπράκηδων». Κι' αυτό, σε μιά προσπάθεια νά κάνει τη Νεολαία τους, πρόγονο και επομένως κληρονόμο της τής

ΚΝΕ. Όμως οι πρωταγωνιστές του «Ζ» είναι ακόμη όλοι ζωντανοί...

Όταν οι Κοτζαμπάσηδες και οι άκαπνοι του 1821 με τόν ένα ή τόν άλλο τρόπο, εξόντωσαν τούς πρωταγωνιστές του και έξουδετέρωσαν, παραποιώντας τό πραγματικό του νόημα, τόν κίνδυνο που διέτρεχαν απ' αυτό... δέν παράλειψαν τότε, νά κάνουν σύμβολο, τιμή και κάυχημά τους τό «21». Δίχως ταιγκουνιά μύρασσαν παράσημα, πόστα, ίδρυσαν και σωματεία μικρών άπογόνων των μεγάλων ήρώων.

Τό ίδιο έπαναλαμβάνεται δυστυχώς με την έθνική μας αντίσταση του 40-44, αλλά σε άλλο πλάνο, όχι μόνο από τούς αντίπαλους της, που ακόμη την πολεμούν, αλλά και από τούς πρωτεργάτες της, που ευθύνονται όμως και οι αντίπαλοί της για την ήττα της... Οι τελευταίοι αυτοί, αφού εξόντωσαν τούς ΒΕΛΟΥΧΙΩΤΗΔΕΣ, αφού έθαψαν - έθαψαν τούς Σιάντους, τούς Πλουμπιήδες, τούς οικειοποιούνται τώρα με μιά «άποκατάσταση», κι' αφού έλειψαν κι' οι Σαραφηδες... έμεινε τό ΕΝΑ και ΜΟΝΑΔΙΚΟ για νά μοιράζει παράσημα και συγχωροχάρτι

όρθοδοξίας. Πολύ περισσότερο πρέπει νά υπερασπιζόμαστε την ιστορία και τούς φορείς που τη γράφανε.

Ό καθένας μπορεί εύκολα νά διαπιστώσει ότι ή συνέντευξη του «ΡΙζοσπάστη» από τόν άλλοτε άποδιοπομπαίο «χαλασμένο» πρόεδρο της ΝΕΟΛΑΙΑΣ του τραλαλά, όπως θέλουν νά χαρακτηρίζουν μέχρι σήμερα τη Ν. Λαμπράκη, με την έρπουσα προπαγάνδα τους, τό Κ.Κ.Ε. και ή Κ.Ν.Ε., άποτελεί μιά προσπάθεια οικειοποίησης κι' αυτής της λαμπρής σελίδας που έγραψαν οι Λαμπράκηδες, για νά μονοπωληθεί μιά κι' ό Πρόεδρος της άποφάσισε νά παρακαθήσει στο 4ο Φεστιβάλ υπό τη σκιά του Γόντικα. Έτσι ή ιστορική συνέχεια της ΚΝΕ, ό έλλειπων κρίκος, προς τη Νεολαία του μοναδικού Κομμουν. Κόμματος, (αφού έκοψαν και την ΕΠΟΝ στα μέτρα τους) θά έχει πιά βρεθεί.

Σήμερα ή ΚΝΕ με τη δυναστεία των Φεστιβάλ..., που άνετα μπορεί νά τά πλαισιώνει χωρίς σπόν «διεθνισμό» με μπαλέτα, όρχηστρες, χαιρετισμούς και προσωπικότητες που καταφθάνουν άεροπορικώς απ' όλο τόν κόσμο. Πού μπορεί νά διοργανώσει τά

ΔΗΜΟΤΙΚΑ

για έγκληματικά σφάλματα... για ν' άναγνωρίζει Κομμουνιστές - όχι μέλη του - κατά τό κέφι του. Για νά κατατάσει και νά χρωματίζει τούς αγωνιστές, σε προδότες, άποστάτες, άναθεωρητές κλπ.

Δέν μπορεί νά μή θυμηθεί κανείς τη φράση του ΑΙρεσιάρχη ΜΙΚΗ όταν έγραφε από τόν ΩΡΟΠΟ... θά μείνω, έστω και μόνος, έγώ και οι νεκροί φίλοι μου... Πραγματικά ΜΙΚΗ, δέν υπάρχει ωραιότερο, ήθικώτερο από τό νά υπερασπίζεται κανείς τούς νεκρούς του, τούς ΠΑΥΛΟΥΣ και τούς ΝΙΚΟΛΙΟΥΣ... νά τούς υπερασπίζεται από τη σκοπιμότητα, τό «σφιχταγκάλισμα», την «άναγνώριση» και την «παρασημοφορία» των Ήρακλείδων της αλήθειας

Φεστιβάλ, έν μέση Αθήνα. Πού προσέχει όμως την «έπαιναστική» διαπαιδαγώγηση των μελών της κι' έχει άναγάγει σε μεγάλη «ήρωική» πράξη την κακοποίηση των ντουβαρών, όταν μπορεί ακόμη κι' από την «Τελεβίζιον» νά τά διαφημίζει, νιώθει την ανάγκη νά οικειοποιηθεί και την ιστορία της Νεολαίας του «τραλαλά» και της γενιάς του 15%, του 114, των Μαραθώνων της Ειρήνης.

Πολύ, πάρα πολύ σωστά, μετά μάλιστα από τόνων έτών καθυστέρηση και προογραφή, προσπαθεί σήμερα ό ΜΙΚΗΣ στη συνέντευξη του νά γνωρίσει στούς Κνίτες τη ζωντανή ακόμα ιστορία του νεολαίστικου κινήματος, με τούς Λαμπράκηδες, όπου τά στελέχη τους, όχι πάντα χωρίς κίν-

δυο της ζωής τους, όργωναν την Βασιλοπαράκροτουμένη "Ελλάδα, για τις λέσχές, τις Βιβλιοθήκες, τις έκδηλώσεις, τη Δημοκρατία. Τότε που και το Γενικό Επιτελείο Στρατού εξεστράτευε και κατεύθυνε τη συγκοφάντια και τις απειλές έναντιόν τους, όταν τα στελέχη της, στο κάθε τους βήμα, κυρίως στην έπαρξια, υπήρχε κίνδυνος να τα εξαφανίσουν οι κάθε λογής Φαριμαχίδες.

"Ολ' αυτά νομίζουμε πως είναι καιρός να τα μάθουμε επιτέλους οι Κνίτες. Νά μάθουν πως οι Λαμπράκηδες δεν ήταν η Νεολαία του «Τραυλά»... Νά μάθουν πως πέραν από τη μαχητικότητά τους οι Λαμπράκηδες ήταν σκεπτόμενοι, με πίστη στα ιδανικά τους, με φαντασία και πρωτοτυπία στη δράση τους. Χωρίς παρωπίδες, γι' αυτό και αντιτάχθηκαν στα κομματικά κατεστημένα και τις αλάθητες καθοδηγήσεις... υποχρεώνοντας έτσι το «ΕΝΑ και ΜΟΝΑΔΙΚΟ» να διαγράψει μια ολόκληρη γενιά από το κοιμητικό του ρεπερτόριο, λές και η ιστορία της Ελληνικής Νεολαίας γράφεται, όπως οι σελίδες της Σοβιετικής Έγκυκλοπαίδειας (σίκισε - πρόσθεσε).

Φαίνεται πως η συνέντευξη αυτή αποτελεί το προλόγιο για την οικειοποίηση της Νεολαίας του «Ζ» κι' εδώ είναι που πρέπει να διαφωνεί κανείς με τον ΜΙΚΗ, ο οποίος πραγματικά όταν ύψώνει τα σάν φτερούγες χέρια του γεμίζει και συναρπάζει γήπεδα, κατάμεστα. ΛΑΘΟΣ όμως, πολύ λάθος, πως ό,τι άγγιζει το αγιάζει... "Ε, όχι. Όσα πιστοποιητικά κι' αν παραχωρήσει στο Γενικό Γραμματέα της ΚΝΕ για... «συνεργασίες στο σπίτι του...», ή Ιστορία παραμένει... ή συντριπτική πλειοψηφία των στε-

λών της Νεολαίας Λαμπράκη, δεν παγιώθηκε στα γρανάζια του ενός και αλάθητου Κ.Κ. Δεν συνήργησαν οι Λαμπράκηδες στη δημιουργία καμιάς Νεολαίας με παρωπίδες... Γι' αυτό και η ΚΝΕ των Φεστιβάλ τούς βάφτισε «Νεολαία του Τραυλά»... πήδηξε μια γενιά και διεκδίκησε με σιγουριά την κληρονομιά της ΕΠΟΝ, μια και η ήρωική εκείνη γενιά της Αντίστασης κοντεύει να εκλείψει εξοθενωμένη από τις πολλαπλές ήττες του κινήματος, τα Μακρονησία, τα έκτελεστικά αποσπάσματα... Ένω η συντριπτική πλειοψηφία των επιζώντων στελεχών της θεωρούνται εξουδετερωμένοι με τη ρετινιά του «χαλασμένου» και του «Αναθεωρητή» και επομένως ακίνδunami για το ΜΟΝΑΔΙΚΟ Κόμμα. Δεν είναι όμως δυνατόν να επαναληφθεί το ίδιο με τους Λαμπράκηδες που ακόμη και στις δύσκολες εποχές είχαν μάθει, με πρώτο το ΜΙΚΗ, να μην υποκύπτουν σε κανένα κομματικό κατεστημένο. Τρανό παράδειγμα αποτελεί ο ήρωας Σωτήρης Πέτρουλας, που όχι μόνο διαφώνησε και διαχώρησε τη θέση του από τη καθοδήγηση της Νεολαίας, αλλά και με τον ίδιο το ΜΙΚΗ, κατά το τελευταίο διάστημα πριν από τη θυσία του. Όπως και νά 'χει όμως το πράγμα, γεγονός είναι πως η ΚΝΕ πάρα πολλά έχει να ωφεληθεί απ' αυτή τη γνωριμία κι' αυτό πρέπει να βαρύνει. Ίσως να είναι αυτό ή πιο μεγάλη δικαίωση της Νεολαίας του «Ζ».

Γ. Γιωτόπουλος

● Στο θέμα των δημοτικών εκλογών αναφέρεται και το γράμμα του Νίκου Οικονόμου.

Αγαπητό ΑΝΤΙ,

Αναρωτιέμαι πολλές φορές

μέχρι πού θα φτάσει η περιβόητη «ένωτική» πολιτική του Κ.Κ.Ε. Ξ. Και επειδή τα σχετικά παραδείγματα είναι πολλά, θα αναφερθώ σ' ένα καινούριο, που σχετίζεται με τις προσεχείς δημοτικές εκλογές. Αφού, λοιπόν, τα εξαρεμένα της ήγερσίας του δεν έπιασαν, αποφάσισε, στα πλαίσια δέσμι της ένωτικής του γραμμής, να κατεβάσει υποψήφιο δήμαρχο στην Αθήνα το σύντροφο και διακεκριμένο καλλιτέχνη Μίκη. Μια και ήταν αδύνατο στους υποψηφίους του να είναι γραμμένοι στο ίδιο ψηφοδέλτιο με τους αναθεωρητές του Κ.Κ.Ε. έσ. Έτσι, λοιπόν, αυτόν που πριν λίγο καιρό βρίζανε και απειλούσαν με διάφορα γνωστά συνθήματα, αυτόν τώρα αποκαλούν διακεκριμένο καλλιτέχνη και τον κατεβάζουν για να ζητήσει την ψήφο των Αθηναίων. Ασχετα, βέβαια, αν έτσι παίζει το παιγνίδι της δεξιάς. Ασχετα, αν αλλάζει - σαν κόμμα επαναστατικό κλπ. - αυτά που έλεγε πριν λίγους μήνες. Και έτσι το σλόγκαν είναι: «Ψηφίστε Θεοδωράκη για να δγει ο Πλυτάς». Ενάντια σέ ποιόν κάνει ένότητα το Κ.Κ.Ε. Ξ. λοιπόν; Ενάντια στη δεξιά ή ενάντια στην ίδια την αντιπολίτευση και ειδικότερα στο Κ.Κ.Ε. έσ.; Καλύτερα, λοιπόν, οι δπαδοί του Κ.Κ.Ε. Ξ. να κριτικάρουν πρώτα τις δικές τους θέσεις, αν αυτές είναι σύμφωνα με τις άρχές του μαρξισμού - λενινισμού και μετά να κριτικάρουν - και όταν λέω κριτικάρουν δεν έννοώ βρισέ - τά άλλα κόμματα. Γιατί ο λαός ξέρει ότι τά κόμματα δεν τά κρίνουν απ' τά λόγια και τις υποσχέσεις, αλλά απ' τις πράξεις τους. Νά δούμε όμως, πως θά τά κουκουλώσει ή ήγερσία του, όταν θά δει την παταγώδη αποτυχία

του πειράματος. Τό μόνο είναι να μετρήσει εάν μετά τον Νοέμβριο του '77 έχει κανένα κέρδος. Άλλά έκανε και τίποτα άλλο απ' τό '74: Μετρούσε τά κονιά του λές κι έτσι θά φτάσουμε στο σοσιαλισμό. Νά, λοιπόν, ή λογική της «ένωτικής» πολιτικής του δογματικού Κ.Κ. Εγώ πάντως περιμένω και χειρότερα.

Νίκος Οικονόμου
Θεσσαλονίκη

● Ο αναγνώστης Α.Θ.Κ. μάς γράφει για την υποψηφιότητα του ΜΠΟΣΤ. Στις απορίες του, απαντά με τόν δικό του τρόπο, σέ άλλες σελίδες τού περιοδικού, ο γνωστός ανορθόγραφος συντεράτης μας.

Αγαπητό ΑΝΤΙ,

Ο πολιτικός άμορφισμός και ο καιροσκοπισμός που επικρατεί στην πολιτική ζωή τού τόπου μας δξίνθηκε ιδιαίτερα έντονα τόν τελευταίο καιρό, με την έλευση των δημοτικών εκλογών.

Τελευταίο happening, γιατί περί τέτοιου πρόκειται, ή επιφοίτηση που συνέβη στο γνωστό ανορθόγραφο γελοιογράφο ΜΠΟΣΤ, ο οποίος δήλωσε ότι κατεβαίνει «μέ ένθουσιασμό» υποψήφιος δημοτικός σύμβουλος Αθήνας στο ψηφοδέλτιο τού «δημοφίλου μουσικοσυνθέτη».

Μήπως έρχασε ο παλιός συνεργάτης τού ΑΝΤΙ ότι πριν επτά μήνες περίπου από τις στήλες τού περιοδικού είρωναένόταν με σαρκασμό τόν «δημοφιλή μουσικοσυνθέτη» και τις πολιτικές σκέψεις του;

Αν αυτός λησμονήσει, ή τόν πείσανε να λησμονήσει ο κόσμος δεν ξεχνά.

Φιλικά

Α.Θ.Κ. - Φυσικός

ΚΛΑΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Σ. Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ● ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 60 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 3605501 - 3608550

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ● ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 141 ΠΕΙΡΑΙΑΣ. ΤΗΛ. 4116530

Από τόν κ. Γεώργιο Δημογιάννη, από τήν Πάτρα, πήραμε μέ τίτλο «Περί τό Βορειοηπειρωτικό» — όφειλούμένη άπάντηση πρός κ. Αδέρωφ — τό κείμενο που ακολουθεῖ. Χωρίς νά συμμεριζόμαστε τήν επιχειρηματολογία καί τίς θέσεις τοῦ ἐπιστολογράφου δημοσιεύουμε χωρίς περικοπή τό κείμενό του γιατί παρουσιάζει ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον.

Ὁ καιροσκοπισμός καί ἡ ἐξυπηρέτηση ἄλλοτρίων ὑποθέσεων ἐκ μέρους τοῦ κ. Αδέρωφ εἶναι «ἄλλον παπᾶ ἐναγγέλιο»!

Τό ΑΝΤΙ ἐπιφυλάσσειται πάντως νά ἐπανέλθει μέ ἄλλα, νέα στοιχεῖα στό θέμα, σέ κάποιο ἀπό τά προσεχῆ τεύχη του.

Σάν κεραυνός ἐν αἰθρία ἔπεσε στους Βορειοηπειρωτικούς κύκλους τό συνταρακτικό ἄρθρο τοῦ περιοδικοῦ «ΑΝΤΙ» — 105, 12.8.78, πού καταπιάνεται μ' ἕνα πολύ μπαγνιτικό, μά καί τόσο φρέσκο θέμα, ὅπως εἶναι τό ἐθνικό θέμα τῆς Β. Ἡπείρου.

Πρόκειται γιά τή «θέσι» πού εἶχε πάρει κατά τά ἔτη 1944 — 45 ὑπέναντι στό ἐθνικό Βορειοηπειρωτικό θέμα ὁ τότε «κατ' ὄπνομήν» ἐπίκουρος ὑποπλοίαρχος καί σήμερα Ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Εὐάγγελος Αδέρωφ. Ἐδῶ πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι, ἂν ἐπρόκειτο γιά ὁποιοδήποτε ἄλλο πολιτικό σκάνδαλο, δέ θά χρειάζονταν κἀν οἱ δικές μας παρατηρήσεις. Ἐπειδή ὅμως πρόκειται γιά ἐθνικό θέμα, πού μάς ἀφορᾷ ἀμέσως καί ἀπό τή «θέσι» τοῦ κ. Αδέρωφ ὑπέναντι σ' αὐτό ἐξημιωθήκαμε κι' ἐξακολουθοῦμε νά ζημιωνώμαστε ἀνεπανόρθωτα, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, γιά λόγους ιστορικούς, συνειδησῶς κι' εὐθύνης, νά λάδωμε θεοί καί ν' ἀντιδράσωμε σά ν Βορειοηπειρωτές.

Καί ὅπως εἶναι φυσικό, τό θέμα παρ' ὅτι παλιό, ξεναποκτᾷ πάλι ἐπικαιρότητα καί ἀρκετό ἐνδιαφέρον, ὅταν μάλιστα ληφθοῦν ὑπ' ὄψη τά ἑξῆς:

1. Ὅτι ἡ λύση τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ἦταν καί εἶναι συνάρτηση πολλῶν παραγόντων, κυρίως ὅμως τῆς πολιτικῆς τοποθετήσεως κι' εὐθύνης τῶν ἐκάστοτε πολιτικῶν ἀρχόντων τῆς χώρας ὑπέναντι στό θέμα. Ἦτο καί εἶναι θέμα πολιτικό.

2. Ὅτι τό Βορειοηπειρωτικό χάθηκε μέσα ἀπό τά χέρια μας κατά μιάν ἐποχή, πού θά μπορούσε νά εἶχε λυθεῖ ἀναιμῶστα, εὐκόλως, ἀνετα καί ὀριστικά, ἂν οἱ πολιτικοί μας τότε εἶχαν κοινόν νοῦν καί στοιχειώδεις πολιτικό αἰσθητήριον.

3. Ὅτι τό Βορειοηπειρωτικό, σάν ἐθνικό θέμα, ἐξακολουθεῖ ἀκόμη καί σήμερα — ἔτσι τουλάχιστον λέγεται — νά παραμένει «ἀνοιχτό» καί «ἐκκρεμές» πρός

ἐπανασυζητήσι κι' ἐπανεξέτασι ἐνώπιον τῶν ἐπιλεγόμενων «Μεγάλων Δυνάμεων».

4. Ὅτι πολλά ἀπό τά πολιτικά πρόσωπα τῆς περιόδου 44 — 45, πού τάχθηκαν μέ φανατισμό ἐνάντια στή βορειοηπειρωτική ὑπόθεσι καί βοήθησαν φανερά ἡ κρυφά στόν ὀριστικόν ἐνταφισμό τοῦ ἐθνικοῦ θέματος, ζοῦν ἀκόμη καί σήμερα καί μάλιστα κατέχουν καίριον θέσι στόν πολιτικό καί δημόσιο βίον τῆς χώρας.

5. Πολλοί δημόσιοι ἄνδρες πού διαχειρίστηκαν τίς τύχες τῶν πανελλήνων — ἐλευθέρων καί μὴ — πότε γιατί ἤθελαν νά ἐξυπηρετήσουν κομματικά ἢ προσωπικά τους πάθη ἢ συμφέροντα καί πότε γιατί ὑπηρετήσαν ξένες σκοπιμότητες, ἐβλάψαν ἀνεπανόρθωτα τίς ἐθνικές μας ὑποθέσεις καί πρωτοστάτησαν ἐμπρακτικά στό νά καταδικασθοῦν σ' αἰώνια σκλαβιά ἐκατοντάδες χιλιάδες Ἕλληνων. Καί νομίζουμε ὅτι τό φαινόμενο αὐτό εἶναι μοναδικό καί πρωτάκουστο στά παγκόσμια χρονικά. Τό νά παραδίδωμε δηλαδή ἄσασνιστα καί μέ τά ἴδια μας τά χέρια τή δική μας γῆ σέ ξένα γειτονικά κράτη παίζοντας ἔτσι θεληματικά ἡ ἀθέλητα τό ρόλο τοῦ ἐθνικοῦ μειοδότη σάν νά ἐπρόκειτο γιά τή δική μας περιουσία.

6. Ἐνα ἀπό τά κορυφαία ἐκεῖνα πρόσωπα — σύμφωνα μέ τήν ἀποκάλυψι τοῦ περιοδικοῦ — πού ἀντέδρασαν λυσσαλεῖα στήν ἔνωση τῆς Β. Ἡπείρου, εἶναι κι' ὁ σημερινός Ὑπουργός Ἐθνικῆς Ἀμύνης κ. Αδέρωφ. Ἀπίστευτο, ἀλλ' ἄληθές! Καί ὁμολογοῦμε ὅτι ἡ ἀποκάλυψι αὐτή μάς ξάφνιασε καί μάς ἔκανε νά αισθανθοῦμε — σάν Βορειοηπειρωτές — ἀγανάκτησι, ντροπῇ κι' ἀηδία. Διότι εἴχαμε ἀκούσει καί εἴχαμε διαβάσει πολλά καί διάφορα — πραγματικά ἢ φανταστικά — γύρω ἀπό τό πρόσωπο τοῦ ἀνδρός, πού ἀναφέρονταν στήν προσφορά θετικών ἢ ἀρνητικῶν ὑπηρεσιῶν πρός τό ἔθνος καί τήν Ἡπείρου ἐιδικότερα, ἀλλά ποτέ δέν εἴχαμε φαντασθῇ ὅτι, σ' ὅτι ἀφορᾷ τό Βορειοηπειρωτικό, εἶχε συνταχθῇ μέ τόση ἀνευθυνότητα, μέ τόση προσποίηση καί μέ τόση κακότητα μέ τό μέρος τῶν πύφ φανατισμένων πολέμιων τῆς ὑποθέσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Τό ἀποκαλυπτικό ὅμως δημοσίευμα τοῦ περιοδικοῦ μάς ἔπεισε ἀπόλυτα περὶ αὐτοῦ καί δέ μάς ἄφησε περιθώρια γι' ἀμφισβητήσεις.

Σύμφωνα λοιπόν μέ τήν ὑπ' ἀριθ. Πα. 225. 3.2.45 ἀπόρρητη ἐκθεσι τοῦ κ. Αδέρωφ πρός τό Γεν. Ἐπιτελεῖο — ἀποσπάσματα τῆς ὁποίας δημοσίευσεν τό περιοδικό «ΑΝΤΙ»:

1. Ἡ ἐξωτερική πολιτική τῆς Ἑλλάδος πρός τήν Ἀλβανία καθωρίστηκε, ἀπό δύο κακίστους συμβούλους: ἀπό τό φλογερό καί τυφλό αἶσθημα κι' ἀπό τό στενό

πολιτικό συμφέρον πολλῶν ἰθυνόντων, οἱ ὁποῖοι δέν θέλησαν νά ἔλθουν σ' ἀντίθεσι μέ τήν κοινή γνώμη καί νά μιλήσουν τῇ γλώσσᾳ τῆς ἀλήθειας.

Δηλαδή — ἐρωτᾶται — ὅταν οἱ πανέλληνες καί τά διάφορα πολιτικά κόμματα ἀποκαλύπτει κι' ἀπορροχματίζονται μέ τό μέρος τῶν ἀλυτρώτων καί ἀγωνίζονται κάθε στιγμῇ καί μέ κάθε μέσον νά σώσουν ἕνα λαό, πού ὑπῆρξε ἀνέκαθεν καί εἶναι ἑλληνικός — καί γιά τήν πίστι τοῦ αὐτοῦ, ὅπως εἶναι πασίγνωστο, διώχθηκε καί ὑπέστη μύρια μαρτύρια — διακατέχονται ἀπ' τό τυφλό πάθος κι' ἐξυπηρετοῦν διάφορα κομματικά συμφέροντα; Μά πῶς εἶναι δυνατόν τήν ἀκρατή κι' ἄγρια αὐτή ὁρμή κι' ἐπιθυμία νά χαρακτηρίσωμε σάν

Ο κ. ΑΒΕΡΩΦ ΚΑΙ ΟΙ «ΘΕΣΕΙΣ» ΤΟΥ

παραλογισμό καί σάν παρανοικίᾳ ἐνέργεια, ὅταν μέ τόν πόθο αὐτό συμπίπτει ἀπόλυτα καί τό ἐθνικό συμφέρον, τό ἐθνικό γόητρο καί τό ἐθνικό χρέος; Κι' ἂν, ἀλήθεια, ὅλοι αὐτοί παραλογισμοί καί εὐρύσκωνται ἐκτός ἑαυτοῦ των, τί θά πρέπει νά λεχθῇ γιά τόν κ. Αδέρωφ, πού εἰσπείγεται καί ὑπογράφει μέ τόση εὐχέρεια τήν παράδοσι χερσὶ πόδα τῆς Β. Ἡπείρου στήν Ἀλβανία; Ὅτι αὐτός σκέπτεται ἐθνικά καί στέκει στά καλά του; Ὡστε σέ ἀναγνώρισι αὐτῶν τῶν ὑψηλῶν ὑπηρεσιῶν τό ἑλληνικό κράτος τόν προήγαγε κατ' ἐπανάληψι σέ ὑπουργό καί μάλιστα Ἐξωτερικῶν καί Ἐθνικῆς Ἀμύνης; Ἀλλά τότε, ἐρωτᾶται:

α. Πῶς ἡ «θέσι» του αὐτῇ ὑπέναντι στό Βορειοηπειρωτικό μπορεῖ νά συμφωνήσῃ μέ τίς ιστορικές παραδόσεις τῆς Πατρίδος — τῶν ὁποίων τελευταία ἐμφανίζεται ὑπέραρχος — γιά τήν ἐπιβίωσι τοῦ ἔθνους καί μέ τό γενικότερο κλίμα πού ἐπικρατεῖ μέσα στό διεθνή χώρο γιά περισσότερη δημοκρατία καί περισσότερη λευτεριά στους σκλαβωμένους λαούς;

β. Ἀρνεῖται τό ὅτι θά εἴχαμε καταγάγει, σάν ἔθνος, τήν πύφ μεγάλη νίκη τῆς ἱστορίας μας, ἂν κατά τά ἔτη 1944 — 45 πάρα πολλοί πολιτικοί καί στρατιωτικοί δέν εἶχαν διαπράξει τά γνωστά ἀσυγχώρητα πολιτικά καί στρατιωτικά λάθη — γράφε γράφεις: Πόσοι, ἀλήθεια τότε ἐνήγησαν μέ ὀρθοπρόσνη, σύνεσι, πατριωτισμό καί διορατικότητα σ' ὅτι ἀφορᾷ τό Βορειοηπειρωτικό; Ποῦ ἐλάχιστοι, ἂν πάρουμε σάν πρότυπο παράδειγμα ἐνδιαφέροντος πρός τόν ἀλύτρωτο ἑλληνισμό τῆς Ἡπείρου τόν ἐκ Μετσόβου — ἡ κατ' ἄλλους ἐκ Τρικάλων — τοπάρχη τῆς Ἡπείρου κ.

Αδέρωφ — Τσιότσα.

2. Οἱ περισσότεροι Ἕλληνες, παίρνοντας σάν δεδομένο τόσον ἀπό τήν ἱστορία ὅσο κι' ἀπ' τὸ γεγονός ὅτι τό ἑλληνοφώνον στοιχεῖο τῆς Β. Ἡπείρου εἶναι τό περισσότερο τοῦ πληθυσμοῦ, ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ Β. Ἡπείρος εἶναι ἑλληνική. Ἡ πραγματική ὁμως κατάστασι, κατὰ τόν κ. Αδέρωφ, εἶναι ἐντελῶς διαφορετική. Διότι ἡ ἀναλογία ἑλληνοφώνων πρὸς τοὺς ἄλβανοφώνους εἶναι μικρά, ἀποκλείουσα τήν ἐθνολογικὴν βάσι κάθε διεκδικησῶς μας.

α. Δηλαδή δέν ἱκανοποιεῖται ἡ πολιμάθεια τοῦ κ. Αδέρωφ ἀπ' τήν ὁμολογία τῆς ἱστορίας ὅτι ἡ Β. Ἡπείρος εἶναι ἑλληνική καί προσπαθεῖ μέ τὸν περιεργό τρόπο τοῦ νά ἀνατρέψῃ μιάν ἀλήθεια

πού εἶναι σέ δλους γνωστῇ καί ἔχει πιά καθιερωθεῖ σάν δόγμα. Καί λέγει καθαρά ὅτι οἱ Ἕλληνες δέν καταλαβαίνουν τί διαβάζουν, ὅτι οἱ ἱστορικοί δέν ξέρουν τί γράφουν καί οἱ Βορειοηπειρωτές δέν ξέρουν καλά — καλά ἀπὸ πού κρατᾷ ἡ σκουφία τους. Ἀλλά τότε ὁ κ. Αδέρωφ δέν ἦταν τίποτε. Ἀργότερα «χρίσθηκε» ἀπ' τοὺς Ἡπειρώτες πολιτικός κι' ἀργότερα ἀναδείχθηκε σέ λογοτέχνη, σέ θεατρικό συγγραφεὺ κλπ...

Ἐν τοῖσις δέ δίστασε νά ῥθῃ σ' ἀντίθεσι μέ τό κοινό αἶσθημα — πού τόσο ὑποτιμᾷ — καί νά διατυπώσῃ — ἐνεργώντας σάν ἐθνικὸφρονος — τήν πύφ καινοφανῆ καί παρωλόγη σκέψι, πού θά ὑποδοθηθοῦσε ἀποφασιστικά στήν ἀπεμπόλησι κάθε ἐθνικῆς διεκδικήσεως ἐπὶ τῆς Β. Ἡπείρου. Γιατί; Καί ἐξυπηρετώντας τά συμφέροντα ποιοῦ;

δ. Ἀπὸ πού ἐβγαλε τά συμπεράσματά του ὁ κ. Αδέρωφ γύρω ἀπ' τῇ γλώσσᾳ τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ πληθυσμοῦ; Ἀπὸ πληροφορίες καί συζητήσεις πού εἶχε μέ Ἀλβανούς* μεταξύ τσιγγάρων καί καφέ κάπου στήν Ἰταλία; Μά κ. Αδέρωφ — Τσιότσα εἶναι ποτὲ δυνατόν τόσο σοδαρά πράγματα νά ἐξετάζονται μέ τόση προχειρότητα; Γιά παρόμοια θέματα, νομίζουμε, χρειάζεται μακροχρόνια κι' ἐπίτονη ἐπιτόπια ἐρευνα. Καί μάλιστα ὄχι ἀπὸ μεμονωμένα άτομα, ἀλλ' ἀπὸ ἐγκυρους οργανισμούς — διεθνεῖς — καί ἱνστιτούτα. Ἀλλά καί τότε ἀκόμη, ἂν τ' ἀποτελέσματα μιᾶς τέτοιας ἐρευνας τύχῃ νά μὴ θγοῦν εὐνοϊκά, εἰθιστα, γιά λόγους ἐθνικῆς σκοπιμότητος, νά μὴ δίδωμε ἐμείς πρῶτον τῇ χωριτικῇ βολῇ. Παρακαίμπομε καί παραβλέπομε ἕνα μέρος τουλάχιστον τῆς ἀλήθειας — ὅταν μάλιστα αὐτῇ εἶναι

δευτερευούσης ή τριτευούσης σημασίας — προκειμένου απ' αυτήν την αποσιώπηση να κριθούν ζωτικά έθνικά συμφέροντα και να κριθή ή σωτηρία ενός λαού. 'Αλλ' ό κ. 'Αβέρωφ έσπευσε, γιατί ανυπομονούσε να καταλήξει γρήγορα εκεί που διακαώς επιθυμούσε — όπως θά φανή παρακάτω — και «ούτως απεφρήνατο»...

'Εξ άλλου ποιός σοβαρολογών θά μπορούσε να ισχυρισθί ότι ό δεικτής της γλώσσας αποτελεί συνάμα και τό ισχυρότερο τεκμήριο της εθνικότητας ενός λαού; 'Αν δεχθούμε κάτι τέτοιο, θά πρέπει συγχρόνως να δεχθούμε και τό ότι οι εκατοντάδες χιλιάδες 'Ελληνες, που κατοικούσαν τόν 'Ελληνικό χώρο είναι 'Αλβανοί, επειδή μιλούν την αλβανική. 'Αλλ' έστω ότι ή πλειονότης των Βορειοηπειρωτών μιλούν την αλβανική, άλλα παράλληλα ζούν τόν έλληνισμό σ' όλο του τό βάθος και τό πλάτος και μάλιστα περισσότερο και καλύτερα από πολλούς γηγενείς 'Ελληνες. Αυτό αποτελεί μειονέκτημα ή πλεονέκτημα και αύχημα γι' αυτούς; Και ζήμιά ή συμφέρον γιά μάς; Κι' ακόμη: 'Αν υποθέσουμε ότι όλοι οι 'Αλβανοί ήσαν και ζούσαν σά ν 'Ελληνες και εξέφραζαν τή σφοδρά τους επιθυμία να προσαρτηθούν στόν κορμό της 'Ελλάδος, έμεις θά τους λέγαμε ΟΧΙ μέ τήν άσθητική δικαιολογία ότι μιλούν την αλβανική; Είναι πολύ άστειος, μά τήν αλήθεια, ό ισχυρισμός.

Όχι λοιπόν κ. 'Αβέρωφ. 'Η εθνικότης ενός λαού συμπεραίνεται κυρίως και πρωτίστως απ' τήν ιστορική του καταγωγή, απ' τήν ιστορική του διαδρομή, απ' τά ήθη κι' έθιμα κι' απ' τό θρησκευτικό και έθνικό του πιστεύω κι' όχι αποκλειστικά απ' τ' όργανο της έκφράσεως. Και αυτό άφειλε ό κ. 'Αβέρωφ να τό γνωρίζη. Διότι τό επιχείρημα αυτό έφαρμοζόμενο στό πρόσωπό του, θά τόν έδλαπτε άνεπανόρθωτα. Τό όλιγότερο δέ πού θά έπρεπε να πάθη θά ήταν όχι απλώς ν' απομακρυνθί απ' τό 'Υπουργείο 'Εθνικής 'Αμύνης — και παλιότερα απ' τό 'Υπουργείο 'Εξωτερικών — άλλα να έκδιωχθί όλότελα απ' τόν έλληνικό χώρο, επειδή τυχαίνει να λέγεται — και να είναι; — βλάχος ή κουτσόβλαχος. 'Εκει οδηγεί ή λογική του! 'Η μήπως κάνομε λάθος; 'Αλλ' άς μήν άνησυχί ό κ. 'Αβέρωφ. 'Η έλληνική Πατρίδα δέν του άνταποδίδει τά ίσα, καθώς αυτός στους Βορεις. Ότες. Τόν έχει ανάγκη για πολλά ακόμη παρόμοια δεινά...

3. Τό πλειοψηφούν έλληνικό στοιχείο της Β. 'Ηπείρου δίκαια επιθυμεί τήν ένωση μέ τήν 'Ελλάδα, άλλα σοβαρά άναλογία απ' αυτό σδόόλως επιθυμεί τήν ένωση, διότι — άκου — άκου — θά

... χάσουν τίς θέσεις τους προσαρτωμένης της Β. 'Ηπείρου στήν 'Ελλάδα.

Τό επιχείρημα αυτό του κ. 'Αβέρωφ είναι έξ ολοκλήρου άνεδαφικό. ψευδέστατο, έκτός πραγματικότητας και σκέτο παραμύθι. Διότι:

α. 'Εμφανίζει τούς Βορειοηπειρώτες να θέτουν πάνω από κάθε ιερό και όσιο τή θεούλα τους, τή στιγμή πού, αν ήθελαν θέσεις και γαλόνια, θά είχαν «μηδίσει» πρό πολλού και θά είχαν μεταβάλει τήν 'Αλβανία σέ άτέραντο εργοτάξιο και σέ αληθινό παράδεισο. Και όπωσδήποτε θά τό έπρατταν αν είχαν πεισθί άπόλυτα ότι ή «θέσι» και των λοιπών πολιτικών της 'Ελλάδος είναι ή ίδια όπως έκφράζεται στό άνεπανάληπτο κείμενό του. 'Ε, όχι κ. 'Αβέρωφ, πολύ τό παρατραβάτε. 'Εστω, όμως, ότι έτσι έχουν τά πράγματα. Πόσοι Βορειοηπειρώτες κατείχαν θέσι στό αλβανικό Δημόσιο κατά τήν κρίση εκείνη περίοδο του 44 — 45; Αυτό μάς τό άποσιωπά σκοπίζετε. Γιατί; Προφανώς διότι δέ θά συμφωνούσε μέ τίς παράξενες απόψεις του.

β. Οι δημόσιοι υπάλληλοι κλπ., προσαρτωμένοι της Β. 'Ηπείρου στήν 'Ελλάδα, θά μπορούσαν κάλλιστα ν' απορροφηθούν στούς δυό νομούς 'Αργυροκάστρου και Κορυτσάς και μάλιστα μέ μεγάλη ευχέρεια, όταν θά απομακρύνονταν απ' αυτούς οι καθαρόαιμοι αλβανοί συνάδελφοί τους των βορεινών αλβανικών περιοχών. 'Επομένως δέ θά επιδάρουν τόν έλληνικό προϋπολογισμό ούτε και τό πορτοφόλι του κ. 'Αβέρωφ.

'Αλλ' έστω ότι τά πράγματα είχαν τότε, όπως τά ήθελε ό κ. 'Αβέρωφ. Δέ νομίζουμε ότι ή μητέρα Πατρίδα, δεχομένη τή Β. 'Ηπειρο, θά έδειχνε τόση άστοργία και τόση άπονία απέναντι στά πιο ταλαιπωρημένα παιδιά της. Μά κι' αυτό να συνέβαινε, ό κ. 'Αβέρωφ μέ τήν τόση του πολιτική ξυυδέρχεια, μέ τό πολιτικό του δαιμόνιο και τή μεγάλη του πολιτική πυγμή, θά είχε τήν δυνατότητα — αν φυσικά τό ήθελε — να «βολέψη» κάπου μερικές εκατοντάδες Βορειοηπειρώτες, πού θ' αντιδρούσαν ένδεχομένως στήν ένωση, υπολογίζοντας στό χάσιμο της θέσεώς τους. 'Η μήπως τότε έφοβόταν — όπως πολλοί 'Αθηναίοι έπραξαν μέ τούς πρόσφυγες Μικρασιάτες του 1922 — ότι ερχόμενοι οι Βορειοηπειρώτες στήν 'Ελλάδα θά έκτόπιζαν τούς ντόπιους υπαλλήλους κι' επιχειρηματίες καταδροχίζοντας τόν έλληνικό προϋπολογισμό; Δέ νομίζομε ότι ή φαντασία του κ. 'Αβέρωφ θά έφτασε τόσο μακρυνά.

γ. Μέ τόν ισχυρισμό του αυτό

ό κ. 'Αβέρωφ υβρίζει, προσβάλλει και ταπεινώνει κατόμουτρα τήν προσωπικότητα του κάθε σκλαβωμένου Βορειοηπειρώτη, ό όποιος μέ τήν ευασθησία πού τόν διακρίνει και πού του έδημιούργησε ό πόνος κι' ό καημός της σκλαβιάς, ποτέ δέ σκέφτηκε να παζαρεύη και — πολύ περισσότερο — να θυσιάση τή λευτεριά του γιά ένα ξεροκόμματο ψωμί. Και φυσικά αυτή ή ταπείνωση του είναι άπείρως χειρότερα απ' εκείνη πού τόν συνήθισε ως τώρα ό δικός του τύραννος.

4. 'Η έξωτερική πολιτική προς τήν 'Αλβανία παρασύρθηκε απ' τήν εικόνα μιας έθνολογικής καταστάσεως — ή όποία, κατά κ. 'Αβέρωφ, άλλαξε στά τελευταία 50 και ιδίως τά τελευταία 30 έτη — από τό αίμα πού χύσαμε, απ' τό φλογερο αίσθημα των Βορειοηπειρωτών, απ' τήν τυφλή πίστι και ψευδαίσθησι κι' απ' τίς φωνές του πεζοδρομίου.

α. Δηλαδή κάθε 'Ελληνας πού σκέφτεται έθνικά και βαδίζει τό δρόμο των πεπρωμένων της Φυλής και μάχεται γιά τήν προστασία των 'Ελλήνων και τήν άκεραιότητα της Χώρας έπηρε λάθος πορεία και παρίσταται ανάγκη να τόν επαναφέρουμε στόν «ίσιο» δρόμο; Πού βλέπει ό κ. 'Αβέρωφ τό ξεστράτημα της έξωτερικής πολιτικής ως προς τό Βορειοηπειρωτικό; Πρός ό τι ήταν προσκολλημένη στήν έλληνική έθνολογική πραγματικότητα της Β. 'Ηπείρου;

β. 'Η έθνολογική κατάσταση της Β. 'Ηπείρου σέ τίποτε δέν είχε αλλάξει κατά τά τελευταία 50 έτη, όπως ισχυρίζεται ό κ. 'Αβέρωφ. Όύτε και κατά τά τελευταία 40 έτη μετά τό 1940. Οι Βορειοηπειρώτες ήσαν και παραμένουν ανυποχώρητοι στίς πεπιθήσεις τους. Κάθε τί δέ πού έρχεται σ' αντίθεση προς αυτό τό φρόνημα άποτελεί άπλή εικασία και ένδεσφι πόθο όσων έμίσησαν κι' έναντιώθηκαν στή Βορειοηπειρωτική υπόθεση.

Παρά ταύτα, αν υποθεθί ότι στό πέραςμα του χρόνου ό πληθυσμός της Β. 'Ηπείρου υπέστη μιά κάποια αλλοίωση, γι' αυτό δέν πρέπει να αιτιώμεθα τούς Βορειοηπειρώτες άλλα τούς πολιτικούς εκείνους παράγοντες της μητρος Πατρίδος οι όποιοι μέ τήν πολιτική τους άσυνέπεια εγκατέλειψαν τό έλληνικό στοιχείο της Β. 'Ηπείρου στίς δικές του δυνάμεις και στό έλεος του καθενός 'Αλβανού τυράννου. 'Όταν λοιπόν 'Ελληνες και 'Αλβανοί εργάζονται έν ... άγαστή συντηνοία και από κοινού είτε μέ λόγια είτε μέ έργα γιά τήν έξόντωσι του Βορειοηπειρωτικού στοιχείου, πώς έχομε έμεις τήν άπαίτησι ό πληθυσμός αυτός να παραμείνη

άπρωτος και άδιάφορος έθνικά και να μήν ύφίσταται έθνολογική αλλοίωση; 'Εκτός κι αν έχωμε τή γνώμη ότι και όταν έμεις παίζωμε τάβλι πάνω στή χαμπούρα του, αυτός όφείλει, γι' αυτό μας τό παιχνίδι, να μάς χρωσάται εύγνωμοσύνας και πολλές χάριτας μη έπηρεαζόμενος από τίς αντίξοότητες της αλβανικής καταπίεσεως.

γ. Κατά τόν κ. 'Αβέρωφ ή έξωτερική μας πολιτική σ' ό τι άφορά τό Βορειοηπειρωτικό ούτε στό φλογερο αίσθημα ούτε στήν τυφλή πίστι ούτε στίς ψευδαισθήσεις ούτε στίς φωνές του πεζοδρομίου ούτε στίς ακόμη και στό αίμα πού χύθηκε γι' αυτόν τόν τόπο, πρέπει να στηρίζεται. 'Αλλά τότε πού να στηρίζεται; Πού άλλου πρέπει να στηριχθούμε γιά να προστατεύσωμε τό έθνικό μας συμφέρον και τήν έθνική μας ύπόληψι; Στίς ταχυδακτυλουργίες και τά συμπεριφέροντα των άλλων μικρών ή μεγάλων; Πού; Και αυτά λέγονται παρακαλώ — και γράφονται — κατά τά έτη 1944 — 45, τότε, δηλαδή, πού τό αίμα των στρατευμένων παιδιών μας του '40 ήταν ακόμη νωπό στίς δουνικορφές της Β. 'Ηπείρου. Φαντασθήτε τί και πόσα άλλα θά μπορούσε να πη ό κ. 'Αβέρωφ κατά μιά άλλη χρονική περίοδο ή και σήμερα, ύστερα από 38 χρόνια απ' τό άθάνατο εκείνο έπος του 1940. Τώρα πού τό αίμα έκείνο και τό παλιότερο των ετών 1912 — 14 παράγινε ... μπαγιατίτικο. Και εύτυχώς πού τό 1940 δέν ήταν αρχιστράτηγος. Γιατί, αν ήταν, θά είχε δώσει ίσως διαταγή στό στράτευμα να σταματήση τήν προέλασι προς 'Αλβανία κάπου στά έλληνοαλβανικά σύνορα της Κακαβιάς, επειδή θά έκρινε — σύμφωνα πάντοτε μέ τά γραφόμενά του — περιττό τό χύσιμο περισσότερου αίματος πού, σέ τελευταία ανάλησι, σέ τίποτε δέ θά χρυσίμεινε στήν άσκησι της έξωτερικής μας πολιτικής.

5. Είλικρινές δημοψήφισμα στή Β. 'Ηπειρο θά απέδιδε, κατά τόν κ. 'Αβέρωφ, 25% ή και λιγότερο υπέρ της ένώσεως.

'Ερωτάται. Τό επιχείρημα αυτό διατυπώνεται σάν ύπόθεσι, σά συμπεράσμα, σάν εύχή ή σάν επιθυμία; Διότι αν διατυπώνεται σάν ύπόθεσι στερείται βάσεως, αν σάν συμπεράσμα φανερώνει πλάνη, αν σάν εύχή ή σάν επιθυμία, καθαρή προδοσία. Παρόμοιος ισχυρισμός σέ βάρος των Βορειοηπειρωτών όχι μόνον τότε δέ θά μπορούσε να σταθί, άλλ' ούτε και σήμερα, όταν τό Βορειοηπειρωτικό στοιχείο πέρασε από τόσα και τόσα δεινά κι' από τόσες μπόρες. 'Εξαιρετικά δέ τό 1944 — 45 ένα είλικρινές και άνεπηρέαστο δημο-

ψηφίσμα - και τότε πράγματι θα μπορούσε να γίνει - όχι μονάχα δέν θ' απέδιδε 25 % υπέρ της ένωσης αλλά και σέ πανηγυρικό κώτατο θρίαμβο υπέρ της ένωσης θα απέληγε. Σ' ένα θρίαμβο, πού δέν θ' ήταν μικρότερος του 95 %. Διότι:

α. Η νίκη του '40 και τὰ ἀληθινά ἐκείνα κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων στὰ βορειοηπειρωτικά θουνά ἦσαν ἀκόμη νωπὰ καὶ ὁπωσδήποτε προκαλοῦσαν ἀκόμη ριγή συγκινήσεως στὶς ψυχὲς τῶν βορειοηπειρωτῶν.

β. Τό δικτατορικό καθεστὼς τοῦ Ἐμβέρ Χότζα δέν εἶχε ἀκόμη ἐδρεωθῇ, καὶ ἐπομένως, τὰ ἀνθελληνικά μέτρα δέν εἶχαν ἐνταθῇ, ὥστε τὸ ἠθικὸ τῶν βορειοηπειρωτῶν νὰ εἶχε καταπέσει.

γ. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Β. Ἠπείρου εἶχε πληρῶς ὀπλισθῇ ἀπ' τὸν ἐγκαταλειφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ὀπλισμὸ καὶ ἐπομένως, ἦταν καθ' ὅλα ἐτοιμὸς νὰ δράσῃ σὲ μιά δεδομένη στιγμή καὶ μάλιστα ὅταν ἡ ἐνέργεια αὐτὴ θὰ ἐνθαρρυνόταν καὶ κατευθυνόταν ἀπὸ Ἑλληνες ἀξιοματικούς.

δ. Μὲ τὴ φυγὴ πρὸς Ἀλβανία τῶν Τουρκοσαμίων τῆς Θεσπρωτίας ἐθεωρεῖτο ἐπικειμένη καὶ σχεδὸν δεδαία ἡ προέλασι τῶν δυνάμεων τοῦ Ζέρβια πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Β. Ἠπείρου. Τώρα ἂν ὁ Ζέρβας μὲ τὴν παρέα του μᾶς ἀφῆσαν ἐκτεθειμένους στὰ

κράα τοῦ λουτροῦ, αὐτὸ εἶναι μιά ἄλλη ἱστορία, πού δέν ἐξετάζεται ἐδῶ.

ε. Τό μεγαλύτερο καὶ ὀγκωδέστερο κύμα φυγῆς τῶν βορειοηπειρωτῶν πρὸς τὸν ἑλλαδικὸ χῶρο σημειώθηκε κατὰ τὸ κρίσιμο διάστημα τῶν ἐτῶν '44 - 45. Καὶ ἀκριβῶς αὐτὸ μαρτυρεῖ τὴν ἀποφασιστικὴν τῶν βορειοηπειρωτῶν γι' ἀντίδρασι στὴ νέα κατάστασι πραγμάτων, πρᾶγμα πού ἐλπίζαν νὰ πετύχουν ἐντασόμενοι στὶς δυνάμεις τοῦ Ζέρβια.

Μὲ ποιά λοιπὸν κριτήρια τὸ δημοψήφισμα θ' ἀπέδιδε ὁπωσδήποτε 25% υπέρ τῆς ἐνώσεως; Ἀλλά κι' ἂν ἀκόμη δεχτοῦμε ὅτι τὸ δημοψήφισμα θὰ ἀπέδιδε 100% υπέρ τῆς ἐνώσεως, πῶς πρακτικῇ, οὐσιαστικῇ καὶ ἐθνικῇ σημασίᾳ θὰ μπορούσε νὰ ἔχῃ τὸ ἀποτέλεσμα ὅταν ὁ κ. Ἀβέρωφ ἀπερίφραστα καὶ ἐκ τῶν προτέρων δηλοῖ ὅτι καὶ στὴ περίπτωσι πού οἱ Μεγάλοι «ἐχάριζαν» - λές καὶ ἦταν ἀμπελοχώραφός τους - τῇ Β. Ἠπείρῳ στὴν Ἑλλάδα, ἡ Ἑλλάς πάλι ἐπρεπε ν' ἀποποιηθῇ τὴν προσφορά τὸν αὐτῇ, μὲ τὴ δικαιολογία ὅτι ἂν δέν τὸ ἐπραττε, θὰ ἐκινδύνευε νὰ χαρακτηρισθῇ σὰν χώρα σωβινιστικῇ καὶ ὑπεριαλιστικῇ; Κατὰ συνέπεια τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κ. Ἀβέρωφ ἐστερουνοῦν ἀντικειμένου, ἀφοῦ ἐκ τῶν προτέρων εἶχαν ληφθῇ ἀποφάσεις περὶ τοῦ πρακτεῦ. Ἐπομένως ἂς μὴ τοῦ φορ-

τώνωμε τοῦ δυστυχισμένου ἐκείνου λαοῦ εὐθύνες ἄλλων, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ διαγωγή καὶ ἀπεναντί τὸν δέν εἶναι ἡ πρέπουσα.

6. Ἐάν ἡ ἐθνολογικὴ ἐρευνα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Β. Ἠπείρου, γινόμενη ἀμερόληπτα καταλήξῃ σὸ ὅτι δέν ἔχομε ἐκεῖ - Β. Ἠπειρο - παρὰ μιά μειονότητα, εἶναι ἀνάγκη ἀπόλυτη νὰ παραιτηθῶμε ἐλλεικρινά, σαφῶς καὶ ἀπὸ τώρα - τότε - κάθε διεκδικήσεως ἐπὶ τῆς Β. Ἠπείρου.

Μὲ ἄλλα λόγια νὰ παραιτηθῶμε ὅχι μονάχα ἀμείως ἄλλα καὶ πρὶν γνωσθῇ τὸ ἀποτέλεσμα ὑποτιθεμένης ἐθνολογικῆς ἐρεῦνης. Ἀλλά γιατί τὴν σπουδὴ καὶ τὴν διασύντη; Ἐφοβεῖτο μήπως τὸν ἐκ τῆς ἐνώσεως «κίνδυνο» ἢ μήπως ἤθελε νὰ προλάβῃ τὸ ἔθνος ἀπ' τὴν μεγάλῃ «ντροπῇ» - μισροστὰ στὰ μάτια τῶν ξένων - ἐξ αἰτίας κάποιου «ἀδέξιου» - κατὰ κ. Ἀβέρωφ - χειρισμοῦ τοῦ ἐθνικοῦ θέματος; Διότι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἀντιδρᾷ ὁ κ. Ἀβέρωφ δίδει τὴν ἐντύπωσι ὅτι ἡ ἐνωσι τῆς Β. Ἠπείρου μὲ τὴν Ἑλλάδα ἐπικεῖται μὲν ἄλλ' ὅχι σὰν διακαῆς πόθος καὶ ἐθνικὸ ἐπιτεῦγμα, ἀλλὰ σὰν ἄλλη ἐθνικὴ συμφορὰ, ἀπ' τὴν ὁποῖαν ὅμως οἱ Ἑλληνες πάντες πρέπει τὸ ταχύτερον δυνατόν καὶ πάσι θυσία νὰ σωθοῦν. Δηλαδή ἔθεσεν ὁ κ. Ἀβέρωφ τὴν ἐθνικὴ ψευτοεντροπὴ πρὸς τοὺς ψευτοσυμμάχους ὑπεράνω τῆς προσωπικῆς του ντροπῆς πρὸς τοὺς 300.000 ἀλύτρωτους Ἑλληνες τῆς Β. Ἠπείρου, πού ἐλπίζαν στὸν ἐρχομὸ τῆς λευτεριάς τους. Νὰ Ἠπειρώτης νὰ μάλαμα!

7. Καὶ ἀφοῦ καταταλαιπωρήθηκε ὁ ἄνθρωπος παραθέτοντας στὴν ὑπόρρητι ἐκθεσι ἕνα σωρὸ ἀπὸ ἀπίθανους συλλογισμοὺς σὲ βάρος τῶν βορειοηπειρωτῶν, ἔπεσε σιγά - σιγά στὰ μαλακὰ καταλήγοντας, ἐπὶ τέλους, σ' αὐτὸ πού τόσο τὸν βασάνιζε καὶ τὸν κατάρωγε καὶ ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἤθελε νὰ πῇ. Ὅτι δηλαδή - δικό του τὸ κείμενο: «Υπὸ τὴν ἀνωτέρω προϋπόθεσιν, παραιτούμενοι τῆς διεκδικήσεως ταύτης, θὰ πρέπει νὰ εἴμεθα ἀπολύτως ἀποφασισμένοι ἐπ' αὐτῆς καὶ νὰ μὴ δεχθῶμεν - ὑπογράμμισι δική μας - τὴν Β. Ἠπείρον, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ μᾶς παρεχωρεῖτο ὑπὸ τῶν μεγάλων Συμμάχων μας».

Τὰ σχόλια περιττεῦν. Πρόκειται γιὰ τὴν μεγαλύτερη χαριστικὴ βολή καὶ γιὰ τὴν πιὸ θρώμικη πολιτικὴ «θέσι» πού διατυπώθηκε ποτὲ γραπτὰ ἀπὸ Ἑλληνα πολιτικὸ σὲ βάρος τοῦ μαρτυρικοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Β. Ἠπείρου. Καὶ ὁπωσδήποτε θὰ ἐπρεπε νὰ ἐπηρέασε σὲ μεγάλο βαθμὸ τοὺς πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς παράγοντες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἂν λάβωμε ὑπ' ὄψιν τὴν τραγικὴ συνέχεια πού εἶχε τὸ

Ἑθνικὸ βορειοηπειρωτικὸ θέμα.

Ἐν τούτοις ὁ κ. Ἀβέρωφ θέλοντας νὰ μετριάσῃ κάπως τὸ κακὸ ἀπὸ τῆς σκληρῇ του στάσι ἀπέναντι στὸ βορειοηπειρωτικὸ, στὴ συνέχεια φαίνεται ἀρκετὰ γενναῖος λέγοντας ὅτι: Δὲ θὰ εἶχε καμιά ἀντίρρηση γιὰ τὴν ἐνωσι ἂν - ὅπως γράφει - οἱ μεγάλοι ἀποφάσιζαν νὰ διανεμῶν τὴν μισή Ἀλβανία στὴ Γιουγκοσλαβία καὶ τὴν ἄλλη μισή στὴν Ἑλλάδα. Πάλι καλὰ πού δὲ λέγει καὶ στὴν περίπτωσι αὐτῇ ΟΧΙ. Πάντως θὰ ἐδίδο κατὰ πού δέν εἶχε ἐκείνη τὴ στιγμή τὰ χέρια του, ὅταν δὲ τὸ εἶχε, ἡρνεῖτο μὲ πείσμα νὰ δράσῃ. Ὁμολογοῦμαι ὅτι γιὰ τὴν ἀπλοχερίᾳ του αὐτὴ θὰ μᾶς μείνῃ ἀληθινή.

8. Τέλος στὴν ἐκθεσὶ τοῦ ὁ κ. Ἀβέρωφ διατυπώνει τὴν ἐπιθυμία καὶ τὴ σύστασι ὅπως ἡ Χώρα μας ἔχῃ ἐλλεικρινὴ συνεργασία μὲ τὴν Ἀλβανία - παραιτούμενη πάντοτε κάθε διεκδικήσεως ἐπὶ τῆς Β. Ἠπείρου.

α. Γιὰ νὰ μὴ προσκολληθῇ ἡ Ἀλβανία στὴ Γιουγκοσλαβία, πρᾶγμα πού θὰ ἔκανε τὸν ἐκ βορρᾶ κίνδυνο ἀπειλητικώτερο.

β. Γιὰ νὰ συμβάλῃ καὶ ἡ Ἀλβανία στὴν ἐνδεχόμενη δημιουργία «μεσογειακοῦ συστήματος» ἀμύνης, τὸ ὁποῖο θὰ δημιουργοῦσαν ἡ Ἑλλάς, ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ἰταλία. Ἀποτέλεσμα. Ἡ Ἀλβανία δὲ δόθησε τὸ «μεσογειακὸ σύστημα» - ΝΑΤΟ - ἔγινε καὶ ἡ Ἑλλάς, ἔχασε τὴ Β. Ἠπειρο, τὴν Κύπρο καὶ τοὺς Ἑλληνες τῆς Πόλης, τῆς Ἰμβρου καὶ τῆς Τενέδου. Κατὰ τὰ λοιπὰ δὲ ἐξελεγχθῆκαν ὁμαλά καὶ ὠραῖα... Καὶ μὴ χειρότερα!

γ. Μὲ σκοπὸ νὰ προστατευθοῦν καὶ τὰ δικαιώματα τῆς ἐλληνικῆς μειονότητος τῆς Β. Ἠπείρου. Δηλαδή μὲ τὴν ὀριστικὴ καὶ μόνιμη ἐγκατάστασι στὴ Β. Ἠπειρὸ τῆς ἀλβανικῆς τυραννίας, θὰ σταματοῦσε ὀριστικὰ ἡ ἐθνολογικὴ ἀλλοίωσι τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ καὶ, φυσικά, θὰ κερδιζόταν καὶ τὸ ἤδη ἀπολεσθέν ἔδαφος τῆς ἐθνολογικῆς ἀλλοιώσεως τῶν 50 - Βάλε ἀκόμη 40 μεταπολεμικά - τελευταίων ἐτῶν. Καὶ αὐτὸ γιὰ τὴν πολιτικὴ δξύνουα τοῦ κ. Ἀβέρωφ ἦταν ὑπεραρκετὸ.

Τὸ ἀποκαλυπτικὸ ὅσο καὶ ἀπολαυστικὸ αὐτὸ δημοσίευμα τοῦ περιοδικοῦ - ὅπως ἀλλοστε ἀναμενόταν - προκαλέσε εὐλόγως τὶς ἐντονες διαμαρτυρίες καὶ τὴν ὀργανωμένη ἀντίδρασι τῶν βορειοηπειρωτῶν. Ἀμερικὴς καὶ Καναδὰ - Πρόεδρος κ. Μενέλαος Τζέλιος - ὅσο καὶ τῶν βορειοηπειρωτῶν τοῦ ἑλλαδικοῦ χῶρου, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐζήτησαν ἀπ' τὸν κ. Ἀβέρωφ ἐπεξηγηματικὴς διευκρινίσεις. Καὶ τὶς παρέσχε ἂμ' ἔπος ἂμ' ἔργον. Καὶ εἶπε τὰ ἐξῆς («ΑΝΤΙ» τχ. 107,9,9,78):

α. Ἡ «θέσι» τοῦ ἐναντι τοῦ

ΤΑ ΣΥΜΦΕΡΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΒΙΑΣΤΑ ΔΗΛΟΤΑ ΕΙΝΑΙ. ΑΛΗΜΕΝΑ Ο ΑΒΕΡΩΦ Ο ΓΕΓΥΡΟΠΙΟΣ

Ο ΛΑΟΣ: Ἐσένα πρέπει πρώτα νὰ κατεβάσω, σκιάτρε!

Ὁ ἀναγνώστης μας Γ.Ν. Παπαδημητρίου μᾶς ἔστειλε τὴν γελοιογραφία αὐτὴ πού δημοσιεύθηκε στὴν «ΣΑΤΥΡΙΚΗ» τῆς Κύπρου στίς 13.9.1975 μὲ τίτλο: «Τὰ σύννορα τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀπαράβιαστα» δηλῶσε ἐπανειλημένα ὁ Ἀβέρωφ ὁ γεφυροποιός. Ὁ φίλος τοῦ περιοδικοῦ ἀναρωτιέται: «3 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὶς ἀποκαλύψεις τοῦ ΑΝΤΙ! Τί νὰ σημαίνει;» Ἀλήθεια, καὶ μεῖς ἀναρωτιώμαστε τί νὰ σημαίνει;

Βορειοπειρωτικού είναι «υποτι-
θεμένη». Επομένως η αλήθεια
δέν είναι εκείνη που εκφράζει
γραπτά στην περιλάλητη απόρ-
ρητη έκθεσι, που αποκαλύπτει τό
περιοδικό. 'Αλλ' οι Βορειοπει-
ρωτές δέν έκαναν καμιά υπόθεσι
καί δέν επιδόθηκαν σέ εικασίες.
Τά συμπεράσματά τους τά έθγα-
λαν μόνοι τους απ' τά γραπτά
κείμενα, τά όποια είναι τόσο
σαφή καί τόσο χρυστάλλινα.
Δυστυχώς όμως από δω καί πέρα
θά εδρεθούν στην ανάγκη νά κά-
νουν μύριες υποθέσεις, οι όποίες
πιθανόν νά μήν είναι καί τόσο
κολακευτικές γιά τόν κ. 'Αδέρωφ.
Σάν πρώτη ενέργειά τους θά
πρέπει νά υπολογίσω ό κ. 'Αδέ-
ρωφ τήν έρευνα σέ βάθος του
όλου θέματος πρós αποκάλυψι
καί άλλων στοιχείων καί τή συγ-
κέντρωσι του ύλικού εκείνου που
θά χρησιμοποιήσθι στον ίστορικό του
Βορειοπειρωτικού ζητήματος,
γιά νά δγάλη τά συμπεράσματά
του. Πρόκειται γιά ίστορικό
χρέος.

δ. 'Ισχυρίζεται ό κ. 'Αδέρωφ
ότι δέ βρίσκει τό σχετικό έγ-
γραφο στ' αρχεία του καί ότι, άν
τό εύρισκε, θά αποδεικνυόταν ότι
αυτό έχει περικολη, έχει κακο-
ποιηθεί καί έχει παραποιηθεί απ'
τό περιοδικό. Δηλαδή ούτε γάτα
ούτε ζημία. Τίποτε παραπάνω
καί τίποτε λιγότερο. Δέν έχει
όμως τό δικαίωμα νά υποτιμά τή
νοημοσύνη μας. Διότι μιά έκθεσι
τόσης αξίας, γιά τήν όποία μάλι-
στα έπαινέθηκε, δέν είναι δυνα-
τόν νά χαθή τόσο εύκολα, ιδιαι-
τερα δέ από τόν κ. 'Αδέρωφ, που
είχε πάντοτε άριστες σχέσεις μέ
τά παρασημα καί τίς προγαμινές.
Σέ ποιούς αλήθεια, νομίζει ότι
αυτεθύνεται ό κ. 'Αδέρωφ; Σέ
νήπια ή σέ κάφρους; 'Η μήπως
κατά βάθος θυρυδθήκε απ' τήν
αποκάλυψη καί πάει νά σωθεί
όπως-όπως απ' τήν όργή των Βο-
ρειοπειρωτών;

γ. 'Η πολιτική του επί του
έθνικού θέματος ήταν εκείνη των
διαφόρων μεταπολεμικών Κυ-
βερνήσεων. Πού σημαίνει μετα-
τόπισι των εύθυνών σ' άλλους.
'Ετσι άν οι διάφορες Κυβερνή-
σεις τάσσονται υπέρ του Βορειο-
πειρωτικού, τότε πρέπει νά έπαι-
νεθί κα' αυτός κατά τό μερίδιό
που δικαιούται καί μάλιστα λίγο
παραπάνω σάν 'Ηπειρώτης. 'Αν
όμως οι Κυβερνήσεις τάσσονται
έναντιον του Βορειοπειρωτικού,
τότε καί πάλι δέ φταίει αυτός
διότι αυτό υπαγορεύει ή έθνική
έξωτερική πολιτική. Στην προ-
κειμένη όμως περίπτωση τής έκ-
θέσεως ό κ. 'Αδέρωφ εκφράζει
τίς δικές του απόψεις καί, επομέ-
νως δέν μπορεί νά συγκαλυφθή.
Λέγει αυτό που είναι καί είναι
αυτό που γράφει. 'Αν δέ άργό-
τερα έλπε άλλα υπέρ του Βο-
ρειοπειρωτικού - αυτό καθόλου

δέ συγκινεί. 'Απλώς πιστοποιεί
τήν άσάθια του άνδρός σ' ένα
ώρσιμένο θέμα καί επιβεβαιώνει
τήν αλήθεια ότι έδλαψε τό Βο-
ρειοπειρωτικό, τότε που θά
μπορούσε νά συμβάλη στην όρι-
στική του ρύθμισι. Συνήθως οι
άνθρώπινες πράξεις κρίνονται
απ' τό αίσιο ή κακό τέλος. Καί τό
τέλος του Βορειοπειρωτικού -
μέχρις εδώ τουλάχιστον - ήταν
τραγικό.

Νά γιατί έμεις οι Βορειοπει-
ρωτές δέ θά ξεχάσωμε τόν κ.
'Αδέρωφ. Καί νομίζομε ότι έχομε
άπόλυτο δικίο, όταν σκεφτόμε
τή χαμένη εύκαιρία. Δυστυχώς
έτσι πάντοτε χάθηκαν οι άνώνες
καί έτσι χάθηκε ό αλύτρωτος έλ-
ληνισμός. 'Υπ' αυτήν τήν έννοια
είχαν άπόλυτο δικίο οι πατερά-
δες, μας στη Β. 'Ηπειρο, όταν,
υπό τήν επήρεια τής πικρίας καί
τής άδικίας που γινόταν σέ βάρος
τους από τούς διαφόρους πολιτι-
κάντηδες του έλλαδικού χώρου
επρόφεραν τήν τόσο σαφή καί
τόσο διδακτική εκείνη ρήσι ότι:
'Όταν στό στράτευμα δέν κυβε-
ρουν ή Δημοκρατία καί ό άνδρι-
σμός, τότε τήν 'Ελλάδα κυβε-
ρουν ή ήλίθιοι ή προδότες.

Τελιώνοντας θά θέλαμε νά έπι-
σημειώσωμε ότι όλα τά πα-
ραπάνω έγγραφα ήταν γιά τήν
ίστορία του θέματος καί μέ
σκοπό ν' αποτελέσουν αντι-κει-
μενα στά άνεδαφικά καί τόσο άλ-
λόκοτα κείμενα του κ. 'Αδέρωφ.
'Ασφαλώς δέν είναι ό μόνος που
μάς έπίκρανε τόσο πολύ, όπω-
ςδήποτε όμως είναι ό πρώτος δι-
δάξας τόν «μηδισμό» στους
'Ηπειρώτες - έλεύθερους καί μή.
Καί θεωρούμε έντελώς περιττή
κάθε απάντητική του επεξηγήσι,
που θά 'μοιαζε σάν κείνη πρós
τούς 'Ηπειρώτες 'Αμερικής καί
Καναδά. 'Αλλωστε ό κ. 'Αδέρωφ,
θεωρώντας τόν έναντό του σάν
συνπερ-έθνικόφρονα συνηθί-
τελευταία, κάθε απάντησί του νά
τή συνοδεύει καί νά τήν κατα-
κλείνι μέ τό στερεότυπο δικό του
τροπάρι ότι: Δέν έπιθυμεί, ούτε
καί έχει ανάγκη νά πάρη από κα-
νένα μαθήματα έθνικοφροσύνης.
'Ας μάς επιτρέψει όμως καί έμάς
νά μη του άναγνωρίζωμε τό
δικαίωμα νά παίζει μέ τήν
άγωνία καί τήν τιμή μας. Καί
πολύ περισσότερο νά διαχειρίζε-
ται τήν τύχη μας έρήμην ήμών
σάν άλλος πληρεξούσιος καί σάν
νά έπρόκειτο γιά δικό του τοιφι-
λίκι.

'Ο μαρτυρικός λαός τής Β.
'Ηπείρου άπαιτεί απ' όλους τούς
'Ηπειρώτες, όταν δέν μπορούν νά
του συμπαρασταθούν, τουλάχι-
στον νά μήν τόν βλάπτουν. Καί
όσοι βρισκόμαστε στον έλληνικό
χώρο έχομε υποχρέωσι, άν μή τί
άλλο - νά σεβαστούμε τό δράμα
του συμπατριώτη σ' αυτόν. Καί
θά τό πράξωμε μέ άφοσίωσι, πά-

θος καί αγάπη όσαδήποτε εμπό-
δια καί άν συναντήσωμε μπροστά
μας. Γιατί ή ίστορία είναι άμείλι-
κτη καί τιμωρεί ή άμείδει κατά τά
έργα ενός έκάστου.

Γεώργιος Δ. Δημογιάννης
- Χειμαρρύτης -

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΣ

Κύριε Διευθυντά,
Τήν Κυριακή 5-7-78 παραθέ-
ριζα κοντά στίς κατασκήνώσεις
του Γαλλικού τουριστικού όργα-
νισμού «Club Meditaneen», στη
μέση τής διαδρομής Αίγιου-Πα-
τρών.

Παρά τίς πινακίδες που ύπά-
ρχουν «ιδιωτική περηνή-άπαγο-
ρεύεται ή είσοδος», από ένα μο-
νοπάτι χωρίς επιγραφή, δρέθηκα
τυχαία μιά στιγμή μέσα στο club.

Καλοσυνθημαμένος από τήν φι-
λοξενία των κατοίκων τής περι-
οχής (χωρίς Λαμπίρι), δέν έδωσα
σημασία στίς διαμαρτυρίες ενός
ζευγαριού που από μακριά μου
φώναζε νά γυρίσω πίσω - ήταν
φύλακες όπως κατάλαβα στη
συνέχεια.

'Όταν όμως πύκνωσαν, θέλησα
νά βγώ από μιά άλλη πόρτα. 50
μέτρα πιο πέρα γιά νά μή γυρνά
άδικα πίσω.

'Ε! γι' αυτό ή Γαλλίδα φρου-
ρός, άφου άπέτυχε νά μέ εγκλω-
βίσει, μέ έλουσε στίς θροισές π.χ.:
«γαϊδούρι» καί τίς απειλές: «θά
σέ κλείσωμε μέσα».

'Αργότερα έμαθα πώς μόνον
άλλοδαποί (κυρίως Γάλλοι) γί-
νονται δεκτοί. Καί ή φύση μέσα
έκει είναι παραδεισένια - είναι ή
πιο όμορφη τοποθεσία σέ όλη τήν
παράλια από τό Αίγιο ως τήν
Πάτρα. Οι 'Έλληνες, ούτε μιά
βόλτα δέν μπορούν νά κάνουν
μέσα - καί τέλος οι πολλοί ιδιωτι-
κοί φύλακες προστατεύουν τούς
ξένους διώχνοντας μέ ιδιαίτερη,
αγριότητα τούς «ίθαγενείς» Έλλη-
νες.

'Η λειτουργία τέτοιων club
στην 'Ελλάδα, δείχνει πώς οι πα-
λιές άποικιοκρατικές χώρες αντι-
λαμβάνονται τόν τουρισμό στην
χώρα μας. 'Υπάρχουν άλλες 4
παρόμοιες έγκαταστάσεις του
ίδιου club στη χώρα μας.

Νομίζω πώς ή λειτουργία τέ-
τοιων τουριστικών έγκαταστά-
σεων δέν είναι μόνο αντισυντα-
γματική, άλλα καί άδικη καί ύπο-
τιμητική γιά τό λαό μας.

Είναι καιρός νομίζω, ν' αρχί-
σωμε τίς διαμαρτυρίες ένάντια
σέ τέτοια μετα-άποικιακά κατα-
σκευάσματα.

Φίλικά
N.X.

Σ.Σ. (Τό όνομα στη διάθεση των
άρμοδίων)

ΤΑ ΚΡΥΦΑ ΤΑΛΕΝΤΑ

Τίς διαφωνίες του σχετικά μέ
τό σχολιασμό του «λογοτεχνικού
έργου» του κ. 'Αν. Μπάλκου,
όπως δημοσιεύτηκαν στο ANTI,
μάς στέλνει ό 'Ανδρ. Βελισσαρό-
πουλος:

'Αντί:

Πέρα απ' τό συγκεκριμένο
πρόσωπο «'Αναστάσιος Μπάλ-
κος», τί μένει σάν έντύπωση από
τό άρθρο «Τά κρυφά ταλέντα του
κ. Μπάλκου»;

'Απλούστατα: Μιά δεξιά που
«γενίεται τό σέξ μέ τή σέσουλα»
(σ. 15) δακτυλοδεικτούμενη από
μία αούτηρή, στερημένη, γερον-
τοκόρη άριστερά.

Μά τέλος πάντων, πρέπει
πάντα ή άριστερά στο θέμα
«σέξ», «ερωτισμός» κλπ. νά παί-
ζει (έπισημως τουλάχιστον) τό
ρόλο του λιγούρη;

'Ανδρέας Βελισσαρόπουλος

ΓΙΑ ΜΙΑ ΕΚΔΡΟΜΗ

Σέ απάντηση των όσων γράφει ό
κ. Φωτιάδης στο τεύχος 104, φοι-
τητής τής φιλοσοφικής μάς έστει-
λαν τό ακόλουθο γράμμα:

Κύριε Διευθυντά,

Μέ βαθιά απογοήτευση δια-
βάσαμε στο ANTI έπιστολή του
κ. Χρ. Φωτιάδη που αναφέρον-
ταν στην έκδρομή των τελειοφοί-
των φοιτητών τής Φιλοσοφικής
Σχολής του Πανεπιστημίου 'Αθη-
νών στην 'Ισπανία. Χωρίς νά
άσχοληθούμε εδώ μέ τά όσα
προσβλητικά καί άνυπόστατα
καταμαρτυρεί σέ βάρος τους (μέ-
χει καί γιά τόν διοργανωτή ανα-
φέρει ότι προμοδοτήθηκε από τό
τουριστικό γραφείο μή μπορών-
τας νά ξέρει ότι ή συναδελφικό-
τητα καί ή φιλία των φοιτητών
τής Φιλοσοφικής δέν προσβάλλε-
ται από τέτοιου είδους μικρότη-
τες, όσον άφορά τήν πλευρά των
φοιτητών έχοιμε νά πούμε τά
ακόλουθα:

Είναι σέ όλους γνωστό ότι ό
πολιτισμός μας δέν καταξιώνει
πιά τούς ανθρώπους μέσα από
εγγενικές καί έποικοδομητικές
προσπάθειες. Χρεοκοπημένος
καθώς είναι στόν τομέα των
άξιών - εκτός από τά άγχι που
μάς φορτώνει - φροντίζει νά μάς
προκαίξει επίσης μέ μνησικα-
κίες καί έγωπάθειες, χα-
ρακτηριστικά δείγματα μικροα-
πισμοί. 'Η προσωνική προβολή
έπιτυγχάνεται μέ τή μείωση τής
προσωπικότητας του άλλου, ενώ
ταυτόχρονα οι άνθρωποι διακρί-
νονται σέ ενυπόλητους, «καθώς
πρέπει» (κατά τήν όρολογία του
κ. Φωτιάδη άκαδημαϊκούς) καί
σέ άγροίκους, άπολίτιστους (λι-
μενεργάτες!) μέ όλες τίς σχετικές
διαδικασίες. Αύτά καί άλλα
συναφή μάς δόθηκαν ή εύκαιρία

νά διαπιστώσουμε στην επιστολή του «άσπονδοι» φύλου μας.

Μέσα σ' ένα τέτοιο κλίμα και σπηρεγμένοι σε μία τέτοια βάση οι φοιτητές της Φιλοσοφικής κατηγορούνται, γιατί δεν μπόρεσαν να καλοδολεψούν στο ύψος του «καθώς πρέπει», του ακαδημαϊκού, για να διαιωνίσουν έτσι αδιάφορα μία παρόμοια κατάσταση στις επόμενες γενιές. Και με λίγη καλή θέληση κι' αφθονη φαντασία έγιναν δωμολόχοι και κλέφτες και ό,τιδήποτε άλλο τέλος πάντων ήταν απαραίτητο για να φυλοτεχνηθεί ένα πορτραίτο τους εμπνευστής και κατασκευής Φωτιάδη.

Μαζί λοιπόν με τη δίκαιη αγανάκτηση και λύπη μας για τα παραπάνω, εκφράζουμε την δεδαιωότητα ότι στο μέλλον θα αποδειχτεί και εμπρακτα ή δραστηριότητα και γενικά ή προσπάθεια ατομική και συλλογική των «χαρακτηριστικών αυτών δειγμάτων ακαδημαϊκών ανθρώπων» για μία ουσιαστική προσφορά στο τομέα της Παιδείας και της πνευματικής ζωής του τόπου μας ευρύτερα.

ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ

Ακολουθούν πενήντα υπογραφές

Για τον καθηγητή Κ. Μανάφη που συνάδενε την ίδια εκδρομή, φίλος (επώνυμος), μās γράφει:

Αγαπητό «Αντί»,

Πρός τί ή έκπληξη του επιτολογράφου σου κ. Χ. Φωτιάδη («Αντί» τχ. 105, σ. 53) για τις στοχαστικές αναλύσεις του καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κων. Μανάφη προς τους φοιτητές του μπροστά στον τάφο του Φράνκο; Δεν ξέρεις ούτε σύ, ούτε ο επιτολογράφος σου ότι ο κ. Κων. Μανάφης έχει καταδικασθεί σε τριμηνή προσωρινή απόλυση από το Πανεπιστήμιο, με απόφαση του Ειδικού Πειθαρχικού Συμβουλίου της 3. 9. 1974 «περί αποκατάστασης της νομιμότητος εις τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα», για πολιτική συνεργασία με τη δικτατορία (την ελληνική της έπταετίας έννοώ, όχι την ισπανική της τεσσαρακονταετίας...);

Μιά ματιά στο φύλλο της 'Εφημερίδος της Κυβερνήσεως' υπ' αριθμ. 156 (παράρτημα) της 6. 9. 1975 (6. 1130 - 1132) θά σάς πείσει και τους δύο. Είχε διοριστεί ο άνθρωπος από το καθεστώς του 'Ιωαννίδη, πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του 'Εθνικού 'Ιδρύματος Ραδιοφωνίας...

Φιλικώτατα
Α.Α.

AMORE

ΔΕΡΜΑΤΙΝΑ
ΚΕΡΑΜΙΚΑ
ΦΩΤΙΣΤΙΚΑ
ΚΟΧΥΛΙΑ

ΔΙΑΦΟΡΑ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ

ΜΠΙΖΟΥ - ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ολόκληρη ή Ελλάδα
ολόκληρος ο κόσμος

ΤΟ ΒΗΜΑ

κάθε πρωί
στα χέρια σας

ΔΙΣΚΟΙ ΑΝΤΙΕΜΠΟΡΙΚΟΙ;

ΑΝΤΙ-ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ;
ΑΝΤΙ-ΕΜΠΟΡΙΚΟΙ;

- ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΠΟΥΛΑΕΙ
ΜΕ ΕΚΠΤΩΣΗ 10%, 20%, 50%
- ΟΧΙ ΤΙΜΕΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ
- ΕΛΑΤΕ ΣΤΟ ΚΟΛΩΝΑΚΙ ΧΑΡΗΤΟΣ 38

ΙΣΠΑΝΙΚΑ

Πρώτη όμιλούμενη γλώσσα σε παγκόσμια γεωγραφική έκταση και μέσο επαφής με τόσες χώρες και λαούς, που έχουν σίγουρα πολλά να μās προσφέρουν.

Μαθήματα κανονικά - έντακτα - Μέθοδος οπτικο-ακουστική.

Πληροφορίες και έγγραφες 10-2 π.μ. και 6-8 μ.μ.

Μαρίνα ΚΑΤΣΑΡΑ

Χαρ. Τρικούπη 170 Α
- Τηλ. 64.62.786

ΑΝΤΙ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601.
Τηλ: 732.713 - 732.819

- Έκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
- Υπεύθυνος Τυπογραφείου:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ
Δημοσθένους 153
Καλλιθέα

- Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ
Βασ. Αλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 - 713.604
- Έκτύπωση:
Έργοστ. Γραφικών Τεχνών
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
Ιαίου 5, Περιστέρι.

● Κάθε ένυπόγραφο άρθρο
εκφράζει την προσωπική
άποψη του συγγραφέα του.

- ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙ-
ΚΟΥ:
Έξαμ. 260 δρχ. - Έτήσια 520
Έτήσια Όργανισμών,
Τραπεζών, κ.λπ. 1.200 δρχ.
Για φοιτητές έκπτωση 15%.
- ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙ-
ΚΟΥ:
Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
Εξάμην: απλή δολ. 10
αεροπ. δολ. 13
Ετήσια: απλή δολ. 20
αεροπ. δολ. 25
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία:
Εξάμην: απλή δολ. 10
αεροπ. δολ. 17
Ετήσια: απλή δολ. 20
αεροπ. δολ. 34
Αυστραλία - Ωκεανία:
Εξάμην: απλή δολ. 10
αεροπ. δολ. 24
Ετήσια: απλή δολ. 20
αεροπ. δολ. 47
- Έμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601.
- ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ δρχ. 20
- ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: ΤΙΜΗ 30 ΔΡ.

Κεντρική διάθεση:
● για τα βιβλιοπωλεία
της Αθήνας:
Στα γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732-713
● για τα βιβλιοπωλεία
Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Ν. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τοιμισκή 78, τηλ. 279-720,
Θεσ/νίκη

κυκλοφορεί *

σαήπισμα

ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ της Π.Π.Σ.Π.

**Σ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ
No 15 :**

- Αποσπασματα απο τις αποφασεις της Δ' συνεδου του ΚΣ της Π.Π.Σ.Π.
- Μονοπωλιακος εκσυγχρονισμος και εντατικοποιηση
- Πολιτιστικα θεματα κ.ά.

***στις σχολες και βιβλιοπωλεια**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΚΕΔΡΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΣΤΡΑΤΗΣ ΤΣΙΡΚΑΣ

• ΑΚΥΒΕΡΝΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ:

1960 Τόμος Α' Η ΛΕΣΧΗ 5η έκδοση 1975
1962 » Β' ΑΡΙΑΓΓΗ 7η έκδοση 1976
1965 » Γ' Η ΝΥΧΤΕΡΙΔΑ 6η έκδοση 1975

• 1973 ΤΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΡΙΛΟΓΙΑΣ
« Ακυβέρνητες Πολιτείες »

• 1957 ΝΟΥΡΕΝΤΙΝ ΜΠΟΜΠΑ 2η έκδοση 1977

• 1976 Η ΧΑΜΕΝΗ ΑΝΟΙΞΗ 4η έκδοση 1977

*** και τώρα σέ ένα τόμο
ΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Πανεπιστημίου 44 - Τηλ. 3615.783

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Ζαλόγγου 9, τηλ. 36.19.724

ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ
ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΣΚΟΙ ΑΦΙΣΕΣ
ΣΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ
ΕΚΠΤΩΣΗ 30%
ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ

ΚΩΛΕΤΤΗ ΚΑΙ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ
ΤΗΛ. 32.49.557

ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ (ΑΡ. 1942)

**15+1
ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ

Παρά τό ότι ή λέξη αὐτοδιαχείριση ὑπῆρξε στό πρόγραμμα τοῦ γαλλικοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος ἀπό τό 1972, ὥστόσο, μόνο τόν Ἰούλιο τοῦ 1975 μέ τίς «15 θέσεις γιά τήν αὐτοδιαχείριση», πού ὑιοθετήθηκαν στήν Ἐθνική Συνέλευσή του, χάραχτηκαν τά γενικά χαρακτηριστικά τῆς σοσιαλιστικῆς αὐτοδιαχείρισης ὅπως τήν ἀντιλαμβάνεται τό Σ.Κ.Γ.

Οἱ «15 θέσεις γιά τήν αὐτοδιαχείριση» ἀποτελοῦν τό ἰδεολογικό ὑπόβαθρο τοῦ Σ.Κ.Γ. καί συγκεκριμενοποιοῦν τό πολιτικό του πρόγραμμα. Εἶναι μιά κριτική καί μιά ἀνάλυση τῆς σύγχρονης καπιταλιστικῆς κοινωνίας πού θρίσκεται σέ κρίση καί ταυτόχρονα τό σχέδιο τῆς αὐτοδιαχειριζόμενης σοσιαλιστικῆς κοινωνίας.

**ἀνοί
λεφέβο**

**προβλήματα
τοῦ μαρξισμοῦ,
σήμερα**

γράμματα

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

οι διακοπές σας
αρχίζουν μέσα στο αεροπλάνο